

DOCUMENTE

PRIVITOARE LA

TRECUTUL ROMÎNILOR DIN ȘCHEÎ.

(1812—1845).

PUBLICATE

CU CHELTUIALA BISERICEI SF. NICOLAE DIN BRAȘOV (ȘCHEÎ)

DE

DR. STERIE STINGHE.

VOL. III.

BRAȘOV,
TIPOGRAFIA CIURCU & COMP.
1903.

DOCUMENTE

PRIVITOARE LA

TRECUTUL ROMÎNILOR DIN ȘCHEÎ.

(1812 — 1845).

PUBLICATE

CU CHELTUIALA BISERICEI SF. NICOLAE DIN BRAȘOV (ȘCHEÎ)

DE

DR. STERIE STINGHE.

■ ■ ■ ■ ■
VOL. III.
■ ■ ■ ■ ■

BRAȘOV,
TIPOGRAFIA CIURCU & COMP.
1903.

P r e f a Ț ă.

Volumul de față cuprinde acte de conținut variat — în chestiuni bisericești — din timpul primului episcop român — după unire — Vasile Moga.

Ele ne prezintă starea bisericești din Șchei în acest timp și în ele să reoglindează în citva și figura acestui episcop.

„Biserica cea mare din Bolgarseghiă Brașovului“, ca și celelalte biserici ortodoxe din țară, stătea în acest timp sub mare controlă. Ea stătea sub imediata supraveghiere a domnilor privilegiați din magistrat. Toate acțiunile conducătorilor ei — de ori ce natură ar fi fost ele (vezi: d. e. Nrii XCIV, XCIX) — erau însoțite de controla senatorului bisericesc, instituit anume pentru acest scop.

Cu toată această controlă foarte îngrijită și foarte severă, situațiunea „bisericești cei mari a Bolgarseghiului“ era mult mai favorabilă, decît a celorlalte biserici surori.

Ca nici una din bisericile ortodoxe din țară, ea — în urma favorabilei situațiuni materiale, la care a ajuns prin donațiunile primite dela ctitorii și intemeietorii ei — a ajuns în diferite timpuri a-și compune în sesiile

IV

reprezentanței și în întrunirile obștei — în consonanță cu diferitele dispozițiuni guberniale — diferite instrucțiuni, cari apoi au primit aprobare și din partea organelor publice locale, ba chiar și din partea guvernului.

Astfel biserica din Șchei încă de timpuriu a ajuns la o constituție proprie, în urma căreia trebile bisericesti au urmat un curs de dezvoltare mai regulat și situațiunea ei a devenit tot mai favorabilă și mai înfloritoare.

Această constituție în multe cazuri a adus pe reprezentanții bisericei în diferențe cu forurile bisericesti (scaunul protopresbiteral și consistor), ba chiar și cu capul bisericei (vezi Nrî: LVIII, LX, LXVI, LXVII, LXXI, XCI, CIX), care de altcum în procedurile sale era cam arbitrar (LVI și CV) și nu voia să țină cont de drepturile cuprinse în instrucțiunile Șchezenilor (LXXVIII). — Totdeauna însă aceste diferențe s-au terminat în favorul lor, chiar și în cazul când hotărîrea în favorul lor trăgea după sine umilirea capului bisericesc (LXXI).

Cel ce va studia mai deaproape aceste instrucțiuni, poate singur să se convingă de zelul cel învăpăiat și de dragostea cea mare, de care au fost stăpîniți conducătorii acestei mari biserici ortodoxe.

În ele vedem dispozițiuni privitoare la alegerea reprezentanților și curatorilor bisericei, precum și referitoare la chemarea lor; dispozițiuni față de preoți și împlinirea oficiului lor; față de diferite slujbe bisericesti; față de venitele stolare; față de școale, inspectorii scolari, profesori ș. a. m. d.

Aceste instrucțiuni, avînd în unele dispozițiuni asemănare cu dispozițiuni cuprinse în statutul organic, cîștigat bisericei noastre ortodoxe de marele și nemuritorul arhiepiscop și metropolit Andreiu Baron de Șaguna, să poate presupune, că a fost folosite la compunerea acestui statut organic.

Afară de aceste instrucțiuni mai țin să amintesc, dintre actele cuprinse în acest volum, și reversele de sub Nrîi: III, VIII, IX, XL și XLVI, luate dela slujitorii altarului, din cărî reese interesul cel fără de samăn și grijea cea mare, ce au purtat-o conducătorii bisericei cei mari a Bolgarseghiului, pentru petrecerea lor în pravoslavie, credința moșilor și strămoșilor noștri, credință, care nici cînd aici n-a fost schimbată — după cum le place unora să afirme — pentru interese egoiste materiale.

Brașov, 1903.

Dr. Sterie Stinghe.

Cuprinsul.

- 1812.** Iulie 4. **I.** *Feldvari* roagă norodul praroslavnic din Braşov să ajutore pe nişte călugări străini, să poată merge la Murësh-Vasarhely.
- 1813.** Ianuarie 4. **II.** *Episcopul* neunit *Văsilie Moga* să adresează către curatorii bis. din Bolgarseg şi-i îndeamnă a-l ajutura cu mijloace materiale la ridicarea unei reşedinţe episcopoeşti şi unui seminar în Sibii.
- 1813.** Iunie 23. **III.** *Reversul* diaconului *Nicolae Grid* la promovarea lui în treapta preoţiei.
- 1813.** Decembre 15. **IV.** *Maî mulţi credincioşi* din Şchei mărturisesc în scris cele auzite faţă de cazul întâmplat la crucea Muşicoiului — la porunca chirurgului *Țăinără*. (Ingroparea unui câine peste un mort).
- (?). **V.** *Cererea* maî multor credincioşi din Şchei către comisiunea sanitară, privitoare la tractarea celor morţi de ciumă.

(?). VI. *Maî mulţi neguţători din Şchei, adresîndu-să către inspectorul locului, cer să li să dea voe a-şi pune singuri păzitori.*

1814. Octobre 10. VII. *Dîiaconul Radu Témpe cere dela reprezentanţa bis. Bolgarsechiului îmbunătăţirea salarului.*

1815. Septembre 27. VIII. *Reversul parochului Ioan sin Todor Bucur la promovarea lui în treapta preoţiei.*

1815, Octobre 26. IX. *Reversul ierodiaconului Radu Témpe la promovarea lui în treapta diaconiei.*

1815. Octobre 26. X. *Chitanţă dela dîiaconul Radu Témpe pentru 75 fl. angaria pe jumătate de an.*

1816. Iulie 20. XI. *Contract între curatorii sf. bis. a Bolgarsechiului şi jupîneasa Elena Inăşoae, pentru o chilie din curtea bisericii.*

1817. Eebruarie 25. XII. *Episcopul Vasile Moga arată, că în locul suspendatului protopop Tempîian s-a însărcinat cu conducerea afacerilor scaunului protopopesc părintele Radul Versé din Satulung.*

1817. Septembre 27. XIII. *Protopopul interimal Radu Versé îndeamnă pe curatorii bis. din Bolgarseg a erta greşalele dîiaconului Radul Tempîian şi a-l reprimi în slujba sa.*

1817. Decembre 30. **XIV.** *Protocol luat la alegerea a 12. bătrîni, ca reprezentanți ai obștei din Șchei.*
1818. Februarie 16. **XV.** *Răspunsul protopopului interimal **Radu Versé** la plîngerea reprezentanței bis. din Șchei, în contra celor ce au protestat alegerea din 30 Dec. 1817.*
1818. Iulie 10. **XVI.** ***Radu Témpe** protopop și paroch în Bolgarsec roagă pe reprezentanții și curatori bis. de iertare.*
1818. August 10. **XVII.** *Protopopul interimal **Radu Versé** ia cu bucurie act de împăciuirea obști din Bolgarseg cu p. **Radu Tempé**, comunicînd totdeodată, că contractul cu acest preot nu s-a putut accepta, fiind defectuos.*
1818. Septembrie 10. **XVIII.** *Conzistoriul comunică prot. int. **Radu Versé**, că ia act de împăciuirea obști din Bolgarseg cu protopopul și parohul **Radul Tempilian**, și-l îndrumă totdeodată a-l înfrunta pe acela în fața preoților și gocișmanilor, pentru pasul său nesocotit.*
1818. Novembre 28. **XIX.** *Protopopul interimal **Radu Versé** încredințează pe reprezentanții bis. din Șchei, că nu a pîrtinit pe părintele **Radu Témpe**, cînd a înaintat contractul original conzistoriului spre aprobare, ci și-a împlinit numai datorința oficiului.*

1820. Decembre 20. **XX.** *Protopopul interimal Radu Versé roagă pe reprezentanți a face cerere în scris pentru capelan, care apoi s-o înainteze cu recomandăție scaunului episcopesc.*
1821. Ianuarie 3. **XXI.** *Reprezentanța bis. din Șchei roagă pe protopopul interimal Radu Versé a le înainta cu recomandăție cererea lor pentru capelan la scaunul episcopesc.*
1821. Ianuarie 3. **XXII.** *Reprezentanța bis. din Șchei cere delu episcop să le conceadă a alege pe diăcoul Radu Tempian de capelan.*
1821. Iulie 23. **XXIII.** *Protopopul interimal Radu Versé recomandă preoților și reprezentanților bis din Șchei alegerea lui Iordan Ghenu ca curator.*
1821. August 6 **XXIV.** *Protopopul interimal Radu Versé provoacă pe preoții, reprezentanții și curatorii bis. din Șchei a trimite suma promisă pentru reședință și seminar.*
1821. Iunie 26. **XXV.** *Insemnare de cele ce s-au dat pe sama reședinței și a seminarului.*
1822. Februarie 6. **XXVI.** *Răspunsul preoților și reprezentanților bis. din Șchei dat protopopului, care le cere un tânăr absolut de filosofie, pentru de al trimite la teologie în Viena.*

1822. Octombrie 30. **XXVII.** *Replică la avertismentul protopopului Radu Versé, în chestia ajutorului pentru seminar.*
1824. Septembrie 30. **XXVIII.** *Reprezentanța bis. din Șchei arată scaunului protopopesic motivele, pentru cari nu poate primi pe Simeon Popovici la biserica lor.*
1826. Februarie 22. **XXIX.** *Episcopul Vasile Moga scrie namesnicului bis. Bolgarsegliului în chestia ajutorului promis de reprezentanță, pentru reședință și seminar.*
1826. Martie 1. **XXX.** *Namesnicul și parohul Simeon Popovici să adresează către reprezentanții și curatorii bis. neunite a Bolgarsegliului, în chestia ajutorului promis, pentru reședința episcopească și seminar.*
1826. Octombrie 5. **XXXI.** *Instrucție pentru reprezentanții și curatorii bis. din Bolgarsechi.*
1817. Decembrie 27. **XXXII.** *Diferite dispozițiuni pentru reprezentanții și preoții sis. din Șchei.*
1827. Iunie 30. **XXXIII.** *Atestat, despre absolvarea cursului teologic de 6. luni, a lui Thoma Vasilin.*
1827. Octombrie 2. **XXXIV.** *Concediu de 15. zile, dat de reprezentanți părintelui Radu Tempé, pentru București.*

- 1827, Novembre 15. **XXXV.** *Ignatie Carabeț* protopopul I al Brașovului demandă preoților și reprezentanților bis. din Șchei să compună un inventar, despre toată argintăria, veștmintele, cărțile, moșiile, casele, hrisoavele bis. etc.
1829. Decembre 7. **XXXVI.** *Conscripția* gr. orientalilor din cetatea Brașovului, din Șchei și din Brașovu-vechi.
1830. Mai 22. **XXXVII.** *Reprezentanții* bis. din Șchei încunoștințează pe episcopul *Vasile Moga*, că preotul *Ioan Theodor* a murit și-l roagă a pune în candidația ce urmează numai persoane, cari au fost în serviciul bis. lor.
1830. Iunie 20. **XXXVIII.** *Răspunsul* episcopului *Vasile Moga*, privitor la candidarea ce este a să face în urma morții preotului *Ioan Theodor*.
1830. Mai 24. **XXXIX.** *Protopopul Ignatie Carabeț* îndeamnă pe preoții dela bis. din Șchei să stea în ajutorul preotului *Vasilie Andronie* din Friua (sc. Mediașului), care strânge milostenie pe seama bis. lui.
1830. Iulie 27. **XL.** *Reversul* pãrohului *Ignatie Carabeț*.
1830. Iulie 27. **XLI.** *Protocolul ședinței*, din 27. Iulie a. 1830. a reprezentanților bis. din Șchei, în care

să hotărăște să să primească și străini în candidație la postul de paroh, dacă să vor deobliga în scris, că vor urma tuturor dispozițiunilor cuprinse în instrucțiunea bis. lor.

1830. August 20. **XLII.** Protocolul ședinței, în care să hotărăște să să trimită candidatul ales la Sibiu la hirotonire, însoțit de 2. deputați.

1830. Iulie 27. **XLIII.** Protocolul ședinței din 27. Iulie a. 1830. a reprezentanților bis. din Șchei.

1830. August 28. **XLIV.** Reprezentanța bis. din Șchei face cunoscut episcopului **Vasilie Moga**, că la alegerea de preot, ținută după toate formele, a răușit dascalul **Iosif Stefanovici** și-l roagă totdeodată a-l hirotoni, spre mângăerea norodului dela această biserică.

1830. August 31. **XLV.** Răspunsul episcopului **Vasile Moga** la hîrtia reprezentanților din 23. Aug., în chestia nouă alesului paroh.

1830. Septembre 14. **XLVI.** Reversul parohului și protopopului **Ignatie Carabeș**, la numirea lui de paroh la bis. din Șchei.

1833. Iunie 3. **XLVII.** Traducerea ordinului guvernial Nr. 4594, privitor la administrarea averii bisericești.

1836. Iulie 13. **XLVIII.** *Condițiunile sub care preotul Radu Tempé promite a să întoarce la bis. din Șchei.*

1836. Octombrie 18. **XLIX.** *Maî mulți credincioși ai bis din Șchei să adresează către reprezentanți cu rugarea să să îngrijască, ca bis. să aibă preoți destui și școala dascăli bunî.*

1836. Octombrie 20. **L.** *Reprezentanții bis. din Șchei, roagă pe protopopul Ignatie Carabeț, ca pe timpul absenței sale din Brașov, să le lase alt preot slujitor.*

1836. Octombrie 28 **LI.** *Protopopul Petru Gherman încunoștințează pe reprezentanți și curatorî, că s-a făcut dispoziție pentru suplinirea prot. Ignatie Carabeț.*

1836. Octombrie 31. **LII.** *Prot. Ignatie Carabeț încunoștințează pe reprezentanți, că peste o săptămîină să va întoarce dela Sibîi, iar pînă atunci va fi suplinît în oficiul său de protopopîi Simeon Datcu și Petru Gherman.*

1836. Novembre 30. **LIII.** *Protopopul Ignatie Carabeț cere dela reprezentanți pîra obștii în contra parohilor și reprezentanților, ca să o facă cînoscută scaunului protopopes.*

1836. Decembre 14. **LIV.** *Radu Tempé își justifică părăsirea postului său de preot la bis. din Șchei.*

1836. Decembrie 15. **LV.** *Obștea din Șchei, cere dela reprezentanți să mijlocească la scaunul episcopesc înlocuirea prot. Petru Gherman, care ocupă locul devenit vacant prin depărtarea preotului Radu Tempian, cu teologul de Viena I. Popasu.*

1836. Decembrie 16. **LVI.** *Episcopul Vasile Moga îndrumă pe protopopul Ignatie Carabeș să comunice obștii resignarea lui Radu Tempian dela postul său și să denumească în locul lui pe parohul din Brașovul-vechi Petru Gherman.*

1836. Decembrie 17. **LVII.** *Agenția din București provoacă pe preotul dela bis. din Șchei Radu Tempian să-și motiveze în scris resignarea la postul său.*

1836. Decembrie 23. **LVIII.** *Protestul obștii în contra ordinațiunei episcopesci din 16. Dec. 1836. Nr. 583. (vezi LVI), prin care să dispune înlocuirea lui Radu Tempian cu Petru Gherman.*

1836. Decembrie. **LIX.** *Epistola lui Radu Tempé către episcopul Vasile Moga, prin care-i comunică resignațiunea sa la postul de paroh.*

1836. Decembrie 20. **LX.** *Reprezentățiunea obștii în chestia denumirii parohului Petru Gherman, în locul părintelui Radu Tempian.*

1837. Ianuarie 6. **LXI.** *Protocol luat cu Rudolph Orghidan la agenția din București, pentru o scrisoare, ce i s-a dat să o imanueze parohului Radu Tempian în Rîmnic.*
1837. Ianuarie 8. **LXII.** *Epistolă (dela București) în chestia prisosului de 70 #, rămași în mîna reprezentantului hagi Iordan, din suma trimisă, pentru acoperirea datoriilor răposatului metropolit Nectarie.*
1837. Ianuarie 16. **LXIII.** *Răspunsul agenției la hîrtia magistratului din 23. Novembre 1836. Nr. 3639.; în chestia resignării preotului Radu Tempian.*
1837. Ianuarie 25. **LXIV.** *Magistratul comunică reprezentanților rezultatul cercetărilor agenției, în chestia resignării parohului Radu Tempian.*
1837. Martie 1. **LXV.** *Episcopul Vasile Moga scrie lui Jipa în chestia călugăririi teologului Ioan Popasu.*
1837. Aprile 23. **LXVI.** *Episcopul Vasile Moga poruncește protopopului Ignatie Carabeș să facă alegere pentru cele două stațiuni vacante și în candidare să pună pe protopopul Petru Gherman, pe teologul Ioan Popasu și pe diaconul dela biserica din sus.*
1837. Aprile 24 **LXVII.** *Adresa mai multor credincioși ai bis. din Schei către reprezentanți, în care*

își exprimă nemulțămirea lor față de porunca episcopescă din 11. Apr. Nr. 235., prin care li s-a impun 3. candidați la stațiile vacante; și în care-i roagă să mijlocească întoarcerea lui **Radu Tempian**.

1837. Aprilie 25. **LXVIII.** *Epistola reprezentanților către părintele Radu Tempé, prin care este rugat a să întoarce la postul său.*

1837. Mai 4. **LXIX.** *Radu Témpe arată condițiunile sub cari s-ar întoarce la postul său.*

1837. Mai 8. **LXX.** *Translatorul Ioan Barac roagă pe reprezentanții și curatorii bis. din Șchei să mijlocească, ca fiul său Iosif, — absolvent de filosofie, — să fie trimis la teologia din Viena de episcopul Vasile Moga.*

1837. Mai 17. **LXXI.** *Răspunsul, ce l-a primit reprezentanții bis. din Șchei dela guvern la plângerea lor, în contra episcopului Vasile Moga, pentru că le-a călcat drepturile normate în decretul guv., privitoare la alegerea preoților.*

1837. Iunie 16. **LXXII.** *Epistolă de mulțămire a preotului Theodor Matei, adresată protopopului Ignatie Carabeș.*

1837. Iunie 8. **LXXII.** *Episcopul Vasile Moga însărcinează pe protopop să comunice obștii, că preotul*

Tempiian nu să mai poate întoarce la postul său — după ce odată a renunțat — și să o întrebe de primește pe *Petru Tempiiian* în candidație.

1837. Septembre 9. LXXIII. *Episcopul Vasile Moga* comunică translatorului *Ioan Barac* prin protopop, că nu este stipendiu pentru teologie, ci numai pentru filosofie și iură.

1837. LXXIV. *Translatorul Ioan Barac* încunoștințează pe reprezentanți și curatorî, că fiul său e dispus a studia și iura înaintea teologiei.

1837. LXXV. *Protopopul Petru Gherman* roagă pe reprezentanți, ca la alegerea ce să va face, să fie luat și el în combinațiune.

1836. Februarie 6. LXXVI. *Reprezentățiunea* dată în numele parohienilor către reprezentanți, ca să observe la alegere formele normate în instrucție.

1838. Martie 12. LXXVII. *Protopopul Ignatie Carabeș* încunoștințează pe reprezentanți, că a însărcinat pe parohul *Irimie* din Brașovul-vechi cu conducerea alegerii.

1838. Aprilie 8. LXXVIII. *Protopopul Ignatie Carabeș* încunoștințează pe reprezentanți, că introducerea protopopului *Petru Gherman* ca paroh să face pre basa candidației și întăririi episcopești și nu prin promoțiune.

1838. Aprilie 10. LXXIX. *Episcopul Vasile Moga* însărcinează pe protopopul *Ignatie Carabeș* să instaleze în stațiunile vacante pe protopopul *Petru Gherman* și pe protopopul *Ioan Popasu*.
1837. Iunie 1. LXXX. *Contractul lui Ioan Bran* încheiat cu reprezentanța bis. sf. Nicolae, ca să fie notar și archivar al bis.
1838. Iunie 6. LXXXI. *Pătura de jos a credincioșilor* să plînge la episcopul *Vasile Moga*, că fruntașii stau în bis. cu coscheturile și căciulile pe cap.
1838. Iunie 17. LXXXII. *Fragment din răspunsul episcopului Vasile Moga la pîra în contra fruntașilor bis. din Șchei*.
1838. Iunie 26. LXXXIII. *Prot. Petru Gherman* și *prot. Ioan Poppasu* anunță pe reprezentanți, că sunt chemați la Sibiu, pentru de a depune jurămîntul înaintea împ. *Ferdinand* și că pe timpul absentării lor din parohie să vor îngriji să fie supliți.
1838. Iunie 26. LXXXIV. *Reprezentanții* iau la cunoștință hîrtia protopopilor, prin care anunță mergerea lor la Sibiu, și cer ca serviciile să facă în absența lor sau prin părintele *Négoe*, sau prin părintele *Martinovic* din Săcele.

1838. August 27. **LXXXV.** *Reprezentățiunea protopopului Petru Gherman în contra colegului său Ioan Popasu, pentru amestec în serviciile sale.*

1838. Decembre 12. **LXXXVI.** *Episcopul Vasile Moga trimite antimis pe seama bis. din Șchei.*

1838. Decembre 20. **LXXXVII.** *Răspunsul reprezentanților la epistola episcopului Vasile Moga din 12. Decembre.*

1839. Februarie 5. **LXXXVIII.** *Episcopul Vasile Moga poruncește protopopului să facă alegere de paroh.*

1839. Februarie 15. **LXXXIX.** *Obștea dela bis. din Șchei pretinde dela reprezentanță, să observe cele normate în instrucție cu privire la alegerile de preoți.*

1839. Martie 5. **XC.** *Episcopul Vasile Moga îndrumă pe protopop, ca la alegerile de preoți să se orienteze după ordinațiunile prea înalte din arhivul protopopesec.*

1839. Martie 10. **XCI.** *Protestul reprezentanței bis. din Șchei, în contra amestecului episcopului și protopopului la candidările de preoți — în care protest să susține dreptul obștii normat în instrucția bis. lor.*

1839. Martie 13. **XCII.** *Protestul reprezentanților bis. din Șchei, în contra ingerințelor protopopului în administrație.*
1839. August 13. **XCIII.** *Iosif Barac (absolvent de iură) mulțamește reprezentanților, că la candidat la postul de paroh.*
1839. Septembre 22. **XCIV.** *Protocolul alegerii de preot, ținută în 10 (22) Septembre 1839.*
1839. Septembre 30. **XCV.** *Maî mulți parohienî dela bis. din Șchei, cer dela reprezentanți, ca să să pună diacon la bis. și să trimită pe tînărul Iosif Barac la teologie.*
1839. **XCVI.** *Reprezentantul Ioan Țipa încredințează obștea, că să va face candidație pentru al 3-lea post de paroh și pentru postul de diacon.*
1841. Iunie 23. **XCVII.** *Obștea din Șchei invită pe episcopul Vasile Moga să le sfințească biserica.*
1841. Iunie 23. **XCVIII.** *Adresa obștii către pâr. protopop, prin care-l roagă să le înainteze învitarea adresată episcopului de sub XCVII.*
1843. Martie 15. **XCIX.** *Extract din protocolul magistratului din 3. Dec. a. 1801., privitor la umblatul cu crucea și la încasarea venitelor stolare.*

1843. Martie 15. **C.** *Estras din protocolul magistratului din 3. Sept. a. 1804., — ordinațiunea guvernială privitoare la săvârșirea alegerilor de preoți.*
1843. Martie 15. **CI.** *Estras din protocolul magistratului din 29. Dec. a. 1806., — comuna bis. din Șchei cere dela guvern să-î dea voe, precum au și celelalte bis. rom. din Ardeal, să-și aleagă singură preoți.*
1843. Martie 16. **CII.** *Estras din protocolul magistratului din 1. Iulie a. 1837., — preoți neuniți pot fi numai cei ce vor cunoaște literile latine și maghiare.*
1843. Martie 16. **CIII.** *Estras din protocolul magistratului din 21. Iulie 1814., — episcopul Vasilie Moga a încunostiințat guv., că alegerea de al 4-lea preot la bis. din Șchei nu s-a făcut după toate formele.*
1843. Martie 16 **CIV.** *Estras din protocolul magistratului din 14. Iunie 1837., — răspunsul guvernului la plângerea reprezentanților în contra episcopului Vasilie Moga, în chestia denumirii lui Petru Gherman ca paroh la bis. din Șchei.*
1843. Martie 16. **CV.** *Estras din protocolul magistratului din 15. Aprilie a. 1837., — episcopul Vasilie Moga să îndrumă a observa strict la alegeri ordinațiunile guverniale, și a nu mai așeza preoți fără candidare, ca în Vulcan și Râșnov.*

1843. Martie 16. **CVI.** *Estras din protocolul magistratului din 28. Aprilie 1824., — ordinațiune guvernială, privitoare la administrarea averilor bisericești.*

1843. Martie 17. **CVII.** *Estras din protocolul magistratului din 28. Apr. a. 1821., — ordinațiunea guvernială, prin care să dispune, ca la alegerea curatorilor și bătrânilor bis., să ia parte și protopopul.*

1843. Martie 17. **CVIII.** *Estras din protocolul magistratului din 3. Iulie a. 1833., — dispozițiună guvernială, privitoare la alegerea curatorilor și la modul de administrare al lor.*

1843. **CIX.** *Ioan Tetulé cere în numele comunei Predeal (Bran) dela reprezentanța bis. din Șchei în dar tîmpla cea veche.*

1843. Iunie 10. **CX.** *Comuna bis. din Predeal (Bran) cere în dar dela bis. sf. Nicolae din Șchei tîmpla cea veche.*

1843. Iunie 10. **CXI.** *Curatori bis. din Șchei să autorisează să dea tîmpla cea veche bis din Predeal.*

1843. Octombrie 5. **CXII.** *Instrucție pentru reprezentanții bis. cei mari neunite din Bolgarseg.*

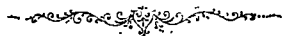
- 1843.** Octombrie 3. **CXIII.** *Hotărîrea reprezentanței față de cererea profesorilor Iosif Barac, Nicolae Preda și Andreiu Androne pentru ridicarea salariului.*
- 1843.** Novembre 20. **CXIV.** *Protocoalele ședințelor reprezentanței bis. din Șchei din 31. Oct. și 7. Nov., în care să primește instrucția și să hotărâște ca preoții să nu poată fi în acelaș timp profesori.*
- 1843.** Novembre 18. **CXV.** *Resoluția, prin care magistratul aproabă instrucția de sub CXII.*
- 1843.** Octombrie 5. **CXVI.** *Jurământul ce trebuia să-l depună fiecare reprezentant, când intra în funcțiune.*
- 1843.** Decembre 14. **CXVII.** *Guvernul notifică episcopului Vasile Moga, că a întărit instrucția pentru bis din Șchei. (vezi CXII).*
- 1843.** Decembre 26. **CXVIII.** *Episcopul Vasile Moga cere (dela protopop) diferite informațiuni: în privința profesorilor și activității lor, pentru luminarea și îndreptarea poporului, cu privire la funcționarea profesorilor ca cantori, cu privire la agendele notariale, la angajarea avocatului bisericești și la angajarea păr. prot. Constantin Duma ca profesor.*

- 1843.** Decembre 31. **CXIX.** *Cuitanță dela diaconu Iosif Barac pentru salarul de profesor pe an 1843.*
- 1844.** Februarie 2. **CXX.** *Kollár din Cluj anunță pe notarul bis. Ioan Bran, că afacerea obștiî din Șchei este în manipulațiune.*
- 1845.** Aprile 24. **CXXI.** *Rectificarea eroarei strecurate în raportul publicat în „Siebenbürger Wochenblatt“ privitor la serbarea zilei împăratului în bis. din Șchei.*
- 1844.** Iunie 9. **CXXII.** *Parohul Ioan Petric arată, că fiind absent din Brașov, nu poate lua parte la ședința reprezentanței și promite, că la reîntoarcere va depune jurământul prescris.*
- 1845.** Martie 13. **CXXIII.** *Reprezentățiunea protopopului și parohului Ioan Petric în chestia catihizării cu copiii cari nu umblă la școală.*
- 1845.** Martie 21. **CXXV.** *Reprezentățiunea reprezentantului Ioan Fița, către scaunul episcopesc, față de iregularitățile în administrarea averii bisericești.*
- 1845.** Iulie 8. **CXXIV.** *Comunitatea evanghelică reformată din Brașov cere ajutor pentru zidirea unei biserici.*

1845. Iulie 15. *CXXVI. Reprezentațiunea parohilor Petru Gherman și Ioan Petric, (cătră reprezentanță) în care cer să li să facă salar fix.*

1845. August 5. *CXXVII. Studentul Gheorghe Em. Nichifor cere un stipendiu pentru filosofie.*

I.

1812. Iulie 4.

Feldvari roagă norodul pravoslavnic din Braşov să ajutore pe nişte călugări străini, să poată merge la *Murş - Vasarkely*. (original.)

Précinstit norodului D(u)mnezeu prévoslavnici creştini mă rog de mila d(u)mnévoastră, ca să faceţi bunătate şi să-m ajutăraţi pe neşte gălugări streini, că n-au de cheltuială pă drum şi veţi avé dela D-zeu multă plată, fiind-că au venit porăncă dela comandirt-gheneral, ca să i trimitem la *Mureş - Vasarei* şi de ačasta norod bun şi creştineşti să faceţi acest bine să-i miluiţi, că n-au pita de toate zilele.

Braşovu din 4. Iuli 1812.

Feldvari.

II.

1813. Ianuarie 4.

Episcopul neunit Vasilie Moga să adresează către curatorii bis. din Bolgarseg și-î îndeamnă a-l ajutama cu mijloace materiale la ridicarea unei reședințe episcoppesti și unui seminar în Sibiiă. (original.)

Cătră domnélor cinstiții curatorii ai pravoslavnicii biséreci neunite ai *Bolgarsecului* cu arhieréscă blagoslovenie.

Cinstită scrisoare cé plină de dragoste sub 28. Dechemvrie anul trecut, de cătră cinstite domniilé voastre încoace scrisă, pré cu bucurie o am primit, după care și de aici înainte bucuria dragosti d(u)mnévoastră, ca a unor fii d(u)hovnicești, mi-o făgăduesc, sâmtând că înțălepciună d(u)mnévoastră nu-m împută mié céle ce din datoria chemării mi-au căutat a le face; mai încolo pe lângă împărtășiré blagoslovenii arhieréști și acéia am dorit a vă face cunoscut, că înțălegând eu precum acéia ar fi doriré numitului cher d(u)hovniceștii méle păstorii încrădințat, ca scaunul ep(is)c(o)pesc pentru mai buna îndămânare, isprăviré mai cu graba a tâmplătoarelor trebi și căpătaré sufleteștii mângăeri, precum din vechime până acuma, așa și de acum încolo să rămână în *Sibiiu* și iarăș, precum mult din sânul clerului într-acolo ș-ar fi descoperit gândul inimii

sale, că la cumpărare casii în *Sibiu* pe sama rezidenții episcopești și pe sama seminarului ce cujetă a să rădica din prisosul averilor cu carii iau dăruit D(u)mnezeu, ca benefactor vor da ajutoriu, m-au îndemnat dorire ačasta a iubitului cler pravoslavnic și cujetul benefactorilor de a da trebuinčosul ajutoriu la prénaltul tron împărătesc cu acé rugare al descoperi, ca să să milostivéscă a sa préosfințită mărire împărătescă a mă scuti dela ședéré în *Cluj*, cum spre ačasta am fost îndatorit și a mă lăsa ca să-mi așez rezidenția în *Sibiu*.

Fiind dară că întru urmaré smeritei méle aceștii cérieri să poftéște acuma, ca pe benefactoriu să-l arăt cu numelé iscălindu-și fiește-carele făgăduința sa cu sămnare vremi până când ar puté acéia să o plinéscă așé cu toată nădéjde precum cinstită domnia-voastră, ca nește fêțe din céle mai de frunte a lejii pravoslavnice cu așé făgăduință pintru întemeiéré lejii neunite și procopsiré némului veț binevoi a vă arăta, din care și alții, care cu acest prilej să să îndémne la ačastă facere de bine mult folositoare și ca să am norocire întră cei dintăiu titori și benefactor la ačastă fundație a te număra.

Aștept dară adeverința cinstitei domnii tale cât mai cu grabă spre a o aștarne la prénaltul loc, fiind-că la alte leji încă fundațiile s-au sporit mai mult din răvna și milostenia mădularelor de acé léje, nădăjduesc și eu precum și fêțelé pravoslavnicei lejii noastre, care sânt în stare de a da la

aăastă vrăme de lipsă cerutul ajutoriu, nu să vor
lăsa mai de jos, ci vor lăsa numelui său pomenire
véčnică, cu care sănt

Sibiū 4. *Ianuarie* 1813.

al cinstite domniilor voastre
de tot binelé voitoriu

Vasilie Moga.

ep(is)c(o)p neunit.

III.

1813. *Iunie* 23.

*Reversul diŃaconului Nicolae Grid la promovarea
lui în treapta preoŃiei. (original.)*

Eu, cel mai jos iscălit dau scrisoare mé aăasta
la mâna sfn. č. preoŃi dela biséřica *Bolgarseghiu*lui,
adecă: č. p. protopop *Radu Témpe*, č. păřint. *Ioan
Stefanovič* și č. p. *Simeon Popovič* și č. curator, i,
adecă: dum(né)lui jup. *Gheorghe Iuga*, jup. *Ni-
colae Badé*, jup. *Vasilie Moldovénu* și d. jup.
Gheorghe Ioan, cât și la toată obšté, precum să
să știe, că fiind lipsă la sf. biséřică, m-au ales prin
candidaŃie, ca să pășesc la trépta preoŃiei, prin
aăastă legătură o am dat eu de bună voia mé, ne-
silit fiind de nimené și m-am legat, că și cu jură-

mânt după priimiré darului preoțesc o voi întări, ca
adecă: a) Legé cé pravoslavnică a răsăritului o voiu
păzi cu a Romei neunită. b) Toate obicéiurile céle
vechî ale biséricii, după cum alți preoți mai dinainte,
așa și eu le voiu păzi. g) În vrémé vre-unii boale
năpraznice de čumă (de care ferescă Dmzeu), până
voiu fi preotul cel mai mic, să fie datorî a sluji cât
și la alte slujbe să fiu nepregetătoriu. d) Nici un
obiceiu din céle necuvioase nu voiu urma, precum:
bețiia, răspunderé la cei mai mari ca mine, atâta
celor în clerul bisericesc, cât și cel mirenesc, pre-
cum și juraților, așa și la cei mai de pre urmă, că
să fie slujba chiamării méle, precum înainté lui
Dmzeu, așa și înainté norodului fără pricină și bine
plăcută. Iară mai pe urmă: e) Cinsté celor mai mari
decât mine până la sfârșitul vieții méle să nu o
vatăm, ci rânduiala cé întocmită să fiu datoriu a o
păzi nevătămată și neclătită în toate zilele vieții
mele. Iară de cumva mă voiu înșela a călca vre-
una dintru acesté, să aibă sf(â)nta biserică cu toată
obște slobodă voe a mă canoni cu lipsiré norii.
Pentru mai bună încredințare întăresc cu numele
și cu peceté mé.

Brașov 23. Iunie 1813.

(L. S.)

Nicolae Grid.

diiacon.

IV.

1813. Decembre 15.

*Maî mulţi credincioşi din Şchei mărturisesc în scris cele auzite faţă de cazul întâmplat la crucea Muşicoîului — la porunca chirurgului **Țainării**. (Ingroparea unui câine peste un mort). (original.)*

Adeverim noi, care maî jos ne vom iscăli cu sufletele noastre, care ce am văzut şi am auzitū dela slujbaşi, poteraş şi čocli, care săntū orânduîţi pentru paza čumi. Pă Costiţă la crucé Muşicoîlui, cum au fost întâmplaré acestui mortū, anume **Toma**.*)

Gheorghe Moroianu, adeverez.

Toder Bonbăn, adeverez.

Dumitru Coliban, adev.

Dumitru Gonté, adev.

Ioan Porumbaru, adev.

Ioan Grădinarul, adev.

Gheorghe Uliţă, adev.

Mănic Mané, adev.

Văsiū Măciucă, adev.

Mihai Păligrad, adev.

Radu Negru, adev.

Dumitru Drăgan, adev.

Radu Ilie, adev.

---

*) Hirtia poartă lit. B. — Vezi V.

Radu Găurincă, adeverez.
Neculaie Manu, adever.
Bucur Bezdénul, adever.
Radu Manul, adever.
Văsăi Orghidan, adever.
Toder Vlaicul, adever.
Ioan Viliș, adever.
Neculaie Gavrilă, adev.
Dumitru Viliș, adev.
Ioan Manu, adev.
Ioan Ogé, adever.
Ilie Heru, adever.
Văsii Olténul, adever.
Ioan Mățogă, adever.
Dumitru Burbé, adever.
Gheorghe Burbé, adever.
Gheorghe Vasălcu, adever.
Gheorghe Cornu, adever.
Ioan Bobancu, adever.
Radu Mățogă, adever.
Ioan Bratu, adever.
Simion Măzgărenul, adever.
Neculaie Birt, adever.
Văsii Viliș, adever.
Văsăi Stinghe, adever.
Ioan Bogdan, adever.
Dumitru Măilat, adever.
Toder Olténul, adever.
Gheorghe Țânț, adever.
Opré Munténul, adever.

Acești mai sus numiți au întrebat pă acei omeni
čocli cu a cui poruncă aț băgat și căinele peste
mortu? au răspuns čocli cu porunca domnului făl-
ceru *Iainărū*, că de no-am asculta porunca ne îm-
pușcă și au zis numitul fălceri, că nuī mai bun
mortul decât căinele, ci tot un suflet.

Toma la 11. časurī au fost sănătos și la 2.
časurī după prânz au dat doftoru doftori și numai
dăcăt au țipat și au murit.

V.

(?)

*Cererea mai multor credincioși din Schei cătră co-
misiunea sanitară, privitoare la tractarea celor morți de
ciumă. (original.)*

Pré înalte autorisirt gubernial senitets comi-
sion !

Incă dela 27. 9-vrie a. c. am fost așternut
cătră domnul inspector de *Trauș* o instanție pentru
unele lucruri cu care nēm simțit împovărați, care
instanție aicé în copie sub a ./ . cu plecăciune ne
învrednicim a o așterne, la care măcar-că în doao
trei rânduri am poftit a ni să da rezoluție și totuș
până acum nu ni s-au dat. Așadară văzând cum-
că nu numai de acelé care am fost jeluīt, oareș-ce

ném fi mai ușurat, dar încă alte lucruri vedem, care sânt împotriva firii, de vreme ce murind un Rumân, prin porunca hirurgului, care aici în Forștat ăaste orânduit, au fost siliți čoclii a îngropa împreună cu dânsul tot întru acé groapă un câine pușcat, care măcar că čoclii deocamdată nu au vrut a să supune aceștii fără de cale porunci, însă văzând cumcă mai sus numitul hirurg cu pușca plină au sărit cu îngrozire asupra lor zicându-le: „cumcă nu e mai bun mortul decât câinele, ci tot un suflet“, de nevoie au căutat a i să supune, din care pricină multă spaimă și supărare au pricinuit întru inimile noastre. De vreme ce luîndu-se în considerație, să vede cumcă ačasta, care de hirurg în formă de ocoliré boalii s-au făcut, dară noi mai mult o socotim drept batjocură naționului nostru, măcară că a doa zi tot acelaș hirurg nu știm din acui poruncă au venit la îngropătoare și au poruncit čocliilor de au dezgropat mortul și au scos câinele, care după legile țării nu îngădue a să scóte mórtul, după ce odată să îngroapă, nu numai care ăaste în prepus de moarté čumi, dar mai vârtos nice aceia care mor de moarte bună. Despre care aceste mai sus arătate acest atestat sub B ./ . alăturat dovește.

Drept aceia siliți fiind din unele ca acesté până acuma urmări, cu plecăciune a ruga milă și bună-taté préinalt. autorisirt guber. comision, să să mi-lostivéscă, ca despre aceste mai jos următoare punctumuri părintéște a ne ușura. Ca

1-mo de cumva s-ar întâmpla vre-o moarte între parté noastră neguţătoréscă, să ni să îngăduiască un loc de îngropare afară din oraş (care îl şi avem gata) unde nu umblă oameni, nici decum, ca acolo pentru mângâeré să ne putem îngropa. Şi

2-do pre cei morţi să putem ai îngropa după orânduială, însă nu cu vre-o paradie, ci numai să-i punem în groapă cu coşciug, iară nu ca până acum să să lépede golî ca câiniî şi spartî cu cârligele, târându-li-să măruntaele. Iară

3-tio să să milostivéscă înăl. comision a ne îngădui şi ačasta, ca măcar numai cu un preot să să poată îngropa aceia cariî s-ar primejdui, după cum şi în alte vremî la întâmplări la acesté găsim la arhivum că s-au îngropat. Mai încolo

4-to prélăudatul comision să să milostivéscă a ne îngădui, ca întâmplându-se a să primejdui vre-o casă dintru ale noastre, pre aceialalţi, cariî vor rămâné sănătoş în casă, să-i îngădue a rămâné tot acolo fără a-i duce la spital (după cum vedem că să urméză) de vréme ce cu ducéré la spital mai curând să poate primejdui, fiind amestecătură de multe felîuri de bolnavî şi noi mai cu multă pază şi frică ne vom. păzi viaţa.

5-to. Să să milostivéscă în. comision a face o rânduială, ca la sărăcime (care acum putem zice că cé mai multă parte să află, din pricina, că meşteşugul lor prin care până acum îş câştiga hrana cé de toate zilele, de tot au rămas jos, fiind-că în

nici o parte nu iaste slobod a să scoate afară) și la aceia cari nu vor avé banî să cumpere, să li să dé fără banî bucate, până să va mai îndrepta vrémé, de vréme ce nici pela casele noastre, nici pe ulițe nu putem a ne odihni de vaetele și strigările lor, ba încă și cu asprime strigă, „cumcă ei de foame mor, iară nu de cămă“.

Drept aceia lăsându-ne în mila pré înal. guber. seniteț comision, ca uniî ce ap(u)r(u)ré am fost și sântem supuș la toate poruncile împărătești, care orî pentru vre-o ajutorință ostășescă, orî pentru alte dări cu toată silința, din cât néu fost prin putință nu ném tras inapoî. Nădăjduiți dară sântem, cumcă nici acum după această a noastră cérere nu vom rămăné nemângâiați, ci după cum să va găsi cu cale milostiviî și cei desăvârșit părințeștiî hotărări ne vom învrednici.

Rămănem

Todor Bucur.

Hagi Iordan hagi Ghenubici,

Ion Radovici.

Ioană Ioanovici.

Velicu Obrescu.

Alex. h. Genu.

Gheorghe Iuga.

Vasile Moldovén.

Cozma Dimitriū.

Gheorghe Ioan.

Ioan Voicu.

Simion hagî *Toma*.
Ene Stoicoviciu.
Anastasi h. *Mihail*.
Neculae *Ion*.
Vasilie *Oțotol*.
Voina *Pitiș*.
Gheorghe *G. Carcaleț*.
Vasiș popa *Ghiorghiu*,
Dimitrie *Gălbază*.
Nicolae *Badu*.
Șandru *Popovici*.
Mincu *Dumitriu*.
Velicu *Dobre*,
Alexandru *Teodor*.
Nicolae *D. Cîrucu*.
Radul *Ioanovici*.
Gheorghe *Arsenie*.
Dragomir *Grădinar*.
Ioan *Cepescul*.
Costandin *Cepescu*.
Petru *Alexandru*.
Gheorghe *Nechifor*.
Gheorghe *Mircan*.
Petru *Sărbu*.
Neculae *Ioan Marcia*.
Gheorghe hagî *Leca*.

VI.

(?)

Maî mulți neguțători[†] din Șchei, adresîndu-să către inspectorul locului, cer să li să dea voe a-și pune singuri păzitori*). (copie.)

Tschinstite Domnule Inspector!

Ku nepletschere au vezut negutzetori de aitsa kum ke nesokotindu-j kjar intru nimika, nitsche porunke kare jar indatora a pezi strasche la kassa inspectoratului, schi la magazin, schi unde ajrja jeste trebuintze de strasche li s-au comunikeluit, nitsche spre regulatia atscestij orindujeli s-au kienat, pentru ka se fae de fatze schi se vase in tsche kip s-au fekut rindujale, tschi numaj fere de veste s-an poruntschit la negutzetorj ka se mjarge orj in persona lor, la atschaste strasche, orj de nu vor vrja se mjarge singuri se trimitze oameni ku plate inse nu Rumunj tschi Sasi. Noj o asemenea rindujale nu putem se o luom intr-alt kip, fere numaj kum ke printr-atschasta ar pofti ka se se fake o aschutorintze bune la partja tscha maj slabe din Sasi, kare o ar vrja se o sevurschaske, kets ke ne fekindu-se nitsch un felj de taxe pentru atschasta, nu s-au sfiit uni, kare s-au poftit spre atschaste

---

*) Adresa poartă lit. A. — Vezi V.

slusbe a tschere kite u. f. 3. pentru 24. de tschasurj. kare o plate ka atschasta nitsche un kapitan la armadia inperetjaske sokotim ke nu are. Pentru atscheja ne rugem fiind ke noj in persona noastre a sevurschi slusba atschasta nitsch intr-un kip nu putem, ke tsche la o vreme primesdioase ka atschasta fieste-kare fameliariesch jeste datorj asch pezi sene-tatja sa, ka nu kumva strikindu-o sesch aduke nenorotschire luj schi la toate kassa luj. Detsch pentru atscheja ne rugem ka se ni-se dja regulatia tsche s-au fekut despre atschasta, dinpreune schi ku porunka, pentru ka se fatschem schi noj orindujale depe poruntschi a inplini datoria noastre, schi fiind ke noj ku asemenea pletzi mari la vremja atschasta de nevoje nu putem tzinja streschi, vom fi purtatorj de grische a gesi noj oamenj asemenja lipsitz din nationu nostru, kari se vor murtzemi ku maj putzine plate a sevurschi slusba atschasta aj pune la atschaste orindujale, jare inpotriva fieste-keria sille tsche se va fatsche protesteluim, ketsch ke oareschkari ka atscheja dupe-kum s-au schi urmat de au spart poarta schi au dus in kemasche la varte pe un negutzetorj, nu ar putja alte a pritschinui, fere numaj turburerj, intre norod la o vreme kind totz oameni sint desperatz, kare sokotim ke nitsch la prja innaltele lokuri nu vor fi plekute. Aschteptind munguitoare resolutiae remunem ku tot respectu

aj Domnij tale prja plekatz

Leka Reutz.

Hrista Stojkovits.

Petru Alexandru.
hadschi *Iordan* hadschi *Genu.*
Dumitru Nicolau.
Nicolae Nicolau.
Simeon Nicolau.
George Nicolau.
Nicolae Nenovits.
Radu Ioanovits
Iuon Radovits.
Iuon Ioanovits.
Alexie hadschi *Genu.*
Zaharia Markus.
George Iuga.
Nicolae Badju.
Ioan Radu Leka.
Nicolae Pane.
Anastase Constantin.
Vasile Oztotzo.
Dragomir Gredinaru.
Vasile Moldovanu,
Simeon hadschi *Thoma.*
Schandru Popovits.
Marku Duzi.
Stan Stama.
Ioan Radu Schipa.
Nicola Radu Ketana..
Ioan Vojku.
George Karkaletz.
Kostandin Karkaletz.
Vasile Popa.

Tontschu Stojan.

Veliku Dobre.

George Nekifor.

Minku Dimitriu.

Veliku Obresku.

Impreune ku tschajalante parte a obschti Negutzetorestj.

VII.

1814. Octombre 10.

Diaconul Radu Témpe cere dela reprezentanța bis. Bolgarsechiului îmbunătățirea salarului. (original.)

D(u)mnévoastră précinstiților reprezentanși, curator și neguțătorî dela sf(â)nta biserică a Bolgarsecului.

Din buna voință și poftă a d(u)mnévoastră, învrednicindu-mă D(u)mnezeu și pre mine, cel mai în jos iscălit, a mă sf(i)nțiî cu darul dieconiei, mă învrednicesc și cu datornica mé mulțămire, pentru părintésca dragoste, care cătră mine ați arătat, cu toată cucernicia a o așterne. Indatorindu-mă și eu mai întâi lui D(u)mnezeu, după aceia și d(u)mnévoastră totdéuna a fi gata, încât atârnă chemaré diregătorii méle cu toată râvna, cu toată neprejetaré

zioa și noapte, în lipsele céle sufletești gata a fi de a sluji. Care pe lângă ačasta întru tot sânt nădăjduit, că cu cât ați arătat d(u)mnevoastră ačasta părintéscă, dragoste spre mine, cu atâta mai tare veți binevoi părintește a cujeta și de hrana vieții mele, după vremile cele scumpe de acuma, ca și eu cumpetește să poți a trăi și sf(i)nteii biserici și d(u)mnévoastră a vă puté sluji cuviinčoașa simbrie am statornici, după cum și din vechime acest obicei u au fost. Rămâind al d(u)mnévoastră dépururé cătră D(u)mnezeu rugători și spre toată slujba îndatorat.

Brașov, 10. Octom. 1814.

Radu Témpe.

diacon a biser. Bolgar.

Pre lângă ačasta mă îndatorezi ca ce ar veni a scrie pentru tréba sf(i)nteii biserici, a socoti, a inprotocolălui și a expedălui cu toată neprejetară la toată porunca voi fi gata a sluji, după măsurată, plată, care veți binevoi d(u)mnévoastră a-m orându, rămâind al d(u)mnévoastră

dépururé lui D(u)mnezeu rugători

Radu Témpe.

diacon.

VIII.

1815. Septembre 27.

Reversul parochului Ioan sin Todor Bucur la promovarea lui în treapta preoției. (original.)

Adecă, eū cel mai jos iscălit, dat-am credin-
çoasă scrisoare mé ačasta, ca să fie de bună cre-
dință la cinstită mâna dumnélor jurați și curatorī și
la toți cinstiți orășeni de obște, precum să știe,
că fiind foarte mare trebuință la sfânta biserica
noastră neunită a *Bolgarseghiului*, m-aū orânduit, ca
să pășesc la trépta preoții de paroch, prin ačasta
legătură, care urméză mai jos, care legătură de a
mé bunăvoe am dat-o, de nimené fiind silit m-am
legat cu jurământ, după priimiré haracterului preoții
anume voi întări, adecă legé ča pravoslavnică a ră-
săritului voi întări și voi păzi, adecă neunită cu a
Romei, toate obiceiurile cele vechi ale biserici, după
cum s-aū legat și alți preoți și eu mă leg, ca în
vreme vre-uni betejeli de čumă, de caré să ne fe-
récă D(u)mnezeu, să fiū datorī a sluji fără de nici
o prigetare, măcar unde m-aș afla și la ospete,
așișderé mă leg, precum nici un obicei de cele rele
nu le voi urma, nici răspuns obraznic a da la cei
mai mari, atăta căt în rāndu clirosului bisericesc,
căt și miřnesc, precum juraților, așa și la cei de-

pre urmă, ca să fie slujba chiemări mele înainté lui Dumnezeu și înainté norodului plăcută, ce rănduiala că întocmită să fiu dator, a o păzi neclătit în toată viața mé. Iar una de acesté de mă voi înșela și voi îndrăzni a le călca să aibă sfânta biserică dinpreună cu adunare sa voe slobodă și despre mine nebănuială a mă canoni cu lipsiré haracterului preoții, însă cercetând lucru sau păra de va fi adevărată.

Și pentru mai bună încredințare m-am iscălit, ca să fie de bună încredințare.

1815. *Septembre* 27. Brașov.

(L. S.) *Ion sin Todór Bucur,*
voi urma cele mai sus scrise.

IX.

1815. *Octombre* 26.

Reversul ierodiaconului Radu Témpe la promovarea lui în treapta diaconiei. (original.)

R e v e r s.

Adecă, eu ierodiacon **Radu Témpe**, dau scrisoare mé, ca să fie de bună credință la ă. mâna d(u)mnélor cinstițiilor curator și epitropi ai bisericii,

cinstițiilor neguțători și pravoslavnicilor obște și la tot orașul al *Bolgarsechiului*, precum să știu, pof-tindu-mă să fiu diacon, m-au chemat înainte la care mă leg, după aița înainte adusele punctumuri mai întâi înainte atotputernicului D(u)mnezeu și al 2-lé a č. pravoslavnice obște, că le voi păzi mă leg cu sufletul meu.

1-mo. Cu inimă curată și smerită și tot sufletul să slujesc lui D(u)mnezeu în legé pravoslavnică a bisericii răsăritului și

2-do. Untru unire cu nici o lege, care nu sânt la legé grečască veche, care să nu mă amestec nici cum, ci să urmez părintelui meu a veni la biserică când dă în toacă întâi.

3-o. Să fiu ascultători de preoți și să slujesc la toate praznicile și Duminecile fără de lene, după cum este obiceiul al sf. bisericii al orașului acestuia.

4-lé. De alte lucruri proaste să mă păzesc mai ales de beție, de sumeție, la cârcumă să nu merg, dela slujba sfîn. bisericii să nu lipsesc, la ca-finé să nu mai merg și să fiu îndatorat a merge ori unde mă va chema la slujbă în orași, să las masa și să merg, ce va fi tréba diaconi și taínele preoții să nu le dau afară.

5. Și întru ce sânt veniturile sf. bisericii în toate să fiu cu dreptate, să nu mă ating a face strâmbătate și pagubă până la un ban și din cuvântul č. jurați să nu es.

6. Pentru rândul odăjdiilor mă leg, precum că care vor fi rânduite peste săptămână cu acelé mă voi îmbrăca, iară nu la zile proaste cu odăjdi, care sânt la zile mari și dezbrăcându-mă le voi întocmi și le voi pune la locul lor.

7. In scurt să viu cucernic și blând, ca să fiu pildă bună și altor din cinu preoțesc și mirenesc.

8. Aceste toate mă făgăduesc a le păzi, ca să fie slujba chemării mele, cum înainté lui D(u)mnezeu, așa și înainté norodului. Iară una de acesté de mă voi înșela și ași îndrăzni a le călca, să aibă sf. biserică cu adunare sa cé slcobdă voe și despre mine nebănuială a mă canoni cu lipsirea norii. Pentru mai bună încredințare cu numele și cu peceté mé întăresc.

Bolgarseg, 26. Oct. 1815.

Ierodicon Radu Témpe.

X.

1815. Octobre 26.

Chitanță dela diiaconul Radu Témpe pentru 75 fl. angaria pe jumătate de an. (original.)

Am primit din angaria mé pă acest viitor an pă jumătate 75 fl., adecă șaptezeci și cinci de zloți.

Iară întâmplându-să a mă preoții mai nainte de vreme pă anu în plini baniî aceia să am să-i întore sf. biserici.

Brașov, 26. Oct. 1815.

Radu Témpe.

diacon.

XI.

1816. Iulie 20.

Contract între curatorii sf. bis. a Bolgarsechiului și jupâneasa Elena Inășoae, pentru o chilie din curtea bisericii. (original.)

C o n t r a c t.

Contract între Dumnélor cin. curatorii ai sfint. biseri. *Bolgarsechiului* cei vechi și între dumnéiei jupănésa *Elena Inășoae*. Precum să să știe, celor ce să cuvine a ști, că am tocmit cu năiem chilia Nr. 11. (ce să hotărește cu grădina părintelui *Ioan* și cu grădina ce să numește a preoților) cu dumnéiei pe tot anu să aibă a da înainte câte un galbeni. In natură însă cu cele mai în jos următoare condiții i s-au dat.

1. Aăastă chilie să dă numai pentru sama du(mné)iei a sălăslui, fiind-că și sf. biserică au avut benefacții del(a) răposati părinți dumnéiei, iară de a cerca cumva vre-un feli de iconomie, adecă de a mai pune pe cineva pe lângă dumnéiei spre ușurare chirii, fără știré curatorilor, să nu fie slobodă.

2. Vre-un fel de neguțătorie de a cerca în țenterimu biserici n-are voe a face.

3. Ca o muiere cinstită a petrece în pace și în liniște cu toți să poștește și urmându-să acesté și cei după noi următori cin. curatori va binevoi a întări acest contract, păzind dumnéiei cele mai sus numite condiții, iară a nu avé voe a o scoate fără știré opștește să o îngăduiască să-și săvârșiască viața sa în pace și fără zmintélă. Întărim acest contract cu iscăliturile noastre și cu pecetia sf. biserici și s-au împărtășit amândoo părțile cu asemenea contracturi.

Iulie 20., 1816. Bolgarsechi.

(L. S.) *Gheorghe Nicolae*, curator.

Zaharia Marcus, curator.

Ioan Radu Leca, curator.

Elena Enășoae.

1816. *Iulie 20.* Astăzi au datū un galben în natură, adecă chiria pe acest următor an, ce iese până la 1817. *Iulie 20.*

1817. Iulie 20. Astăzi au dată un galbin în natur(ă),
adecă chiriia pe acesta următor an, ce iese
până la 1818. Iulie 20.

XII.

1817. Februarie 25.

Episcopul Vasile Moga arată, că în locul suspendatului protopop Tempțian s'-a însărcinat cu conducerea afacerilor scaunului protopopesc părintele Radul Versé din Satulung. (original)

Cucernici preoți ai protopopiatului celui dintâi al Brașovului.

Fiind protopopul *Tempțian* pentru cuviințăoasă pricină oprit de slujba protopopescă, așé cucerniciile voastre de împreună cu poporénii în trebile ce veți avé la scaonul protopopesc veți avé a năzui la părintele *Radul Versé* din *Satulung*, care s-au rânduit de aici în locul zisului mai sus, de care întru toate céle ofițiozicești veți avé de asculta cu smerenie, cu care rămâi

Sibii 25-a Fevr. 1817.

al cucerniciilor voastre de bine voitori

(L. S.) *Vasilie Moga.*

XIII.

1817. Septembre 27.

Protopopul interimal Radu Verzé indeamnă pe curatorii bis. din Bolgarseg a ierta greşalele diiaconului Radul Tempitan şi a-l reprimi în slujba sa. (orig.)

Cinstiţilor curatorii ai sfintei bisérici ai *Bolgarsăchului*.

La jalba dumnévoastră asupra diiaconului *Radul Tempitan* la acest scaon prot. dată, făcându-să de aicé din destul cérerii dumnévoastră, despre care însă de atuncé, precum dumnévoastră, aşa şi jăluitul diiacon în scris ni s-au rezolvăluit şi spre încunjurare a mai multora jăluite pricinii, numitul diiacon oprindu-să dela slujba sa, cu acé hotărâre, adecă cât mai îngrabă să să lighitimăluiască din ce temeiniçoase pricinii ş-au năpustit ştaţia sa, precum şi acolo în vecinescul prinţipat al *Moldoviei* în ce chip s-au purtat, care numit diiacon, lăsând deolaturii forumul nostru protopopesc, au alergat cu instanţia sa la luminatul scaon episcopesc, unde jăluindu-şi nefericire şi poftindu-şi ştaţia sa, de acolo milostivéşte poruncindu-să noao a aduce hotărâre în sfârşit. Iată că n-am lipsit din datoriia chiemării duhovnicéşte a vă pofti, ca lăsând deoparte toată împărechéré, ca nişte fii ai luminii şi ai Maici bisé-

rici aceia, care totdeauna din vechime au dat rasă de pildă bună în tot Ardélul, ertând greşalele tânărului diiacon, pre lângă incuviinţată instrucţie să-l primiţi în staré (în care l-aţi fost ales) şi cu atâta mai tare, cu cât că după cum jaluiaşte acesta despre parté cé mai mare şi mulţimé norodului iaste cu totul ertat şi primit.

S-au de cumva din potrivă faptele şi greşalele numitului diiacon ar fi într-atâta adâncate după cum iaste arătaré cé din afară, încât să socotéşte de cătră d(u)mnévcastră mădulariu netrénic, cât mai îngrabă, despre această declaraţiia d(u)mnévvoastră în scris aicé la noi să o aşterneţi şi 1.e calé legi céle de lipsă să voar hotărâ. Pe lângă această rămâiu

Braşov, 27. Septemvrie 1817.

al d(u)mnévvoastră de binevoitoriu

Radu Verzé, i. prot.

1-îu al Braşov.

---

*₁ Vezi: pag. 62—65.

XIV.

1817. Decembre 30.

Protocol luat la alegerea a 12. bătrîni, ca reprezentanți ai obștei din Schei. (copie.)

Bolgarsăchiu 30. Dechemvrie 1817.

Publicăluindu-să normativumul dto 27. Dechem. a. c. înlăuntru în sf. bis. a *Bolgarsăchiului*, după săvârșire d-zeești slujbe, din locul de un'ce să ce-tește cazaniia, care după săvârșire aceștii publicații, prin mine mai în jos iscălitul ca i. protopop, întrebându-să de 3. orî întrégă obște ačasta, de să mulțăméște cu sus ținălitul normativum, sau de au ceva refléxie, a adăoga sau a scădé.

Au răspuns toți într-un glas, precum că să mulțămesc.

Mai încolo, spre împlinire desăvârșit a acestuî normativum, s-au făcut publicație și despre acéia, ca persoanele aceștii obști cu toți sau câți voar voi, îndată să să adune la școala cé rânduită pentru adunare, unde s-au și adunat persoanele mai jos numite în numele a toată obște, anumit:

- 1-mo dumnélui *Leca Răuț.*
- 2-do „ *Hristé Stoicovici.*
- 3-tio „ *Petru Alexandru.*

4-to	dumnélui	<i>Theodor Bucur.</i>
5-to	"	hagi <i>Iordan</i> hagi <i>Ghenu.</i>
6-to	"	<i>Dimitrie Nicolau,</i>
7-mo	"	<i>Nicolaie Nicolau.</i>
8-vo	"	<i>Nicolaie Zahariia.</i>
9-no	"	<i>Ioan Ioanovič.</i>
10-mo	"	<i>Ioan Radovič Ghenoiu.</i>
11-o	"	<i>Velicu Obrescul.</i>
12-o	"	<i>Symeon Nicolau.</i>
13-o	"	<i>Nicolae Pană.</i>
14-o	"	<i>Gheorghe Nicolau.</i>
15-o	"	<i>Zahariia Moarcăs.</i>
16-o	"	<i>Ioan Radu Leca.</i>
17-o	"	<i>Nicolaie Mușat.</i>
18-o	"	<i>Șandru Popovič.</i>
19-o	"	<i>Nicolaie Ciurcul.</i>
20-o	"	<i>Ioan Voicu.</i>
21-o	"	<i>Văsălu Voină.</i>
22-o	"	<i>Văsălu Oțoț.</i>
23-o	"	<i>Ioan Jăpa.</i>
24-o	"	<i>Gheorghe Carcaleț.</i>
25-o	"	<i>Tonciu Stoian.</i>
26-o	"	<i>Dimitrie Samaragiū.</i>
27-o	"	<i>Văsălu Corcodel.</i>
28-o	"	<i>Nicolae Lingură.</i>
29-o	"	<i>Gheorghe Gîuvâlcă.</i>
30-o	"	<i>Dimitrie Căpățină.</i>
31-o	"	<i>Radu Lupan.</i>
32-o	"	<i>Gheorghe Floré.</i>

33-o dumnélui *Nicolae Lupan*.

34-o „ *Dimitrie Oțoșo*.

Care acésté persoane sus -numite cu toți fiind laolaltă și purcezind la alégeré acelor 12. bătrâni, care fiind de mai înaiate în alăturata copie a extractului protocolului în sămnat, anumit 12.

Dintre fêțăle mai sus însămnnate ale obști, arătând dinpotrivă oareș-ce refléxiî, adecă d(u)mnélui *Șandru Popovici* și *Nicolae Ciurcu*, care au poftit să să adaoge la candidațiîa acelor 12. încă 6. persone.

1-mo. *Nicolaie Mușat*.

2-do. *Nicolaie Badîu*.

3-tio. *Văsăru Oțoșo*.

4-to. *Nicolaie Ciurcu*.

5-to. *Ioan Voicul*.

6-to. *Tonciu Stoiua*.

Despre parté bătrâniimi în mai sus țităluitul extract însămnați, simțindu-să, precum-că adăogiré acestor 6. persone, ačasta pentru ceva prepus însă și să reflectăluiaște, așa pentru ca acest prepus să lipsască și ca normativumului să nu i să facă împiedecare, întâiu d(u)mnélui *Dumitrachie Nicolau* cu mâna sa prin pénă ș-au tras numele afară, precum asémené 2-o *Ioan Ioanovici*, al 3-lé *Velicu Obrescu*, al 4-lé *Nicolaie Zahariîa*, al 5-lé *Nicolae Pană*, al 6-lé hagi *Iordan* hagi *Ghenu*, cu acé declarație ca de vréme ce iaste în părére obști,

cumcă d(u)mnélor ar fi pricina neuniri și a împiedecări binelui de obște, de sineș voesc a rămâne afară din slujba avută.

Persoanele célelalte ale acești obști, văzind declarațiia mai sus numiților și lepădare a numai purta mai încolo avuta slujbă, precum și célelalte persone spre acest sfârșit însămnate să declărălucesc, cumcă lipsind aceșté din slujbă, dânși încă din potrivă să declărălucesc.

Așadară mai încolo prin concluzul a tuturor de obște s-au făcut această statornică alégere, adecă:

1-mo. *Leca Răuț.*

2-o. *Hristé Stoicovič.*

3-o. *Petru Alexandru.*

4-o. *hagî Iordan.*

5-o. *Dumitrachie Nicolau*

Care acești doi măcar că s-au depărtat de această slujbă ne vrând a o mai purta, dorind obște cu un glas i-au ales.

6-o. *Theodor Bucur.*

7-o. *Ioan Ianovici.*

8-o. *Ioan Radovici Ghenoiu.*

9-o. *Velicu Obrescu.*

10-o. *Nicolaie Zahariia.*

11-o. *Nicolae Pană.*

12-o. *Văsăru Oțoto.*

Datoriia acestor 12. persone va fi, ca după sunetul țităluitului normativum al milostivelor decreturi, al protocăluitelor vechiuri obicéiuri a să ținé și toate în deplină stare ale purta cu pace, cu li-

niște, cu de obște înțălégere, cu daré de pildă bună, atât acestor orășení, cât și celorlalțe bisérici și obști, care să țin de ocârmuire aceștiia, ca de o maică, așa ca tot valul cel de până acuma deșărt făcut înaltelor dicasterii să încetéză, însă cu așa nelenevită priveghére, ca să nu lasă nici decum capitalul și venitul sf. bis. a să păgubi cât de puțin, precum nici învățătura școalei normalicești să încetéză, să obligăluesc și întăresc cu iscăliturile sale.

Anul și zioa mai sus.

Leca Răuț.

Hristé Stoicovič.

Petru Alexandru.

Theodor Bucur.

hagi Iordan hagi Genovič.

Dumitru Nicolau.

Ioan Ianovič.

Velicu Obrescu.

Ioan Radovič Ghenoiu.

Nicolaie Zaharița.

Nicolaie Pană.

Vasilie Oțoto.

Radu Verzé.

i. protop. 1-mă al Brașovul.

Ioan Popovič.

act. notar.

---

*) Vezi: „Catastif pentru trëbile bis.“ (Nr. arch. 2) pag. 79.

XV.

1818. Februarie 16.

Răspunsul protopopului interimal Radu Verzé la plîngerea reprezentanței bis. din Șchei, în contra celor ce au protestat alegerea din 30 Dec. 1817. (original.)

Pré č. reprezentanši!

La reprezentația d(u)mnévoastră din 15. ale aceștiî lunî n-am lipsit datornicéște a răspunde, precum aşăzămîntul, care acum de curînd s-au făcut la sf. bis. a d(u)mnévoastră cé bătrîná *Bolgarsăchîului*, atîta pentru școală, pentru tipicul slujbi d-zeești, peste toată vrémé în sf. bis. următorîu și întroducăluiré a acelor 12 cinstite persone ca reprezentași, cât și alégeré a curatorilor celor noi și administrația cé cu siguranție a capitalului aî acei sf. bis. aflătorîu și care ar veni legîuit de a să mai spori pe viitoare vréme, acésté prin încuviințatul său forum fiind lucrate din destul de răvărsat și pe larg în publicum la toată obște desăvârșit făcute cunoscute, care atît după avuta véche sistemă a acei bisérici, cât și după înaltul cuget și părintésca arhierésca poruncă și dojănire spre acest sfârșit. Toate s-au întemeiat și liniștit, fără de a să pune la mijloc în toată lucrare sus pomenită vre-o reflexie vrédnică de luaré în samă. Măcar că eu la închiearé acestora

mai pe urmă am fost excludăluit de cătră prisositoare inspectie, totuș că stângacé uneltire a jăluito-
rilor neodihnite rămășițelor mădulare nu pot răsturna
și dezrădăcina orânduiala sfântă cu ačasta, fără
decât de sine urmază ca d(u)mnévoastră să vă țineți
de orânduiala ce o aveți protocaluită și diregătorii
încredințată, să vă sânguiți sufletéște a face îndestul
și pe aceia, care voar să-ș ia lor singuri cinsté cu
vătămaré préinaltelor rândueli. trebue lăsați să alérge
până voar lovi struna, care are mijlocire de a-i li-
niști. Și cu atâta mai tare, căci forum. protopop.,
căruia ne-au încredințat ocârmuire spre potoliré
vrăjbî a mădulărilor obști și biserici aceștiia, până
în časul acesta n-are despre parte ce să zice ne-
odihnită nice o poftire bună sau ré dat în scris.
Iară de cumva din potrivă ar fi precum alăturé cu
ce va jăluire cătră forumul mirenesc, care în cauza
ačasta n-are de a să amesteca sau a hotărâ fără
de recvizițiia și înțălégeré cu noi, nice prin țăriia
aceluia de ș-ar cerca cumva norocul, nu să poate
răsturna pus-a rânduială. Inșă chir *Ioan Ghenoiu*
bine era să fi ținut spre alt sfârșit pâra, care o au
scos din sân asupra ortacului său curator, ni să
véde că acéia pricinuiăște val de nou socotelelor,
mișcare. neplăcére, inșpecti și noao prepus de păr-
tinire.

Nădăjduind, că slăvitul maghistrat urmând nor-
mativumurilor préinalte despre acélé, care să țin de
forumul bisericesc, din deregătorie va lăsa a mi să

împărtăși spre potolire, spre care sfârșit eu obligă-
luit rămăiu

Satulung 16. *Fevruar*. 1818.

al d(u)mévoastră gata spre stujbă

Radu Verzé, i. prot.

XVI.

1818. Iulie 10.

Radu Témpe *protopop și paroch în Bolgarsec*
roagă pe reprezentanții și curatorii bis. de ȧertare. (orig.)

Dumnévoastră cinstiților reprezentanși și cura-
tori !

Nu mă îndoesc, precum pacé și dragosté dumné-
voastră spre nevrednicia mé, care ațu arătat bine-
voină a o arăta, după veniré mé dela *Iași* încoce
(în cumpâna morții fiind) aceéși de acum înainte nu
va fi între dumnévoastră statornicită și neschimbată,
precum și eu rog pre milostivul D(um)nezeu și voi
ruga, ca să-m auză spre acest sfârșit smerita mé
rugăcune, de a fi necurmat întemeiat întru nefățar-
nică dragoste spre dumnévoastră. Însă

Cu cât arătata dragoste, ce ați bine-voit cătră nevrednicia mé a arăta de mângându-mă m-au scos dela morte, cu atâta mai tare mă văz măhnit, pentru că după cum am înțeles dumnévoastră v-ați can nu puțin scârbit de călătoria mé la Iași, unde eu m-am fost călătorit cu slobozenia celor mai mari, căce nu au fost prin știré dumnévoastră, pentru care îndatorat mă văz a vă ruga, ca să vă întorceți această scârbă întru mângâeré, făgăduind eu de aci înainte, precum eu nici odinioră acest pas, de care acuma văz că nu v-au părut bine, nu-l voi mai păși, căci că și pre mine nici firé nu mă mai lasă a zăce și întru scârba și măhniré aceé a mai fi, pentru scârba care eu cu greșală din mai însus numită pricină prin călătoria mé am făcut-o, ajungându-m și mie paguba și sărăcia, ce mi s-au pricinuit din cumplitele bole, care am pătimit și așa dară

Nu mă îndoesc, precum dumnévoastră veți trece cu vederé făgăduința ce cătră dătătorul a tote D(u)mnezeul nostru faceți (cu acé nemijlocită făgăduință) „și ne iartă noo păcatele nostre, precum er-tăm și noi greșiților noștri“, ce cu atâta mai cu lesnire nu vă veți împrotivi la intraré mé în slujba parohialničască (întru care și moșii strămoșii și stră-nemoșii miei au fost până la vremé nevrednicii mele la sf(ă)ntul jertvelnic slujitor, pentru dumnévoastră și pentru acest de D(u)mnezeu păzit orași) și pentru aceé mai vârtos vă rog, ca despre această să

bine voiți a mă încredința în scris. Iară să rămâi
și sânt

Brașov 10. Iulie 1818.

al d(u)mnévoastră către D(u)mnezeu
deapururé rugători

Radu Témpe.

protopop și paroch Bolgarsecului.

XVII.

1818. August 10.

*Protopopul interimal Radu 'Verzé ia cu bucurie
act de împăciuirea obști din Bolgarseg cu p. Radul
Tempé comunicînd totdeodată, că contractul cu acest
preot nu s-a putut accepta, fiind defectuos. (original.)*

Cinstiților reprezentanși, curatori și întrégă pra-
voslavnică obște a Bolgarsechiului!

Din reprezentația dum.dto 5. ale aceștiil lună,
precum și din alăturata în copie instanție către
dumnévoastră a cinstit p. **Radul Tempé**, cu bucurie
au fost a vedé acest prezidium protop., precum
jeluitul suspendăluit p. **Radu Tempé**, cunoscându-și
mai de multe ori îputata sa greșală, despre făcu-
tă pribegire Moldaviia, s-aũ zmerit a-și cére după

cuviință ertăcune și dumnévoastră din datoriia că creștinéscă cu toți v-ați umilit ca cătră un păstorî îmbătrânit și ați ertat într-atâta, ca să fie slobod a fungălui în părăsita parohie.

Deci mai cu mare bucurie am fi fost, déca deodată s-ar fi făcut pace peste tot și s-ar fi ertat și pretenziile bătrânului acesta păstorî al dumnévoastră judecate. Totuși nădăjduind, cumcă înțelépăta chibzuire a amândurora părțile acélé, care sânt cu totul de lipsă acestuî orași de frunte și fără de care nice fericirile sufletești nu să pot câștiga, cât de curând după olaltă fără sunet veți unelti ale înflori. Așa acest prezidium pacé făcută cu bucurie o întărește și de a nu fungălui jeluitul č. p. **Radu Tempé**, nu avem nimic împotrivă, ci i să dă voe a-și chivernisi turma, însă cu liniște și fără de paguba ortacilor săi preoți, chiîar după instrucțiia prin luminatul scaon arhieresc de curând întărită, unde și despre ačasta acum deodată s-au și făcut datornica arătare.

Mai încolo la pofta dum. de a să întări contrac-tul în orighinal așternut nu s-au putut face îndestul, ci să întoarce înapoi, din următoarele scăderi. Căce

1. Nu are nice un datum pus pe dânsul, luna, zioa, anul.

2. Din sunetul contractuluî acestuîa să înțelege a fi făcut și iscălit din vremé când. s-au preoțit jeluitul p. **Radu Tempé**, căce de pricinile în merito, pentru care acum s-au poftit și făcut tace de tot.

3. Punctumul al 9-lé să împotrivéște préinaltelor rândulí și țircularíului de curând epsc., a binelui de obște, care vine a crăște prin învățatura tinerimii, care tocma datoríia ča mai mare a unui preot orășenesc să închide afară, căce nu atâta pentru sine, pentru bisérica e datorí cu prilejul ispovedanií, a învățaturii sale, ca cât e datorí pentru școală a o înzestra fiește-care cu funduși spre fericiré și luminaré némului, nu mamoniia preoților și vistieriile cele pline ale biserici fac bărbați desăvârșit în cler, ci bărbați cei învățați fac bisericí și sprijiresc naționul.

Drept aceia de este bunavoința dum. a face o bunătate nemuritoare și a vă statornici buna rânduală asemănați-vă pré í. rândueli, cele doao să fie și a treilé școala zic, afară să nu (ră)mâe, depłiniți și célel(alte) știrbirí cu bună cugetare, despre parté noastră încât . . . . . *) datoríia, în tot minutul sântem

Satulung, 10. August 1818.

aí dumneavoastră gata spre slujbă.

Radu Verzé, i. prot.

---

*) E tăiat actul.

XVIII.

1818. Septembre 10.

*Conzistoriul comunică prot. int. Radu Verzé, că
ia act de împăciuirea obștiî din Bolgarseg cu protopopul
și parohul Radul Témpiian, și-l îndrumă totdeodată
a-l înfrunta pe acela în fața preoților și gocișmanilor,
pentru pasul său nesocotit. (copie.)*

569.—1818.

Cinstite părinte protopop interimal !

Așternând frățiia ta dto Satulung 26. August a. c.
leghitimațiia subșpendăluitului dela funcțiia protopo-
pescă și preoțască *Radul Témpiian* senior, din Bolgar-
săchiu, despre acéia cu acuî slobozanie s-au dus dela
stațiia sa la principatul Valahii și al Moldovii, și ce pur-
tare au avut în vrémé lipsiri sale dela acéia dată, pre-
cum și contractul despre paza întră dânsul și repre-
zentași iubiți Bolgarsăchiului urmată cu acé mai
încolo arătare, precum comunitașul Bolgarsăchiului
cére a să întări zisul contract de pace și de cătră
acest conzistorium episc., iară numitul *Témpiian*
senior, după pacé cu reprezentași obști făcută, la
funetiia preoțască și de cătră sine s-ar fi slobozit,
măcar că supt vrémé opriri sale la mai multe fé-
liuri de funcții preotăști s-ar fi amestecat și în daré
leghitimații sale foarte târziu s-au arătat. Frățiî tale
prin acésta să răspunde, precum reposițiia numitului

Radu Témpiian senior în funcțiia parohiială lângă ortodoxa biserică *Bolgarsăchiului* avută să lasă și de cătră acest consistorium episcopesc, cu adevărat în loc. Inșă de vréme ce din însuș mântuința ace-luiaș **Rudolpus Témpiian** seni(or). dto Brașov 1-ma Iulie scrisă și aceia sub ./• în original aflătoare lim-pede să cunóște, căci fără ceruta și căpătata dela acest scaon și conzistorium episcopesc, spre acé binecuvântare și slobozănie au cutezat aş părăsi stățiile sale de paroh și protopop, a trece în prinți-patul Valachiî și Moldoviî. acolo 9. lunî a zăbovi, fără subordinați preoți și protopopi, după sunetul sfintelor canone și a préinaltelor normativuî, fără știré și binecuvântaré mai marilor săi celor biseri-cești din stațiile sale pe timp mai delung a să înstreina și mai ales în provinciî streine nice cum e slobod, spre a să puté despre o parte ști prin cine absânțiî și scopul cugetatei călătoriî, iară despre altă spre a să face trebuincoasăle dizposițiî pe calé sa, cât încredințata lor deregătorie scădére și zăbavă să nu pătiméscă, așa pe pomenitul **Rudolpul Tém-piian** senior, pentru aluî orbéscă îndrăznire în pre-zențiia celorlalți parohî. precum și înainté gočma-nilor dela acé biserică a *Bolgarsăchiului* aspru și cu acel adaos să-l înfrunți, precum că dânsul dacă nu să va străduî aş îndrepta viiața sa, dacă să va arăta cătră acest scaon și conzistorium episcopesc ca până acuma obraznic și nesubordinat și să voar mai dovedî aicé extăsuri de el săvârșite dânsul

netrébnic (indignus) din funcția protopopescă de tot să va lipsi.

Ce să atinge dorire ortodoxe comunicată a *Bolgarsăchiului* de către representași o. prin declarația lor dto *Bolgarsăchtu* 21. Iunie 1818., scrisă aici sub Bb. alăturată într'acolo descoperită ca contractul de pace între ziși representași a *Bolgarsăchiului* în numele comunitașului de acolo și întră numitul său paroh *Rudolfus Tempțian* senior, făcut și de către acest consistorium episcopesc să întărescă. fiind-că contractul despre care vorba sună, ca nepăzind poftorirul *Rudolfus Tempțian* senior acolo înșiratele 9. punctumuri să fie lipsit de parohiia sa cé de acum, din care lezne s-ar puté întâmpla cât nețiind ades zisul *Rudolfus Tempțian* senior această aici legătură înainté parohianilor dată, comunitașul *Bolgarsăchiului* și respective representași dânsi să-ș formulească și întinză șies čas de a căsălu pe sufletescul său păstoriu *Tempțian* și după acéia pe alți ai săi parohiiani forma de forum spre a avé spre acest lucru mărturie experentia (teste experentia). Iară după sf(î)nta scriptură și mai înaltele ordinații, poporéni sânt datorî a da preoților săi cnviincoasa cinste și ascultare și faptele, care parohi săi doară împotriva așazământurilor bisericești și a poruncilor împărătești lér săvârși, încuviințaților prepoziții bisericești spre trebuința sa tămăduire numai aici descoperiré și așa mai încolo să intimă frății tale, ca ambele părți contrahense, adecă comunicași

Bolgarsăchiului și pe parohi ei **Rudolphus Témpiian** senior să le înștiințezi, că întrebuintare și întărire pomenitului contract află acest konzistorium episcopesc a fi tocma de prisos din pricina neplăcutelor urmări, care almitrilé de aici s-ar puté naște.

Sibii 10. Sept. 1818.

Al frății tale de bine voitoriu, fiind dus préluminatul și préosfințitul D-nul național episcop în canonica vizitație.

Ilie Popoviciu, inter. prézeș.

XIX.

1818. Novembre 28.

Protopopul interimal Radu Verzé încredințează pe reprezentanții bis. din Schei, că nu a părtinit pe părintele Radu Témpe, când a înaintat contractul original konzistoriului spre aprobare, ci și-a împlinit numai datorința oficiului. (original.)

Cinstiților reprezentanși!

La reprezentația domniilor voastre dto 10. Noem. a. c. din 4. punctumuri alcătuită, îndatorat mă văz a răspunde, precum l-o în prepusul acela, cumcă eu din părtinire doară părintelui **Radu Tempé**,

peste datoriia forumului acestuî scaon protopopesc contractul în original, prin care au celuit ertaré prebegiri sale și a celorlalte făcute gresale și slobozire în funcțiia parohialničască, acela l-aș fi așternut luminatului scaon arhieresc, aceia nu din părtinire, ci însuși din încuviințata datorie a zmeritei noastre diregători au trebuit să urmez pe calé legi, care ačasta și însuși domniile voastre de veți pune ačasta în dréptă konziderație, nice cât de puțin prepus asupra nevinovății méle nu veți puté da loc a să învechi, până după apusul soarelui.

2-o. Cereré domniilor voastre, ca adecă acel contract vechiului obicei asămănat a vi să întoarce în natură înapoi, ačasta a o face cunoscută luminatului scaon ep(i)sc(o)pesc încă dela 16-a Noem. a. c. dinpreună cu țităluita sus scrisoare a dumné-voastră nu m-am lenevit, rămâind și mai încolo

Satulung 28. Noem. 1818.

al č. domniilor voastre poftitor de fericire

Radu Verzé, i. prot.

XX.

1820. Decembre 20.

Protopopul interimal Radu Verzé roagă pe reprezentanți a face cerere în scris pentru capelan, care apoi s-o înainteze cu recomandatie scaunului episcopesc. (orig.)

Cinstiților reprezentanși!

La reprezentația domniilor voastre dto 12. Dechem. a. c. către acest prezidium prot. făcută, cumcă în apriiata lipsă de capelan în sânul parohii cei mare îmulțite lângă funsenși parohii în soarta aceia să pune diiaconul *Radul Tempiian*, învinsă fiind cunoștința că sufletescă a dumnévoastră, cumcă împutați pași ai tineréțelor, împreună cu vârsta s-au făcut de stolnicii statusului preoțesc spre a-și câștiga prin trânsul lăudatul popor de plinire în lipsele slujbelor sufletești, precum și familiia așteptata prijinire, umilitul meu suflet încă să bucură și spre acest sfârșit gata sânt spre slujbă a mijloci și ca din zmerita diregătorie către luminatul scaon arhieresc cereri dumnévoastră a să face în destul întru amândoo tréptele, adecă de capelan și și de diiacon, însă rânduiala ar aduce cu sine anumit să să facă în scris cerere de candidația, care prin acest scaon prot. prelângă încuviințata . . . . . să să așténă

luminatului scaon ep(i)s(co)pesc spre a să slobozi
candidație. Pre lângă care mai încolo rămâi

Satulung 20. Dechem. 1820,

*al cinstit domniilor voastre în Chr.
nepregătătoare slugă*

Radu Versé, i. prot.

XXI.

1821. Ianuarie 3.

*Reprezentanța bis. din Schei roagă pe protopopul
interimar **Radu Versé** a le înainta cu recomandatie
cererea lor pentru capelan la scaunul episcopesc.*) (orig.)*

Pré cinstite părinte protopoape!

Din răspunsul cucernicieî tale am văzut, că
pentru alegeré diaconului **Tempian** de capelan, nu
numai nici o împotrivire nu ai arătat, ci încă a po-
vățui dinpreună cu cuviincoasă opinie cătră luminat
scaun arhieresc te făgăduiești, fiind umilit de staré
că lipsită a numitului, pentru care pricină, aducân-
du-ne dimpreună cu parohiiă aș proponuluit această
pricină la parohi, ca nu cumva făcându-să cerere

*) Vezi XXII.

la luminatul scaun arhieresc, să arate apoi vr-o împotrivire, care parohii nu aũ contradictuluit nimica, fără numa aũ proponuluit oreș-ce condiții, la care cer numiții, ca să să obligăluiască numitul diacon, după cum singur vor înștiința č. scaun protopopesc. Așadară noi am așternut cerere cătră luminatul scaun arhieresc, pentru așezaré de capelan, în persoana acestui diacon, decĩ după făgăduința sa va îndrepta candidatul său și prin contract să va lega a păzi datoria sa, căci într-alt chip neobligăluindu-să cu contract lesne să va întoarce la năravurile sale, decĩ fiind încredințat prin cucernicia ta, opinia într-acestaș chip o vei așterne-o, ca așezaré acestui capelan, fără de a să așterne mai înainte făgăduitul contract, să nu să îngădue și după ce să va face candidație de capelan într-una am făcut și cerere pentru candidație de diacon. Așteptând č. răspuns rămânem

Brașov 1821. Ian. 3.

aĩ sfinții tale fii duhovnicești

Hristé Stoicovici.

Petru Alicsandru.

Todor Bucur.

hagi ***Iordan*** hagi ***Genuvici.***

Dumitru Nicolau.

Nicolae Pană.

Velicu Obrescov.

Andreĩ Corbul.

XXII.

1821. Ianuarie 3.

Reprezentanța bis. din Schei cere dela episcop să le conceadă a alege pe diáconul Radu Tempian de capelan. (original.)

Préosfințite domnule domnule episcop!

Creșteré ča din toate zilele a parohienilor prin înmulțiré lăcuitoilor ne dă prilej, ca să alergăm la luminatul scaun arhieresc și préplecat să arătăm, că cei după regulație așezaț aiča la Brașov fungeși parohi, măcar nu numai datoria sa, cí încă și peste datoria sa s-au silit a împlini slujbele čale bisericești și datorii orașului čale sufletești, totuluș dară și datoria orășenilor o aduce cu sine, ca și dânșii pentru păziré sănătății acestor parohi a avé cuviinčoasa purtaré de grije, ca nu din pricina cei peste măsură strapația sănătate acestor parohi să să vătăme și funcțioanele parohialicești să să stângăčască.

Foarte bine iaste cunoscut luminatului scaun arhieresc mulțimé norodului ce este aiča în orașul acesta, la care norod, după sunetul préinaltului edict al toleranției s-ar cuveni a fi mai mult parohi aiča.

Dară despre altă parte luând conziderație asupra vremilor cestor de nevoe, din care pricină și veniturile parohilor foarte tare să îngustéză și pentru ca să poată acești parohi după cinsté și haractirul altor și al orașului a trăi de trebuință este, ca și la așezata regulație, oareș-ce privélă înapoi a lua, după care așezământ al regulației, aiă la orașul nostru pe lângă funghenți parohi aũ fost și un numit capelan și diacon. Pentru care ne vedem siliț a ne ruga, ca să te milostiveșt a ușura orașul și pe parohii de acastă greutate și ca stație de capelan, ce până acuma aũ fost și de acum înainte să să pue în activitetul său, ca printr-ačasta să să poată, atât greutate funghenșilor parohi ai bisericii cei mari ușurare la foncțioanele sale să să facă, cât și slujbele orașului să să împlinésacă și la parohul dela biserica ča filial de pă Tocile să i să facă ajutorință, la care stație de capelan noi tot orașul dinpreună cu preoții vom pune la candidație pe diaconul *Radu Tempian*, fiind umiliț pentru neputința ce are aș ținé familia sa cu venitul dieconesc și pentru-că prin alui cătră noi dată jalbă să obligălueste, ca conduitul său să și-l indrepteze și spre a păzi datoria sa, cu contract a să lega. Pentru care și noi la cereré sa, cu atâta mai mult nu ném împotrivit, pentru-că în rândul slujbei sale și mai îndestulată cvalificație arată.

Așa ne rugăm présfinții tale, ca să binevoiți a ne arăta acastă cerere a noastră a fi aplețiduluită și dela luminatul scaun arhieresc, dându-ne

voe pe lângă ačasta, ca să facem și candidație pentru alt diacon. Și așteptând milostiv răspuns rămânem cu toată zmerenia

Brașov 1821. *Ianuar* 3.

aî préosfinții tale préplecaș fii duhovniceșt

Hristé Stoicoviči.

Petru Alicsandru.

Todor Bucur.

hagi **Iordan** hagi **Ghenuvici.**

Dumitru Nicolau.

Nicolae Pană.

Velicu Obresco.

Andrei Corbul.

XXIII.

1821. *Iulie* 23.

*Protopopul interimal Radu Verzé recomandă preo-
ților și reprezentanților bis. din Șchei alegerea lui
Iordan Ghenu ca curator. (original.)*

Cinstiților preoți! și cinstiților reprezentanși!

Fiind - că prelungita neîntocmire și neplăcuta
sânului bisericesc scălcieare să vede a să fi pricinuit

oraşului dumnévoastră şi trupului celui învechit în toată cinsté şi dătătorî de bună pildă a sf(i)nt. biséricî, prin candidaţia că mai de pe urmă a noilor curatorî, să vede ca cum în loc de harmonie forumul cel mirenesc, cătră cel biséricesc şi obşte spre reprezentanşî şi č. reprezentantî cătră obşte şi cătră curatorî cu un cuvânt să zic toţi cu toţi înpotrivă căutăm înponcişî şi înponcişaré ačasta, împreunată fiind cu neîncuviinţata subordinaţie, pricinueşte pagubă vistierî bisericeşti, călcare cu vătămare de suflet a constituţi ceî îmbătrinite întru laudă a aceştî sf(i)nt. bisericî. Scandelă şi dare de ré pildă a tuturor parohiilor dinprejur, care ca la o lumină nestinsă a pravoslavîi a buneî ocârmuirî, ochîi săî au pironîţi la maica biserică a *Bolgarsechiului*, ba încă ce este mai mult toţi cu toţi ne micşorăm cinsté. pierdem numele cel bun şi ne facem de ruşine şi de defăimare în ochîi naţiilor celor mai departe văzătoare, ba tocma şi a toată putéré sf(i)ntă arhieréscă şi préinţeléptă şi milostivă boeréscă, dela care din vechime atârnă mila şi lauda aceştî sf(i)nt. bisericî, o! de am cugeta noi. Oare ce vor zice aceştia, când cu ajutorul celui dintru înălţime să vor întoarce iarăşi la patria şi în scaunul deregătorilor sale? Noi înşine ném cunoaşte slăbičună şi neînţelepčună, am îmbrăţişa pacé, am auzi numele strămoşilor, ném ruşina a alerga şi a ne defăima unul pe altul cu şopte copilăreşti, spre micşorare în urechile stăpânirilor şi ale pricinui val zădarnic. Decî fiind-că între célelalte tăcute pricinî,

confuzia această, despre o parte s-au zămislit, căci cinsté persoanelor celor vrednice de cinste din păreré și cu necuviință pătiméște neprețuire și vătămare, iară despre altă parte, căci cheile a toată vistieria din pricina, că dum. alesul curator chir **Ienachie Jița** nu priméște soarta alegeri, acélé de atâta vremé zac spre greutate pe masa lăudatului domn senator și inspector **de Loanghendorf**. Așa dară forumul nostru protopopesc și ca în numele préosfinții sale domnului nostru ep(i)sc(o)p a să vindeca toate pricinele de până acuma și care să ivesc a să mai naște, locul cel știrb de curator să să împlinească, oré cu o persoană dintre acélé, care urméză cu voturile mai multe, oré cu dum. hagă **Iordan Ghenu** pogorându-l dintre persoanele cinstiților reprezentanși întru curator, căruia cumcă toată obște îl are încrezut și cu toți asupra persoanei sale să uită și își nădăjduesc buna ocărmuire spre folosul sf(i)nt. bisérici, aceia este și forumului nostru bisericesc descoperit, de cătră care și vrednic de această slujbă nu numai să recomandăluiaște, dară să și alege, ca și norodului celui de rând spre liniște și pace să să vestéască întru curator, cu acel adaos, ca cu toți constituții și instrucții întărite să să asemenéze fără nice o scădere.

Satulung 23. Iulie 1821.

Al tuturor de obște voitor de fericire

Radu Verzé, i prot.

XXIV.

1821. August 6.

Protopopul interimal Radu Verzé provoacă pe preoții, reprezentanții și curatorii bis. din Șchei a trimite suma promisă pentru reședință și seminar. (orig.)

Cinstiților preoți, cinstiților reprezentanși și cinstiților curatorii!

Prin această a mé și în numele a tot zmeritului nostru cler și a însuși luminatului scaon ep(i)scopesc neunit din Ardél, încă odată și mai pe urmă imiau datornica mé îndăznire a dojeni de obște pre blagorodniia voastră, cumcă de este datorii vre-un suflet creștinesc, sau vre-o vistierie bisericească în tot pravoslavnicul nostru cler neunit a priveghé, a priijini și a întemeia rezedenția ep(i)scopéscă și seminariumul, care dormitând blagorodniia voastră supt diastimă de mai multe vécuri, prin strădaniia a celor nebăgați în samă dela préinaltele locuri s-au câștigat și în natură înainté ochilor cu dégetul vi să arată cei dințai și cei mai datorii după nume, după mulțime, după putere, după învechita pravoslavie și înțelepčune maica biserică a *Bolgarsecului* au fost și este datoare, cele mai sus numărate ale statornici spre nemuritoriul său nume. Vă rog deșchi-deți ochii minți cei sufleteșt și trupeștî, oare după

atâta împărtășite în tréba ačasta cu blagorodniia voastră reșcripturi prémilostive împăratești și gubernialicești, cât și arhierestți umilite și părintești comisiî oare ce roadă ați făcut? Nimic și iar nimic, ba încă doară de s-ar căuta acesté nici urmă în protocoalele bisericești mai nu s-ar afla, ca a corăbiî pre mare și precum nici în cereré din aniî trecuți spre scutița dijmelor persoanelor bisericești de cătră préinăltele stăpâniri poftită nici un document, din bătrânul arhivum, în care să bizuește zmeritul cler, nu s-au putut afla.

Iarăș vă rog deschideți protocolu clerului și vedeți prin cine și cine sânt titori în care s-au răzimat cumpărare caselor clerului în *Sibiū*. „Prin cele slabe ale lumi ca să să înfrumșeteze cei tari.“

Sus din anvon prébunul nostru arhiereu și părinte au arătat blagorodniî voastre pisaniia în care stă numele cel nemuritorî al titorilor, au arătat mulțămire amestecată cu lacrămi și oare ce au dorit? Nimic.

O făgăduință este pusă de cătră blagorodniia voastră, care cu prilejul nevrednicii mele în sesiia orășenescă în școale s-au și protocoluit, ca despre parté vistierii bisericești să să ajute la casele clerului cu r. fl. 500. — (împotriva căriia făgăduințe și dum. inspector *de Langhendorf* nu numai că nu s-au împotrivit, dară v-au și lăudat îndemnul pentru procopsiré tinerimi orășenești) și deosebit, pentru capela clerului că săracă câte-va puține dăra-be de

odăjdiî ponosite cu învoială şi o candelă din cele prisositoare de argint pentru iconostas.

Lângă acesté părăndu-să dela o casă aşă mare pré puţin r. fl. 500. v. v. însuşi norodul cel mai mult din evlaviia cătră ném au mai sporit încă r. fl. 500. v. v., care întru o sumă cu bucurie văzându-să de cătră préosfinţiia sa domnul nostru ep(i)scop s-au şi dat cvietanţie deplin pe r. fl. 1000. v. v., care cvietanţie aruncându-să dela Anna la Caiafa, aşă nici una nici alta cugetata împlinire n-au luat.

Precum nici ariştăluitul omofor ep(i)scopesc în persoană ep(i)scopul, rugându-vă ca să-l sloboziţi de supt închisoare şi a să da pre lângă cvietanţie să lucreze, ca un odor de hirotonie la ep(i)scopiia supt care să adăposteşte pravoslaviia noastră, nu v-aţi umilit al slobozi.

Drept aceia încă târziu nu este a să priimi cel de apoi ca şi cel dintâi şi de este vre-o nădejde de împlinire batăr a celor făgăduite zmereniia mé gata este în tot minutul pre lângă cvietanţie şi cu îndestulată siguranţie la masa ep(i)scopéscă a le administralui pe calé sa spre care sfârşit rămâi

Satulung 6. *Argust* 1821.

al blagorodniilor voastre voitori de fericire

Radu Verzé, i. prot.

XXV.

1821. Iunie 26.

Insemnare de cele ce s-au dat pe sama reședinței și a seminarului. (original.)

Aztazi fiintă adunați și cuvântânlă părintele protopopu, pentru ca să să de din vistieria sf. biserici spre ajutorința simenariumului, care să zidește pentru dieci clerului, așa fiintă și capiî orașului primițu spre învățatură, pentru ca să poată pâși la trapta preoții cu cuviință să cade, ca să să de și despre parte orașului așgutorință, asa cu învoira dum. tuturor reprezentașilor și a coratorilor s-au hotărâtă, ca să să numere pentru acel seminarium w. f. 500., sic cinci sute, care acești să vor număra dela lada făcliilor č. părintelui protopop *Radu Versé*, ca plenipotințialoș în traba ačastă, luundu-să cvitanție după cuviință

Mai încolo au cuvântată č. părintele protopopu, ca din prisosința candelelor ce are sf biserică în lipsa iconostasului a clerului din capela episcopialicăscă s-au găsit cu cale, ca să să de o candelă prin dum. coratoră, care va fi fără nume, lundu-se și pentru aceste adeverință.

Și pentru o sfită sau un rândă de odăjdii de cele de mijloc, care aceste scule dându-se să vor

nsemna la catastifu sculelor sf. biserici, ca să să știe unde s-au dat, asemenea să poștește, ca să să tracă și la protocolu clerului episcopesc.

S'au dat 1. sfită albă de stofă cu patrahiru.

1. deto 1. dd de . . . împreună cu orar

d. 1. păreche rucavițe

1. deto . . . însă toate aceste purtate.

1. Omofo arhierescă albă cu cruce de fir, acela s-au găsit cu cale să nă să da, să rămăe lângă sfitelē cele grele.

1821. *Iunie* 26. **Bolgarsec.**

Au fost față jup. **Petriș, j. Theodor Bucur, j. h. Iordan, j. Dimitru Nicolau, j. Ioan Ghin, j. Văsi Oțole, j. Andrei Corbu, chir Simion h. Toma, chir Șandru Popovici, și . . . Gheorghe Carcalechi.** și c. preoți ai noștri și . . . . .

La această hotărâre am fost de față.

S-au scris prin mine **Gheorghe Carcalechi.**

Radu Verșe, i. prot.

1821. *Sept. 9.*

După întărire cē din dos s-au dat atât fl. 500., cât și odoarele după cvitanție protopopului, care să să petrecă la protocol.

Sept. 31., 1821.

Au dat dumnului fost curator *Niță Voicu* ban. sf. biserici, ce au fost suptă administrația dumnului lui chir **Simeon h. Toma** în sēmă fl. 919.51.

Sept. 14., 1821.

Au dat dumnélui fost curator chir **Gheorghe Carcalețu** ban. făcliilor după catastif în séma dumnélui jup. h. **Iordan**, ban mai mult monede fl 1310.6

XXVI.

1822. Februarie 6.

Răspunsul preoților și reprezentanților bis. din Schei dat protopopului, care le cere un tânăr absolut de filosofie, pentru de al trimite la teologie în Viena. (original.)

Précinstite părinte protopoape!

După cereré sfinții tale, pentru ca să arătăm de este ore un subiect la orașul nostru, care ar fi absolvăluit filsofla și ar fi cvalicficăluit a întra în locul cel vacant, care este la fundația clerului dela Beci spre învățătura theologhieî, facem datornicul răspuns, precum că de astă-dată asemené subiect spre a întra numai decât într-acel loc vacant nu avem, poate dară că după un an de zile ar fi un asemenea candidat, care ar puté întra în locul acesta de vacanție cu numele **Damianus Datco**. .

Cu adevărat că tocma la orașul nostru s-ar cădé ca să fie mai multe aseminé subiecturi, care ar fi cvalicficăluit de a întra la slujbe mai înalte

atât bisericești, cât și politicești, dară pentru căce până acuma puțină nădejde au avut pentru a intra întru aseminé slujbe au urmat dintru aceia. că și daca ar fi vrut vre-un părinte, ca să cheltuiască să-și învețe copii săi la învățături mai înalte puțin folos puté să aducă acestora, dacă după cum mai sus am arătat nu-ș puté face nădejde a intra în dregătoriî. De aici înainte dară, având naționul rumânesc nește nădejdi cu acesté negreșit că atunci mulți vor pune silința ca să-ș lumineze copii lor cu învățături mai înalte, pentru ca să să cvalificăluiască la asemine slujbe.

Brașov 6. *Fébruar* 1822,

*Rămânem cu toată zmerenia al(e) sf(i)nții tale
plecate slugi*

Symeon Popovici

paroh. Bolgar.

Ioan Theodor

paroh. Bolg.

Reprezentaș prin corator

Hagi ***Iordan*** hagi ***Ghinuvici***, curator.

Hagi ***Simeon*** hagi ***Thoma***, curator.

Șandru Popov(ici), curator.

XXVII.

1822. Octobre 30.

Replică la avertismentul protopopului Radu Versé, în chestia ajutorului pentru seminar. (concept).

Cinstite părinte protopoape!

Nu au fost destul, că mai în trecută vreme, în anul ce s-au săvârșit, împotriva prénaltului părinte (a nu să citi pre anvon ocări și bajocuri) și împotriva omeniri ai vărsat destulă venină asupra reprăzântașilor și a curatorilor, că nu ȝ-au numărat ban. pentru săminarium căȝi ai poftit și din odoară bisericești câte ȝ-au plăcut nu ȝ-au dat, dără însă, fără rușine o scrisoare, ca de ar fi dela slăvitul episcopat trimisă, plin(ă) de rușin(e) și bajocuri ni-ai trimisū, prin care ne arătăm noi de oameni orbi și de nimicū, căci am fi făgăduit ca să dămū o mie de flor. la săminarium și nu am dat nimicū, pentru care ne mirăm cum s-ar fi putut face o relație așé mincinoasă la slăvitul episcopat, că am fi făgăduit una mie de flor., când singur sfinția ta știī, că nu-mai 500. am făgăduit în sesia noastră, care și sf. ai iscălit-o, care i-am și dat, cum s-au putut face asemenea relații de nimicū la slăvitul scaunū episcopescū ofițiozū, au pôte că cleru și sfinția ta aveȝ voe ca să vă bateȝu jocū de o obște așé văzută ca a noastră, și să scrieȝi aseminé bajocuri asupra noastră, au socotiȝi, că noi avemū voe ca ban. ce

săntu ai publicumului și suptu rezpozabilitatul nostru încredințați, putem noi ca să-i dăruim cum omă vré și dacă nația rumănescă neunită a Ardélului au avut poftă ca să facă săminarium pentru dieci să-i, ce datorie are numai *Brașovulă*, iară nu toată nația a concurului la zidire acestui vistit săminarium și daca cându s-au cerut acesta dela préinălțatul împărat opște noastră nici au fost întreat, nici s-au făgăduit ca să dé o sumă știpuluită, cum poate acum ca să o ocărască, că nu ține făgăduința, să cădé nația și cleru mai întâi să siguripsască fundușul apoi să pășescă la cumpărare grundului și zidire, iară nu după ce s-au încurcat într-aceste să cază pre urmă la aporie*) și ce este opște nóstă vinorat(ă), daca au fost pornire fără socotélă, socotește sf. și la aseminé vremi de focă, cându contribuensi împărătești și mai deosăbit neguțători nu pot ca să-ș mai încurce viața, avem voe ca să-i silim să subscribuliască la rezedănți și săminarium, zidire, care nu să pot ca ajutorință de particulari, fără de toată nația a să săvărși și daca noi ban. sf. biserici, ce săntu pentru tribuința aceștia chivernisim, cum putem să-i împărțimă, dară oare cându va avé biserica nóstră vr-o trebuință de vr-o reparație mare, oare găsi-va pe cineva să-i ajute, ce datorie are biserica noastră să-i dăruiască bunumului său și apoi cu nemulțămire să să plătescă și daca creștini dau lumănări la sf. biserică de evlavie să le vindem și

---

*) strimtoare.

să nu facem iluminatie cu dănsese, oare ce mulțumiri vor arăta creștini, cându relighia noastră nu oprește iluminatia și daca noi și bătrâni noștri cu iluminatiile și rânduețele ce au ținut și țină pe lângă biserica noastră au știut să tragă dragosté creștinilor către sf. biserică, pân la atăta pân cându și din depărtate țări și stăpâniri au știut ca să tragă către biserica *Bolqarsecului* pân și daruri împărătești și pân în zioa de astăzi tragă, nu poate negreșit de către nimeni alte, fără numai poate de către un om zavistnicu a să catigoris, nici acestu merit, care cu necinste să aplică luește biserici noastre, că ar fi stălpul pravoslaviei în Ardél, nu poate spre necinste a i să socoti, căci cu adevărat au fost și va rămâne sf. biserica noastră piatra credinței și acéstă credință au arătat i-au trasu toate podobe, sculele și frumsetelurile asupra-i și au făcut-o un locu vrednicu de privese-ce om cu vază, ce au trecut prin orașul acesta dreptu acea bajo-curile, ce ni să alcătuesc noo asupra iluminati este cu adevărat o dovedită răutate, care vré să-și izbândescă asupra unor oameni, ci nimicu altu rău nu au făcut, fără numai aceia ce cere slujba lor, pentru care nici aseminé titulu, ce li să dă de orbire, un jărătuluesc, fără daca scrisoare ce s-au conșipuluit asupra noastră s-au dat de unde este iscălită, este destul ca să arătă ce fel de caracteru are nêmul rumânesc, la care rămăindă poate să-i facă nădejde bună, că va face mari progresuri și daca și nădăjduita lumina ce viitoare a mult vestitului sămi-

narium numai atăta cultivație va aduce némului cu adevărat nu va puté striga, vai părinte **Radule** vai ocărât, aceste sântu nădăjduitele isprăvi ale sâminariumului. Decî a ne vinovăți noi la lucruri ce nu am grășit, nici din sfatul nostru nu s-au pornit, a să čufului un orașu vâștit și bine văzut milostivăi stăpâniri cu cele mai urâte necinsturi, socotescă că nimunuî nu iar puté fi slobodă, fiindă că suptă o stăpânire milostivă ca a noastră nu poate a nemuruia caracteră fără lege a să micșora și fiindă ca aseminé inorî (?) nu să slobodă de cătră stăpânire socotită, cu tótă direptaté vomă avé vătămata cinste a noastră a o arăta la mai înaltele locuri și a cere căzuta satisfacție, pe sfinția ta dară, ca pe unul ce te știmă, că bine și conțipirui, te sfătuim, ca să te părăsești de aseminé porniri asupra orașului, pentru ca să nu sāmți și grăutăt(é) conțepturilor noastre, ce-ți sântă bine cunoscute.

XXVIII.

1824. Septmbre 30.

*Reprezentanța bis. din Șchei arată scaunului proto-
popesc motivele, pentru carî nu poate primi pe Simeon
Popovici la biserica lor. (original.)*

C i n s t i t   s c a u n   p r o t o p o p e s c !

La recomandăția, ce s-au dat dela pré č. scaun
arhiepiscopesc părintelui protopop **Simeon Popovici**

a să priimi pe lângă biserica noastră, ne declarăruim în cele următoare:

1-mo. De vreme ce toleranția până acum nu s-au rădăcat din țările împărătești, nici putere di-reptăților, ce prin sfânta toleranție dela pré înălțata mărire la toate obștile némului rumănesc neridicându-să, urmază firește, ca

2-do. Obște noastră preot., care nu să candidăluște și să votizăruște prin obște, nici într-un chip nu poate a să priimi, nice de paroh, nici de ajutori pe lângă biserica noastră, fără a fi cerut dela obște.

3-tio. Fiind-că după pré înaltele orândueli și după așezata regulație nu să îngădue a să preoți niminé, până nu va avia și enorie, dintru care să dovedește cu acest preot, fiind tocma și protopop și la stare bătrănescă, cu neputință este a nu avia enorie, fără dacă nu are enorie, să vede că ar fi lăpădat dela enoria sa, pentru care.

4-to. Obște noastră preoți lăpădați dela alte enorii nu are poftă ca să-i priimască de parohi, având candidați săi, care sânt hotărâți și după cinsté obști cvalificăluți de preoți.

5-to. După așezata din vechime conștițuția bisericii noastre, care conștițuție la anul 1817. dela préinalt. locuri s-au întărit, preot streini nu să poate vără la acastă inorie, fără de a fi cerut.

6-to. Biserica noastră, nefiind casă de i(n)valizi, nu este chitclénă a-i priimi invalizi și lepădați dela alte inorii.

Aşa pentru mai sus arătatele pricinî, neavând loc acest trimis preot pe lângă biserica noastră, nu să poate face îndestul la recomandăția pré č. scaun epyscopesc, pentru care să îndreptéză jeluitoru de unde s-au trimis.

Braşov 30. *Septemvrie* 1824.

***Reprezentanşii
prin coratori.***

XXIX.

1826. Februarie 22.

Episcopul Vasile Moga scrie namesnicului bis. Bolgarseghîului în chestia ajutorului promis de reprezentanţă, pentru reşedinţă şi seminar. (copie.)

645—1825.

C i n s t i t e   p ă r i n t e   n a m e z n i c !

Pré bine îť voi aduce frăția-ta aminte în ce chip sub 7. Iulie 1821., fiind eu față la *Braşov* au făgăduit reprezentanşii de lângă biserica *Bolgarseghîului* că veche şi cu frățiile voastre de împreună, pe lângă data sa iscălitură, că vor ajuta la ridicare rezidenții episcopeşti de aici şi a seminariumului

pentru candidații de preoție cu o mie de zloți de hârtie și un omofor episcopesc și doo sfite cu epe-
trafirele și rocavițile sale împreună și un aer, toate
de mătase și o candilă de argint și fiind-că această
făgăduință până acuma nu s-au plinit de o parte,
iară de alta, fiind-că administratorului locului *Radu*
Versé s-au poruncit de aiăa mai nainte vreme, ca
să referăluiscă în tréba această, în ce s-au împede-
cat și dânsul aseminé nu ș-au plinit datoria sa,
pentru aceia frății-tale să poruncește acuma, ca pe
lângă arătaré scrisorii noastre aceștia să poftești pre
rânduțiți reprezentanși ai bisericii mai sus numite,
ca și dânsii, după cum au făcut ceialaltți benefactori
și obște dintr-alte părți a aceștia eparhii neunite, să
împlinescă cele mai sus făgăduite cu atâta mai
vârtos, cu cât că este știut, precum obște *Bolgarseghîrului*
încă are lipsă de episcopie și de școala
candidaților, întru care afară de frăția ta toți ceia-
laltți parohi ai *Bolgarseghîrului* ce sânt, s-au gătit
spre primiré preoției și de aiăa înainte încă aseminé
trebuință vor avé, iară la întâmplare, când peste
nădejde n-ar voi zișii reprezentanși a împlini făgă-
duința sa, atunci să-î poftești mai încolo, ca în scris
să dée răspunsul său frății-tale, ca să-l trimiți cât
mai îngrabă încoace la noi, spre urmaré cu dânsul
mai încolo.

Sibiî 22. *Fevr.* 1826.

Al frății tale bun voitoriu

Vasile Moga.

XXX.

1826. Martie 1.

Namesnicul și parohul Simeon Popovici să adresează către reprezentanții și curatorii bis. neunite a Bolgarseghiului, în chestia ajutorului promis, pentru reședința episcopoească și seminar. (original.)

Cinstiți reprezentanși și curatorii ai sf(i)nteii biserici ceii mari neunite a Bolgarseghiului!

După căpătaré părinteștii relații episcopoești, din 22. Fevr. a. c. Nro 645., mie despre aceia trimisă, ca făgăduita în scris de č. reprezentanși și de noi parohii aceștii biserici ajutorință la ridicare rezidenții episcopoești și a seminariumului, pentru candidații de preoție, să să trimită la făgăduitul său loc, n-am lipsit în mai multe rânduri a pofti pe č. curatorii, ca adunându-să laolaltă cu č. reprezentanși, cât mai îngrabă să mijloăscă a să împlini ačastă cuvioasă și spre fericire nașionului romanesc folositoare facere de bine; însă cu mare durere de inimă văz, cumcă la un lucru așa bun foarte mare întârziere și prelungire să face, pentru aceia așa dară cu toată cinsté vă recvirăluiesc pe domnia voastră, adăogând și comisia préosfințitului Domnului episcop în copie, care și în orighinal încă am arătat-o și iarăș o voi mai arăta: ca pe Dumineca viitoare să faceți dra-

goste să vă adunați la casa sf. biserici, unde vom fi și noi preoții strânși și despre cum veți socoti a să face îndestulare cererii episcopești, pentru făgăduita ajutorință, să să ăa lucru, ca să mă pocî leghitimăului înainté préosfinții sale, despre acest lucru mie încredințat, căci în tot chipul este lucru cuviinčos și însuș datoria noastră, ca despre cele făgăduite să facem și cuviinčoasă urmare de împlinire.

Despre care așteptând doritul răspuns cu toată cinsté rămâi

Bolgar. 1-ma Martie 1826.

al domniilor voastre către Dumnezeu rugători

Symeon Popovici.

paroh și namesnic.

XXXI.

1826. Octombre 5.

Instrucție petru reprezentanții și curatorii bis. din Bolgarsechă.

Intru urmare prémiostivului decret, dto 1-ma Martie a. c. Nro 8230. anul 1819., întru care să cuprinde, ca lângă această sf(i)ntă biserică bătrână a *Bolgarsechîului*, să să facă alegere pentru 12. repre-

zentași și coratori, însă prin votizație a toată obște. Spre care sfârșit la 1826., precum și la 26. 7-ber 1826., iară mai pre urmă în 5. 8-ber în fața locului și a obștii, după ce mai nainte la termenurile mai în sus numite s-au făcut alegere de 12. reprezentași și dintru acești reprezentași s-au ales trei coratori, cu sfârșit, ca să fie purtători de grije, pentru cele mai îngrabă trebuințe ale sf. biserici și după mulțime votumurilor sale, cum la protocolu comisii și daturile sus țină luate să vede mai pe larg, căroră în zioa de astăzi spre încungurare mai încolo a pricinilor și a păgubirii sf. biserici li s-au pus următoare instrucție, după care totdeauna de acesta să să ție în putere sa, fiind și cu înțelesul atot poporului, ce să ține de această biserică.

In ș t r u c ție.

1. Alegeré reprezentașilor la vreme când va fi de lipsă totdeauna întru acestași chip să să urmeze, adică:

a) La vreme când din reprezentași ce să află, nemaiputând să slujască din pricina bătrânețelor sau a altor stări împrejur și ș-ar cere slobozenie a eși din slujba reprezentației, sau prin întâmplare de moarte a vre-unuia sau a mai multora din aleși reprezentași, s-ar deschide loc altora a păși întru această slujbă, mai întâi aflătorii reprezentași să să sfătuiască împreună și cu înțelegere cinstiților comisareși,

și a cînstitului în(tâ)lul protopop local și cu ceilalți preoți funghenși ai sfintei biserici, ca să alégă în locul unuî vacante ștații de reprezentași trei persoane vrednice din sânul poporului, ce să va ținé de această sf(î)nt(ă) biserică, însă aceste trei persoane, să fie din cele mai de frunte și cu avere fundamentală, persoane cunoscute de moral bun și oameni negâlcevitori și fără iubire de preșesuri și mai cu samă să să caute, ca să nu fie rudenie de aproape cu uniî din ceilalți reprezentași, precum nici aceștia ce să alege să nu fie rudenie de aproape și apoi acele trei persoane alese în chipul acesta, să să pue în votezație obștiî bisericești, ca să lege votumurile sale și carele va avé votumuri mai multe să să așeze în rândul reprezentașilor spre împliniré locului vacantei ștații.

2-lé. Și dacă ar fi și altă vacantă ștație a să mai împlini, atunci iară și după cuprinderé punctumului dintâi să să alégă, însă numai o persoană cvalificată, care să să pue lângă acelelalte doo rămase persoane, din çailaltă candidație și iarăși să să dé obștiî spre votizație și așa să să urmeze cu bună orânduială totdeuna la asemené întâmplări.

Dară fiind-că mai de lipsă este aceasta, ca să să facă ca o regulație între reprezentași și prin învoiala împreună a dumnélor și prin știré cînstitului inspector, după cum am vorbit și la punctumul cel dintâi, ca prin votumație, orî ce ar fi de lipsă să facă, așadară pentru ca să să statornicăscă o bună rânduială și aceasta să găsește cu cale, adecă :

1-tău. Dintre doisprezece reprezentași, ce să vor afla să să alégă unul ca prezeși, de care să aibă această datorie, adecă: orî-ce ar fi de lipsă pentru totdeuna, ca să să facă la sf(î)nt(a) biserică, să fie îndatorat, ca să aibă purtare de grije, când și în ce vreme va fi strângere, va da de știre la toți ceialalți reprezentași, care sânt și d(u)mnélor datori a păzi această orânduială și să să afle la vremé dătăluită negreșit, ca să să poată da sfârșit acei trebuințe, ce să caută, fără de a pricinui, că are trébă și nu poate veni, pentru aceia fiește-care, care au primit această sarcină, trebuiește să o poarte după cum să cuvine și să îngrijască cu frica lui Dumnezeu, ca pentru sine.

3. Persoana că alésă ca prezeși are datorie, ca împreună și cu altă persoană ca actoariusi, tot din acești doisprezece reprezentași, tribuește să fie ales cu limbă și condei bun, cu carele împreună să să înțelégă fiește-care reprezentași, (să atârne dela prezusul*) pentru toate ce să va da afară a să lucra pentru trebuința sfintei biserici, (precum și fiește-care reprezentași*) care vor fi însărcinați cu deosebite slujbe pe din afară, să fie dator fără preget și cu luare de samă a-și isprăvi trebuința ce are asupra sa cu folosul sfintei biserici și cu protocol curat despre toate încredințate, ca la vreme să să poată leghitimălui.

---

*) Șters cu cerusă.

4. După-ce să vor împărți slujbele apoi fiește-care, pentru cele ce au lucrat, sau au adunat, sau altu-î va cere dela orî care reprezentași, ce va avé de lipsă, trebuiește ca pe unul ca acela să-l îndrepteze prezeșul, ce va fi ales, dela carele are de aș lua îndeostulare.

5. Câtî să vor afla cu jebî sau cu scrisorî, sau cu orî ce fel de trebuințe în pricinile sfînteî bisericiî și va merge la reprezentași, sau curatorî, care vor fi pe orî care vreme reprezentași și coratorî, sânt datorî, ca pe unul ca acela, cu orî ce cerere să-l îndrepteze la prezeșul, ce să va numi și prezeșul, iarăși pe unul ca acela îl va îndrepta la acela ce va fi însărcinat cu slujba aceî trebuințe și așa trebuiește să să lătască aastă bună orânduială între toți reprezentașî cu liniște și cu dragoste.

6-lé. În sesiile ce să vor face la casa sf(i)nteî bisericiî, pentru cercetaré pricinilor, ce vor veni înainte fiește-care persoană din acești 12. are să-și dé păréré cum s-ar puté pune la cale cu luare de samă, iară când la asemine pricinî uni să vor învoi și alții nu să vor învoi, atunci trebuiește, ca să să facă votizație și de va cădé în parté celor ce voesc mai mulți va rămâné pricina cătră aceiîa în putere.

7-lé. Toate pricinile, ce să vor căuta ale sf(i)nt. bisericiî, trebuiește ca să să deé înscris și deosebit protocol la casa de adunare, pentru toate ce să urméză, precum și la toată pricina să însemneze nu-

mărul, pentru ce să dă afară și pentru cele ce să lucrază, care aceste protocoale au a să ținé în bună stare, pentru ca orî în ce vreme să să poată găsi cele de lipsă.

Punct al 2-le. Curatori sf(i)nt. biserici numai din acei 12. reprezentași să va așeza prin cinstita inșpecție și prin domn. protopop al locului, prin cuviincoasă alegere, care nu numai ca coratori să slujască, dară și datoriile reprezentații are de a le împlini.

3-le. Orânduiții curatori sub însuși răspunderé sa unul pentru altul să aibă purtare de grije de tot venitul sfint. biserici, și să ție protocol întru care să însămneze acorat în fiește-care zi tot venitul sf(i)nt. biserici și cu deosebit protocol și cheltueele, însă

Veniturile s. biserici sânt, care să încredințază orânduiților curatori, să cuprind în ponturile următoare :

1-îu. In toate Duminecile și praznicile împărătești venitul prin doo bițăcăne, numai pe sama sf. biser. și al 3-le bițăcăn pă sama școalelor să să administrăluască.

Poziția 2. Venitul clopotelor, care să să administrăluască întru urmaré inștrucții din anul 1811., adecă pentru o trăsură la aî locului poporenî u. f. 1., adecă unu, iară la cei din altă parte strein, pentru o trăsură u. f. 3., adecă trei, și să să ție catastih lămurit,

dându-să clisierului la fiește-care mort țidulă sub numărăuși. Iară obițeul ce să trăgé clopotele la parastas de tot să lipsască.

3. Venitul gropilor, care ar pofti a să îngropa în gropnița că de lângă sf(i)nt. biserică, să să ăa tacsia dela cei de frunte u. f. 10., iar dela cei de mijloc u. f. 5., iar dela cei ce nu sânt în stare a plăti atâta să li să dé loc în îngropătoare noo, plătind numai u. f. 1., iară la cei de tot săraci în dar. Inșă spre apărare unor întâmplări ca acelé, care s-ar puté pricinui cu locurile de îngropare și cu taxele să să urmeze în chipul următorî adecă :

a) Locul îngropări să să socotéscă și să să împărțască în patru părți, după orânduiala ačasta : Locul cel dintâi să aibă taxa de 10 f. u., și al 2-lé f. 5. u., al 3-lé să dé un zlot, iară al patrule celpentru oameni săraci, care este să să dé în dar, inșă acest loc și pentru acești oameni numai în grădina școalei, care este cumpărată din fundușul sf(i)nt. biserici.

b) Țigani nici într-un chip să nu să îngădue a să îngropa într-altă parte din locurile sus numite, măcar de ar plăti tacsă îndoită, fără numai la al 3-lé loc, cei de frunte plătind tacsă țităluită, iară mai cu samă la al 4-lé loc în grădină.

g) Locurile să să împărță cu lanțu cu măsură potrivită, și să să facă semn statornic, sau cu închisoare de zăbrele a nu să face vreozmintélă.

- d) Orî care are gropî cu morţi şi cu pietri în-sămunate, precum şi fără de pietri şi să ţine de acele locuri la întâmplare de moarte din familia unui ca acela, pentru acé groapă tot să fie îndatorat a plăti, tacsă pă jumătate la sf(înt(a) biserică.
4. Venitul chiliilor din țințirim. Dela persoanele, carele oare când au fost în stare bună şi acuma au scăzut, să nu să poftéscă nicî o chirie în toată viața lor, însă cu acel condi-tion, ca după moarté lor averé multă, puțină să rămăe sfintei biserici şi pentru siguranție némurile să-ş dé declarația în scris, supt iscăli-tura lor. Decî mulțimé călugărițelor, care să vād aicé adunate şi care țin chiliile spre în-greoere, acelé să să îndrepteze la mănăstiré unde au priîmit călugăria, fără doo, care să vor alege decătră cin. preoți şi cins. reprezen-tași spre poslușania sf(i)nt. biserici, iară călu-gărițe mai multe, sau văduve tinere, sau alte muerî pribegite să nu fie suferite.
5. Venitul moșiilor, carele are sf(i)nt(a) biserică, aicé supt slăvitul deștrictul *Brașovului* şi în țara rumănéscă Cremené, alias Reda Barbului, precum şi multele Sint Ilia, acesté când va fi vremé a să da în arendă totdéuna cu trei săptămâni mai nainte să să publicăluîască pela biserici şi la terminul ce să va pune să să vînză cu lițitație, numai la oameni de supt iurisdicția locală, cu caoțiun îndoit, care să va petrece şi

la grund-protocol, iară întâmplându-să să fie vre-un cumpărător de arendă de alt loc strein, acela să-și dé și chezași pământén pe lângă cauțion îndoit, care chezași să fie răspunzători pentru toate ce s-ar puté pricinui în vremé arenzi lui și să să petrecă și la grund-prot.

6. Venitul ierbi din ținterimul bisericii și din grădina școalei cei noro și poamele să să vânză cu lițitație, iară dobitoacele nici într-un chip să nu să sufere sub birșag de 12 f. u. Iară la îngropătoare că de căpetenie dela sf. biserică iarba să închină clisierului, așa ca nici odată să nu lase a împresura iarba mormânturile, ci adeseori să o curețe și în toată vremé, după ce să vor duce oameni dela mormânte, să aibă purtare de grije, ca să încue ușa, ca să nu între vite și copii a face scârnării, ačasté supt lipsiré din slujba sa să nu îngădue.

4-lé. Interesul capitalurilor, ce sânt lămurite totdeuna să fie îndatorați al scoate la cuviinčoasa vreme. Iară din potrivă dela persoanele, care n-ar plăti interesul, să să ridice și capitalul. Iară dacă din lenevire și neputându-să lighitimălui cu protocolu judecății din ce temeї s-au păgubit, toată paguba sfint. biserici s-o împlinescă curatorii.

5-lé. Venitul dela făcliї, care după înaltă orânduială să întrupéză tot într-una cu capitalul sfint. biserici și administrația ačasta să să urmeze însemnându-să în protocol lămurit zioa, luna, și anul și câte icoane și ce felї de banї și în

ce sumă s-au câștigat. Însă ca asemănându-să poruncilor episcopești a nu să face zmintelă slujbiî dumnezeesți, să nu urmeze împărțire acelor făcliî (după vechiul obicei) la bărbați numai sub vremé cântări heruvicului, iară la fâmei sub vremé cântări azionului, însă cu evlavie și fără nici un sunet. Decî curatorul asupra căruia va fi încredințată socotela și împărțire făcliilor totdeuna la praznicele care au în sine sfinți cu numele orășenilor și a altora, să să afle în vremé polieleului la biserică să-și întocmescă orânduiala sa.

6-lé. În vremé pogrebaniilor și a cununiilor, care să fac în lăuntru în sfînt(a) biserică, poftind a să aprinde și policandru cel mare să dé 2 tt. de făcliî, iară poftindu-să toate 3 tt. Iar alte venituriî, sau ctitorî, sau afierosirî, ce s-ar închina sfînt. bisericî, să aibă curatorii purtare de grije la vremé socoteliî ale arăta, precum și de s-ar face vre-o împiedecare de cătră cine-va, să nu o facă tăcută, cum și odăjdiile ce s-ar dăruî la sfînt(a) biserică prin îndemnaré a vre-unui paroh al sfînt. bisericî, să nu-î fie slobob aceluî paroh, ca să o ție la casa sa.

8-lé. Toate cheltueele, care ar urma în toată vremé peste un an, să fie îndatorați curatorii a să asămăna, spre despăgubiré sfînt. bisericî, préinaltei orândueli gubernialicești de dto 15. Martie 1824. Nro 2164., iară la hram, după tipicul sfînt. bisericî și vechiul obicei, cheltueele după cuviință să să facă,

spre pomeniré răposaților ctitori, dară coratoriî nu vor fi sloboz a face cheltuială mai mare de sine și cade u. f. 25., iară ce va trece peste această sumă, să fie datorî, ca pentru orî-ce trebuință s-ar întâmpla, să arate mai întâi reprezentașilor și cin. preoți, sfătuindu-să împreună și după cum să va hotărâ, petrecându-să în protocolul sesiilor, să să și urmeze.

9-lé. Plata dascalilor de normă, cariî sânt sub chivernisiré înșpectorului, pe lângă plata, ce s-ar puté scoate dela părințiî copiilor, să să împlinască dela vistieria bisericiî, lighitimăluindu-să orânduitul înșpector la vremé socoteli cu șpetificația dela fiește-care scolastic, ce au priîmit și ce au rămas reștanție. Iar încât este pentru reparația, ce va fi de lipsă la această școală, să să arăte cînstit. preoți și cin. reprezentași, a li să da cuviinčosul ajutorî din vistieria sfînt. bisericiî.

10-lé. Plata dascalilor, adecă a cântăreților și a diaconului, care ar veni a să face, aceia să să plătescă din vistieria bisericiî la tot fârtalul de an, luându-să dela acela cvitanție.

Punct al **11-lé.** Capitalul sfîn. bisericiî, care să află în banî gata, să să dé cît de curînd cu interes, pre lângă îndoit caușion, întu urmaré sus țităluitului mil. decretum.

12-lé. Fiînd-că dumnélor coratori și reprezentași slujesc fără nici o plată, așadară la întâmplări, când nu s-ar puté duce deregătoria sa de sine și ar urma a să lua zapisele prin judecată cu eczicuție și la altă întâmplare, ce ar urma spre împliniré ad-

ministrații sfint. biserici, să aibă voe cu înțelesul al cin. preoți și al cin. reprezentași și curatorii a cheltui.

13-1é. Grijé dumnélor reprezentașilor va fi și ačasta, ca toate casele și moșiile bisericii să să ție în stare bună, așa încât la tot anul cercetându-să, să nu să poată vedé nici o pagubă, iară făcându-să păgubă din leneviré dumnélor, să fie supt răspundere.

14-1é. Odăjdiile, care sânt închinat acești sfîn biserici, să să păstreze în toată vremé sub închisoare și numai la vremi încuviințate să să întrebuițeze, însă scăderile, care să vād și s-au văzut și de alte slăvite persoane, acélé cât mai ingrab să să derégă.

15-1é. Casa sfint. biserici, în care să ține capitalul, să să chivernisască sub trei chei și cu casa-buh, o chee să să ție la parohul cel mai bătrân, a doa la unul din reprezentași și a treia la un curator, care să vor învoi.

16-1é. Despre toate lucrările, care le vin a să lua înainte prin č. preoți, cin. reprezentași și dum. cinstiții curatorii, să să ție protocol, în care să să însemneze toate trebuințele, ce ar curge peste an, despre toate lucrurile, ce să țin de administrația și trebuințele bisericestî.

17. Socotéla vor avé datorie curatorii la sfârșitul fiește-căruia an a și-o da, după înalta orânduială nezmintit.

18-1é. Incātu-i pentru constituția, care să ține de slujba acești sfint. biserici, va avé într-o armonie, după sunetul de dto 24. Dechemvrie 1817., ca să înceteze toate pricinile să să urmeze.

19. Curatorii să înfrâneză prin înainte orânduială din capitalul sfîn. biserici a nu să împrumuta, nici cu cauțiun, nici fără cauțiun.

20. Protocolumul cel mare din vechime al sfîn. biserici, în care stau scriși botezații, cununații și morți, care în câți-va ani au fost prăpădit, acela să fie să să ție sub răspunderé parohilor sub închisoare în boltiță și să nu fie slobod la nici un preot al mai duce la casa sa, fără decât în cele de lipsă să să caute într-ânsul acolo în biserică.

21. La trei ani odată să să facă inventarium despre toate acareturile sfîn. biserici, adecă argintărie, hrisoave, odăjdii și despre toate altele, după protocolu inventariumului supt prezidia cinstitului inspector și a protopopului local.

XXXII.

1817. Decemvrie 27.

Diferite dispozițiuni pentru reprezentanții și preoți bis. din Schež. *)

Bolgarsechi 27. Dechemvrie 1817.

Spre împliniré préinaltelor milostive dicretumuri gubernialicești, dto 30. Iulie 1807. Nro. 5526. și iarăș dto 27. Martie 1817. Nro. 2371., făcându-să adunare în casa sfîn. biserici, s-au găsit cu cale, prin învoiré atât a preoților cât și a opști, pentru ca să înceteze toate împărecherile, care dela o vreme încoace s-au

---

*) Veđi pag. 27., XIV.

fost înrădăcinat aiăa, ca conștițuția cé veche, ce au fost pe lângă sfint. biserica aăasta asezată și prin care bună orânduială, atăta între preoți, cât și între orășeni s-au pazit, să să pue iarăș în lucrare sa și așa urmând după așezământul aceștii numite conștițuții, să să pue toate lucrurile ce, să ating de sfint. biserică, atăta în rândul parohilor, cât și a orășenilor (după cum în protocolul cel vechi al sfint. biserici să află) adecă.

1-mo. Ca niște reprezentași ai opști să să alégă, după vechiul obicei, 12. persoane cinstite, pe care va candidălui aăastă opște, a cărora datorie va fi, ca dinpreună cu preoți-parohi și cu încuviințatul protocol a avé purtare de grije la toate trebuințele, care ar fi de lipsă pe lângă sf(i)nt(a) biserică a le împlini, atăta în rândul persónelor bisericesti, cât și administrația venitului bisericesti, după cum sunetul mai sus țităluitului dicret gubernialicesc supt Nro. 5526. eșit.

2-to. Sus numiți reprezentași dinpreună cu protopopul și preoți rănduiala episcopéscă dto 28. Iulie 1817. în următóarele puncturi să fie îndatorați întocma a să păzi.

A. Să să slujéscă peste an în paraclis de 8. orî, la începutul postului Paștilor, la sf. Theodor, al doilé la Joi mari, al treilé în zioa de Paști, al patrule în postul sfînților apostoli, al cincilé în postul Adormiri Născătoarei de Dumnezeu, al șaselé în paraclisul vechiu, fiind-că iese hramu la Buna

vestire, al şaptele în paraclisul nou la sf(î)nt. Înălţare, fiind-că iese hramul, al optele la sf(î)nt. Naşteré lui Chr., iară în céialaltă vreme peste an, numaî singur în biserica cé mare, să să facă slujba dumnezeiască.

- V. Acatistele, care să obiĉnuiesc a să sluji sara şi noapté, pentru bolnavi, acélé de aicé înainte numaî în paraclisul vechiu să să săvârşască, iară biserica cé mare nice decum să nu să deşchiză, pentru aparăré primejdiilor.
- G. Slujba utrenii Dumineca şi sărbătoaré, va fi îndatorat preotul cel de rând, iarna şi vara la 5: časuri a începe, cetiré psaltiri să să scurteze, adecă dela fieşte-căre cathismă o slavă să să cetască.
- D. Preotul (afară din neputinţă) să fie datori totdeauna a începe proscomidia la începutul catavasiilor şi canoanele să să cetască după rânduală.
- E. Cazania la mueri în tinda bisérici totdeauna să să citască după evanghelia liturghiî.
- J. În biserica cé mare, totdeauna la praznice şi Dumineca, să să cetască cazania în loc pricezni şi aceia nici decum să nu rămăie afară, sau să să mute.
- Z. Discurile totdeauna numai după heruvic să fie slobod a umbla, iară bani să nu fie slobod a-i număra până isprăviré slujbi dumnezeesti şi pentru ca

să nu să facă zmintélă slujbi dumnezeesti cu numărutul banilor și cu împărțiré făcliilor, precum și cu alte administrații ale venitului sfint. biserici; lada biserici, care până acuma au fost așezată lângă oltarū, aceia să să mute supt podișor dé drépta și în préjma acéia curatori cei rânduiți datori voar fi a sta.

N. Prunci mai mult de doi, care să fie îmbrăcați în stitare și să pošlușască lângă preot, mai mulți în oltariu să nu fie slobози a intra în vrémé slujbi dumnezeiesti, supt nici un fel de trebuință, precum nici parté mirenéscă afară de eclisierul, nice decum în oltariu să nu între.

Th. Vecernia totodiauna să să începă cu preotul de față, vara la 4. časuri și iaina la 3., iară fără de a fi preotul cel de rând de față în biserică, nici o slujbă să nu să înțăpă, precum nici cu preoți bitangi.

I. În vremé când să cetéște apostolul nice decum preotul, sau diaconul să nu fie slobod a cădi, ca să nu să împedece înțelegeré, fără numai când să cântă aliluia.

3-to. Tot venitul preoțesc al ștolariului, atăta care vine la jertfélnic, cât și altele din lăuntru sfint. biserici, precum și céle din afară venituri, într-o ladă de opște și supt mai multe chei să să adune și céle căștigate în fiește-care lună să să împarță drept, frățește, țiindu-și fiește-care protocol acurat de însemnaré veniturilor.

4-to. Rânduiala cé făcută pentru catihizis a pruncilor în școală normalicăscă, să aibă dotorie parohi, fiește-care pre rând a o ținé în staré sa, și precum acéste mai în sus așezate rânduiei, după sunetul préinaltelor porunci gubernialicești și episcopești, prin noi mai jos iscăliți s-au poftit și s-au așezat și voim a să statornici de cătră mai înalte locuri, întărind cu iscăliturile noastre.

Anul și zioa mai sus.

Leca Răuș.

Nicolae Nicolau.

Hristé Stoicovič.

Ioan Radovič Ghenoïul.

Petru Alexandru

Velicu Obrescu.

Theodor Bucur.

Nicolae Zaharia.

Hagï *Iordan* hagï *Ghenu.* *Nicolae Pană.*

Dimitrache Nicolau.

Gheorghe Nicolau.

Ioan Ianovič.

Ioan Crețoiu.

Ioan Jîpa.

Radu Verzé.

protopop 1-mo al Brașovului.

Acesté s-au scris după originalu, ce s-au făcut de cătră scaunu protopopesc asemine.

Ioan Radu Leca.

---

*) Vezi : Catastif pentru trebile bis. (Nr. arch. 2) pag. 75—78.

XXXIII.

1827. Iunie 30.

*Atestat, despre absolvarea cursului teologic de 6. lună, a lui **Thoma Vasiliu**. (copie.)*

Copie.

Precum că diăacul din *Bolgarsec*, slăvit diștrictul *Brașovuluî*, cu numele *Thoma Vasiliu* în vréme de 6. lună, începând, adecă dela 1-a Ianuarie până la sfârșitul lui Iulie a. c. în rând cu candidații de preoție au poftorit céle normalicești și au învățat dogma și moralul, care dela pré naltele locuri sânt poruncite a le ști, cei ce cugetă a lua slujba preoții în clerul neunit din marele prințipat al Ardéluluî, din care învățătură și examen au dat în doao rânduri în fața pré č. konzistorium episcopesc; și precum că ce să atinge de năravuri, acélé în vrémé umblării sale în școala theologhičască, în sus însemnată, léu avut bune, precum să cuvine uniî persoane bisericești de cinste, după pofta dânsuluî, pentru încredințare celor ce să cuvine a ști, prin acest atestat cu iscăliturile noastre întărit, mărturisim, cu acel adaos, pre cum pomenitul diăac, după sunetul m. d. gubernialicesc dto 19. Septemvrie 1826. Nro 8916. eșit, la vrémé preoții sale va avé

a pune examen nou înainté comisii examinatrice, atât din dogma, cât și din moral.

Sibii 30. Iunie 1827.

Moisi Fulé.

naș. director.

Ioan Moga.

profesor cand. de preoție
neuniți.

XXXIV.

1827. Octombre 2.

*Concediu de 15. zile, dat de reprezentanți părintelui
Radu Tempé, pentru București. (original.)*

Adunare cinstiților reprezentași de astăzi au fost mai întâi pentru č. părintele *Radu Tempé*, cerând voe a merge la *București*, la care i s-au și dat voe pe 15. zile, aș lăsa alt preot a duce slujba . . . ; a 2-lé chir *Nicolae Dima* este a merge în neguțătoria sa, așa au cerut a să rându altu până la venire sa îndărăt și așa rându dumitale fiind cel dintâi, rămâne a împlini slujba dumitale și să-ț dai și dumnéta relația.

Brașov 2. 8-vrie 1827.

*Cunoscuț reprezentași sf. biserici
cei mari a Bolgarsechiului.*

XXXV.

1827. Novembre 15.

Ignatie Carabeț *protopopul I'al Brașovului* *de-*
mandă preoților și reprezentunților bis. din Șchei să com-
pună un inventar, despre toată argintăria, veștmintele,
cărțile, moșiile, casele, hrisoavele bis. etc. (original.)

Nro 86.

Cinstiți părinți și cinstiți reprezentași, mie în
Chr iubiți frați!

Toată stăpânire cé biseriăscă și cé poliăicăscă
dela D(u)mnezeu iaste lăsată, ca prin dânși să să
ție toate rânduelile céle bune, spre folosul și fericire
sufletelor noastre, dela acela atot puternic D(u)mne-
zeu sânteti și domniile voastre cinstiți reprezentași,
aleși prin mulțimé votumurilor a bunilor noștri pra-
voslavnici creștin, dintru acest cinstit ște de D(u)m-
nezeu păzit oraș *Bolgarseg*, ca să fiț ocârmuitori și
titori sf(i)ntei biserici, unde să prăznuește sf(â)ntul
și marele arhieru Nicolae, făcătoriu de minuni,
care biserică iaste chepeteniia tuturor sf(i)ntelor pra-
voslavnicilor biserici în tot Ardélu și iaste biserică
cé mai vestită a némului românesc, pentru vechimé
și pentru odoarele ei céle scumpe și frumoase, însă
văzând, nu cu puțină durere și părere de rău, odoa-
rele céle vechi, scumpe și frumoase, care răposati

în Domnul moși și părinți domniilor voastre, cu multă strădanie și cheltuială léu câștigat din dragosté și evlavia cé creștinéscă, dela mulți în Domnul răposați împărați, părinți, boeri, neguțători și dela alți buni pravoslavnici creștin, că zac în vécul nostru răsipite prin biserică și prin într-alte locuri, ca niște lucruri netrebnice și nebăgate în samă de dragosté creștinéscă și nescrisă la un protocol toate laolaltă cum ar trebui, ca cu lesnire să să poată ști ce odoară scumpe și frumoase are sf(â)nta biserică, pentru acéia din deregătoriia protopopască vă poftescu întru urmaré sfintelor canoane și a préinaltelor porunci împărătești, gubernialicești și episcopești, pre domniile voastre pre toți cinstiți preoți și reprezentași și titori, care din mila lui D(u)mnezeu și a în. crăescului gubernium sânteti ocârmuitori și stâlpi acești sf(â)ntă și pravoslavnică biserică din *Bolgar-seghî*, ca în termin de 3. luni de zile, să binevoiți a face un inventarium pe sama sfinteî biserici, întru care să să scrie toate odoarele și moșile, care le are, adecă:

1-ma. Argintăriia: Potire, cu cele ce să țin de iale, cădelnițe, candelé, cruci și icoane, care sânt îmbrăcate cu argint, cu un cuvânt toate ce sânt de argint, însemnând prețu și dela cine s-au dăruit.

2-lé. Veșmintele: sfite, stihare, epitrafire, de ce feliu și de cine sânt dăruite ?

3-lé Cărțile céle de lipsă la sf(â)nta slujbă și alte cărți, ce vor mai fi, ce felîu, și unde s-au tipărit și la care an?

4-lé. Toate moșiile, casăle, hrisoavele, contracturile, protocoalele și alte scrisorî, ce vor mai fi.

Acesté toate așa trebuie scrise cu rânduială bună și frumos la un protocol, cât cu lesnire să să poată da în mîna cinstiților curatorî, spre a le țâné în stare bună, și ca cu lesnire să să poată lua în samă dela fiește-care cinstit curator la vremé sa, când îș dau socotéla sf(i)ntîi biserici la sfârșitul fiește-căruia an, însă, pentru ca să să facă lucru acesta mai cu bună rânduială, vi să rîndnește dela scaunu protopopesc pă frățiia sa cinstitul părintele **Simeon Popovici**, ca parohul cel dintâi al *Bolgar-secului*, ca sub prezidiul frății sale, să să facă tot inventarium sf(i)nteî biserici, pă cum mai sus s-au scris. Intru altele rămâi

Brașov 15. Noemvrie 1827.

al frățiilor voastre cinstiți preoți și cinstiți reprezentanți

de tot binele voitorî

Ignatie Carabeț.

protopop. 1. al Brașovului.

XXXVI.

1829. Decembre 7.

*Conscriptia gr. orientalilor din cetatea Braşovului,
din Şchei şi din Braşovu-vechi.*

Cetate Braşovului are familii de rumân cu case.

In cetate **Rumâni.**

Familii cu case	20.
Familii de rumân, care dau chirie	50.
Suma .	70.
Suflete de rumân, ce lăcuiesc în cetate . .	205.
Slugi şi slujnici în cetate de rumân . . .	216.
Cătane, care sânt'orânduie spre paza cetăţi	566.
Robi în ţuctaos Rumâni	35.
Suflete Suma .	1022.

In cetate **Sârbi.**

Familii de Sârbi şi Bulgari cu case . . .	2.
Familii Sârbi, Bulgari chiriaş	13.
Suma .	15.
Sufletele acestora la olaltă	45

In cetate **Greci.**

Familii cu case în cetate	7.
Chiriaş familii	<u>29.</u>
	36.
Sufletele acestora familii greceşti	98.

Aşadară în cetate Corona să află patăr familii
neunite 121. Rumâni, Sârbi şi Greci
cu toţi sufletele acestora la olaltă . . . . 1165.

In forştatul **Şcheilor.**

Familii cu case	964.
Familii chiriaş	<u>380.</u>
Suma .	1344.
Sufletele acestor familii	5476.
Slugi şi slujnice	<u>251.</u>
Suma sufletelor .	5727.

Braşovu - vechi.

Pater familii cu case	263.
Chiriaş familii	<u>182.</u>
Suma .	445.
Sufletele acestora	1828.
Slugi cu slujnice	<u>135</u>
Suma suflete(lor) .	1963.

Deci în cetate Corona și 2. ale ei forștaturi, adecă Șcheiu și Brașovechiu, să află pater familiei peste tot **1912**.

Iară sufletele acestor familii **8855**.

Din porunca înălțatului crăesc gubernium s-au făcut ačasta conscripție la anu 1829., spre câștigare biserici rumânești în cetate, prin č. părintele *Gherman*, č. părint. *Simeon Popovici*, č. părint. *Vonifatie Pitiș* și domnu *Iosef Vențel*, polițai-director.

Zis-a coștricție, prin î. c. gubernium supt 7. Dechem. 1829. Nro gubernialicesc 12602., s-au așternut î. împărat spre părintescă judecată.

Supt 25. Ianuar. anu 1790. să judecă la î. crăesc gubernium, ca pă pământurile bisericilor ne-unite din tot prințipatu Ardélului să fie scutite de contribuție.

Este și porunci împărătești, ca slujitori bisericesti cei de lipsă să fie scutiți de zis-a contribuție, iară dirigători bisericesti lângă fiește-ce biserică aceștiia sânt de lipsă:

1-lé. Ludi magister normaliş, adecă dascalu copiilor de școală.

2-le. Cântăreți biserici.

3-lé. Sacristiianus, preotește gotâsman, iară pă scurt gočman.

4-lé. Campanatoru sau clopotaru.

Înstanța pentru căpătare diiaconului și ce co-prinde într-ânsa la înălțatul crăescul gubernium s-au dat înainte la 7. Iunie. 1830. Nro gubernialicesc 5724., în care s-au dat pe dânsa fl. 10.

Care s-au scris de mine aăasta aflându-mă curator în acest an 1829.

Nicolae Dima.

XXXVII.

1830. Mai 22.

Reprezentanții bis. din Șchei încunoștiințază pe episcopul Vasile Moga, că preotul Ioan Theodor a murit și-l roagă a pune în cadidația ce urmează numai persoane, cari au fost în serviciul bis. lor. (original).

59/1830.

Préosfințite Domnule Episcoape!

Printr-acéstă préplecată scrisoare noastră facem préosfinții-tale cunoscut, că sfinția sa părintele *Ioan Theodor* la 20. a lunii curgăt. s-au mutat întru Domnul și erî la 21. i s-au săvârșit pogrebania.

Drept aceia cu umilință facem rugăcune préosfinții tale, fiind locu vacant de al 3-lé preot, ca să te milostivești a ne rândui după constituția noastră de a pune în candidație pe prahicanții bisericii

noastre cei mari din Bolgarseghî și de aî trimite acolo la măritul scaun episcopesc de a priimi acel ales darul preoții și până la sfințire și hirotonia celui preot noi vom rămâne mulțămii cu aceilalți doi parohi, cari încă sânt în viață și așteptând milostiv răspunsul preosfinției voastre rămănem cu umilință.

Brașov în 22. Mai 1830.

Préplecați fi sufletești, reprezentații sf(i)nteî biserici

Andreî Corbul, reprezentași.

Hagi Iordan

Hagi Ghenovici

Gheorghe Nicolau, reprezentași.

Ioan Cepescul, reprezentaș.

XXXVIII.

1830. Iunie 20.

Răspunsul episcopului Vasile Moga, privitor la candidarea ce este a să face în urma morții preotului Ioan Theodor. (original).

Nro 318—1830

R e s o l u ți e.

Fiind-că preoți-parohi dela *Bolgarsec* au arătat încoace cu scrisore, precum dănsi nu sânt îndes-

tulați a sluji singuri, fără de a să face alt preot în locu răposatului de o parte, iar de altă parte fiind-că la arhivumu episcopesc de aiča nu să află nice o urmă despre conștițuția ce ar avé besérica *Bolgar-sechîului* în trebile acésté, pentru aceia s-au rânduít astăzi de aiča, ca pentru aşezaré altui paroh în locul răposatului să să facă candidație întru care să să pună și protopopul *Ignatie Carabeț*, fiind-că înaltele porunci așa sună, ca mai întâi de toți să să aşeză pe parohi preoți, aceia care nu au parohi. pentru ca să nu să îmulțască numărul popilor fără lipsă.

Sibiu 20. Iunie 1830.

E. Vasile Moga.

XXXIX.

1830. Mai 24.

Protopopul Ignatie Carabeț îndeamnă pe preoții dela bis. din Șchei să stea în ajutorul preotului Vasilie Androne din Frîua (sc. Mediașului), care strînge milostenie pe seama bis. lui. (original).

Cinstiți preoți, mie în Chr. iubii frați!

Prin această scrisoare cu frățască dragoste vă poftesc pă frățiile voastre, să bine voiți mîne să

publicăluiti în biserică și și în paraclis, că ăaste un preot. de leje noastră ce pravoslavnică, venit aicé la *Brașov*, anume *Vasilie Androne* din *Frâa*, din sc. *Medieșului*, ca să-și strângă puțină milostănie, ca să-și facă acolo biserică, după cum să vede din rezoluția marii sale domnului episcop, dto 1 Mai 1830., pentru aceia si eu mă rog mâne să i să strângă puțină milostenie, ba încă și mai bine ar fi când s-ar milostivi cineva dintre cinstiți neguțători să să facă acolo titor și să le facă o bisericuță cu 2. sau 3. sute de R. f., ca să aibă dela D-zeu răsplătire și să le rămăe numele întru večnică pomenire. Intru altele rămău

24. *Mai* 1830.

al frățiilor voastre în Chr. frate

Ignatie Carabeț.
protopop. Braș.

XL.

1830. Iulie 27.

Reversul parohului Ignatie Carabeț. (original).

Mai jos iscălitul încredințez cu această scrisoare a mé la mâna cinstiților reprezentași ai sfintei bisericii cei mari din *Bolgarseghî*, precum să ă știe,

că din dumnezeiasca pronie, căzând soarta asupra mé, prin orânduita candidație, de a fi paroh la această sf(â)ntă biserică, voi păzi următoarele punctumuri în rânduiala aceștii sfinteî bisérecî.

1-mo. Mă îndatorez a *păzi nesmintit tipicul pravoslavnicîi biséricî a răsăritului*, după cum dela zidire aceștii biséricî până astăzi s-au păzit și nici adăogare, nici scădere nu voi face în slujbele céle dumnezeeshti.

2-o. Cumcă voi păzi atât constituția cé veche a aceștii sfinte bisericî, cât si instructia cé hotărâtă de poporenî și de foștii de mai înainte parohî și întărită la anul 1817. de présălvitul scaun episcopesc, fără de a da și la această acé mai mică scandelă.

3-o. Cumcă nici un felî de pretenzie mai mult de cât au avut aceilalți parohî până astăzi dela această sf(â)ntă biserică să nu am a face.

4-o. Cumcă vrând am schimba ștatia mé vreedată dela această sf(â)ntă biserică, sau din slăbičune neputând am împlini datoriile cuvinčoose, atuncé să aibă popporenîi voe slobodă de a-și alege dânșîi singurî alt paroh în loc. cum și capelan de va cere trebuința, după iușul și obiceiul lor.

5-o. Cumcă nu voi fiî împotrivorî popporenîlor de a-și alege și a-și așeza la această sf(â)ntă biserică un diacon din sânul lor, ci mai vârtos vor fi și într-ajutorî, ca cât mai îngrabă să să poată face, spre podoaba sfinteî biséricî.

Și pentru că le voi păzi nestrămutat aceste toate de mai sus arătate punctumuri, am întărit acest contract cu însuș iscălitura și peceté mé.

Brașov în 27. Iulie 1830.

Ignatie Carabeț.

*protopop întâi a Brașovului,
fostu reghiment capelan.*

(L. S.)
de ceară

XLI.

1830. Iulie 27.

a) Protocolul ședinței, din 27. Iulie a. 1830. a reprezentanților bis. din Șchei, în care să hotărăște să să primească și străini în candidație la postul de paroh, dacă să vor deobliga în scris, că vor urma tuturor dispozițiunilor cuprinse în instrucțiunea bis. lor.

La 27. Iulie 1830,

Adunându-să mai jos numiții reprezentași la școalele sfintei bisărici, spre a puté hotără de să va puté priimi în candidație persoane streine spre alegeré de paroh, în lipsa răposatului părintelui *Ioan Theodor* și mai întâi făcându-să întrebare, lu chir *Simeon*

hagi *Thoma*, au răspuns, că nici într-un chip nu pofteste a să primi la această parohie preot strein.

Intrebându-să pe *Nicolae Lupan*, au răspuns, că candidații streini să nu fie primiți.

Dum. *Antonie Poppovici* au răspuns, că dacă candidații streini să vor supune constituții sfintei biserică, că o vor păzi supt iscălitură, atunci să fie primiți în candidație.

D. *Gheorghi Nicolau* au răspuns întru aseminé.

D. *Ioan Fippa*, întru aseminé.

D. *Dumitru Oțofoi* întru aseminé.

D. *Nicolae Lupan* ș-au revocăluit răspunsul său cel dintăi și au rămas pe hotărâre lui *Anton Popovici*

XLII.

1830. August 20.

. b) *Protocolul ședinței, în care să hotărăște să să trimită candidatul ales la Sibiu la hirotonire, însoțit de 2. deputați.*

1830. August 20.

Astăzi s-au adunat obște dela această sf. biserică, poftind reprezentatie, ca să trimită pă candidatul

cel ales spre trépta preoții de această obște la Sibiū la č. scaunul episcopesc, ca să-l hitoronisască. La această adunare au fost din parté reprezentații :

D. *Nic. Cepescu.*

„ *Gheorghe Nicolau.*

„ *Ioan Jipa.*

„ *Nicolae Dima.*

„ *Dumitru Oțotoi.*

„ *Nicolae Lupan.*

„ *Andreï Corbu.*

Iară din parté obști :

D. chir. *Nic. Radu Leca.*

„ *Văsiș Oțotoi, bătrănu.*

„ *Necula Todor Bucur.*

„ *Dumătru Craioven, croitoru.*

„ *Neculae Pădure.*

„ *Ioan Pădure.*

„ *Ioan Oțotoi.*

„ *Radu Lupan.*

„ *Nic. Boamben.*

Vasilie Mazere.

Nicolae Badé.

Vasile Moldovénu.

Văsiș Samaragi.

Dumitru Bratul.

Văsiș Stinghé.

Radu Furnică.

Nicolae Nichifor.

Gheorghe Țințărénu.

Ioan Pantazi.

Anastasiie hagî Genu.

Și la această cerere a c. obștii s-au hotărât de toți, ca cu prilejul cel dintâi să trimită alesul candidat *Iosif Stefanovici* la Sibii dinpreună cu doi deputați din sânul obștii, dum. chir *Dumitru Bratul* și D. *Nicolae Pădure*, dindu-li-să și o recomandatie din partea reprezentaii către sc. epis-copesc, pă lângă această au mai făcut această c. obște o cerere dela reprezentanși, ca să ajutoreze și casa sf. biserici pe acest candidat D. *Iosif Ștefanovici* cu o sumă de bani supt reversul, sau spre răsplătire.

Și la această reprezentație supt chizășuire aceștii c. obști îngăduim a să face o ajutorință ca aceasta.

XLIII.

1830. Iulie 27.

Protocolul ședinței din 27. Iulie a. 1830. a reprezentanților bis. din Șchei.

La 27. Iulie 1830.

Strângându-ne noi prezentași la sesie, anume *Nicolae Nicolau*, *Simeon* hagî *Thoma*, *Anton Popovici*, *Nicolae Lupan*, *Dumitru Ofoțoț*, și

inspec. școalelor *Nicolae Cepescu*, spre a ne împlini datoriilor.

Și așa viind din parté obștii, spre a înțelege rezoluția episcopescă, care persoane au fost acesté anume :

Iacob Râjnovanu, Gheorghe Cătana, Vasile Stinghe, Ioan Poppazoglu, Dumitru Bratu, Floré Coleșa, Radu Furnică, Ioan Stinghe, Vasile Oțotoi, Nicolae Pădure, Gheorghe Vasiliu.

După publicația cinstitei rezoluții a scaunului episcopalicești li s-au făcut și despre parté cinstiților reprezentași această prepoziție, precum măcar că cuprinde constituția noastră cé veche la această sf(â)ntă biserică, precum că din fii patrii să fim îndatoriți a preveghé, ca să între în slujba această a sfintei biserici la trépta preoții, drept aceia, fiind-că au căpătat schimbare de vreme, că s-au zidit și al 2-lé biser. aici în *Bolgarseghă* hramul sfintei Troiți și acé obște acé constituție nu o păzesc și orânduții despre parté episcopescă spre candidație părinții protopoppi *Ignatie Carabeș* și *Petru Gherman*. . . . .

XLIV.

1830. August 28.

Reprezentanța bis. din Șchei face cunoscut episcopului Vasilie Moga, că la alegerea de preot, ținută după toate formele, a răușit dascalul Iosif Stefanovici și-l roagă totdeodată a-l hirotoni, spre mângăerea norodului dela această bis.

Préluminate și préosfințite Domnule episcoape, al nostru milostiv păstoriu !

După milostiva porunca preaosfinții tale de dto 20. Iulie 1830. Nro 318, sfintei biserici cei mari din *Bolgarseghiu* dinpreună cu obște, la 6. a lunii lui Avg. a. c. s-au făcut candidație în sf. biserică, fiind față din partea cinst. maghistrat domnul senator și inspector *von Allbrichsfeld*, cum și din parte slăvitului scaun episcopesc cinstit părintele *Voina Pitiș*, ca comisareș, puindu-să în candidație întâia persoană D. prot. *Ignatie Carabeș*, al 2-lé D. protopop *Petru Gherman* și al 3-lé dascalul bisericeii noastre *Iosif Stefanovici* și săvârșindu-să candidația, caré nu sântem la îndoială despre priimiré ei cătră slăv. scaun episcopesc de cătră cinst. domnul prot. *Ignatie Carabeș* au avut dom. prot. *Carabeș* votumuri 21., părintele prot. *Gherman* vot. 14., iar dascalul nostru *Iosif Stefanovici* votumuri 115., carele dascal au slujit la sf. biserica noastră mai mulți ani cu credință și cu toată purtare cé

moralicăscă, după cum îl adevereză și recomandația cinst. maghistrat d-aică sub Lit. A.

Drept aceia, după cuviincoasele dreptăți ale voturilor celor mai multe, au luat obște noastră îndrăznélă a trimite pe mai sus nomitul candidat dascalul nostru *Iosif Stefanovici*, dinpreună cu doi deputați ai obștei noastre, anume: d(u)mnélui *Dumitru Bratu* și d(u)mnélui *Neculae Pădure*, spre a aduce această rugăcune a toatei obști noastre, prin care cu umilință ne rugăm de préosfinția ta, fiind-că avem foarte mare lipsă de al 3-lé preot la această sf. biserică, să te milostivești a hirotoni pe mai sus nomitul dascal de preot în locul răposatului preot *Ioanu Theodor*, spre mângăeré norodului nostru, la care umilită rugăcune a noastră bine nădăjduiți, că vom dobândi milostivă auzire și împlinire, rămânem cu toată smerenia

Brașov în 23. Aug. 1830.

ai mării tale plecați fi duhovnicești

(L. S.) Hagă *Iordan* hagă *Ghenuvici*
de ceară) *Andreî Corbul*, prezentaș.
Neculae Lupan, reprezentaș.
Dumitru Oțotoi, curator și reprezentaș.
Nicolae Badi, repr.
Simeon hagă *Thoma*, reprezentaș.
Anton Popovici, reprezentaș.
Ioan Cepescul, reprezentaș.
Gheorghe Nicolau, reprezentaș.
Ioan Jippa, reprezentaș.

XLV.

1830. August 31.

Răspunsul episcopului Vasile Moga la hîrtia reprezentanților din 23. Aug., în chestia noului ales paroh. (original.)

R e z o l u Ț i e.

Fiind-că dela prénaltul loc este oprită înmulțire preoților și când nu s-ar așeza pe vacanta parohie părintele *Ignatie Carabeț*, ce este supernumerariu și l-ar face peste dânsul diacul candidat paroh, atunci s-ar înmulți numărul preoților fără lipsă, pintru acia nu să poate face destul cererii suplicanșilor cu atăta mai vărtos, că cela pre lângă intrare în candidație are și meritulé sale cunoscute și înainté celor mai mari.

Sibii 31. August 1830.

E. Vasilie Moga.

XLVI.

1830. Septembre 14.

*Reversul parohului și protopopului Ignatie Carabeț,
la numirea lui de paroh la bis. din Șcheș. (original.)*

Maî jos iscălitul încredințezu cu aăastă scri-soare pă cinstiți reprezentași și pă cinstita obște neunită dela sfânta biserică cé mare din *Bolgarseg*, că cu ajutoriu lui D-zeu voiu păzi următoarele pontumuri nezmintit.

1-mo. Mă îndatorezu a păzi toate pontumurile din contractu dto 27. Iulie a. c., care l-am dat cinstiților reprezentași, întărit cu iscălitura și cu obiănuita pecete.

2-do. Mă îndatorezu ca protopop și ca paroh dela biserica ce mare din *Bolgarseg*, că voiu recomandălui, după pofta cinstiților reprezentași și a cinstitei obște, la présfințitul Domnul nostru episcop pă dascalu biserici aceștia *Iosif Stefanovici*, ca să să milostivască maria sa al hirotoni diacon, spre podoaba sfinteî biserici și spre folosul cel sufletesc a cinstitei obște.

3-tio. Mă îndatorez de bună voia me, ca după împliniré anului dela moarté răposatului părinte *Ioan Theodor*, să împărțăsc în jumătate venitu parohiî cu maî sus numitu dascal, dacă să va hirotoni

diacon, pentru că ăaste om văduv și are 3. pruncuță neinvărtate și ca să poată trăi după caracterul său, însă și dânsul să îndatoréză a pune tot venitul diaconesc la mijloc și să mai îndatoréză a fi supus, ascultătoriu și a merje unde îl voiu mâna eu și ciélalți cinstiți preoți în slujbele cele dumnezeeshi.

4-to. Mă mai îndatorezu, ca la un an de zile, după ce să va hirotoni diacon și să va purta cum să cuvine unui diacon vrednic, tot pă dânsul să-l recomandălesc la préosfințitul și préluminatul Domnul nostru episcop, ca să să milostivască al hirotoni preot mie capelan protopopesc la această sfântă biserică, cărué și atunci să am de a-î da jumătate din venitu parohiî. Așijderé și dumnélui să îndatoréză tot venitu, ce va căpăta din parohie, cu dreptate să-lu pună la mijloc. Intru acesta chip mă obligălesc, toate aceste de mai sus arătate punctumuri nezmintit ale împlini. Despre care lucru dau această scrisoare de crezământ, întărită cu iscălitura și cu obișnuita mé pecete.

Brașov 14. Sept. 1830.

(L. S.)
de ceară

Ignatie Carabeș.

actual protopop și paroh la biserica
ce mare din Bolgarseg.

XLVII.

1833. Iunie 3.

Traducerea ordinului guvernial Nr. 4594., privitor la administrarea averii bisericești.

Nr. 38—1833.

Copie tălmăcită a copiilor milostivei orândueli gubernialicești dto 3. Iunie 1833. Nro gubernie. 4594., către magistratul *Brașovului* scrisă.

P. P.

Fiind-că capitalurile fundușilor de obște, după preșcriptiu préinaltelor orândueli, ce s-au poruncit prin țirculare la toate iurisdicțiile marelui acestui prințipat, să îngădue a să da cu dobândă acelora, cari n-au dispoziție și superinspecție asupra unor fondușuri ca acesté și acelora totdéuna să li să dé, dacă vor pune cauțion îndestulat, adică să facă îndoit mai mult decât suma banilor depre o parte, iară de alta toț cei ce pertractălucesc acel fel de fondușuri de obște să să îndatoreze în tot anul a-m da socotélă dovedită accurată și desărșit, pentru lucrare cu dănsle, așa spre mai nainte împiedecare neregulariteturilor, ce s-au aflat în lucrare cu veniturile biséricilor neunite, spre că mai strănsă de

acum încolo observație, a aceste următoare au poruncit domnia voastră cr. acesta gubernium.

I-ŷu. Ca străns să porunciți obștelor neunite și despre împlinire poruncii aceștia să priveghiați, ca în alegeré coratorilor biserici totdéuna să adăogați și votumurile parohului și a protopopului locului și erogațiile (cheltuelile), ce să dau la cele trebuinçoase din fundușul bisericii, după cum și daré împrumut a capitarulilor totdéuna cu înțelegeré laolaltă cu preoți biserici să să săvârșască.

II-lé. Curatori biserici, care lucréză cu veniturile bisericesti să să străduiască în tot anul despre primirile și daturile lor și aceia să dispoñaluiți a să da protopopului locului cu aça încredințare, ca acelaș protopop cu o persoană maghistratuală, ce să va numi în tréba ačasta, să rividiruiască socotelile acelé și întâmplându-să a nu să puté dezlega oareșcare pricini, ce s-ar da prin cei ce iș ăa socotéla, acelé felî de socotelî cu pricinile ce s-ar aduce înainte și cu răspunsurile socotelilor și cu licvidațiia din trănsele de acei țenzorî lucrată, domniile voastre să le trimiteti episcopului neuniților spre acel sfârșit, ca aça socotélă numită să o aducă acestui c. gubernium, împreună cu openia sa și să o dé dinpreună cu hotărâre ce s-au făcut de numiți țenzorî.

III-lé. Tuturor contribuenților bisericesti străns să le day înainte, ca din capitalurile bisericilor niminé din trănși, nici cât de mică sumă supt gré pedépsă următoare, să nu ăa împrumut și și capita-

lurile bisericești să îndrăznescă numai la persoane vrédnice de acela a le da împrumut, care vor pune pune mai întâi îndestulat cauțion îndoit trecut la protocolu maghistratului și să să întărescă inștituturile bisericești cu înțroducția ipotechi sau zălogului însemnat întru celelante.

I. C. Iojica.

G. L. Lazar.

canț.

Mih. Bertlef.

secretar.

XLVIII.

1836. Iulie 13.

Condițiunile sub care preotul Radu Tempé promise a să întoarce la bis. din Șchei. (original.)

Cinstite Domnule protopop, și cinstiți reprezentanși !

Eu din mila lui D(u)mnezeu mă aflu sănătos și vă fac de știre, că fiind că acuma numai sânt așa tânăr, ca să poț lupta greutățile orașului în céle saffetești, pentru aceia vă înștiințez, ca dacă d(u)mnévoastră im veți da cvartir bun, după haractirul

meu gratis, sau de nu să-m țineti pă *Duțu* fiul meu cu cheltuiala biserici la învățătură, până va absolvăului școalele și ačasta să o faceți și să o întâriți cu pecetiia biserici și cu iscăliturile tuturor preoților și a reprezentașilor, atuncé mă voi îndemna a veni iară în *Brașov*, iar de nu, eu aiča am căpătat pâine și rang pré cinstit și cu odihnă și d(u)mnévoastră să bine voiți a-m trimite cinstit răspuns al d(u)mnévoastră, încât mai curând și sânt al d(u)mnévoastră

Brașov 13. Iulie 1836.

rugători cătră D(u)mnezeu

Radu Témpe.

XLIX.

1836. Octombre 18.

Maș mulți credincioși ai bis. din Șchei să adresează cătră reprezentanți cu rugarea să să îngrijească, ca bis. să aibă preoți destui și școala dascăli buni. (orig.)

Cinstiți reprezentanși ai sfint. biséricii cei mari din *Bolgarseg*!

Fiind-că pentru multe neorândueli, ce era în vremile vechi și mai nainte . . . vr-o câț-va ani lângă

aăastă sf(ă)nt. biserică întră preoți și întră administrația veniturilor și a cheltuelilor, ce să afia pă vremile acéle, din care pricină mulți din obște noastră au alergat cu pârăcuni la mai înaltele locuri, până s-au făcut înalta orânduială gubernialicăscă și conștitutie așezată lângă aăastă sf(ă)nt(ă) biserică, încă dela anul 1817, cu așezământ de 12. reprezentanși aleși din sânul nostru, persoane de frunte și s-au așezat lângă biserică aăasta, cum și pă din afară în ce chip să urmăze preoții și în ce chip să administrăluiască reprezentanșii, care acest catalog să află în casa de adunare a sf(i)nt. biserică noastre, întărit prin iscălitura mării sale a domnului episcop *Vasilie Moga* și prin a fostului Domnului inșpector, ce era pă vremé acéia rânduie lângă aăastă sf(ă)nt(ă) biserică, după cum și iarăș la a. 1819. sub Nro 8230., după sunetul milostivului decret gubernialicesc, tot spre întemeiaré acelor 12. reprezentanși cuprinzătorin, ca și pentru alte bune rândueli, care să să facă spre odihna obștei noastre, ce să ține de aăastă sf(ă)nt(ă) biserică, care înalt decret ni s-au dat afară prin cinstitul maghistrat la anul 1826. cu Nro 1144., prin Domnul inșpector *de Albrissfeld*. Acesté toate întemeindu-să prin candidație și prin bună orânduială de așezământ, de atunci am rămas mulțămii. Acuma dară cu mare măhnire și mirare caută obște noastră asupra dumnévoastră, văzând că buna orânduială în céle pă din afară au slăbit, căci multe lucruri ale sf(i)nt. biserică sânt părăsite și alte obiăuri noao, ce să atinge de sf(ă)nt(a) credință să

fac de cătră preoții noștri și pă de altă parte biserica noastră și poporénii putem zice, că au rămas fără de preoți, de vréme ce unul părintele *Radu Témpe* cu slobozenia mării sale a Domnului episcop pă o vréme s-au dus la țara românescă, pentru ale sale folosuri și de atâta vréme au rămas ștația sa îngreoiată asupra D. părintelui protopop *Petru Gherman*, parohului din *Brașovechiu*, carele cu anevoie poate mulțami doao parohii, adecă ștația sa din *Brașovechiu* și ștația părintelui *Tempe* de aici. Inșă acum s-au mai dus și altul în trebuințele sale într-altă parte și am rămas numai cu unul din preoți, care cu anevoie și foarte cu greu, adecă nu poate împlini slujba sa întru toate la această vréme, în caré néu trimis D(u)mnezeu o boală cumplită, după păcatele noastre, grămădindu-să sufletele și greutatele cele mai mari preotești, care lângă atâta norod mult ar fi de lipsă și mai mulți preoți să fie lângă această sf. biserică, cu atâta mai vârtos, că acești parohi de acum sânt toți cu deregătorii, protopopi și însărcinați și cu alte slujbe pă din afară și dăcă-ș împlinesc rândul săptămânii sale, să duc în slujbele și interesurile protopopiilor și mai nu să mai văd până vine alt rând. La acéste slujbe de pă din afară dumnévoastră nu priviți, pentru că nu simțiți, din pricina, că la oamenii cei de frunte alérgă preoți cu toată silința, fără nici o zmintélă de-ș fac datoriile unde le este plata cu deosebire și după persoană, iar parté cé mai mare, fiind săracă și cu depărtare de biserică géme întru ascuns și nu

îndrăzneşte a deschide gura către cinevaş, pentru-că nu numai că nu-l ascultă, ci poate că unii ca aceia să întorc şi ocărăţi înapoi, care când s-ar întreba din casă în casă câte unul ar trebui să facă un catalog mare, care acéste acum pentru lungimé vremii acum le tăcem, cunoscând ca prin bună orânduiala dumnévoastră iarăş să aşeze. De acéia ne mirăm cu mare măhnire şi nu ştim, dar poate că dumnévoastră nu vă împliniţi datoriia, cu care v-aţi însărcinat şi asupra-vă aţ luat, ca să căutaţi toate folosurile bisericeşti atât a celor din lăuntru, cât şi a celor din afară, spre mângăeré poporénilor, nu ca să lipsască preoţi, ci să avem destul, sau de vă împliniţi datoriia şi nu vi să dă ascultare nu ştim.

Pre lângă unele ca acéste încă de vr-o câtă-va vréme siliţi fiind am mai jeluit către dumnévoastră, pentru nerânduiala şcoalelor, ce să ţân de această sf. biserică, care să află în staré cé mai ticăloasă fără professori învăţaţi şi fără rânduiala cinstitei directii, iar plată tot li să dă destulă, însă fără de rod. Atunci am căpătat o rezoluţie dela dumnévoastră, arătându-ne că pă vrémé viitoare să va aşeza sub bună orânduială Domnul theolog *Ioan Popasu*, carele să aştepta să vie dela învăţătura theologhii, însă am rămas nemulţamiţi, pentru-că pă D. theologul noi toţi cu un glas şi toţi unul pentru altul şi toţi pentru unul îl cerem, ca să ni-l sfîntască mariia sa préosfinţitul Domnul episcop întru preot şi mai vârtos acum şi ca paroh în locul pă-

rintelui *Tempe*, dacă la pusul soroc de cătră luminatul scaun arhieresc, nu să va întoarce la stația sa și așa și pentru școalele acésté cu un glas cu toții ne rugăm, ca să chibzuiți cum s-ar puté îndrepta în drum folositoriu și pă lângă oareș-care fundație potrivită să să așéze școalele în doao clase. pentru tinerimé noastră cé crudă, după cum și înaltele porunci ades despre școale pentru Românî s-au publicăluit, după care de s-au și făcut școale, tot să află în gradul cel mai ticălos, unde cu greutate uniî de abia pot scrie și ceti, ba încă întru adevăr, că uniî din professorî nici dănșîi nu pot da învățături mai înalte, pentru-că chér nici dănșîi nu le știe. Așadară în nădéjdé reprezentanșilor ne pomenim ră-tăciți, dacă va urma tot așa slăbićuné stării parohiei și a biséricîi noastre întru céle sufletești.

Drept-acéia cu tot norodul protesteluim și vă rugăm, ca să să întemeiáze așezământul dela anul 1817., care prin cinst. scaun protopopesc noao de trei orî în sf. bisérică s-au publicăluit și dela luminatul scaun arhieresc s-au întărit, ca să binevoiți negreșit a căuta și a cére de unde să cuvine, ca să avem preoți destui la această sf. bisérică și toate orânduețele și lipsele biséricești să să îndreptéze spre folosul de obște, că pentru acéia sânteti puși reprezentanși, ca toate acésté în numele obștiî să le căutați și să le chivernisiți.

Iar văzând obșté, că vor mai zăbovi lucrurile acésté necăutate și neîmplinite, va fi

silită a jelui la î. c. gubernium asupra dumnévoastră, dacă vă leneviți și nu vă împliniți datoriia și slujba cu care v-ați însărcinat și protesteluim cu toată obște din parohia sf. bisérici sf(â)ntului Nicolae, rămânând mai încolo spre așteptare urmării cu toată pleacăună.

Al. Nichifor.

Ion Petrovici.

Ioan Petrovici zăt Iănțărăn.

Ioan Radu Leca.

Neculae Pană.

Neculae Th. Bucur.

Simeon hagî Thoma.

Gheorghe Manole Burbe.

Andreî Popovici.

Ioan D. Crețoiu.

Grigorie Mincu.

Neculae Nichifor.

Bucur Pitiș.

Manolache Ioan.

Apostol Eusthi Popp.

Hristé Orghidan.

Dușu Stinghe.

Văsiș Stinghe.

Ioan Stinghe.

Gheorg(e) Voina Cătană.

Ioan Oțotoș.

Ion Orghidan.

Neculae Stinghe.

Simion Brezenu.

Gheorghe Floré.

Dumitru Orghidan.

Ion Bade.

Ion Moldovanu.

Dumitru Saftu.

Ion Lupan.

Văsiș Pădure.

Ion Munténu.

Ioan Stan.

Gheorghe Lingură.

Neculae Lingură.

Iordache . . . . . (?)

Gheorghe Pogocian Burbe.

Neculae Dumitru Voina.

Neculae Floré Orghidan.

Vasilie Marcé.

L.

1836. Octombre 20.

Reprezentanții bis. din Șchei, roagă pe protopopul Ignatie Carabeț, ca pe timpul absenței sale din Brașov, să le lase alt preot slujitor. (copie.)

C o p i e.

Nro 76—1836. 8-vrie 20.

Astăzi s-au făcut sesie la cassa sf(i)nteî bisericiî din *Bolgarsechi* cei vechi și luându-să înainte pentru Domnul protopop *Ignatie Carabeț*, fiind-că au luat înștiințare dela *Sibiș*, că îi ar fi murit ginerele sfinții sale și că ar vré să mérgă la *Sibiș*, pentru aceea dar noi ném socotit, ca să facem o scrisoare cătră Domnul protopop *Ignatie Carabeț*, fiind-că merge la *Sibiș*, să ne lase un preot în loc, pă când va veni sfinția sa dela *Sibiș*.

Scrisoare ce i s-au scris Dom. protopop.

Pré cinstite Domnule protopoape 1-o al *Brașovului*, al nostru sufletesc părinte!

Reprezențașii sfinteî bisericiî au înțeles, cum-că Domnia ta din pricina mutării din lumé ačasta a ginerelei Domnii tale Domnul *Nicolae Moga*, ai fi hotărât de a merge la *Sibiș* pă o vreme și Domnii

tale neștiută și aflându-ne noi aici tozmai într-o vreme coprinși de boală acé nepraznică a holerii. unde poporeni acé mai mare lipsă are de cinstiții parohii săi spre mângâeré sufletéscă. Drept aceia din cuviincoasă pricină ne rugăm de Domnia ta, ca să bine voești în lipsa Domnii tale de aici a orându un preot mai tânăr dela *Săcele* și anumit pă părintele *Négoe*, sau pă părintele *Martinovici* din *Satul-lung*, spre a puté împlini slujbele sf(i)nteî biserici în locul Domnii tale, până vei veni înapoi, fiind-că părintele *Gherman* este însărcinat a duce slujba părintelui *Tempian* și și sfinția sa din *Brașovechi* încă trebue să și-o păzască, ca să nu dăm prileji obștii aceștii sf. biserici de a rămâne nemângăiați la vremé acasta și să ne arate vre-o nemulțămire despre neîngrijiré aceștii pricinî și nădăjduim, că acastă cerere a noastră, fiind cu dreptate poftită, nu vom rămâne neascultați.

Rămânem ai Domnii tale fii duhovnicești reprezentășii sf(i)nteî biserici

Gheorghe Nicolau.

Ioann Jipa.

Andrei Corbu.

Nicolae Cepescu.

Ioann Pantazi.

Nicolae Voinescu.

Ioann Teclu.

LI.

1836. Octombre 28.

Protopopul Petru Gherman încunoștințează pe reprezentanți și curatori, că s-a făcut dispoziție pentru suplinirea prot. Ignatie Carabeș. (original.)

Cinstiților reprezentanși și curatori ai bisărici cei mari din *Bolgarseg*.

Prezidiumul scaunului protopopesc întâilé al *Brașovului*, după cum până acuma au purtat grijé de poporul dela *Bolgarseg*, ca să nu aibă ceva lipsă în céle sufletești, așa și de aiéa înainte va purta și în zioa de astăzi s-au făcut ofițioaza rânduială cătră parohia dela *Satulung* părintele *Niagoe* și *Martino-vici*, ca unul dintre dănși să vie aiéa la *Brașov*, să fie spre ajutoriu până la întoarcere înapoi a părintelui protopop *Ignatie Carabeș*, care domniilor voastre, după pofa și cerere cei din 25. Octom. 1836. de sub Nro 78. cătră scaunul protopopesc dată, spre știință și odihnă cunoscut să face.

Brașov 28. Octom. 1836.

Al Domniilor voastre bun voitoriu

Petru Gherman.

protopop al *Brașovului* al 2-lé și
1-lé interimal.

LII.

1836. Octombre 31.

Prot. Ignatie Carabeț încunoștințează pe reprezentanții, că peste o săptămână să va întoarce dela Sibiu, iar până atunci va fi supliniți în oficiul său de protopopii Simeon Datcu și Petru Gherman. (original.)

Cinstiți reprezentăși!

La recviziția cinstiților reprezentăși, mie trimisă la Sibiu dto 25. a lunii aceștia, am de a răspunde cinstiților reprezentăși, precum că eu cu ajutoriu lui Dumnezeu păstă o săptămână voiu porni dela Sibiu și voiu veni cu dălijanțu acasă la Brașov și atunci toate le vom împlini, după pofa cinstiților reprezentăși și a cinstitei obște, iară până atunci am toată nedejde, precum că frățiile sale cinstiți protopopi *Simeon Datcu* și *Petru Gherman* să vor sângui și vor sluji și în locul meu, după cum mi s-au fost și fogăduit frățiile sale și așe socotescu, că frățiile sale vor și sluji așe cât cinstita obște nu va nici o lipsă de dumnezăesca slujbă, până când voiu veni și eu acasă.

Intru altele rămăiu

Sibiu 31. Octom. 1836.

al cinstiților reprezentăși de bine voitriu

Ignatus Carabets, archidiaconus Coron.

LIII.

1836. Novembre 30.

Protopopul Ignatie Carabeț cere dela reprezentanți pîra obștii în contra parohilor și reprezentanților, ca să o facă cunoscută scaunului protopopesc. (original.)

Nr. 31—1836.

Cinstiți reprezentanși!

După înaltele rîndueli preoți sînt supuși iurisdicției précinstitului scaun episcopescu și protopopescu în toate lucrurile cele bisericești, pentru aceia iaste de lipsă ca cinstiți reprezentanși să-mi dea și instanția obști dto 30. Oct. a. c., ca să vadă scaunu protopopescu mai pre larg ce ponoslu are cinstita obște asupra și înpotriva cinstiților parohi și a reprezentanșilor, apoi să va face cuviincoasa rînduelă, care și cinstiților reprezentanși la vremé sa în scrisu să va face cunoscută.

Intru altele rămăiu

Brașov 30. Novem. 1836.

al cinstiților reprezentanși de bine voitoriu

Ignatie Carabeț.

protopop. Brașovului.

LIV.

1836. Decembre 14.

Radu Témpe își justifică părăsirea postului său
de preot la bis. din Șchei. (original.)

Cinstită aghenție!

Intimația cinstitei c. c. aghenții, dto 16. De-
chemvrie a. c, sub Nro 1631., cu mare respect am
primit, despre care mă învrednicesc cu cinste a
răspunde.

La arătaré cinst. maghistrat al *Brașovului* dto
23. Noemv, a. c. sub Nro 3639., cumcă ar fi jeluit
obște cé rumânescă dela biserica *Bolgarsechîului* din
Brașov, că ași fi venit eu aici în țara rumânescă
cu slobozenia mării-sale Domnului episcop *Vasile
Moga*, aceia adevărat este. Și că ași fi arătat re-
prezențașilor, iară așa este, și cumcă eu până atunci
nu mă voi întoarce la parohia mé, până când nu-m
va da după cuviință ca la un lejuit paroh gratis
quartier și simbria cé după înaltul reșcript a înălț.
împărat *Iosíf al 2-lé* despre ștolarium, din care
acesté dela anu 1823. de când sânt actual paroh
acolo, nimica n-am primit, ci încă până acuma la
3000 R. f. am plătit din punga mé chirie, din care
pricină tocma la bătrânețe, când n-ași fi mai putut

lupta cu slujba, eram să fiu și să ajung la cé mai mare ticăloșie și sărăcie cu toată familia mé și fiind-că acum prin scrisul d(u)mnélor al obștii de acolo zice, că nu vré să fie supuși reșcriptului împărătesc, eu ca să nu mă mai judec cu obște întrégă, ca din lipsa ce am avut, să rămâi și mai ticălos, mai vârtos că și o mare pagubă mi s-au pricinuit, când am fost trimis deputat aiča în țara rumânescă, tot de d(u)mnélor, de m-am judecat pentru o moșie a biserici și am căutat să-m pierz venitu ștolarului un an și jumătate, care proșes l-am și câștigat, spre folosul biserici, că unde lua până atuncé biserica numai 800. R. f. venit pă an, după acé moșie, acuma ȳa 200 # galbeni împărătești, și ačasta este mulțămire, de nici cvartiri nu-m vré să-m dé. Pentru aceia am fost silit, ca să-m caut altă slujbă mai cu folos despre traiul meu, după cum am și dobândit-o, de mă aflu acuma director seminariumului episcopii *Râmnicului* cu o simbrie pré potrivită și cu mulțămire mé și pentru mai bună încredințare poate cerceta cinst. c. c. aghenție despre ačasta la stăpânul meu préosfințitul episcop al *Râmnicului* chiriu chir *Neofit*, gavalier al ordului celui mare a sf(i)ntei Anei clas întâi, care să află acolo în *București*.

Iar mai vârtos, că eu nu sânt născut în Transilvania, ci aiča în țara rumânescă și sânt botezat la sf(â)nta episcopie *Râmnicului* în *București*; al 2-lé eu moșie n-am în *Brașov*, nici sub dajdie n-am fost, nici sânt, pentru aceia rău și fără de cale scrie

cinst. maghistrat, ca să mă întorcă înapoi la *Braşov*, când eu n-am fost nici odată sub protecţia maghistratului, nici sub a crăiştilor perceptor şi aşa nici o pagubă nu are erariumul despre aşezare mea aici şi nici vre-un exes n-am făcut. Iar de voi fi cuiva cu ceva datorii acolo să strimătă zapisul meu cu iscălitura mea la cinst. c. c. agheţie şi atunci îndată fără nici o pricină mă îndatorezi cu cinste a plăti.

Deci pentru acestă mai sus arătate cu cinste mă învrednicesc a mă declară, fiind că D(u)mnelor obşte nu au vrut am primi cerere mea, aşa şi eu numai vreau ca să le mai fiu paroh fără simbrie, mai vartos, că acum sânt mai mult bătrân, decât tânăr şi neputinţele nu mă mai ajută, ca să le fiu alergători de jaba, ci mai bine vreau acum la bătrâneţe să mă odihnesc aici în pământul în care sânt născut şi botezat. Şi aşa despre parte mea are toată voia a-şi alege alt paroh pă cine le va plăce, că de mine să numai aibă nici o nădejde, că şi acum încă mă aflu tot bolnav şi nu pocă nici din casă a eşi şi să rămâe sănătoşi şi le mulţumesc. Iară încât pentru cinst. porunca a preosfinţii sale episcopului *Vasilie Moga*, care ziceţi, că ar fi trimis-o către mine prin adresul lui *Rudolf Orghidan*, aceia până în časul de acum n-am primit-o şi pentru aceia mă rog de cinst. c. c. agheţie a porunci numitului *Orghidan* să-m trimită ace poruncă arhierescă, ca să mă poţi în merito legitimă. Dar până atunci, ca să nu să mai întârzieze tréba

ačasta, de va binevoi cinstita c. c. aghenție, mă rog cu umilință a trimete ačasta a mé smerită declarație în copie din cuvânt în cuvânt la măria sa Domnul episcop *Vasilie Moga* a puté înplini cereré obștii cei rumânești din *Bolgarsecul Brașovului*, la care rămâi

Râmnic 14./26. Decem. 1836.

al cinstitei c. c. aghenții pré plecat serv

Radu Témpe.

director seminariumului episcopii

Râmnicului.

LV.

1836. Decembre 15.

Obștea din Șchei, cere dela reprezentanți să mijlocească la scaunul episcopesc înlocuirea prot. Petru Gherman, care ocupă locul devenit vacant prin depărtarea preotului Radul Tempian, cu teologul de Viena I. Popasu. (original.)

Cinstiților reprezentași a sf. biserici
din Bolgarsec!

Obște noastră, ce să ține de ačastă sf. biserică, un număr mare de oameni, cariî mai jos să vor

iscăli, văzând strădania d(u)mnévoastră în slujba sf. biserici și administrația cé bună, caré ca reprezentanși prin votumuzația a toatei obști aleși o purtați, am fost și sântem mulțămîț cu osârdia dumnévoastră, precum și mai în trecutele zile din adunare, ce s-au făcut în casa sf. biserici noastre, v-ați îndreptat, care strângere s-au fost făcut după pofta părintelui protopop *I. C.*, la cari s-au cetit doo scrisori, una dela fostul paroh părintele *Radul Tempian* și alta dela î. scaun episcopesc, din care acé poruncă episcopéscă nu ni s-au părut a fi pă calé legi, pentru că mai vârtos că și acest scaun protopopesc vă cunoaște a fi ca un trup deschilinit și striin de cătră noi, căci că nu numai din această urmare ce au făcut și au vrut ca să facă și instalația vacantei parohii noastre s-au cunoscut. Dar de multă vreme au început a face obiceiuri deosebite, pentru care și cu altă instanție v-am rugat pă dum. ca uniî care știți acélé cui . . . și cum să să puie la rânduială, după înaltele porunci și pentru că la asemené întâmplări cu chieamaré a toatei obști, numai un zgomot s-ar face, pentru că acé rânduială, ce voește sc. protopopesc, pentru ași împlini vr-un scop al său, la toată obște neplăcută este. Că chér întru adevăr s-au văzut, că prin această grabnică adunare, fără a fi față apărătoriiul nostru D. inspectoru, au voit ca să facă neleguire, căci cu toate că și scrisoare î. sc. episcopesc nu au fost pe calé legii a pune și a rânduî noo paroh pă D. protopop *Petru Gherman*, dar dumn. D. protopopu *Ignatie Carabeț* și peste

aceia s-au întins Drept-aceia toți, care am fost față la acé chiemare, am răsu, uns, că noi voim pre dum. theolog *Ioan Popasu* a ni-l sfinți în locul celui vacanțului părintele *R. Tempian*. Și cumcă pentru cele ce să vor mai întâmpla de aici înainte la asemenea pricini de lipsă și a să strânge obște nu este, ci d(u)mnévoastră, ca unii ce sântet de obște aleși reprezentași și de înaltele locuri cunoscut, sântet poftiț, ca în locul a toatei obști să răspundet și să lucraț cu liniște, păzind binele de opște și apărându-ne de niscare-va năvăliri împotrivoare, pentru care acum de nou am dat instanție la cin. noastră inspecție, ca să arate sl. maghistrat, ca reprezentația noastră a să statornici și a să împuternici, ca și după vreme a fi acest trup de reprezentație întreg și nestrămutat.

Drept aceia până ni să va milostivi Domnul episcopul nostru a ne sfinți pre theologul nostru *I. Popasu*, să binevoit a face cunoscut unde să cuvine, ca părintele protopop *Petru Gherman*, carele până acum în locul părintelui *Radul Tempian* și pentru bani . . . . au purtat slujba, să să întoarcă la stația sa și mai mult în biserica noastră cé mare, ori cu ce fel de rânduială, să nu să mai primescă a sluji. Iară dumnévoastră cinst. reprezentași, fiind-că și prin această instanție vă împuternicim a lucra în locul nostru și de aci înainte și a da răspunsul la cele ce să țin de sf. noastră biserică și spre folosul opști întru toate, căci noi cu

nimica și întru nimica nu ne împotrivism și mai
încolo sântem

a î d(u) m n é v o a s t r ă g a t a s l u g ă

Ioh. Radu Leca.

George Manole Burbe.

Nachbar Vater.

Andrei Popoviciu.

Ioan Petrovici zăt Țănțărăn.

Christé Oghidan.

Simion Brezenu.

Pătrașcu Andrei.

Ioan Pop Zobi.

Ioan Popescu.

Ioan Petrovici.

Neculae Flore Orghidan.

Grigori Mincu.

I. D. Crețoi.

Manole Ioan.

Ioan Pădure.

Vasilie Pădure.

D. Gheorghe Furnică.

Gheorghe Butmăloiu.

Gheorghe Bratu.

Ioan Stan.

Theodor Urzică.

Nicolae Pădure.

Gheorghe Pădure.

Ioan Oțotoi.

Ioan Stinghe Doanțé.

Văsiș Stinghe.

Neculae Nichifor.

Neculae Găitănaru.

Vasile Fulga.

Dumitru Bratu.

Arsenie Orghidan.

Gheorghe Voina Butmăloiu.

Ioan Butmăloiu.

Bucur Pitiș.

Voina Voina.

Radu Pitiș.

Neculae Postovariul.

Ioan Mirică.

Radu Ilie.

Vasilie Pădure.

Vasile Petcu.

Dușu Stinghe.

Mavrodin Bucur.

Anghel Ivană.

Petre Gheorghiu.

<i>Gheorghe Pogocian Burbé.</i>	<i>Dumitru Gal.</i>
<i>M. Ioan.</i>	<i>Gheorghe Măciucă.</i>
<i>Iordache . . . . . (?)</i>	<i>Nicolae Panț.</i>
<i>Ioan Manole Burbé.</i>	<i>Andrei Gârneț.</i>
<i>Dumitru Furnică.</i>	<i>Vasilie Neguș.</i>
<i>Dumitru Răsnovén.</i>	<i>Nicolae Șuci.</i>
<i>Neculae Purcăré.</i>	<i>Dumitru Ștefan.</i>
<i>Vasilie Marcé.</i>	<i>Nicolae Stoian.</i>
<i>Gheorghe Mitoc.</i>	<i>Dumitru Stoian.</i>
<i>Dumitru Gogonatu.</i>	<i>Petru Comșa.</i>
<i>Nicolae Bădișoiu.</i>	<i>Ioan Crețoiu.</i>
<i>Dumitru Bolându.</i>	<i>Radu Lupan.</i>
<i>Gheorghe Bomană.</i>	<i>Arsenie Stinghe.</i>
<i>Ioan Pusdercu.</i>	<i>Neculae Labeș.</i>
<i>Radu Căcorandu.</i>	<i>Nicolae Zgârnăia.</i>
<i>Anton Rusu.</i>	<i>Dumitru Vili.</i>
<i>Dumitru Gonțé.</i>	<i>Nicolae Pana.</i>
<i>Todor Ardelén.</i>	<i>Văsi Cărstolovén.</i>
<i>Văsi Măciucă.</i>	<i>Ioan Călin.</i>
<i>Ion Munténu.</i>	<i>Ioan Mitoc.</i>
<i>Neculae Morar.</i>	<i>Văsi Chiu.</i>
<i>Vasile Iordache.</i>	<i>Nicolae Scangia.</i>
<i>Ioan Grădinar.</i>	<i>Toma Munténu.</i>
<i>Costandin Tiul.</i>	<i>Andrei Mămulă.</i>
<i>Ioan Bratu.</i>	<i>Nicolae Moldovanu.</i>
<i>Floré Filip.</i>	<i>Ion Olténu.</i>

Ioan Țobi.

Nicolae Părvu.

Ioan Brezan.

Thodor Săcăroiu.

Neculae Gămule.

Neculae Spuderca.

Neculae Butmăloiu.

Constandin Ioan.

Floré Butmăloiu.

Neculae Scovărdaru.

Gheorghe Cherné.

Vasilie Bidu.

Ioan Filip.

Ioan Șuşancă.

Irimie Predé.

Nicolae Frunză.

Văsiș Munténu.

Neculae Voina.

Gheorghe Grădinar.

LVI.

1836. Decembre 16.

Episcopul Vasile Moga îndrumă pe protopopul Ignatie Carabeș să comunice obștii resignarea lui Radu Tempian dela postul său și să denumească în locul lui pe parohul din Brașovul-vechi Petru Gherman. (copie)

583.—1836.

Cinstite protopoape!

Fiul nostru parohul dela biserica *Bolgarsecului Radu Tempian*, prin scrisoare mâni sale fără datum aici în copie adăogată scrie dela *București*, că să lasă de parohia avută la biserica noastră din *Bol-*

garsec și dă voe să să facă altul în loc, așa nu este altă, fără de cât frăția ta să vestești rezignația ačasta la cuviinčoșii poporeni, rânduind de odată în locul dânsului ca paroh pe calé promoție pe parohul neunit din *Brașovul-vechi* pă *Petru Gherman*, fiind-că slujaște de mult, nu numai ca paroh, dară și ca protopop, iară alți care ar mai fi vrednici de aceia vacantă parochie, precum e anume theologul *Ioan Popasu*, dânsul nu are meritumul acela până acum și în slujbă și praxiș de a să puté pune înainte celuiialt.

Sibii 16. *Dechemvrie* 1836.

Al frății tale bun voitori
E. Basilie Moga.

LVII.

1836. Decembre 17.

Agencia din București provoacă pe preotul dela bis. din Schei Radu Tempian să-și motiveze în scris resignarea la postul său (copie).

Copie.

Nro. 1631.

I n t i m a t i o n .

An den Hochwürdigen Herrn Pfarrer der griechisch nicht-unirten Kirche zu *Kronstadt Rudolph Tempian*, in *Rimnik* an der Olt.

Der Kronstädter Magistrat theilt durch Note vom 23. November d. I. Nr. 3639. dieser Agenzie folgende bittliche Vorstellung der dortigen griechisch nicht-unirten Kirchen Gemeinde mit, Ihr Herr Pfarrer *Rudolph Tempian* sei mit bischöflichen Erlaubniss vor einem Jahre auf 2. Monate nach der Walachei gereisst. derselbe habe jedoch nach Abfluss einiger Monate anstatt zurück zukehren den Kirchen Repräsentanten angezeigt, er werde nur dann zurückkehren, wenn ihm ein freies Quartier gegeben werden würde, diesen ungewöhnlichen Antrag habe die die Gemeinde abschlagen müssen, und sie habe sich gezwungen gesehen, den Hochwärdigsten Herrn Bischof *Basilus Moga* zu bitten, dem beurlaubten Herrn Pfarrer die ehebaldigste Rückkehr und Uebernahme seines Dienstes aufzutragen, worauf derselbe auch nicht ermangelt habe, durch einen nach *Bukarest* abgesendeten Brief an Herrn Pfarrer *Rudolph Tempian* den Befehl zu erlassen, binnen höchstens einem Monate sich in *Kronstadt* zur Uebernahme seines Pfarrdienstes bei Verlust des ferneren Anspruches einzustellen. Und obgleich auch dieser letzte einberaumte Termin fruchtlos abgestrichen ist, und der Gemeinde somit das Recht erwachsen wäre, sich einen andern Pfarrer zu nehmen, so spricht die Kronstädter griechisch nicht-unirten Gemeinde zur Verhütung fernerer Unannehmlichkeiten die Verwendung des Kronstädter Magistrats bei der K. K. Agenzie an, womit dieselbe den Herrn Pfarrer *Rudolph*

Tempian auffordern, auf den Vorerwähnten schriftlichen Befehl schriftlich seine Erklärung zu geben, oder wenigstens den Empfang desselben zu bestätigen“.

In folge des ausdrücklichen Ersuchens des Kronstädter Magistrats, werden Sie zur unmittelbaren Rückkehr nach Kronstadt aufgefordert.

Nachdem übrigens der obbesagte Brief des Herrn Bischof **Moga** Euerer Hochwürden durch den hiesigen Kaufmann **Rudolph Orghidan** zugesendet wurde, so werden Sie hiemit weiters aufgefordert, sich über den Befehl des Herrn Bischofs schriftlich zu erklären.

Bukarest den 17. December 1836.

Ferro.

K. K. Agenzie Kanzler.

LVIII.

1836. Decembre 23.

Protestul obștii în contra ordinațiunei episcopoești din 16. Dec. 1836. Nr. 583. (vezi LVI), prin care să dispune înlocuirea lui Radu Tempian cu Petru Gherman.

Preacinstite Domn. protopoape I. al Brașovului
și al nostru patron !

Asupra declarații Dom. tale, ce ai arătat cu prilejul publicații preamilostivei porunci a prealuminatei scaun episcopesc dto 16. Dechemvrie 1836. Nro. 583., ce s-au urmat la 13/25. ale l. a. în zioa Duminecii la casa de adunare a sf. biserici înaintea tuturor reprezentașilor, cum și a tot populului ce s-au poftit de însuși Domnia ta, prin chemare în lăuntru în sf. biserică după citirea sf. evanghelii la sf. liturghie, cum că protestația ce au făcut reprezentația cu obștea d-împreună împotriva preamilostivei sus pomenitei porunci a prea lum. scaun episcopesc, despre călcarea dreptului aceștii obștii, ce numai prin leguita candidație și sloboda votizație are a să alege paroh la maica noastră biserică, fiind acest drept din vreme și de însuși înălțatul și prea milostivul nostru monarh, cum și de prea lăudatul cr. guberniu aceștii obștii îngăduită, și până în zioa de astăzi nestrămutată, nici într-un chip nu să primește de Domnia ta și nici nu voești a te trage înapoi de urmarea pomenitei milostivei porunci episcopești, măcar că și recurs cătră înălțatul nostru guberniu s-au însinuat din partea noastră, ci mai vârtos ni ai arătat, că noi și în scris de vom da protestația noastră, totuși o asemenea negativă rezoluție vom dobândi dela domnia ta, adresându-ne, ca această protestație a noastră s-o facem drept la prea lum. scaun episcopesc și până când nu vei dobândi prea reverenția ta vr-o altă orânduială dela preal. sc. episcopesc, împotriva publicații porunci, nu vei da nici o auzire aceștii

protestante reprezentații, facem cunoscut prea rev. tale, că la 20. a. l. s-au trimis protestanția noastră, întru potrivă acei milostive publicate porunci, către în-suși prealum. scaun episcopesc, după cum să vede din alăturata copie de recepis al poștii, prin care protestație s-au făcut cunoscut prea lum. scaun episcopesc, cumcă nici într-un chip nu putem suferi publicata poruncă episcopească, de sub Nro 583—1836., fiind cu totul împotriva dreptului obștii noastre, celui dobândit dela prea înaltele dicasteriuri, arătând și aceasta, cumcă acel prin acea milostivă poruncă episcopească recomădat ca paroh la stația vacantă la maica noastră biserică, anume domnul protopop al II-lea al *Brașovului* și fungent paroh al *Brașovechiului Petru Gherman*, nici într-un chip nu să îngădue de obște a să mai amesteca la cea mai mică slujbă în biserică noastră, din zioa pornirii acești protestații, adecă dela 20. 10-vrie a. c., până nu să va îndrepta mai întâi călcaré dreptului obștii, de aş alege paroh prin leguită candidație și prin slobodă votizație, ce s-au trecut cu vederé prin sus pomenita poruncă episcopească și dela cel mai înalt dicasteriu, însinuând d-odată și recursul nostru către prea lăud. cră. guberniu la vre-o neașteptată neri-dicare a acei milostive porunci episcopești, făcând cunoscut și aceste, cum că nu stăm bine p-aceea, ca, dacă să va îndrăsni împotriva însinuatului recurs a să amesteca acel pomenit paroh din *Brașovul-vechi* și protopop al II-lea la vr-o slujbă parohială la biserică noastră, nu-l vor scoate afară din

biserică, sau că nu să va închide biserica cu totul. Drept aceea am socotit a fi de lipsă a face și prea rev. tale cunoscut toată urmarea, ce am urmat după publicația mil. porunci episc. și după declarația D-tale, ce n-ai împărtășit prin graiu, după cum și cinst. maghistrat, prin slăvita inspecție, s-au dat în cunoștință de cătră poporenii sf. biserici, rugându-ne cu smerenie, ca să binevoești prea rev. ta a întâmpina toate cele ce ar putea ținea liniștea și buna orânduială, ca să nu să pricinuiască nescari valuri, până la sosirea răspunsului prea lum. scaun episcopesc asupra protestației noastre și a intimatului recurs cătră pré lău. c. gubernium, ce am făcut, și rămânem cu toată suppunerea

Brașov în 23, 10-vrie 1836.

*aî rev. tale fii duhovnicești
și plecate slugi.*

LIX.

1836. Decembre.

Epistola lui Radu Tempé către episcopul Vasile Moga, prin care-î comunică resignațiunea sa la postul de paroh. (copie.)

Copia la numărul episc. 583 — 1836.

Pr é s f(i) n t e s t â p â n e !

Fiind-că providenția cé d(u)mnezeiască ș-au adus aminte și de casa mé, după multele scârbe ce am avut din tineretele mele și `cu copii mei și precum din rostul evangheliei zice: „*că nice un pr(o)r(o)c în moșia sa nu este cinstit*“, așa și eu după multe alergări, sudori, ostenele tot nu mi-am putut câștiga după vrednicia părinților și și a mé, care în diastimă de 23. de annî am slujit în trépta preoțască cu cinste și cu omenie, fără de a avé ponos dela cel mai mic om, tot nu m-au fost socotit în patria *Transilvană* nimené a-m da vre-o deosebită cinste, pentru meriturile părinților miei, ci mă făcusem eu hamalul și alergătorul tuturor preoților din *Bulgaria*. Așa văzând, că bătrânețele să apropie apoi firește vine și slăbičunile și mângăere n-am dela nimené, am alergat aicé în patria romană, de unde

sânt și născut și botezat în *București* tot la biserica episcopiei *Râmnicului* și iară văzând, că cu mare dragoste m-au îmbrătoșat cu brațele deschise, dela acel mai mare până la acel mai mic și văzându-mi purtare și haracterul meu cu bune urmări și mai vârtos, că văz pă prințul român, miniștri români, gheeneralî români, obriști români, maiori români și toate deregătoriile răsună de urletul Românilor. pentru aceia s-au aprins duhul cel românesc în mine și după îndemnaré stăpânirii m-am îndemnat și am priimit această slujbă, ca rector seminariumului episcopiei *Râmnicului* și ca predicator episcopesc, cu plată de 25. # împărătești pă lună, cvartir cu 4. odăi gratis, costu, luminări tot gratis, lémne tot gratis, fânație de 4. cai, slugi doo, tot dela episcopie, că acesté firește vine a le avé eu toate gratis, căci toată cheltuiala seminariumului pentru 40. de clirici, care sânt să să învețe în curs de 4. anni cu îmbrăcămintele, costul, paturî, încălțăminte, cărți, foc și toate céle trebuincoase, după cum este și la tranjament sânt toate sub stăpâniré mé, pentru cheltuecele sus arătate și cu plata profesorilor s-au așezat funduș de 50.000 de lei pe tot anul. Plata mé să va începe dela 1-a Ianuarie 1837. și seminariumul să va deschide la 1-a Mai, că încă nu s-au tincuit tot seminariumu, pentru zidiré seminariumului s-au cheltuit până acuma 200.000. de lei. cu care seminarî nu să asémănă nice cel din *Blaj* mai mare și mai frumos este cel de aici, pentru aceia cu smerenie fac arătare pră osfinții voastre, ca să vedeți

părintește de n-am eu drept a resigna stația parohialicăscă din *Brașov* și să primesc această direcție cinstită, fără de a îmi cere cinevaș vre-un ban și de aceia fă măriă ta pă cine te va lumina cel de sus în locul meu paroh, că de mine să nu mai aveți nădejde, că să mai fiu acolo paroh, iată că mă învrednicesc a alătura și o predică, care am făcut-o în episcopie, când am venit eu cu préosfinția sa în eparhie la zioa marii sale lui Vodă, ca să vedeți sânguința mé și m-aș bucura din tot sufletul de m-aș învrednici de un scump răspuns al préosfinții voastre prin acest prieten, care-ț va da acest plic al meu și sânt

al préosfinții voastre pré plecată slugă

Radu Tempé.

rector seminariumului episcopesc al
Râmnicului.

După pofta cin. reprezentanși s-au dat afară din arhivumul scaunului protopopescu întâi a *Brașovului* în 15. Dechemvrie 1836. prin

Ignatie Carabetz.

protopop Braș.

LX.

1836. Dechembre 20.

Reprezentățiunea obștii în chestia denumirii parohului Petru Gherman, în locul părintelui Radu Tempian.

Pré lumineate episcoape!

La 13/25. a curgătoarei lună în zioa Duminecii, după cetiré sfin. evangheliî în sf(â)nta liturghie au făcut arătare cinstitul protopop l-îu al *Brașovului* și parohul nostru D. *Ignatie Carabeș*, cumcă ar fi căpătat o comisie dela slăvitul scaun episcopesc, pentru cinstitul părintele *Radu Tempian*, care ar fi lăsat ștația sa de parohie și au poftit pe cinstiți preoți, pe toți reprezentanșii, cum și pe tot poporul, ce au fost adunat în sf(â)nta biserică, ca după săvârșire sfinteî lyturghii cu toții la olaltă să să adune la obicinuita casă de adunare a sf(i)nt. bisericiî, unde li să va ceti atâta rezignația pomenitului paroh *Radu Tempian*, cât și comisia luminatului scaun episcopesc.

După eșiré din sf(â)nta biserică toți reprezentașii, toți poporeniî, cariî s-au fost aflat în sf(â)nt(a) biserică, dinpreună cu cinstiți preoți, după poftiré mai

sus pomenitului č. protopop 1-ıu al *Braşovului*, s-au adunat cu toŋii la casa de adunare a sf(i)nteı biserici şi după ačasta au cetit cinst. protopop 1-ıu al *Braş*. înainte tuturor a celor adunaŋi mai înainte re-signaŋia părintelui *Radu Tempian* dela staŋia sa cé parohialicească a *Braşovului* din cuvânt în cuvânt, apoi după aceia au cetit şi milostiva poruncă a pré-lum. sc. episc. dto 16. Dechem. a. c. sub Nr. 583., poftind mai sus pomenitul č. protopop 1-ıu al *Braşovului*, după săvărşire publicaŋii a pomeniteı mil. porunci, pe ačastă adunată obşte, a-şi da răspunsul şi gândul său, şi la ačastă cerere a adeseori pomenitului č. protopop mai în 1-ıu reprezentanşii sf(i)nt. biserici cu mare măhnire au fost siliŋi a face cuviinčoasa protestaŋie împotriva aceştii neauzite şi nepomenită şi împotriva vechiului obicei al sf(i)nt. biserici, cum şi în potriva pré înaltelor orândueli la aseminé întâmplări de vacanŋii parohialiceşti, către obşte aceştii sf(i)nte biserici lasată milostivă poruncă episcopéscă, ca să priimim, fără de leğuita şi sloboda candidaŋie de votizaŋie, un preot din altă parohie, pe calé promoŋii.

Iar pomenitul cinstitul protopop protestaŋia reprezentanŋii nu au voit a o lua în samă, arătând, că sf(i)ntia sa nu să abate nici într-un chip dela ačastă milostivă poruncă episcopéscă şi au poftit mai vartos a-şi da şi obşte cé adunată răspunsul său la ačastă milos. poruncă episcopéscă şi toată adunata obşte au răspuns într-un cuvânt, că dânsa întru asemené răspundere să află, după cum aleşiı săi reprezentanşi

au răspuns și au protestăluit și rămâne pe această protestație într-o glăsuire.

La această răspundere a cinstitei obști reprezentanșii ș-au preînosit protestația sa, rugându-să de č. protopop, ca mai încolo să nu facă nici o pășire și urmare cu această milostivă comisie episcopéscă, până când nu va arăta această protestație a aleșilor reprezentanșii și a cinstitei obște a acești sf(i)n. biserici prélum. scaun episcopesc, ca să să milostivéscă a ridica această publicăluită poruncă și a orândui o leğuită candidație. Dacă č. protopop, deceleruindu-să din nou, cumcă domnia sa nu poate a primi nici o protestație, nici prin graiu, nici prin scris, ci va urma după milostiva poruncă a préлумi. scaun episcopesc și au rânduit pe părintele protopoppu *Simeon Datcu* a face cuvântare înainté obștii despre păreré sf(i)nții sale la această comisie episcopéscă și sf(i)nția sa au început a face o cuvântare interesată, ca într-un chip de înștalație cătră această adunare, vrând a recomandălui obștii pe acest paroh din *Brașovul-vechi* și protopop al doilé *Petru Gherman*. Însă obște toată cu reprezentanșii săi au protestăluit împotriva acești cuvântări a sf(i)nții sale, fiind-că luminata poruncă episcopéscă nu-i dă sf(i)nții sale o asemenea instrucție a săvărși, și pentru această împotrivă urmare a sf(i)nții sale, ce s-au cunoscut a fi interesată cătră acel pomenit paroh din *Brașovul-vechiu*, s-au protestăluit a fi exclusat dela viitoare candidație, ce să așteptă dela mila episcopéscă. Și după săvărșiré tuturor acestor pomenite

urmări D. protopop 1-îu al *Braşovului* ş-au dat cel mai din urmă răspuns, cumcă domnia sa nu priimeşte nici o protestaţie şi de-î să va da protestaţia aăasta a reprezentaşilor şi a obştiî şi în scris va da pe dânsa o rezoluţie întru aseminé respunsului celui prin graî, adecă, cumcă scaunul protopopesc nici într-un chip nu să poate abate dela milostiva poruncă a slăvitului scaun episcopesc, dar reprezentanşii cu obşte dinpreună, dacă voesc a sta pe a sa protestaţie să îndréptă a şî-o da drept la prélum. scaun episcopesc şi nu mai de acolo poate de a-şi dobândi mângăeré şi împliniré cererii sale.

Drept aceîa mai jos iscăliţiî reprezentanşii ai sf(i)nteî bis. cei mari din *Bolgarseghî*, ca organul a toateî obştiî, ce să țin de aăastă sf(ă)n. biserică, prin înaltele orândueli aleşi şi aşezaţi şi acum din nou la aăastă prigonire de toată obşte înputerniciţi plineputenţieri, cu adâncă zmerenie şi cu fierbinte rugăcuni să roagă de prélluminatul scaun episcopesc a să milostivi părinteşte şi a ridica adese orî pomenita milostivă comisie dto 16. Dechem a. c. sub Nr. 583., ce s-au triimis cătră č. scaun protopopesc 1-îu al *Braşovului*, de a i să da în cunoştinţă, căci nici într-un chip nu să poate priimi de cătră poporeniî aceştii sfinte biserici, fiind cu mare vătămăre al dreptului nostru a să împiedeca leğuita candidaţie şi sloboda votezaţie de paroh, care de însuş préinălţatul şi prémilostivul nostru monarh este îngăduită la toate naţiile supuşilor săî, şi care până în césul de acuma nu s-au auzit a să fi desfiinţat şi care

din vechime până acuma poporenilor acești sf(i)nte biserici nu li s-au oprit dela nici un dicasterium (fără de cât numai acum vedem cu mare mâhnire a sufletului, că numai de prémilostívl scaun episcopesc vré a să ridica *) și împotriva aceștia să să milostivéscă pré luminatul scaun cu părintéscă milă a orândui, ca vacanția de parohie, ce s-au pricinuit la maica noastră biserică prin rezignația părintelui *Radu Tempian*, a să face candidație leğuită, prin sloboda votizație a poporenilor, ce să țin de această maică sf(â)ntă biserică, cu comisareși neinteresățî. atât din parté pré luminatului scaun episcopesc, cât și din parté slăvitului maghistrat, spre mângăeré a toatei obștiî, la care a noastră dréptă și umilită rugăcune nădejduim, că pré aluminatul scaun episcopesc, nu ni-o va lăsa neîntâmpinat cu mila cé părintéscă cătră noi, mai vărtos. că s-au făcut cunoscut pré luminatului scaun episcopesc, cumcă cu toți reprezentași și cu toată obște dinpreună au făcut protestație împotriva acei pomenite porunci a pré luminat. scaun episcopesc, de sub Nr. 583—1836. aicé la č. scaun protopopesc 1-íu al *Brașovului* și acuma din nou protestăluim împotriva aceiași porunci și la pré luminatul scaun episcopesc, ca să să opréscă și să să sloboază de cătră luminatul scaun episcopesc cé de toată obște, ce să ține de această sf(â)nt. biserică, cu adăncă smerenie poftită leğuita candidație, de a-și alege paroh la această sf(â)ntă biserică cu

---

*) Este șters.

votizație, după cunoștința sufletelor sale, iară nedobândind părintésca milă dela préluminatul scaun episcopesc, sântem siliți cu toată obșté a insinăului și recurs la înălțatul crăesc gubernium, rezervând și protestăluind despre toate cheltuețele și altele ce va urma, căci noi am arătat cu toții ă. scaun protopopesc, cum și acum arătăm préluminatului scaun episcopesc, că pe acest paroh din *Brașovul-vechiu*, anume protopopu al 2-lé **Petru Gherman**, din zioa de astăzi, nici într-un chip și supt nici un fel de titulă, nu-l suferim și nu-l îngăduim a să mai amesteca la cé mai mică slujbă în sf(ă)n. bis. noastră, până când nu să va face altă orânduială asupra arătatei protestații și a cinstitului nostru recurs la înăl. crăesc gubernium, rugându-ne cu zmerenie fără zăbovire a să milostivi prélum. scaun episcopesc a puruncî ă. scaun protopoppesc 1-îu al *Brașovului*, ca să poruncască acestui pomenit paroh din *Brașovul-vechi*, anumit părint. prot. **Petru German**, de al opri din dregătorie, a nu îndrăzni a să amesteca sau a mai face cé mai mică slujbă în maica noastră biserică, sau la vre-un poporén, ce să țin(e) de această sf(ă)n. biserică, până mai înalt dicasterium nu să va hotără, căci nu stăm buni pe aceia, cumcă nu-l va scoate poporeniî din biserică, sau că vor închide sf(ă)nta biserică.

Intru grabnică așteptaré părinteștiî și milostiviîr întâmpinări a préluminatului scaun episcopesc la

a noastră zmerită rugăcune, rămănem cu toată zmerenia și cu toată supuneré

Brașov în 20. Dechem. 1836.

*aî preluminatului scaun episcopesc fîi duhovnicești
și plecate slugi*

Plineputențiarîi a toatei obști, ce să țin(e)
de aastă sf(â)ntă bis. și leguițiî aleșiî
reprezențași aî aceștiî sf. bisericiî.

Gheorghe Nicolau, repr.

Andreî Corbul.

Ioan Jîpa.

Ioan Pantazi.

Nicolae Cepescu.

Dumitru Oțotoi.

Nicolae Lupan.

Ioan Teclu.

Opré Sfeté.

Nicolae Voinescu (?).

Nicolae Dima.

LXI.

1837. Ianuarie 6.

Protocol luat cu Rudolph Orghidan la agenția din București, pentru o scrisoare, ce i s'a dat să o imaneze parohului Radu Tempian în Rîmnic.

P r o t o c o l l

Aufgenommen am 6. Jänner 1837. in der k. k. Agenzie Kanzlei mit dem österreichischen Unterthann und Handelsmann *Rudolph Orghidan* in Betref eines ihm von der Agenzie gegen Interims-Recepisse am 31. October 1836. übergebenen Briefes zur zustellung an Herrn *Rudolph Tempian* in Rimnik an der Olt und zur Einsendung eines von letztem eigenhändig gefertigten Empfangscheines.

Rudolph Orghidan befragt was mit diesem Briefe geschehen sei, sagt aus.

Da mir bedeutet wurde, dass ich den Brief nicht ohne Rezepisse des Herrn *Rudolph Tempian* aus den Händen zu geben habe, so schrieb ich zweimal, durch eine Gelegenheit an den genannten geistlichen Herrn nach Rimnik, dass ich einen Brief für ihn hätte, und dass er mir hierüber ein Recepisse geben solle, worauf ich ihm den Brief übersenden wolle, der Herr *Ru-*

dolph Tempian schrieb mir aber beidemals zur Antwort, dass er nicht eher ein Recepisse unterschriebe bis er den Brief selbst in Händen habe, ich erwartete daher eine höhere Gelegenheit, etwa einen dahin reisenden Handelsfreund, wodurch ich den fraglichen Brief mit der Gewissheit hierüber einen Empfangschein zu erhalten, dem H. *Rudolph Tempian* zustellen lassen konnte, auf diese Art kommt es, dass ich noch jetzt den Brief bei mir habe.

Datum ut supra.

Rudolph Orgidan.

Coram me *Ferro.*

k. k. Agenzie Kanzler.

Für gleichlautende Abschrift des Originals

Ferro.

LXII.

1837. Ianuarie 8.

Epistolă (dela București) în chestia prisosului de 70 #, rămaș în mîna reprezentantului hagi Iordan, din suma trimisă, pentru acoperirea datoriilor răposatului metropolit Nectarie. (orig.)

Către cinstiții reprezentași ai sfintei biserici cei marii dăn Șcheiul Brașovului.

În priimire răposatului hagi *Iordan*, trimițându-să bani prin polițe dela *București*, ca să plătescă datoriile răposatului mitropolit *Nectarie* și să scoată zăloagele, ce le avé în *Brașov* și prin mine și prin pitaru *Gheorghe* să le trimită la *București*, răposatu hagi *Iordan* au fost următor la toate întocmai, iar dăn trimișii bani dela *București*, prisosind șaptezeci de galbeni împărătești, nu au voit să-i dé înapoi în curând, că-i poprește ca un epitrop, ca cu dănși să facă un monument la groapa răposatului mitropolit *Nectarie* și de vor prisosi, să dé biserici pentru pomenire acelu răposat arhieru. Așadar, auzând noi un lucru așa bine cuvântat și sfânt, i-am lăsat acei șaptezeci de galbeni. Dar fiind-că acum am auzit, că răposatu hagi *Iordan* nu ar fi întrebuințat acei galbeni, după cum s-au fost făgăduit și fiind-că această privește la purtători de grijă a vistieriei bi-

serici, sântetî poftiţi şi rugaţi să cercetaţi şi de veţi dovedi întru adevăr, că nu au cheltuit acel răposat hagi *Iordan* acei şaptezeci de galbeni la acel monument, ce s-au fost făgăduit, să facă pă groapa răposatului mitropolit *Nectarie* şi dacă dănr-ănsi, ce va fi prisosit de la faceré aceluî monument (de-l va fi făcut) nu i-au dat biserici pentru pomeniré aceluî răposat arhiereu, atuncé rămăne la domniîa voastră a căuta despăgubiré biserici dela rămasul aceluî răposat hagi *Iordan*, de veţi afla-o leguită, ca nişte reprezentaşi, ce vă aflaţi ai acei sf(i)nte biserici.

Iar eu sânt cu toată cinsté

1837. *Ienar* 8. **Bucureşti.**

al domniî voastre ca un frate şi slugă

Ilie . . . . . (?)

LXIII.

1837. Ianuarie 16.

Răspunsul agenţiei la hîrtia magistratului din 23. Novembre 1836. Nr. 3639., în chestia resignării preotului Radu Tempian.

Nro 16.

In Entsprechung der schätzbaren Note des löbl. Magistrates vom 23. November 1836. Nr. 3639.

anbelangend die Einberufung des griechisch nicht-unirten Seelsorgers Herr *Rudolph Tempian* zur Rückker zu seiner Gemeinde nach *Kronstadt*, hat die Agenzie die in Abschrift beigegebogene Intimation an den genannten Herrn Pfarrer der sich gegenwärtig zu *Rimnik* an der Olt befindet im Wege der hiesigen Gross-Dworniczie des Innern gesendet, und erhält so eben vom letztgenannten Behörde das von *Rudolph Tempian* eigenhändig gefertigte Recepisse über den richtigen Empfang obiger Intimation, welches dem löbl. Magistrat im Anbuge ergebenst übermittelt wird.

Gleichzeitig erhielt die Agenzie auf directem Wege beifolgende walachische Zuschrift, des Herrn *Rudolph Tempian*, welche dem löbl. Magistrat zum abgeschesehenen Gebrauche nebenan im Originale übermittelt wird.

Was das Schreiben des Hochwürdigsten Herrn Bischofs *Moga* an den gedachten Geistlichen betrifft, so ist dasselbe bei dem Mangel einer directen Briefpost-Verbindung mit *Rimnik*, noch am 31. October 1836. dem hiesigen Handelsmane *Rudolph Orgidan* gegen Interims-Recepisse zur Zustellung an die Adresse, und zur Abnahme eines vom *Rudolph Tempian* eigenhändig zu unterzeichnenden Empfangscheines übergeben worden; bei dem gegenwärtigen Anlasse ist *Rudolph Orgidan* vorgerufen und über das Schicksal jenes Schreibens befragt worden; wie aus dem mit ihm diesfalls aufgenommen und in be-

glaubigter Abschrift nebenfolgenden Protokolle hervorgeht, hatte er niemanden gefunden, der ihm in *Rimnik* die nöthige Empfangsfertigung durch *Rudolph Tempian* hätte besorgen können, wesshalb er den Brief noch immer bei sich hielt.

Die Agenzie fand sich demnach Veranlasst, diesen Brief den *Rudolph Orgidan* abzunehmen, und sendete denselben durch dies ämtliche Note vom 12. Jänner 1837. Nr. 16. an die Gross-Dworniczie des Innern zur Zustellung an die Adresse, das gefertigte Recepisse wird seiner Zeit dem Herrn Bischofe *Moga* übermacht werden.

Bukarest am 16. Jänner 1837.

Ferro.

LXIV.

1837. Ianuarie 25.

Magistratul comunică reprezentanților rezultatul cercetărilor agenției, în chestia resignării parohului Radu Tempian.

245—1836.

An die Obervorstäter griechisch-nichtunirten Kirchen-Repraesentanten.

In Erledigung Ihres unter der Zahl 3639—1836. dem Magistrat eingereichten Gesuchs werden Ihnen die von der k. k. *Bukarester* Agenzie Betrefs der Einberufung des geistlichen *Rudolph Tempian* übermachten Beilagen übermittelt. Die k. k. Agentie hat in Ihrem Schreiben auf die Mgtl. Note vom 23-sten Novbr. Z. 3639. erwiedert, (wie aus Beilagen hervorgeht) Sie habe die in Abschrift beygebogens Intimation an den Geistlichen *Rudolph Tempian* im Wege der Gross-Dwornitze des Innern gesendet, u. von letzbenannter Behörde den angebogenen Empfangsschein erhalten.

Was das Schreiben des H. Bischofs *Moga* an den gedachten Geistlichen betrifft, so sey dasellbe bey dem Mangel an einer directen Brief-Post-Verbindung mit *Rimnik* noch am 31-sten October v. J. dem dasigen Handelsmann *Rudolph Orgidan* zur Zustellung an die Adresse übergeben worden, welchen aber in Ermangelung einer zuverlässigen Gelegenheit nach *Rimnik* den Brief lange bey sich liegen gelassen. Weswegen die Agentie diesen Brief dem *Rudolph Orghidan* abzunehmen, u. mittelst der Note vom 12-ten Jan. l. J. Z. 16. an die Gross-Dwornitze des Innern zur Zustellung an die Adresse zu übersenden für Gut erachtet das Recepisse aber zu seiner Zeit dem H. Bischofs *Moga* übermachen werde.

Inhalts des communicirten Schreibens erwiedert *Rudolph Tempian* auf die Aufforderung des Magistrats: es sey wahr dass et mit der Erlaubniss

des Bischofs *Moga* in die Wallachey gereisst u. dass er den Kirchen Repraesentanten bekannt gegeben, dass er in so lange nicht zurückkehren werde, bis sie ihm nicht ein angemessenes unentgeltliches Quartir, so wie auch eine bessere Besoldung verabreichen würde. Er befinde sich gegenwärtig als Director des Bischöflichen-Seminariums zu *Rimnik* mit einer guten Besoldung. Da er nun nicht in Siebenbürgen, sondern in der Wallachey gebohren u. zu *Bukarest* in der wallachisch bischöflichen Kirche getauft worden sey, allhier kein Vermögen habe, u. auch der k. Steuer nicht unterzogen sey, so kann er auch nicht gezwungen werden zurück zukehren.

Da er solchem nach auf seine Anstellung geistlicher allhier resignirte, so gebe er seine Einwilligung, dass die Kirchen-Gemeinde sich einen andern Geistlichen nach ihrem Gefallen erwählen möge, besonders da er auch jetzt krank sey.

Kronstadt am 25. Jan. 1837.

Der Kronstädter Magistrat

durch

Wilhelm v. Brennerberg.

v. not.

LXV.

1837. Martie 1.

*Episcopul Vasile Moga scrie lui Jipa în chestia
călugăririi teologului Ioan Popasu. (original.)*

Chir Jipa!

D(o)mnul theolog de Viena *Popasu* pofteste să
să facă preot călugăr, să faci d(o)mnia ta ostenelă
să grăești cu părinții lui, că voesc și dănșii ačasta,
de vréme ce nu au alț prunci parte bărbătescă să
le poarte numelé.

2-lé dacă voesc și dănșii, atunci să să întrebe
mai încolo, că acuma îndată să să preoțască așé
călugăr, au să mai stée așé nepreotit cătă-va vreme
să să socotéscă mai bine și dănsul și părinții. Mai
vărtos, că stația dănsului altul nu va lua-o, măcar-că
nu să va preoți tomna acuma.

3. Să să ié la socotélă, că oare bisérecă cé
mare a *Bolgarsecului* nu va fi pré mare de dănsul ?
că așa să cam grăește, că biserica acéla ș(i) Toci-
lelé cu suișurilé ș(i) coborâșurilé sale nu pré lasă
să îmbătrânéscă preoții de acolo.

Despre acésté aștept neîngreonat răspuns, ră-
mâind al d(o)mnii tale

Sibiū 1. Mart. 1837.

de bine voitoriu

E. Vasilie Moga.

LXVI.

1837. Aprile 23.

Episcopul Vasile Moga poruncește protopopului Ignatie Carabeș să facă alegere pentru cele două stațiuni vacante și în candidare să pună pe protopopul Petru Gherman, pe teologul Ioan Popazu și pe diaconul dela biserica din sus. (copie.)

Copia la Nru episc. 235—1837.

Cinstite părinte protopoape!

Jeluindu-să reprezentanșii bisericii *Bolgarsăcului* la crăescul gubernium, despre acéia, că li să calcă dreptul candidăluirii, după cum s-au intimăluit scaonului acestui episcopesc, prin m. decret gubernialicesc dto 3. Martie a. c. Nr. 1976. eșit, așa să poruncește frății tale, ca numai decât să faci obișnuita candidație, pe cele doaa stații parohiale, ce să află vacante lângă biserica *Bolgarsăcului*, puind în candidație și pre protopopul *Petru Gherman* și pe teologul *Ioan Popazu* și pe diaconul dela biserica din sus și așa făcându-o și să o trimiți încoace fără de toată zăbava, spre urmaré cu dânsa mai încolo.

Sibiū 23/11 April. 1837.

Al frății tale de bine voitoriu
E. Vasilie Moga.

S-au dat afară din arhivu scaunului protopopescu întâiu a Braşovului în 4. Mai 1837.

prin

Ignatie Carabeţ.

protopop întâi a Braşovului.

LXVII.

1837. Aprile 34.

Adresa mai multor credincioşi ai bis. din Şchei către reprezentanţi, în care îşi exprimă nemulţămirea lor faţă de porunca episcopescă din 11. Apr. Nr. 235., prin care li s-a impun 3. candidaţi la staţiile vacante; şi în care-i roagă să mijlocească întoarcerea lui Rădu Tempian. (orig.)

Cinstiţilor reprezentaşi!

Cu prilejul publicării intimatului al prélluminatului scaun episcopesc de dato 23/11. April. Nro 235., unde s-a milostiveşte a porunci cinstitului scaun protopopesc 1-îu al Braşovului, ca să arate č. reprezentaşilor hotărâre prélluminatului scaun episcopesc, despre vacantele parohii ale bisericii cei vechi a Bolgarsechîului a să face slobodă candidaţie, adăogând şi înşămnând într-acé milostivă poruncă şi trei candidaţi. Noi la această milostivă poruncă cu jale

am ascultat călcaré iuşului şi al vechiului obicei de a ni să pune cu sila şi oameni neplăcuţi spre votezaţie. Pentru aceia dară am fost şi siliţi a face domnia voastră plecata noastră arătare, cumcă de cât să priimim noi în candidaţie persoane streine şi noo neîubite, mai bucuros am socoti. că ar fi cu dreptul şi cu cuviinţă de a face părintelui **Radu Tempian** ceruta ajutorinţă de un cvartir din funduşul sf(i)nteii bisericii (dintru care pricină au fost silit a să trage dela patria sa) mai vârtos, că şi măria sa Domnul episcopul nostru s-au milostivit a vă îndemna spre această şi domnia voastră să binevoiţi a face încă o recviziţie cătră părintele **Radu Tempian** arătându-să, cumcă poftoritul cvartir i-i s-au îngăduit, dacă să va întoarce la staţia şi pentru ca să nu să facă mare întârziere vă rugăm, ca să binevoiţi a vă îngrija despre rugăcuna noastră şi despre acele ce va răspunde a ne face cunoscut, căci dacă ar bine cuvânta sf(i)nţia sa şi s-ar îndupleca la gândiré noastră şi fiind-că avem şi pă fiiul patrii noastre anume părintele **Ioann Popasu** sf(i)nţit şi hirotonisit preot, pre carele tot oraşul dela mic şi până la mare l-au poftit de preot şi paroh la această sf(ân)tă biserică şi prin aşezaré acestora neizbovim de toate valurile viitoare şi s-ar odihni şi toată obşte într-o dragoste

Gheorghe Floré, tatăl de vecin.

Neculae Nichifor.

D. Gheorghe Furnică.

Ioan Brezan.

Neculae Găitănanu.

Simion Brezénu.

- Gheorghe Bratu.*
Ioan Manole Burbé.
Ioan Pădure.
Vasilie Pădure.
Voicu Țărăn.
Manole Ioan.
Nicolae Țințăreanu.
Iordache Vasiliu.
Gheorghe Pogocianu Burbé.
Moisi Stan.
Gheorghe Manole Burbe.
tatăl de vecin.
Andreî Popovici.
Ioan Pop Zobi.
Ioan Petrovici zăț Țănțăren.
Radu Stinghe.
Hristé Oghidan.
Ioan Ofoțoîu.
Ioan Stinghe Doanțé.
Arăseniie Orăghidană.
Văsi Stinghe.
Bucur Pitiș.
Radu Pitiși.
Ioan Dum. Crețoîu.
Grigori Mincu.
Nicolae Pădure.
Vasilie Moroian.
- Ioan Mirică.*
Dumitru Gal.
Ioan Munténu.
Gheorghe Pădure.
Văsii Pădure.
Dumitru Orghidan.
Nicolae Savul.
Ioan Mitoc.
Petre Gheorghe.
Andrei Ionă Lupană.
Neculae Butmăloiu.
Gheorghe Nicolausă.
Neculae Muntén.
Alicsandru Burbé.
Vasilie Marcé.
Neculae Voina.
A. Nichifor.
Ioan Butmăloiu.
Pătru Butmăloiu.
Gheorghie Voina.
Gheorghie Voina, cel tönăr.
Voina Voina.
Neculae Floré Orghidan.
Ioan Urzică.
Eu Necula Voina.
Eu Theodor Bratu, voesc.
Mayrodin Bucur.

LXVIII.

1837. Aprilie 25.

Epistola reprezentanților către părintele Radu Tempé, prin care este rugat a să întórce la postul său. (concept.)

Précinstite părinte Radu Tempé!

25. Aprilie 1837.

Pă lângă toate că sf(i)nțiia ta, atâta către sc. episcopesc, cât și către toată opșté și reprezentațiia noastră ai arătat depărtare sf(i)n. de către biserica noastră a mai sluji ca paroh, dând voe de aş alege alt preot în locul sf(i)n., totuși acuma opșté că mai mare cu și din reprezentași parté că mai multă dorește din inimă a te înturna înapoi la ștația sf(i)n., din pricină că ȝ-au venit de a păși în locul de al 2-lé paroh, prin moartea răposatului părintelui *Simion* și poate, că mijlocind sf(i)n. pentru meriturile răposatului taică-tău la préosfințitul, ai puté căpăta și vr-un protopopiât, fiind vacant acuma. Drept aceia fără de zăbovire și fără că mai mică pierdere de vreme, dacă îȝ este patriia sf(i)nții tale iubită să înștiințez pre domnul episcopul, cum și pre reprezentași biserici, că ai hotărât a te înturna la urmata ștație, după cum vei socoti cu mai bună înțelepčune, căci al-

mintrelé să știi curat, că cu totul să va închide
stațiia sf(i)n. și noi cu jale am vedé un lucru ca
acesta, cugetând mai de parte despre cât să poate
întâmpla, care noi din dragosté inimii ne facem
datoriia a te îndemna, ca nu la urmă să bănuiești,
că n-ai avut încă buni voitori și care are grije de
sf(i)nțiia ta și toate câte va fi prin putință să va
mijloci, prin buna chibzuire pentru sf(i)nțiia ta cât
atârnă din parté opști. Trebuie să știi și ačasta, nu
că doară nu sânt alți a intra într-ačastă stație, ba
încă cu mare luptă să îmbulzăște alți să între și
noi, până la vremé aceia, întru care ar puté veni
răspunsu sf(i)n. la ačastă scrisoare, vom mijloci a să
prelungi Incru, iară trecând vremé târziu va fi de
toate. Intru așteptaré grabnicului răspuns rămânem.

LXIX.

1837. Mai 4.

Radu Témpe *arată condițiunile sub cari s-ar
întorce la postul său. (original.)*

Cinstișilor reprezentași!

Cinstita scrisoare d(u)mnévoastră dela 25. April.
a. c. astăzi la 4 Mai a. c. cu bucurie am primit-o,
mai vartos văzând dragosté cé patriotičască, care

o aveți asupra mé și mă poftiți ca să mă întorc înapoi. La aceasta cu cînste am a vă răspunde, întâi d(u)mnévoastră nu-m dați răspuns la scrisoare mé cé dintâi, la care am fost cerut cvartir și nedându-mi cvartir după cînsté unui paroh tot la hotărâre cé dintâi rămâi, al d'ilé până nu voi vedé și scrisoare, sau porunca episcopului, că nu mai va zătigni, sau împuta (după cum au pățit tătă-meu) ci ex ofitio mă va cere, până atunci iarăși nu pocî hotărâ. a veni la stația mé.

Dar împlinindu-să acesté sus arătate pentru dragosté d(u)mnévoastră mă voi înduplica a veni iarăși în brațele patrioților mei, răspunsul să-l mi-l trimiteti în *București* la episcopia Râmnicului, căci acum mă aflu pentru târguelele siminariumului în *București*, căci seminariu încă nu s-au săvârșit de tot, socotesc până la sfârșitul lui Iunie să va săvârși, pentru că au făcut o zidire mare de tot și pentru aceia nu s-au putut aduce la săvârșire, și sânt

al d(u)mnévoastră către D(u)mnezeu rugător

București 4. Mai 1837.

Radu Témpe.

director seminar.

LXX.

1837. Mai 8.

Translatorul Ioan Barac roagă pe reprezentanții și curatorii bis, din Șchei să mijlocească, ca fiul său Iosif, — absolvent de filosofie, — să fie trimis la teologia din Viena de episcopul Vasile Moga. (original).

Cinstiți reprezentanși și curatorii ai s. bisericii cei mari din *Bolgarseg* !

Fiind-că fiul meu *Iosif* cu ajutorul lui D(u)mnezeu, până în 2 1/2 luni va să absolvăluiască filosofia în *Cluj* cu eminenția classificației ce să va arăta, și fiind-că dânsul s-au gătit cu toată râvna, ca să învețe și theologhia și ca să priimască darul preoției, însă fiind-că să află mai mulți dieci în *Cluj* din *Ardél*, carii să cer ca să-i trimită măriia sa Domnul episcop la *Vienna* la theologhia, unde numai doi poate să trimită deodată, așa ca să nu alégă măriia sa pre altul înainté fiiului meu și el să rămăe nemângăiat și zmintit din râvna sa cé mai scumpă a vieții, mă rog împreună cu dânsul de bunătate cinstiților reprezentanși și curatorii, ca dacă va fi priimit la vrémé sa a sluji cinstitului orașului acestuia cu îndestulare, să bine voiți a ruga pre măriia sa pré osfințitul Domnul nostru episcop, carele și până acum tot supt aripile pré osfinții sale ține pre fiul

meu, ca să nu alégă pre alții, lăsând pre dânsul înapoî, ci după purtaré lui să să milostivéscă a-l trimite împreună cu acela, pre carele îl va mai alege, la învățătura teologii la *Vinna*, că de va trimite pre altul în locul lui, cel doară și făgăduit, mare pagubă și zmintélă i să poate întâmpla. Aăastă mângăere așteptând cunoscătoriu rămăiu

Brașov în 8. Maîu 1837.

al cinstiților reprezentanși și curatori
zmerit și gata spre slujbă.

Ioan Barac.

transl.

LXXI.

1837. Maî 17.

Răspunsul, ce l-a primit reprezentanții bis. din Șchet dela guvern la plîngerea lor, în contra episcopului Vasilie Moga, pentru că le-a calcat drepturile normate în decretel guv., privitoare la alegerea preoților. (copie.)

3928—1837.

Intru urmaré reprezentații Domniilor voastre dto 25-a Ianuarie a. c. ketre k. gubernium fekute, prin kare szau dat zalba representansilor biseritsi numite din *Bolgarszeg* de akolo, pentru toate obste enpotriva

episcopuluj neunitzilor, ketsi au numit pe *Petru Gherman* fere candidatio a fi protopop la asta biszerika, sz-au poruntsit de aits in zioa de asztezi si sub Nr. atseszta zeluituluj episcop, ka fiind ke prae innalta resolutio imperetjaszke din 10. Mai 1816. sub Nr. al kurtzi 1281. jeschite si argumenturile prin numitul episcop pe linge altele intru atseszt meritum adusze szpre assa dezvinovetzie, le de numaj praeferentzie atselora, kare au absolveluit theologia in seminariumul dela *Viena*, jar obstele nu sze pot inkide afare dela alezere si candidatio a parochilor szej nits intru un kip; ascha dare zeluitoare obste, fiind ke nu sze poate deszpoja via facti de alezere ku kare sz-au obitsnuit pene akum a aleze parochi, sze sze sziljaszke episcopul a adutse la lok lukrul dupe pofa zeluitoarej obste, pentru ke nu sze poate inkide afare numita obste dela intzeleszul orindueleur normalitsesti, kare sz-au pezit pene akum dupe dreptul szeu, pentru alezere parochuluj in treaba atsasta fekute.

Atsaszta sz-au rinduit domniilor voastre dupe relatio sza pe linge entoartsere innapoj a acelu sumurilor szpre a indrepta pe zeluatorj si ku atsel adaosz sze poruntseste, ka dupe putere milosztivuluj rescript impereteszk szusz numit sub Nr. dela kurte 1281. a. 1816. jeschit, berbatze, kare au absolveluit studiumurile theologitsesti in seminariumul dela *Vienna* sze sze applicalujaszke ennainte altora la statziile parochialitsesti, ba enke vointza tse maj adeverate a inperetzii szale jeszte si atseje, ka de

akum ennainte la uni berbatzi ka atseja, kare sz-au quatificaluit in numitul seminarium pentru griza szufletelor sze sze engedujaszke alezere, ascha dare domniile voasztre sze aplekatzi pe numita obste zeluitoare, ka kind sze va fatse alezere la numita parochie in tot kipul sze leszatzi ka sze-sch ajbe dinnainte okilor maj szusz numita pre inneltzata rezolutio inperetjaszke.

Intru tselelalte inneltzime sza ku milostivire remune. Din k. gubernium al m. p-pat. al Ardjaluluj

Szibij 17. Maj 1837.

G. Kornis.

G. Lad. Lazar.

Samuel de Brennerberg.

secret.

---

*) Pe margine : ex Nr. 1976. a. 1837. ad. fr. 7. orig.

LXXII.

1837. Iunie 16.

Epistolă de mulțămită a preotului Theodor Matei, adresată protopopului Ignatie Carabeș. (original.)

Pré cinstite și de bun ném pré vrednice Domnule părinte protopope !

Nu voesc a nu trimite aastă umilită relație, pe lângă cari cu fiiască plecăcune mă mulțănesc, că nu puțină purtare de grijă au fost și pentru a noastră suplicanșă preotésă și a răposatului părinte *Simion Pulcovnic* dréptă și trupéscă fică. Nos dorita și a Domniilor vostre pré cinstitele scrisori din 12/24 Fevr. a. c. prin măriia sa Domnul arhieru mie încredințate cu tot adevărul eu l-am înțăles și cele poftite fără zătignélă să vor vede, adeca despre firé în viiață a preotesi mele, însă pentru ačasta mai vârtos trimit ačastă puțână relație, pentru-că bucuros nu voesc a face drumuri pothorite mai ales, fiind-că în luna Avgust să închee hotarul datorii cu *Manole Nichifor* cu fiiască plecăcune rog stăpănésca dragoste încătu-i despre pomenitul *Manoil* să nu-m fie lungul drum înzadar.

La pré vednicul și pré cinstitul cocon *Ioan Țipa* și noo adevărat în sânge rudenie cu fiiască plecăcune ne închinăm mulțămindu-i pentru ostenéla

care o au făcut în scrisori pentru noi Domnul ceriurilor să-î înmulțască ani vieții până la adâncă cărunteță și petreceri vieți să i-o înflorască dinpreună cu la totă iconomia Domnii sale cu pământești și cerești daruri au această sânt

În 16. Iunie 1837.

al Domniilor vostre pre plecat și zmerit fii slujitoriu

Theodor Matei.

paroh neunit în Maroș-Deța
var. Torzi erașul de sus.

LXXII.

1837. Iunie 8.

*Episcopul Vasile Moga însărcinează pe protopop să comunice obștii, că preotul **Tempiian** nu să mai poate întoarce la postul său — după ce odată a renunțat — și să o întrebe de primește pe **Petru German** în candidație. (original.)*

Cinstite protopoape!

Aița s-au înștiințat, că care-va dintre *Bolgar-secheni* ar voi să cheme înapoi pă **Tempiian** și pentru aceia am voit din vreme a scrie frății tale, ca să vă fie aminte să nu pricinuiți preotului aceluia stri

care, adevă să nu lipsască și de acolo de unde este acuma, dacă au lipsit de aiă, și aiă a să priimi mai mult nu este nădejde, că ștația ce au fost, de vreme ce s-au lăpădat de dânsa și s-au lăsat în loc lepădaré lui și de cătră crăescul gubernium, s-au închis calé cu atâta mai tare, cu cât că pré lesne putia fi și fără dânsul, că să află aiă bărbați în țara noastră pentru aceia ștație, frăția ta vei avé datorie de a pune în cale de a să odihni aceia, care umblă acuma să-l aducă înapoi și mai de nainte de aăsta, scrie să să închiză afară dela ștație, care cale arată interes și nestatornicie și val și episcopii și crăescului gubernium zadarnică. Mai încolo să face de știre frății tale și aăsta, că umblaré pă cărări șovăite a unora poporenii de acolo să vede și într-aceia, că au răcurăluit la crăescul guber., pentru ca să li să dé candidație și acuma candidația tot nu să face, din ce pricină, din frăția ta, au dintre dânsi și fără candidație priimesc numai pe care vréu dânsi, ca când ar fi volnici a face după plăceré sa fără scaunu episcopesc și alte dicasteriumuri mai sus, decum-va frăția ta ești pedeca de nu să face candidația să-ț fie aminte, că scaunu episcopesc va afla protopop la faceré candidații aceia, fiind ăcestui sc. episcopesc lipsă de faceré aceiaș candidații și pentru aceia, ca să să văză de este adevărat, că obște nu poștește pă părintele *Petru Gherman*, fiind-că aiă numai reprezentanși s-au arătat împotriva dânsului. Mai pre urmă s-au înțeles aiă la sc. episcopesc, că obște

noastră și biserica de acolo dela *Brașov* și dela *Săcele* s-au lipsit de doo fețe de oameni pré vrednici, care s-au mutat la aceia viață și au testăluit pă la biserici și s-au îngropat cu număr mare de preoți nu mai singur de clironul eparhii întregi nu s-au făcut pomenire și nu s-au urmat fratelui răposat în Domnul *Simeon Datcu*, pre care și frăția ta l-ai pus în cale pré înțelepțește și pentru aceia tocma nimăruia, că nu s-au urmat într-acelaș chip și cu ceștelalt răposați în boala morților.

Dar frăția ta nu vei pune la uitare mulțimé diețezului acestuia, cu alt prilej de acum înainte să nu gândești frăția ta, că pentru mine grăesc, că eu lipsă n-am după Dumnezeu.

Sibii 8. Iunie 1837.

E. Vasilie Moga.

LXXIII.

1837. Septembre 9.

Episcopnl Vasile Moga comunică translatorului Ioan Barac prin protopop, că nu este stipendiu pentru theologie, ci numai pentru filosofie și iură. (copie.)

Copie.

Cinstite protopoape!

Aicé trimiț frății tale céréré Domnului *Barac*, ca să i-o întorcă înapoi, cu adăogare de cuvânt, că

stipendiumul cu știré curții pré înalte și a cră. gubernium din fundația ce am făcut din 25. de miî de zloți, nu este pentru tinerii, care învață bogoslovie, ci pentru ceialaltii, cariî învață filosofie și iușurile și dela ačasta rânduială nu poate fi abatere fără de știré c. gubernium.

Sibii 9. Sept. 1837.

Al frății tale de bine voitori

E Vasilie Moga.

LXXIV.

1837.

Translatorul Ioan Barac încunoștiințează pe reprezentanți și curatorî, că fiul său e dispus a studia și iura înaintea teologiei. (original.)

Cinstiți reprezentanși și curatorî ai s. biséricii cei mari din *Bolgarseg*!

Rezoluția cinstiților reprezentanși din 24. August. 1837. pă lângă instanție o am așternut la măriia sa Domnul episcop și m-am rugat să să milostivască a da blagoslovenie fiului meu *Iosif*, ca să poată mérge să învéțe în *Arad* bogosloviia în 3. ani, măcar numai pre lângă un stipendium mai mic,

dacă cumva nici într-un chip nu va fi cu putință să-l trimită la *Vienna* din pricina arătată. Inșă măriia sa, preste nădejdé noastră au poruncit, prin aici în copie alăturatul intimat în loc de rezoluție numai, ca să mi să dé înapoi instanția cu acel adaos, cumcă fiind-că astfelîu de stipendium ar fi rânduît numai pentru cei ce învață filosofia și iușurile și de acéia măriia sa nu să poată abate dela acé rânduială fără știré cr. gubernium, iar despre blagosloveniia și ceialaltă numită céreré noastră nimic nu pomenește, fără numai atâta au poruncit, să mi să dé înapoi instanția fără nici un prezentatum și fără nici o deslușire. Văzând ačasta ném scârbit cu fiul meu pentru atâte împiedecări, ca să nu-ș poată săvârși scoposul, după râvna ce are asupra bogosloviei, nici la *Arad* din pricina, căci nu are nici un ajutorîu să i să poată împlini cheltuiala cé de lipsă, ba încă tocma și de ar avé la urmă nu știe cum va fi când să va întoarce absolut, pentru-că nu este cu voia mării sale, ca să mérgă acolo, de vréme ce au zis ca să mérgă la iuș, că și acé învățătură ar fi de lipsă și de folos unui preot și mai vârtos unui protopop.

Drept acéia fiul meu nu voiaște a nu fi supus și ascultătorîu episcopului său, dela carele îș așteptă hirotoniia despre o parte, iar despre altă parte fiul meu voiaște să învețe și iușul înaint(é) theologhieî, cu atâta mai vârtos, căci împiedecaré ačasta, ce s-au întâmplat acum despre a nu să trimité nici unul la *Vienna*, trebue să să îndreptéze până la un

an și ca să nu-ș pérză fiul mieu vrémé înzadar până atunci, s-au hotărât să mérgă pă anul acesta la *Cluj* la juș, care învățătură la un preot este și spre cinsté poporului și folosul de obște. Așa dară nădăjduind la dragosté și bunătate cinstiților reprezentanși și a cinstitei obște, cumcă nu să va schimba prin pasul acesta al fiului mieu, carele tot cu cugetul acela va urma, cu care s-au arătat până acuma, n-am lipsit a face cunoscut și ačasta, cum că acum deocamdată caută a urma așa, aștedtând vrémé cé mai de nădéjde. Așa dar mă rog. ca până la altă rânduială să să însemnéze și ačasta lângă célelalte la protocol, spre a nu fi fără știré, nici cu vre-o bănuială.

Așteptând cinstită rezoluție și rămăiu

al cinstiților reprezentanși gata spre slujbă

Ioan Barac.

transl.

LXXV.

1837.

Protopopul Petru Gherman roagă pe reprezentanți, ca la alegerea ce să va face, să fie luat și el în combinațiune. (original.)

Cinstiților reprezentași dela pravoslavnică biserică din *Bolgarseg* !

După cum și Domniilor voastre este pré bine cunoscut, precum părintele protopop și parohul dela s. și pravoslavnica biserică dela *Bolgarseg* s-au mutat dintru această viață la večnicile lăcașuri și așa această stație de parohie acuma să află vacantă, socotesc că și acéia iaste Domniilor voastre bine cunoscut, de cătă vréme eu mă aflu aiciă căsătorit cu copii și familie împresurat cu mare greutate, ducându-mă din *Bolgarseg* până în *Brașovu-vechi* a sluji împovărat. Drept acéia văzând eu acuma această stație de paroh vacantă și socotind, că și Domniile voastre veți lua în socotință atăta osteneala mé, care până acuma am suferit-o peste 13. ani și și ajutorința. care eu am pus-o și am făcut-o la acest popor din *Bolgarseg*, mă rog de Domniile voastre, ca la vrémé sa, când să va face alegere de paroh în locul părintelui răposat *Simion*, să fiu eu de cătră Domniile voastre socotit și primit, ca să vă dce Domnul Dumnezeu și Domniilor voastre viață îndelungată și cu pace,

pe lângă care așteptând al Domniilor voastre mângăiosul rezultat cu toată cinstire sânt

al Domniilor voastre gata spre slujbă

Petru Gherman.

protopop.

LXXVI.

1836. Februarie 6.

Reprezentățiunea dată în numele parohienilor către reprezentanți, ca să observe la alegere formele normate în instrucție. (original.)

Cinstiț reprezentași!

Noi (toată opșté lăcuitoare în *Bolqarsec*) ne declarăluim către Domniile voastre cu un glas, despre alegeré preoților ce lipsesc la sf. biserica noastră ăa mare, cu cuvântul cel de pe urmă, pre cumcă noi dela cele ce am dat despre aceia în scris, nici într-un chip nu ne putem abate.

1-mo. Inșă dacă ă. reprezentași voesc și socotesc a să face candidație, să să facă după plăcerea obști, ca să ne putem mulțami. Și acé candidație să să urmeze după legi și după poruncile și rânduială cé dréptă fără adăogări, la care pre D. protopop ***Ignatie Carabeș*** nu-l putem primi a fi comisareș în candidație, din pricinile cele știute Domniilor

voastre. Ci ne rugăm să bine voiți a face cerere către M. D. episcopu, ca ză rânduiască alt comisareș din alte locuri aproape de *Brașov*, pentru că :

2-do. Noi ne ținem de legătura cé veche a sf. biserici n. un, ca să nu primim preoți streini și aceia voim a o păzi nestrămutată, pentru care iuș al nostru sântam gata a ne judeca cu chieltueala noastră până unde va fi lipsă. Acest iuși și Dumn. voastră aveți datorie al păzi, ca să nu-l pierdem, ca să nu să măhnescă sufletele opști nostre, văzând vr-un preot neplăcut în sf altari.

3-tio. Drept aceia vă rugăm, ca să bine voiți a ne da valos deslușit în scris despre urmaré acești candidații, ca să știm încătrău cugetă cugetul D. voastre, să potrivește cu voința noastră sau ba, și

4-to. Până când nu vom căpăta acest înscris dela Domnia voastră, protestăluim, ca să nu să facă nici o urmare spre aceia, ci să mijlociț a să rândui un preot sătén să fie ajutori la slujbele bisericesti și alergători la neputințele obștești, ca să nu să întâmple vr-o sminteală sufletescă în parohelnici noștri. Pentru-că noi

5-to. Și dacă maria sa D. episcopu nū va voi a-și ridica porunca cé dată, tot ne ținem de inșul nostru prin ori ce candidație să va face, și văzând vr-o neplăcere sântem slobozi a căuta dreptul cereri opștești și până la prea înălțata curte cu cheltueala noastră și cu adsitentia cinstiților reprezentași, ca unii ce aveți datorie a sprijini dreptatea și folosul

opști noastre. De vreme ce cunoscut este Dumné-voastră, că cu prilejul recursului la in. cr. gubernie néț îndemnat, ca prin instanția ce am dat Domniilor voastre să facem cerere, ca să să împuterniceze conștituția iușul sf. biserici, să fim într-un glas cu toți la dreptatea ce o avem, ca să să așeze rânduială bună și pentru ceștielanț preotț cei avem, ca să să știe vremé când să să începă sf. slujbă și când să să săvârșescă și a să păzi rândul fără sminteală și măcar că uniî din Dum. voastră aț fost înfierbântat atunca întâi pă obșteă noastră foarte mult, ca să ne ținem până însfârșit într-un glas, însă acum s-ar cunoaște, că uniî dau sminteală făgăduelilor sale.

6-to. Și pentru că și D. protopop *Ig. Carabeț* în sesia cé din 29. 9-vrie a trecut înaintea opștii au cerut să facă învoială cu noi, ca să ne facă și pre *Tomîța* preot, pre care-l poftim toți, întru nădjde, ca printr-ânsul să să poară cerceta și casele cele depărtate, la care alt preot cu anevoe le mergea în casă. Pentru toate acesté poftim a ni să da scoposul Dum. în scris, ca să fie spre așezaré tuturor bănuielelor și spre săvârșirea scopului nostru și sântem

1838. *Fevr. 6. Brașov.*

aî cinst. reprezentanși plecată obște rumânescă de lege n. un. dela sf. blserica cé mare a Bolgarsecului, prin

George Manole Burbe, Nachbar Vater.

Vasile Stinghe, tatăl de vecin.

Ioan Petrovici, zăt Țănțăren.

Andreiu Popoviciu.

Hristé Orghidan.

Dușu Stinghe.

Ioan Oșoșoi.

Ion Donțé Stinghe.

Radu Pitiș.

Nicolae Pădure.

Ion Butmăloiu.

Voina Voina.

Arăsenie Orăghidan.

Simion Brezenu.

Vasile Pădure.

Neculae Floré Orghidan.

Dumitru Roncia.

Vasilie Pădure.

Gheorghe Pădure.

Neculae Voina.

Ion Orghidan.

Ion Mămulă.

Gheorghe Mămulă.

Radu Mămulă.

LXXVII.

1838. Martie 12.

Protopopul Ignatie Carabeț încunoștiințează pe reprezentanți, că a însărcinat pe parohul Irimie din Brașovul-vechi cu conducerea alegerii. (original.)

Cinstiților reprezentanși!

La recviziția cinstiților reprezentanși din 9. a. lunii acestia Nr. 117.—1837., către acest scaon

protopop. îndreptată, ca să să facă candidație pentru răstaurăluiré vacantelor stații de parohi lengă biserica cé mare a *Bolgarsăcului* din dirigătorie am a face cunoscut Domniilor voastre, precum acest scaon protopopesc au făcut rănduială, după cereré D. voastră, ca Duminecă în 13. Mart. a. c. să să vestéscă norodului în biserică, ca să știe, că în Dumineca viitoare, adecă în 20. Mart. a. c., să va face candidație de parohi la biserica cé mare din *Bolgarsăg*, pentru acéia toți poporénii, cariî să țin de acé biserică, să poftéscă atunča la biserică, iară fiind eu bolnav am rănduit comisarăș în locul meu pe parohul cel bătrân din *Brașovul-vechiu Dimitrie Ieremița*, care dempreună cu Domnul sănator *Mis* vor face običnuita candidație întru urmaré prénaltelor poruncî. De altele cu cinste rămău

Brașov 12 Martie 1838.

al cinstiților reprezentanși de bine voitoriu

Ignatie Carabeț.

protopop. Brașovului.

LXXVIII.

1838. Aprilie 8.

*Protopopul Ignatie Carabeș încunoștiințează pe reprezentanți, că introducerea protopopului **Petru Gherman** ca paroh să face pre basa candidației și întăririi episcopești și nu prin promoțiune. (original.)*

Nr. 8.—1838.

Cinstiți reprezentanși!

Din relația cinstiților reprezentanși dto 7/19 Aprilie a. c. Nr 121., cătră acest scaon protopopesc îndreptată, pentru introducăluiré cinst. protopop **Petru Gherman** în parohia *Bolgarăcului* sunătoare, întru urmaré milostivei porunci episcopești de sub Nr. 172.—1838. să vede, că cinstiții reprezentanși au oareș-care bănuială sau mângnire, precum-că protopopu **Petru Gherman** s-ar introduce ca paroh lengă bisérica cé mare a *Bolgarsăcului* pe calé promoții, la care din deregătorie cu cinste vă răspunzu Domniilor voastre, ca să nu fiți la bănuială sau mângnire, căci zisul protopop **Petru Gherman** nici decum nu să va introducăluî ca paroh lengă bisérica cé mare a *Bolgarsăcului* pe calé promoții, despre care scaon episc. nici gend nu are, fiind-că promoția s-au ridicat prin milostiv. decret gubern. dto

17. Mai 1837. Nr 3928., de care cinst. reprezentanși au de a să ținé pe vremea viitoare, ci după făcuta candidație, fiind-că numitul protopop *Gherman*, după însuși pofta și cereré cinst. reprezentanși s-au pus în candidație, apoi căpătend votumurile dela cinst. reprezentanși și dela alți cinstiți poporéni din *Bolgarsăg*, acest scaon protopopesc pe lengă candidația ce s-au făcut și s-au trimis la prea luminatul scaon episcopesc, au recomandăluit pe zisul protopop *Gherman* din temeiurile următóre, ca fiind-că este theolog de Viena, au slujit ca paroh și protopop 14. ani și au slujit și la ačastă sf(â)ntă biserică a *Bolgarsăcului* în mai multe rânduri cu mulțămiré cinst. reprezentanși și a obștii *Bolgarsăcului*, tocma și în vremea colerî, după cum la toți este cunoscut, pentru acăia măcar că n-au căpătat mulțimé voturilor, totuși din temeiurile sus zisă, să să milos-tivéscă pré luminatul scaon ep(i)sc(opesc) a-l înainta și a-l muta dela *Brașovu-vechîu* la biserică cé mare a *Bolgarsăcului*, care recomandație protopopéscă scaon ep(i)sc. încă au întărit-o, pentru acéia pomenitul protopop *Petru Gherman* să va introducăluî Duminecă ce vine, nu pe calé promoții, ci după făcuta candidație și recomandație, prin parohul dela *Brașovu-vechîu Dumitru Ieremia*, căruia i s-au făcut rânduială, ca Duminecă ce vine să aibă datoria a veni și a sluji în biserică cé mare din *Bolgarsăg* și să introducăluiască întru parohi lengă zis-a sf(â)nta biserică cé mare din *Bolgarsăg*, atât pe protop.

Gherman, cât și pe prota *Ioan Popasu*, în locul răposatului paroh și protopop *Simeon Datco* și în locul fostului paroh și viță-protopop *Radu Tempian*. Pe lengă care cu cinste rămău

Brașov 8. *Aprilie* 1838.

al Domniilor voastre de bine voitoriu

Ignatie Corabeț.

protopop. Brașovului.

Brașov în 9. *Aprilie* 1838.

Cariî din reprezentașii sf(i)nteî bisericiî cei mari să țin de răspunsul ă. scaun protopopesco dto 8. *Aprilie* 1838. Nr. 8.

După declarația a Dum. protopopu și comisarăși asupra înțroducțiî a lui pr. p. *Gherman* și *Ioan Popasul*, nici o împotrivire nu amă a să înțroducăluî.

Gheorghe Nicolau.

Intru aseminé și eu

Ioan Pantazi.

Intru aseminé și eu

Andreî Corbul.

Intru aseminé sânt mulțămit

Ioan Jipa.

Intru aseminé sânt mulțămit

Nicolae Dima.

Intru aseminé sânt și eu mulțămit

Nicolae Cepescu.

Intru aseminé sânt și eu mulțămit

Nicol. Voinescu.

reprez.

Intru aseminé sânt și eu mulțămit

Dumitru Oțotoi.

reprezentași.

Intru asemine sânt și eu mulțămit

Ioan Teclu.

LXXIX.

1838. Aprilie 10.

Episcopul Vasile Moga însărcinează pe protopopul Ignatie Carabeț să instaleze în stațiunile vacante pe protopopul Petru Gherman și pe protopopul Ioan Popasu. (original.)

Nro. 173.—1838.

Cinstite părinte protopoape!

Scaonul episcopesc și mai înainte de aceasta în 7. Iulie 1837. au rânduit pe protopopul al 3-lé al *Brașovului Petru Gherman* cu promoția la vacanta parohie de lângă bisérica neunită a *Balgarseghîului* și acum cu atâta mai vârtos îl întărește acest scaon episcopesc pre aceiaș parohie ca paroh, cu cât că și prin candidația încoace de frăția ta cu relație dto 26. Martie a. c. trimisă de cătră obște cuviin-
çoasă s-au ales și de cătră frăția ta s-au comendăluit, neputându-să împiedeca dela aceasta promoție din pricina aceia că n-au căpătat mulțimé voturilor, fiind-că are de altă parte cale spre mergeré înainte din pricinile mai dintâi prin sc. episcopesc aduse la mijloc, așa să scrie frății tale înapoi, atât pe numitul protopop *Petru Gherman*, cât și pe protopopu al 2-lé al *Brașovului Ioan Popasu*, care e

între asemănă candidăluit pe amândoi pe acela 2. parohii vacante, ce să află lângă aceeași biserică, să-i introducăluiești.

Sibiu în 10. Aprilie 1838.

Al frații tale de bine voitori

E. Vasile Moga.

LXXX.

1837. Iunie 1.

Contractul lui Ioan Bran încheiat cu reprezentanța bis. sf. Nicolae, ca să fie notar și archivar al bis. (original.)

C o n t r a c t !

Care astăzi la mai jos numita zi s-au încheiat între cinstiții reprezentanși ai bisericii cei mari den *Bolgarsec* și Domnul avocat *Ioan Bran* sub următoarele condiții :

1-mo. Domnul *Ioan Bran* primește diregatoria de notareș a numitei sf. biserici și deodată ca notareș să îndatoréză, poftindu-să de cătră cinstiții reprezentanși, după cuviință a fi de față în sesiile ce vor veni a să ținé peste an în trebuințele bisericii și a duce despre toate obiecturile ce să vor lua înaintea protocol curat, precum și a griji și a ținé archiva în rânduială bună.

2-do. Domnul *Ioan Bran*, ca desăvârșit jurat diplomatic avocat, să îndatoréză cu aducere aminte de pusul jurământ a apăra și a purta toate pricinile, ce ar puté avé sf. biserică, a scoate cametele dela ceia-ce cu bine nu plătesc prin judecată, și unde va fi de lipsă și va pofti siguranția sf. biserici și capitalele, hotărându-să ačasta în sesie, iară banii, ce să vor scoate, vor avé a intra în mână cinst. reprezentanși, să îndatoréză mai încolo D-nul *Ioan Bran* în toate trebuințele sf. biserici a da sfat sănătos și mână de ajutoriu, iară

3-o. Dumnélor cinstiții reprezentanși făgăduesc D(o)mnului *Ioan Bran* pentru mai sus numita sa slujbă din fundușul sf. biserici fl. 80. pe an, indatorindu-să deodată a-î plăti la fiește-care pătrar fl. 20., afară de ačastă.

4-to. Când vor pofti stările împrejur ca D-nul *Ioan Bran* în trebuințele sf. biserici să mérgă afară din *Brașov*, atunci să va da deosebit cuviinčos diurnum, precum și toate taxele, cheltuețele ce va face Domnia sa la cuviinčoasele locuri de judecată, pe lângă credinčoașă spețificație în trebile sf. biserici, vor avé cinst. reprezentanși a i le întoarce și implini.

Spre a căroră desăvârșită încredintare s-au și făcut doao aseminé exemplare cu iscăliturile și pecețile cuviinčoase amândoror părților întărite,

dându-să spre fiitoare îndreptare fiește-cării parte
câte unul.

Braşov 1-a Iunie 1838.

(L. S.)	Ioan Bran.
de ciară	jurat, avocat.
al adv.	

Inainte mé

Petru Gherman.

protop. şi paroh al Bolgarseghiului.

(L. S.)	Gheorghe Nicolau, reprezen.
de ciară	Andreï Corbul, reprezentaş.
al bis	

Ioan Jipa, repr.

Ioan Pantazi, reprezentaşi.

Nicolae Voinescu, reprezentaşi.

Dumitru Oţotoi, reprezentaşi.

Ioan Teclu, reprezentaş.

LXXXI.

1838. Iunie 6.

Pătura de jos a credincioșilor să plînge la episcopul Vasile Moga, că fruntașii stau în bis. cu coșcheturile și căciulile pe cap. (copie.)

Măria ta Domnule episcopo!

Cu durere de inimă ne caută să jeluim noi plasa că mai de jos a creștinilor năzuitori la mater eclezia *Bolgarsecului* asupra plasii ceea mai de frunte, fără de-i numi și noi fără de a ne iscăli cu numele, ci de obște facem cunoscut mării tale în ce chip fruntașii, uni din reprezentanși, dela care noi nădăjduim a vedé și a ne da pildă bună, tocma în maica sf. biserică sub jertfiré s. liturghii, pă langă aceia, că cu tabacherile făcându-și petrecanie și povestind își satură nasu cu tăbac, dară stau cu coșcheturile și cu pălăriile în cap, ca și boi cu cornele la esle, spre scandalu de obște și răsul cel de ocară al altor niamuri mai luminate decât noi și surdu strigă slujitorul paroh cu frica lui D(u)mnezeu, cu credință iproă, că D-nialor închipuindu-și delicateții și dureri de căpățini, uni de mândrii, uni de fudulia vestimentelor ce au, de îngânfare și fala bogății și că sânt reprezentanși, de abia câte odată își mișcă pălăriile, ca un om biat, ș-ar da căcula într-o parte,

care batjocură și necreștinătate, tocma în locul cel sfânt a să ecșteda mai îndelungat numai putem suferi și ne rugăm de măria ta, ca de căpetenia s. bisericii a religii noastre, ca să binevoiești arhipăstorește a porunci și a opri, ca sub greu canon de ici înainte în casa Domnului, sub slujba că d-zeiască nimin să îndrăznescă a-și mai pune pălăria în cap, așteptând părintescă hotărâre și răspuns am rămas

Brașov în 6. Iunie 1838.

*al mării tale Domnule
episcopie plecați fi du-
hovnicești plasa ce mai
de jos a creștinilor năzui-
tori la biserica ce mare
din Șcheiu.*

LXXXII.

1838. Iunie 17.

*Fragment din răspunsul episcopului Vasile Moga
la pîra în contra fruntașilor bis. din Șchei. (copie.)*

Cătră protopopu locului

Ignatie Carabeț

29/17. Iunie 1838. Nro 134.

La dicretația precinstit D-tale întru urmaré altei dicretații episcopesti dto 23. Iunie a. c. în pricina unui pări aceluiaș scaun exhibite și de cătră aceiaș prin č. D-ta cu noi spre daré reflecșiilor împărtășite cu toată supuneré ne declărăm, cumcă la o astfelu de pără neiscălită de nimini și așa de nicî o luoare în samă vrednică, nu numai nicî un răspuns nu dăm, dară încă din protivă ne rugăm, ca acei bārfitori să să strângă a să iscăli și așa a să arăta cine sânt anume, ca apoi și de cătră parté noastră să să știe împrotiva și asupra cui să să čară vrednica satisfacție, protestăluind deodată pentru totdeauna împotriva unor astfelu de vătămătoare și împrotiva legilor țări urzătelor urmări . . . . . *)

---

*) Lipsește mai departe.

LXXXIII.

1838. Iunie 26.

Prot. Petru Gherman și prot. Ioan Poppazu anunță pe reprezentanți, că sunt chemați la Sibiu, pentru de a depune jurământul înaintea împ. Ferdinand și că pe timpul absentării lor din parohie să vor îngriji să fie supliniți. (original.)

Cinstiților reprezentanși!

După cum toți protopopi, așa și eu am căpătat poruncă dela Domnul nostru episcop, ca pentru punere jurământului de credință înălțatului și pré miostivului nostru împărat *Ferdinand*, pe Sămbăta viitoare să merg și să mă aflu la *Sibiu*, pentru aceia după véchia constituție, prin această fac cunoscut și cinstit Domniilor voastre, ca această a mé mérgere să fie și cu a Domniilor voastre știre și învoire și ca să nu rămăe sau să fie lipsă de preot să bine voiți a-mi anumi un preot dela sate sau pe părintele *Niagoi* sau *Ioan Martinovici*, sau din *Prejmer* unul, pe care veți socoti și Domniile voastre, cătră care eu apoi să fac rânduială, ca să vie să fie slujitori

în locul meu, până mă voi întoarce îarași acasă la stație, pe lângă care așteptând cinstit răspuns sănt

Bolgarseg 26. Iunie 1838.

al cinstit Domniilor voastre binevoitoriu

Petru Gherman.

protopop și paroh la Bolgarseg.

La această știre dată č. reprezentanși mă alătur și eu

Ioann Poppazu.

paroch și protopop.

LXXXIV.

1838. Iunie 26.

Reprezentanții iau la cunoștință hirtia protopopilor, prin care anunță mergerea lor la Sibii, și cer ca serviciile să se facă în absența lor sau prin părintele Négoe, sau prin părintele Martinovici din Săcele. (original.)

Nr. 142.—1838.

Précinstiților D. protopopi și parohi sfint. bis. noastre.

La arătaré Dom(nii)lor voastre de dto 26. 1838., cumcă din luminata poruncă episcopéscă aș fi poftiț

a vă afla pă Sămbăta viitoare la *Sibiș*, spre punere jurământului de credință înălțatului și pré milostiv. nostru împărat *Ferdinaud* și după orândueele acestei sfinte biserici, ca cu înțelesul reprezentației să să orânduiască unul sau doi preoți dela alte parohii învecinate, ca să slujescă la sfânt. b. noastră până la întoarceré Dom(nii)lor voastre de l(a) *Sibiș*, reprezentația la această recviziție a Dom(nii)lor voastre nici o împotrivire nu face, fără decât numai atăta vă pofteste, ca să nu să facă zăbovire mai delungată, mai vartos că și D. protopopu *Ignatie Carabeș* să află foarte tare slab și ar fi cu scăderé orașului la o întâmplare de moarte a nu vă afla Domniilor aici. Iar în locul Domniilor voastre să binevoiți a pofti sau pă părintele *Négoe*, sau pă părintele *Martínovici* din *Săcele*, a ținé slujbele sfint. b. noastre necurmat până la întoarceré Dom. voastre, făcându-li-să orânduială pentru cele trebuincoase. Pă lângă care, dorind blagosloveniia sfinților voastre, rămânem

Brașov în 26. Ian. 1838.

ați Domniilor voastre cu toată cinste
reprezentanși sf. biserici

prin

I. Jipa. N. Voinescu.

LXXXV.

1838. August 27.

*Reprezentățiunea protopopului Petru Gherman în
contra colegului său Ioan Popasu, pentru amestec în
serviciile sale. (orig.)*

Cinstiților reprezentanși ai sfintei bisérici cei
mari din *Bolgarseg*!

Eu așa știu, după cum și Domniilor voastre este
pré bine cunoscut, cumcă după moarté vrednic. pa-
roh dela această sfântă biserică, unde și eu astăzi
îră aflu paroh slujtoriu, parohi cei rămași în viață
poartă și împlinesc toate slujbele trebuincoase și pe
rând siujăsc cei rămași parohi, până să asaze și să
statornicește alt paroh, care au lipsit, dară cu mare
a mé măhnire și poate și a altora văz și un lucru
negândit, nepomenit și neașteptat s-au întâmplat,
căci după ce Dumnezeu au chemat din lumé această
pe Domnul protopop întâilé al *Brașovului Ignatie
Carabeș* și paroh al acești sfintei biserică, am rămas
numai eu și cu tovarășul meu părintele *Ioan Po-
pasu* slujitori, carii am veni să slujim pe rând, până
să va așeza al 3-lé paroh, însă siujind sfinția sa
părintele *Popasu* o săptămână așa am voit să întru
eu după vechiul obicéiu de rând astăzi și mergând
la biserică, ca să fac vecernia, sfinția sa părintele

Popasu începuse slujba, căruia dacă i-am zis și l-am întrebat pentru ce să amestecă în rândul meu, mi-au răspuns, că așa are poruncă, pentru acéia eu cazu la bunătate Domniilor voastre și mă rog, ca să faceți bunătate a îndrepta acest lucru și a face rânduială, ca părintele meu tovarăș **Popasu**, să nu mă măhniască și împédece, a nu-mi puté eu sluji săptămăna mé după cuviință, adecă eu una și sfinția sa alta, până să va așeza și al 3-lé paroh, pe lângă care așteptând buna orânduială și hotărâre a Domniilor voastre sânt

Bolgarseg 27. August 1838.

al Domniilor voastre sufletesc acumă măhnit păstoriu

Petru Gherman.

protop. și paroh al Bolgarsegului.

LXXXVI.

1838. Decembre 12.

Episcopul Vasile Moga trimite antimis pe seama bis. din Șchei. (original.)

Cinstiț curatori!

După cereré D(u)mnévoastră din 28. Noemvrie a. c. tritem antimis, ca să să poată sluji sf(â)nta

liturghie la zio sf(â)ntului Nicolae la renoita biserică, însă neafiându-să aici la scaonul ep(i)sc(opes)c moaște sf(i)nte, de să vor afla pre la D(u)mnévoastră să să pue la antimis, că de altmintrilé este sfințit, după tipicul arhieresc. Însă trebue mai întâiu să vă în-țălegeț cu protopopul locului despre rândul moaștelor sf(i)nte, ce să vor coasă la sf(â)ntul antimis și și despre slujiré sf(i)ntei liturghii la zio sf(â)ntului Nicolae, ca să facă mai întâiu o sfeștanie în s. biseri- că și ca să nu petrécet învrăjbiț, că și acuma trăbue scris încoace prin frăția sa, că slujba lui D(u)mnez(eu) cu vrajbă făcută nu-i primită. Când ducî jertfa ta la sf(â)nta biser. zice la s. evanghelie și-ț véi aduce aminte, că ești învrăjbit, pune jertva jos și mergi de te împacă, apoi bagă în s. oltariu jertva ta. Mai pe urmă taxa antimisului este trei galbini, leghitimăluită dela naltelé locuri, nu trăbue să o trageț, că episcopia, precum bine știț, e pré sirimană, după zisa sf(i)ntii evanghelii: „*vulpilé au viezuin ș păsărilé, iară fiul omenesc nu are unde să-ș plece capul*“. Așa este episcopia creștinilor dela *Ardél*. În chirie în făgădău să țâne. Nu grăesc de persona mé, ci de episcopia creștinilor, adecă de lucrurilé ce să lucra din derăgătorie și de sculelé episcopii și de capela unde să deprind la rânduiala preoții și s-au deprins și iai D(u)mnévoastră preoț, până s-au hirotonit. De alte blagoslovenie.

Sibiú 12. *Dechemv.* 1838.

Ep(i)sc(o)p Vasilie Moga.

LXXXVII.

1838. Decembre 20.

*Răspunsul reprezentanților la epistola episcopului
Vasile Moga din 12. Decembre. (copie.)*

Eppo nonunitorum.

Mai mult decât părintescă scrisoare a prélluminat mării tale dto 12. X-vrie a. c, cu ça mai simțitoare bucurie am primit, întru urmaria căria, înțelegându-ne despre toate cum Domnul protopop, care prietinește priimindu-ne s-au săvârșit în zioa de s. Nicolae atât sf. slujbă, cât și celelante cu ça mai mare dragoste între noi, care nădăjduim prin înțelépă preluminat mării tale ocărmuire a fi statornică.

Iară încât să atinge de al doilé membrum al aceștii prémăngăitoare scrisori, unde părințește ni să descopere a nu fi trimis cuviinčoasa taxă a antimisului deplin, fiind aceiaș dela mai înaltele locuri în 3. # hotărătă, pentru ačasta noi cu umilință ne rugăm de ertare, că n-am știut și pentru mai desăvârșita excusatie cu toată plecăcună mai închiden aici încă 10. fl.

Despre altecelé recomandându-ne cu adăncă zmerenie rămănem

20. X-vrie 1838.

LXXXVIII.

1839. Februarie 5.

Episcopul Vasile Moga poruncește protopopului să facă alegere de paroh. (copie.)

Copia ad N-rum Eppalem 95'1839.

Cinstite protopoape!

Cetindu-să răspunsul ce s-au dat încoace de către frăția ta, prin relația sa dto 21. Ianuarie/2. Februarie a. c. de către *Nicolae Voinescu* și *Ioan Teclo* reprezentanșii și curatorii bisericii vechi a *Bolgarsecului* cu numele reprezentanți de acolo ačasta vor înțelege, precum că jalba, ce s-au dat încoace cu numele obști de acolo în rândul faceri candidați și a puneri într-ănsa și a parohului dela *Brașovul-vechi Ioan Petric* nu ar fi dată de către obște întrégă și cu știré reprezentanți, fără numai de către o pärticică a obști, care trebuie înfruntată și îndreptată, ca să să supue obști și reprezentanții și cumcă să să rânduiască comisie, pentru arătaré adevărului și pentru aceia, că sănt lângă biserică rânduți reprezentanși, prin decreturi dela locuri mai înalte, decî să scrie frății tale înapoi, pre cumcă făcând frăția ta candidație în chipul precum s-au poruncit frății tale sub Nru ep(i)sc(o)pesc 628. a. t., prin aceia candidație să va vedé mai lezne adevărul a toată pricina, ca prin comisie,

fiind-că înainté comisii, adecă a comisariului mirenesc și bisericeșc. . . . . să face candidație și atunci înainté comisii să pot producălui și dreptățile, ce să afla la aceeași biserică, despre rândul reprezentanți pomenite și așternându-să toate încoace sc. ep(i)sc(o)pesc va judeca, încât este jalba dată cu numele obști de adevărată și de neadevărată, fiind-că acuma s. acest episcopesc numai pe jalbă simple și pă răspuns iară simplu, ce au dat, care sânt împotrivă șieși nu poate întemeia hotărâre desăvârșit, mai pe urmă cereré reprezentanții aceia, ca Sa. să poruncască și să îndrepte pe suplicanși a să supune reprezentanți întru alegeré de preot pe vacanția ce să află cu calé ačasta și pentru aceia nu să poate, împlini, pentru-că dela locurile mai înalte este expresso poruncit, ca stațiile vacante de varoh *) să să reștaurăluiască cu votizația obști întregi.

Sibii 5. Febr. 1839.

Al frății tale bine voitoriu

E. Vasilie Moga.

Spre credința copii iscălește

Ioan Bran.

advocat.

---

*) paroh

LXXXIX.

1839. Februarie 15.

Obştea dela bis. din Schei pretinde dela reprezentanţi, să observe cele normate în instrucţie cu privire la alegerile de preoţi. (copie.)

Copia.

Cinstiţilor reprezentaşi!

Obşta noastră, ce să țină de această sf(â)ntă biserică acé mai de frunte şi cé mai înaltă la număr, pre care la lipsele şi trebuinţele ce s-au cerut asta împotrivă unde şi la ce locuri aţi vrut a vă împotrivi pentru binele de obşte şi drepturile sfinti biserici, la acele vremi v-am dat un instrument subţ o sumă de iscălituri ale noastre cu sfârşit, ca şi d(u)m(né)-voastră să fiţi statornici legături şi făgăduinţelor cu care néţi încredinţat (însă datorî sănateţi a păzi şi legăturile şi mai ales în scrisorile ce au lăsat unii din îngrijitorii sf(i)nteii biserici de pă acele vremi) acest instrument făcut cu înţelesul de obşte şi pă calé legii iar nu pă drumuri stângace (după cum unii acum de curând cu numele de obşte vr-o trei persoane şi prin îndemnaré poate şi a altora au strâns iscălituri a feluri de oameni, carii să pot vedé din ecstractul cinstitei poliţii locală, care cu o

instanție meșteșugită și neadevărată s-au arătat, că mulți dintr-acei iscăliții nu știe nimica, ba și care ar ști să arată, că nu acesté ce să cere și să lucréză de a să adăoga la candidație părintele *Ioan Petric*, născutul dela *Râșnov* și precum-că dânșii numai de al treilé preot ar fi cerut și nu anumit persoana și pă aceia numai știe că au iscălit) la care s-au declarat prin revocația regresurilor înapoi înainté cinstitului inspector, mai încolea fiind-că, după cum să vede că D(u)m(né)voastră vă țineți, că v-am împuternicit într-aceia instanție, totuși acolo să coprinde, că până când veți fi și veți ținé cu dreptate asupra drepturilor noastre lângă biserică, iar din potrivă urmând avem loc deschis a protesta pentru unii ca aceia, ce ar fi împotrîvitori dreptății bisericii și împotriva temeiurilor și legăturilor ce sânt și singurî ni léți pus înainte că sânt lăsate de părinii noștrii și ai D(u)m(né)voastră, ca să ne păzim de streini, ci totdeuna la vreme de vacanție de preot să ne alegem din fii orașului născuți de aici și după cum sună și gubernialicesc dicret anno 1837. Nro. 3928., că la o așa întâmplare de alegere a alt preot fruntașii obștii dinpreună și cu acei cuviinčoși să-și alégă mai întâi persoanele, ce vor găsi cu cale, apoi să urmeze candidație. Dar totuși pofta noastră este și acolo socotim, că nu vă veți abate dela binele de obște și ca să stați și să vă țineți împreună cu noi și înputeré milostivelor dicreturi și constituției ce aveți la mână, să le păziți întregi și nezmintite, dacă ore-ce piedecă va sta înainte sântem gata a da

ajutorul ce să va cere dela noi, spre ocolire unelor asupriri ce ni să vor face și să străduiește slăvitul scaun episcopesc și cinst. scaun protopopesc a le micșora. Noi sântem gata nu numai cu graiul. dar și cu punga a ne intrarma până la înălțatul tron împărătesc a ne arăta plânsorile noastre și spre împlinire acestora aăastă este și voim, ca mai întâi și totdeuna să păziți stația aăasta pentru fii noștrii, cari ar fi vrednici de preoți și pă părintele *Ioann Petrică* nice într-un chip să nu să primescă în candidație la aăasta cu toții ne rugăm, ca să stați și să jeluți unde să cuvine, iar din potrivă urmând protestăluim pentru toate ce s-ar puté întâmpla și ca ori ce adunare s-ar face în tréba aăasta, să să facă cunoscut și acelor mai de frunte a obști, de a ne sfătui la olaltă. ca să putem păzi aăastă dreptate a poporului și a biserici și rămânem întru așteptare rezoluției cinstiților reprezentași, fiind ai D(u)m(né)-voastre gata slugi

Brașov în 15. Fevr. 1830.

***Obșta a cé de frunte
a biserici cei mari din
Bolgarsechi.***

hagi *Iordan* hagi *Ghenovici*.

Teodor Mincu.

Nicolae Pană.

Ioan Pană.

Sterică Arsenie.

Neculae Leca.

Ioan Leca.

Ioann Popp.

- Zaharia R. Ioanovici.*
Anastasie haġi Ghenu.
Ioann Dima
Nicolae Cepescu, reprezentași.
Simeon haġi Thoma.
Petrașcu Andrei.
Andrei Popovici.
Todorache Poppa (?) Ioann.
Gheorghe Manolie Burbé.
     tatăl de vecin.
Nicolae Țânțărănu.
Stefan Popovici.
Dimitrie Cepescu.
Dimitrache Nicolau.
Gheorghe Pogăcian Burbé.
Ioann Barac, transl.
Barbu Cepescu.
Ioann Hristu.
Ioann Petrovici.
Gheorghe Burețe.
Vasilie Burețe.
Moise Manolovici.
Nicolae R. Cătana.
Ioann Manole.
Nicolae Floré Orghidan.
Dumitru Roncia.
Nicolae Marcia.
Constandin Alexi.
Gheorghe Cristov.
Nicolae Cristov.
- Ioan G. Muntén.*
Gheorghe Muntén.
Constandin Muntén.
Ioann Popp Zugravu.
     haġi *Mihail Mihalovici.*
Nicolae Teodor Ciurcu.
Ioann Marinovici.
Nicola Sterie.
Ioan G. Stan.
Nicolae Scovărdaru.
Alexandru Burbé.
Nicolae Orghidan.
Ioann Muntén.
Ioann Mitoc.
Gheorghe Voina, senior.
Constandin Lebu.
Nicolae D. Voina.
Gheorghe Grădinaru.
Nicolae Stefan.
Nicolae Spuderca.
Gheorghe Lingură.
Vasilie Muntén.
Radu Stănișor.
Ioann Lazar.
Dumitru Mazăre
Ioann Oltén.
Hristé Oltén.
Gheorghe Furnică.
Văsăi Vili.
Ioan Ghighiniță.

Dumitru Bucă.
Nicolae Bădișoiu.
Radu Săcelén.
Gheorghe Mitoc.
Ioan Hristé Oltén
Nicolae Grădinar.
Nicolae Muntén.
Gheorghe Grădinar.
Ioan Mailat
Ioann Grădinar, senior.
Ioan Ardelén.
Ioan Grădinar, junior.
Nicolae Suliman.
Constandin Muntén.
Petru Rusu.
Dumitru Gogonatu.
Toader Fulga.
Vasilie Colacé.
Vasilie Bunghet.
Gavrilă Muntén.
Constandin Granté
Nicolae Săcelen.
Teodor Solomon.
Gheorghe Moldovan.
Petru Cârștian.
Gheorghe Prișcu.
Gheorghe Dm. Furnică.
Vasilie Baboș.
Dumitru Orghidan.
Mihail Birt.

Dumitru Rusu.
Nicolae Sarțu.
Vasilie Langaș.
Comșa Fulga.
Ioann Vili.
Gheorghe Muntén.
Andreș Tanasie.
Nicolae Ciobotaru.
Gheorghe Labeș.
Ioan Mitoc.
Zamfir Alexandru.
Nicolae Savvu.
Voicu Pavel.
Andreș Mămulă.
Vasilie Sfeté.
Nicolae Birt.
Ioan Crețoiu.
Nicolae Moraru.
Ioan Bucă.
Văsăi Mitoc.
Ilie Bulgar.
Gheorghe Morari.
Nedelcu Bidu.
Văsăi Iordache.
Dumitru Coliban.
Gheorghe Pomană.
Radu Solomon.
Constandin Alexie.
Vasilie Vili.
Ioann Brezan.

Radu Vili.
Gheorghe Tiul.
Vasilie Coliban.
Ioan Țânț.
Teodor Grădinar.
Ioann Cucu.
Petru Gămulé.
Radu Burbé.
Ioan Oțotoi, senior.
Gheorghe Mitoc.
Vasilie Iordache.
Dumitru Orghidan.
Ioan Manu.
Enache Petrovici.
Șerban Șolodar.
Ioan Bobancu.
Ioan Gherghician.
Ioan Brutu.
Nicolae Urzâcă.
Radu Pană.
Ioan Stinghe.
Dumitru Mitigoci.
Nicolae Pană.
Toma Muntén.

In meiner Gegenwart
 haben sich sämtliche
 Inwohner der dritten Ober-
 vorstädter Nachbarschaft
 Unterfertigt.

(L. S.) **Thomas Hüll.**
 Nachbarvater.

Gheorghe Muntén.
Nicolae Bădițoiu.
Nicolae Ploscă.
Ioan Budinén.
Dumitru Tiu.
Ioan Spuderca.
Dumitru Vili.
Gheorghe Mannu.
Gheorghe Tiul.
Petru Gheorghiu.
Gheorghe Muntén.
Gheorghe Pestré.
Ioan Stinghe.
Nicolae Grante.
Vasilie Mușicoi.
Gheorghe Furnică.
Arsenie Stinghe.
Petru Mălăiat
Gheorghe Orghidan.
Micu Barbu Furnică.
Anton Rusu.
Anghel Ivan.
Costandin Tiul.
Dumitru Furnică.

Praesentem copiam
 cum vero suo originali
 confomeem esse hisce
 attestatur.

Coronae die 2-do Martii 1839.

(L. S.) **Ioh. Barac.**
 (de ciară,) mag. transl.

CX.

1839. Martie 5.

Episcopul Vasile Moga îndrumă pe protopop, ca la alegerile de preoți să se orienteze după ordinațiunile prea înalte din arhivul protopopesesc. (copie.)

Copie.

Ordinatio Ep. dto 5. Martie Nro 150.—1839.

P. P.

Frăția ta să cauți în arhivu protopopesesc și acolo vei afla chipul faceri candidațiilor dela prénaltul loc poruncit și după acela să urmezi și să încată odată dela acest fel de nedriptitații numai ostentoare.

Ioan Popazu.
protopopu locului.

E. Vasilie Moga.

XCI.

1839. Martie 10.

Protestul reprezentanței bis. din Șchei, în contra amestecului episcopului și protopopului la candidările de preoți — în care protest să susține dreptul obștii normat în instrucția bis. lor.

Cinstite Domnule Protopoape!

La acé mai din urmă arătaré sfinții tale despre alegeré și candidăluiré de un paroh la sfânta biserica noastră, are măhnita reprezentație a ă-și da cu protestație ačasta a sa hotărâtă declarație în scris din următoarele temeiuri, că

De vreme ce preaosfințitul D. episcop numai la o simplă instanție nedréptă :1 unori oameni puși la cale de alți în 14. Dechemvr. 1838. cu Nro 628. s-au milostivit a porunci expresse, ca să să pue în candidație născutul din satul *Rășnov* păr. *Ioann Petric*, parohul novițius din *Brașovu-vechi* și așa să să facă candidația, însă înțelegându-te cu reprezentația. Dar fiind-că sf(i)nția ta tot nu ai voit să te înțelegi cu ačastă reprezentație, nice ai vrut să i-ai în băgare de samă, cumcă acé instanție atingătoare, vătămătoare și spre zarvă uneltită, nu este dela obște, ci numai dela unii din răutate porniți și de cei mai pr-ști amăgiți, mai de jos oameni iscălită

și fără nici un temeiu făcută, (căci mulți din cei iscăliți deșteptându-să s-au arătat apoi, că ei n-au știut ce iscălesc, n-au înțeles nice au auzit cetind numele *Petric*, de al cere să fie paroh aici) și cunoscându-să hatărul și săla ce să face, au fost silită reprezentația a protesta și a ruga pe măriia sa D. episcop, ca din temejurile arătate să-ș tragă înapoi acel intimat. Însă maria sa încă nevoind a să abate dela intimatul cel dintăi s-au milostivit a porunci sub 5. Fevr. 1839. cu Nro 95. de nou, precum-că nici ceruta comisie cercetătoare nu să poate slobozi nici intimatul acela nu și-l trage înapoi c'espre o parte, iar despre altă parte nici pă jalbă simplă și răspuns simplu nu poate încheia hotărâre desăvârșit, fără numai ex abrupto poruncește, ca să să săvârșască candidația în chipul cel dintăi poruncit. Cu ačasta neputând reprezentația a să mulțami împotriva iușului avut, au fost silită iarăș a protesta și a insinălui recurs. Însă sfinția ta, ca să tai doară drumul recursului ai zămislit însușire, socotind a căștiga hatăr, ca să ne poci aduce la placum, și aici mijlocit a să revocălui instanția cea interesată, care revocație s-au primit și s-au ertat vătămările, dar dela i(u)șul său neputându-să abate reprezentația, pentru hatărul nimăruia, au ales 3. trei persoane de oraș de s-au pus în candidație, după iușul său și nu a primit sila cugetată a vără pă streinul și a da înapoi pă fii orașului.

Iar sfința ta văzând, că păr. *Petric* nu s-au vărât în candidație téi măniat și ai început a striga

a te înjura și a te blestema, făcând minuni, ba încă cu amelintări téi lăudat, de s-au dus o veste, cu acia care nu s-au mai auzit a fi urmat nice un un preot mai de rând, dar ci că un învățat theolog de *Viena*, și au rămas lucrul împedecat cu al 3-lé candidat.

Mergând la *Sibii* după altă poruncă nu néi împărțășit nimica în copie, ci numai prin grai ne arăți a fi tot acea poruncă și ne silești a pune tot pă numitul părintele *Petric* în candidație, lăudându-te cu iușuri, care noo nu ne sânt cunoscute și ne mirăm cum ar putea fii aceia, știind noi înaltele porunci, ce să vor țitălui mai în jos și așa nepu-tând a da nici un crezământ la ačasta, nici o urmare nă să poate face. Ba încă de vreme ce obșta cé mare și de frunte, cu parté neguțătoréscă și cu lăcuitori cei de frunte, cum și cealalți, aflând de sila ačasta ce faci, s-au foarte întărătat și s-au sculat cu protestație asupra reprezentației, ca să nu să sloboază după hatărul nimănu, nici la sila ce să face și nice într-un chip nu îngăduéște a să pune streinul păr. *Petric* în candidație, fiind-că noi avem destui fii de ai orașului spre tréba orașului și spre tréba ačasta, unii de mai mulți ani slujitori la sfânta biserică, alții care din mica copilărie să străduesc la școalele céle mări, cari și acum sânt mai pricop-siț și cu mai multe științe înaintați decât streinul acesta. Așadară reprezentația urmând datorii sale, iar nu după hatăr, nici după sila acé oprită să îngrijască binele obștii spre folosul, linișté, odihna,

plăceré, și mulțămirea ei a nu cădea în urgia poporului, care sf. ta cu sila această te silești a o ațata în loc de a o potoli. după însuși a sa datorie și ai început încă a te lăuda cu amelintări rele, că vei lua alt drum, care amelintări și cuvinte protivnice ce ne-ai grăit în față numai cu Duhul blândetelor lém răbdat.

Drept aceea, ca să lipsască cuvintele cele de prisos văzând, că cu sf. ta nu să poate înțelege niminea, că nu iai iușul poporului în conziderație, iată pūteré înaltelor orândueli, mai ales cum sună préinal. și milostivele dicreturi, unde î. cr. gubernium la 20. Iulie 1804. Nro gubr. 5820. și la 17. X-vrie 1810. Nr. 10993. s-au milostivit a porunci, ca pre cei 3. candidați întru preoți, să-i alégă 12. bătrâni sau reprezentași, să arate protopopului și apoi să le dé votumuri după plăceré lor, căroră le trebuie preot, ba și însuși pré bunul împărat încă adese ori s-au milostivit a porunci, ca la vacantele parohii, să nu să pue cu sila nici un preot, fără voia par(o)hianilor, mai poruncește î cr. gubernium la 16. Mai 1816. cu Nr. 3625. și oprește, ca preoții neuniți să nu să așeze cu sila în parohia și iară î. imperat la 20. Septemvrie 1820. cu Nro aul. 9178. — litt. 337./1820. strașnic poruncește, ca tetulatul Dom. episcop al *Ardealului* să depărteze toate pedecile, prin care să vatămă cultura poporului, că îndesaré cu cuiva, ce să vărăște în vre-o stație preoțască văduvită pricinuește neunire, urăcune și vrăjmășuire întră parohi și între parohiani și această

îndesare cu sila vărătă este tare oprită dela pré î. împărat, ca să nu să facă fără voia poporului și chiar întru urmarea acestora grăește î. dicret guber. din 17. Mai 1837. Nro 3928. prin care este hotărât, cumcă iușul la alegeré și candidăluirea de paroh în vacanta parohie nu să poate lua de obște nici odată. Așadară știindu-să reprezentația de puterea acestor pré înalte porunci, dacă sf. ta nu voește a înțelege, protestăluște, ca să nu mai faci reprezentații atâta val, silă și supărare și să-ți cauții drumul, care știi și fiind-că și după protestațiile obștii, caré cu tot poporul s-au întărâtat acum foarte asupra silii aceștia, iar mai vărtos, după iușul poporului nici într-un chip numitul dela satul *Râjnov* p. *Petric* și novițius paroh din *Brașovechi*, nu să poate priimi în candidație, așa s-au hotărât dela reprezentație, aceste 3. persoane născuți din sânul poporului și s-au pus în candidație. Iar împotrivă stând, silită este reprezentația a insinăului din nou recurs la î. cr. gubernium și până și la pré î. curte împărătească și va jelui chiar și asupra persoanei sf. tale și ace-lora cu care téi înțeles a face această turburare poporului acestuia cu dovez descoperindu-le în ce chip ai zămislit și sămănat în orașul acesta spargeré liniștii și a păzi de obște de 2. anii de zile, de când tém primit, ca pre un fiu de oraș și de un ann de când ești protopop și nefiind mulțămită reprezentația cu intimatul mării sale dom. episcop dimpreună cu obșta este silită a protesta de recurs, cerând ca mai bine să lipsască acuma acela din candidație,

decât a trage mai pre urmă proţes, pentru neplăcerea şi nemulţămire poporului, ce să face cu sila chér împotriva préînalţelor dicreturi şi reşcripturi împărăteşti şi așa să rămăe lucrul ei statu quo, până când va veni hotărăre dela prea înaltele locuri şi ne mai suferind alte dişputaţii cu sf. ta vom face şi ecşteptie şi vom cere să ni să orânduiască un alt mai cu pracsie comisareşi bisericesc în tréba candidaţii aceştia, pentru-că reprezentaţia nu poate face împotriva voii obştii nimica, pentru hatărul nimănuia, ci caută să caute numai mulţămire obştii spre dragosté, plăceré, linişté, pacé şi odihna poporului. Drept acea spre ocoliré tocma a tuturor zizaniilor, a turburărilor şi a neplăcerilor de obşte este silită reprezentaţia iarăşi şi iară a protesta.

Braşov în 10. Martie 1839.

XCII.

1839. Martie 13.

Protestul reprezentanţilor bis. din Şchei, în contra ingerinţelor protopopului în administraţie. (original.)

Pré cinstite părinte protopoape!

De vréme ce în fiinţa de faţă a Domnului inspector politicesc şi a sf(i)ntii tale s-au început

socotéla s. bisericii în 17/5 Martie a. c. a să lua, însă atunci numai din pricina vremii scurte nu s-au putut săvârși și sf(i)nțîia ta cu acel prilej împotrivă nimica nu ai arătat, fără decât s-au hotărât, ca următoare Duminecă să să continăluîască înainte.

1-mo. Drept-acéia la 24/12 Martie a. c. iarăși, după obiçaîu în ființa de față a dom. inspector și a sf(i)nțîii tale, au început a să urma reviziîa socoteliî, însă sfințîia ta atunci îndată cu o deosebită pricinuire turburătoare ai dat înainte reprezentanțîi și a domnului inspector, precum-că după înaltele orândueli, știindu-te a fi însuți prezeș la luare socoteliî sf. bisericî, mai nainte până ce nu ți să vor da protocoalele bisericî, documenturile și zapisele, ce să țin de această socolélă, a le duce la casa sf(i)țîii tale, spre a-le revidălui mai cu răgaz, fiind capitalul s. bisericî foarte mare, de nu poți a te învinge numai prin correntă revizie de aț puté pune iscălitura la o așa însemnată sumă de capital al s. bisericii, așadară la această au fost silită reprezentațîia aț arăta sf(i)nțîii tale, precum-că reprezentațîia nici într-un chip nu poate a da afară din casa s. bisericii protocoalele, cu atâta, mai puțin zapisele și documenturile s. bisericî, căci nici în vremile céle mai dinainte, nici odată acésté din casa s. bisericî nu s-au strămutat, spre astféliu de neobičnuită oculație și ți s-au răspuns și această, precum-că dacă ai avut această poftă și răvnă, pentru ce nu ai deschis cuvântul acesta de atunci, până a nu să începe socotéla, că îndată ar fi fost gata reprezentațîia a ți le arăta

de față, după cum și acum totdeauna îți sânt în ochii sf. tale, iar a să da afară nici într-un chip nu să poate, însă sf(i)nțiia ta ai început a pofti această, poate numai, ca să împédecă și această, după cum toate lucrurile léi împiedecat și léi încurcat și singur știi cu ce cuget ai scornit această reflexie. Drept-aceia fiind-că reprezentațiia nu poate suferi de asta socotéla s. bisérici de 2. ani neîncheiată, numai din pricina însușirilor sf(i)nții tale, te pofteste, ca în săptămâna această până Sâmbătă să silești însuși prin oculațiia s. tale, ca să ăa sfârșit socotéla de a să puté așterne pă Dumineca viitoare la cinstita inspectiia politicăscă, căci altminterlé toată administrațiia s. biséricii va rămâne împiedecată supt însuș a s. tale dare de sémă, totdeodată poftindu-te însă ca negreșit să-ț arăți formalitetul prezidialicesc, prin care te arăți a fi singur răspunzătoriu pentru tot bunumul biséricii aceștiia și prin care poți micșora sau mimicnici toate hotărârile, céle cu înțelégere făcute a le reprezentanții și vré să le vază în scris, după cum și prin graiu ai arătat, știind reprezentanțiia foarte bine sunetul pré înaltelor ordinații, cumcă fundușul bisericesc are reprezentațiia cu înțelégéré parohului celui mai bătrân de al administra și a întimpina din veniturile lui toate trebuințele céle de lipsă pă séma bisericii și acelor-ce să țin de biserică.

2-lé. De vréme ce în pricina fostului profesor *Eustatie Pop* reprezentațiia fu silită, întru urmaré î. decreturilor guberniale și a delib. judițial, ca să să ăa în calé legi cu sfătuiré sf(i)nții tale, spre

ocoliré altor cheltueli, a face împăcuire cu hotărâre, ca să-i să dé sumă de fl. 300. w. w. acum iară sf(i)nția ta ai protestat, ca să nu să dé bani afară, pricinuind prin această anză de alte mai încolo valuri și cheltueli, reprezentația iarăș îți face cunoscut sf(i)nții tale, ca de acum înainte singur să îngrijești lucrul acesta cu dânsul, pentru-că reprezentația nu să poate abate dela această împăcuire, nici a-i da mai mult sau a mai cheltui dela biserică în îreba aceasta, ci mai vârtos ori ce altă îngreunare s-ar mai întâmpla însuș să dai sēma din avutul sf(i)nții tale.

3-1é. Reprezentația poftéște, ca epatrafirul ce-ți s-au dat în mână din vistieria s. biséricii, fiind un odor dăruit dela casa răposatului D. protopop *Ignatie Carabeș*, pentru pomenirea sf(i)nții sale, să-l aducă, ca să să așeze la locul său, cum și sfita, ce s-au dat la s. biserică de către părinții răposatului *Gheorghe Iâns* prin sf(i)nția ta, încă să să aducă în casa s. bisérici, ca să să poată împlini dorința benefactorilor, după înscrisul ce s-au dat aici.

Protesteluind cēre reprezentația dela sf(i)nția ta a da răspuns și împlinire la această toate.

Brașov în 13/25 Martie 1839.

*Reprezentația prin
Nicolae Voinescu.
și Ioan Teclu.*

XCIII.

1839. August 13.

Iosif Barac (*absolvent de iură*) *mulțamește reprezentanților, că la candidat la postul de parah. (orig.)*

Précinstiților domni reprezentanși și curatorî, mie bunî patronî!

Cunoscând eu dragosté Domniilor voastre spre mine, cariî, după făgăduința mie în scris încredințată, ați bine voit a mă pune în candidația de preoție la această sf(ă)ntă biserică, încă în neființa mé aici, din adâncul inimii méle vă foarte mulțamesc și fiind-că am fost următoriu poruncii episcopești, după rezoluția mării sale a préosf(i)ntîtului Domn episcop, aici în extract alăturată sub ./., de am pus cunună învățăturilor méle și am absolvăluit acum pre urmă în curgeré de doi anî și științele iuridicești, adecă legile, precum arată absolutoriumul meu aici în copie tălmăcit alăturată sub B., cu umilință și cuviincoasă plecăcune mă recomând compatriotismului și dragostei Domniilor voastre cei părintești și de aici înainte, carele nu voiu lipsi am împlini datorințele, ce așaptă patronimé Domniilor voastre și dragosté obștiî dela mine rămâind

Brașov în 13. August 1839.

al Domniilor voastre plecată slugă

Iosif Barac.

absolut iurist.

XCIV.

1839. Septembre 22.

Protocolul alegerii de preot, ținută în 10 (22) Septembrie 1839. (original.)

Copia.

Actum zu *Kronstadt* in der ober Vorstädter grossen griechisch-nichtunirten Kirche am 22/10. September 1839.

Nach dem S. Hochwürden der H. Bischof der griechisch-nichtunirten Glaubensgenossen mittels Verordnung von 5-ten März l. J. Zahl 150. zu verfügen geruhet, dass zur Besetzung der durch den erfolgten Tod des Hochehr. H. Pfaarers bey dieser Kirche und Protopopen erledigten Pfaarers Ställe die vorgeschriebene Candidation u. Wahl vollzogen werde solle, betreff der Candidation je doch sich Anstände ergeben hätten, welche erst jetzt gänzlich erheben werden konnten, worauf

<i>Thoma Wassiliades</i> cantor dieser Kirche	1-o	} loco
<i>Josef Barak</i>	2-do	
u. <i>Johan Petrik</i> geistlicher der Altst. Kirche	3-tio	

candidirt worden; so wird heute, nach am Freytag geschehenen vorherigen Bekanntmachung der zu vollziehenden Wahl u. heute Veröffentlichung der Candidation, die Wahl vorschriftsmässig vollzogen wobey die Stimme volgender massen abgegeben werden.

Nrus curens	Nomina eligentium	Thoma Wasziliades	Josef Barak	Ioan Petric
1.	Mannole Burbea	1	—	—
2.	Thodorake Popa Iuan	—	1	—
3.	Pavel Latye	—	—	1
4.	Andrei Popovits	—	1	—
5.	Dumitru Panajot	1	—	—
6.	Nicolae Leka	1	—	—
7.	Ioan Hadsî Leka	—	—	1
8.	Ioan Marinovits	1	—	—
9.	Anton Balomir	—	—	1
10.	Thodor Csurku	1	—	—
11.	Weliku Dobri	1	—	—
Latus		6	2	3

Nrus curens	Nomina eligentium	Thoma Wasziliades	Josef Barak	Ioan Petrik
	Translatum	6	2	3
12.	Nicolae Nicifor	1	—	—
13.	Serban Waszilie	1	—	—
14.	Kostandin Ioan	1	—	—
15.	Sztantsu Szimion	—	—	1
16.	Gyeorgye Radu Leka	—	—	1
17.	Ioan Hadsi Csurku	1	—	—
18.	Ioan Dontza	—	—	1
19.	George Nicolaus	1	—	—
20.	Nicolaus Geitenari	—	—	1
21.	Ioan Boban	1	—	—
22.	Ioan Manolye Burbea	—	1	—
23.	Hadsi Ior. H. Genovits	1	—	—
24.	Dumitru Molendak	1	—	—
	Latus	14	3	7

Nrus curens	Nomina eligentium	Thoma Wasziliades	Josef Barak	Ioan Petrik
	Translatum	14	3	7
25.	Nicolae Braents	1	—	—
26.	Dumitru Bratu	—	—	1
27.	Radu szin Radu Leka	—	—	1
28.	Ioan Ardeleanu	—	—	1
29.	Ioan Fogarasi	1	—	—
30.	Ioan Kelin	—	—	1
31.	Waszilie Pedure	—	—	1
32.	Gyeorgye Peligrad	1	—	—
33.	Nicolae Szekoroja	—	—	1
34.	Dumitru Gall	1	—	—
35.	Waszilie Kretzoi	1	—	—
36.	Waszilie Szfetea	1	—	—
37.	Mihaile Pedure	—	—	1
	Latus	20	3	14

Nrus curens	Nomina eligentium	Thoma Wasziliades	Josef Barak	Ioan Petrik
	Translatum	20	3	14
38.	Georgye Ioszif	—	—	1
39.	Dumitru Manyu	—	—	1
40.	Waszilie Pitis	—	—	1
41.	Gyeorgye Morariu	—	—	1
42.	Ioan Kretzoi	1	—	—
43.	Waszilie Iordake	—	—	1
44.	Dumitru Orgidan	—	—	1
45.	Nicolae Orgidan	1	—	—
46.	Georgye Pedure	—	—	1
47.	Ioan Pedure	—	—	1
48.	Dumitru Olteanu	—	—	1
49.	Dumitru Willi	1	—	—
50.	Nicolae Teklu	—	—	1
	Latus	23	3	24

Nrus curens	Nomina eligentium	Thoma Wasziliades	Josef Barak	Ioan Petrik
	Translatum	23	3	24
51.	Nicolae Christea	—	—	1
52.	Dumitru Orgidan	—	—	1
53.	Antonie Russu	—	—	1
54.	Waszilie Gemulea	—	—	1
55.	Kosztandin Thiu	—	—	1
56.	Georgye Balya	—	—	1
57.	Ioan Spuderka	—	—	1
58.	Petru Gemulea	—	1	—
59.	Georgye Priscu	—	—	1
60.	Georgye Florea	—	—	1
61.	Ioan Munteanu	—	—	1
62.	Ioan Serban	—	—	1
63.	Nicola Szpuderka	1	—	—
	Latus	24	4	35

Nrus curens	Nomina eligentium	Thoma Wasziliades	Josef Barak	Ioan Petric
	Translatum	24	4	35
64.	Andrei Mezgereanu	—	—	1
65.	Arsenie Sztinge	—	—	1
66.	Nicolae Selariu	1	—	—
67.	Nicolae Gemulea	1	—	—
68.	Sztojan Roskan	—	1	—
69.	Ioan Turbure	1	—	—
70.	Serban Soroda	1	—	—
71.	Ioan Szpuderka	—	—	1
72.	Petru Mailat	—	—	1
73.	Petru Gotsman	—	—	1
74.	Ioan Pitis, sen.	—	—	1
75.	Ioan Sztroje	—	—	1
76.	Nicolae Gredinariu	—	—	1
	Latus	28	5	43

Nrus curens	Nomina eligentium	Thoma Wasz liades	Josef Barak	Ioan Petrik
	Translatum	28	5	43
77.	Nicolae Woina	1	—	—
78.	Georgye Buneverze	1	—	—
79.	Georgye Gredinariu	—	1	—
80.	Ioan Herba	—	—	1
81.	Ioan Purkerea	—	—	1
82.	Waszilie Negus	—	—	1
83.	Waszilie Bodjan	—	—	1
84.	Ioan Csepesku	—	1	—
85.	Ioan Morojan	—	—	1
86.	Waszilie Langes	—	—	1
87.	Ioan Thoma	—	—	1
88.	Dumitru Szpuderke	—	—	1
89.	Manolye Ioan	1	—	—
	Latus	31	7	51

Nrus curens	Nomina eligentium	Thoma Waszliad 35	Josef Barak	Ioan Petrik
	Translatum	31	7	51
90.	Andrei Hadsî Ioan	1	—	—
91.	Radul Pitîs	—	—	1
92.	Nicolae Preda	—	—	1
93.	Ioan Dulţsatze	—	1	—
94.	Ioan Gernetz	—	—	1
95.	Georgye Mezgeria	1	—	—
96.	Stephan Dulţsatze	—	—	1
97.	Radu Sztenisor	1	—	—
98.	Ioan Sztinge	—	—	1
99.	Petru Ioan	—	—	1
100.	Kiritze Munteanu	—	—	1
101.	Georgye Bidju	—	—	1
102.	Nicolae Pantzu	—	—	1
	Latus	34	8	60

Nrus curens	Nomina eligentium	Thoma Wasziliades	Josef Barak	Ioan Petrik
	Translatum	34	8	60
103.	Ioan Braents	—	—	1
104.	Georgye Pakiki	—	—	1
105.	Petru Bidju	—	—	1
106.	Andrei Korbu	1	—	—
107.	Ioan Pantazi	1	—	—
108.	Ioan Teklu	1	—	—
109.	Nicolae Dima	1	—	—
110.	Aron Tempian	1	—	—
111.	Bukur Kozsokariu	1	—	—
112.	Dumitru Csipeszku	—	1	—
113.	Dumitru Stephan	—	—	1
114.	Georgye Neagoe	1	—	—
115.	Nicolae Pervul	1	—	—
	Latus	42	9	64

Nrus curens	Nomina eligentium	Thoma Wasziliades	Josef Barak	Ioan Petrik
	Translatum	42	9	64
116.	Waszilie Fulga	—	—	1
117.	Georgye Dimitriu	1	—	—
118.	Waszilie Martsa	1	—	—
119.	Miku Furnike	1	—	—
120.	Waszilie Orgidan	—	1	—
121.	Radu Furnike	—	—	1
122.	Dumitru Merojan	—	—	1
123.	Ioan Mamulea	—	—	1
124.	Georgye Molya	—	—	1
125.	Ioan Brassoventu	—	—	1
126.	Ioan Kretzu	—	—	1
127.	Dumitru Resnoventu	1	—	—
128.	Ioan Berbutsan	—	—	1
	Latus	46	10	72

Nrus curens	Nomina eligentium	Thoma Wasziliades	Josef Barak	Ioan Petrik
	Translatum	46	10	72
129.	Minku Komanovits	—	—	1
130.	Dumitru Oztotzoi	—	—	1
131.	Georgye Warvare	—	—	1
132.	Petru Butmeloi	—	—	1
133.	Nicolae Dumitru Voina	1	—	—
134.	Georgye Ruszoiku	—	1	—
135.	Nicolae Labes	1	—	—
136.	Nicolae Bidju	—	—	1
137.	Ioan Loga	—	—	1
138.	Waszilie Gemulea	1	—	—
139.	Waszilie Zsudele	—	—	1
140.	Nicolae Labes	1	—	—
141.	Ioan Popeszku	—	—	1
	Latus	50	11	80

Nrus curens	Nomina eligentium	Thoma Waszillades	Josef Barak	Ioan Petric
	Translatum	50	11	80
142.	Radu Ilie	1	—	—
143.	Nicolae Kersztolovean	1	—	—
144.	Dumitru Thodoran	1	—	—
145.	Petru Pelisor	—	—	1
146.	Nicolae Pedure	—	—	1
147.	Ioan Bomitzu	1	—	—
148.	Thoma Bantsu	—	—	1
149.	Ioan Oztotzoi	—	—	1
150.	Ioan Lupu	—	—	1
151.	Irimie Muszkalu	1	—	—
152.	Mavrodin Bukur	—	—	1
153.	Ioan Martin	1	—	—
154.	Dumitru Furnike	1	—	—
	Latus	57	11	86

Nrus curens	Nomina eligentium	Thoma Wasziliades	Josef Barak	Ioan Petrik
	Translatum	57	11	86
155.	Georgye Lingure	—	—	1
156.	Radu Lupan	—	—	1
157.	Waszilie Negus	—	—	1
158.	Nicolae Gerlidsa	—	—	1
159.	Bukur Kersztolovean	—	—	1
160.	Ioan Zsudele	1	—	—
161.	Ioan Kerlidsa	—	—	1
162.	Radu Sztinge	—	—	1
163.	Waszilie Morojan	—	—	1
164.	Waszilie Sztinge	—	—	1
165.	Ioan Popassu	—	—	1
166.	Ioan Zsippa	1	—	—
167.	Nicolae Woineszku	—	1	—
	Latus	59	12	96

Nrus curens	Nomina eligentium	Thoma Wasz.liades	Josef Barak	Ioan Petrik
	Translatum	59	12	96
168.	Georgye Dezsu	—	—	1
169.	Florea Purkerea	—	—	1
170.	Nedelku Bidju	—	—	1
171.	Nicolae Oanke	—	—	1
	Summa	59	12	100

Wo mit gegenwertiges Wahl Protocol geschlossen und unterfertigt wird, so geschehen zu Kronstadt am 22/10. September 1839.

(L. S.) *Johan Georg Albrich v. Albrichsfeld.*
senator u. Kirchen Inspector.

(L. S.) *Johan Poppassu.*
Local Erzpriester.

Nro 2943 — 1839.

Zur Erlangung der Bästättigung des Hochwürdigen H. Bischofs der griechisch-nichtunirten Glaubensgenossen, wird der oben aufgeführten Massen durch Stimmen mehrheit zum 3-ten geistlichen bei der grossen hiesigen oben Vorstädter griechisch-nichtunirten Kirche vorschriftsmässig erwählte dermalige Geistliche bei der Altstädter Walachischen Kirche *Johan Petrik* als ein Man von unbescholtenen Rufe, hiemit auch von Seiten dieses Magistrats empfohlen.

Kronstadt den 25-ten September 1839.

*Vom Magistrat der k. freien Stadt u. Districts
Kronstadt.*

durch

(L. S.) **Josef Frid. Trauschenf.**
Senator u. Obernotair.

S-au dat afară din arhivumul scaunului proto-
popesc 1-lé al Braşovului.

Braşov 1-a Noembrie 1839.

Ioan Popazu.
prota locului.

XCV.

1839. Septembre 30.

Mai mulți parohiani dela bis. din Șchei, cer dela reprezentanți, ca să pună diacon la bis. și să trimită pe tânărul Iosif Barac la teologie. (orig.)

Cinstită reprezentație a sf(i)n. biséricii cei mari din *Bolgarseg!*

De vrème că de multă vrème lipséște o obișnuită podoabă a sf(i)n. biséricii noastre, în caré ném pomenit cu diăcon a să săvârși slujbele céle dumnezeeshi aicé ca la o maică a biséricilor pravoslavnice neunite, așa să roagă obșté, ca să binevoiască cinstita reprezentație a pune în lucrare, spre a să împlini acum și această lipsă, ca și la alte mai mici biserici încă au diăcon pentru podoaba bisérici, însă și până atunci va face bine cinstita reprezentație a mijloci, ca tânărul candidat *Iosif Barac*, carele este poftit de noi a păși la acest cin, să-ș câștige recomendație dela Domnul protopopul locului, ca să nu întârziâze a méрге, ca să săvârșască și cursul bogosnoviei, după rânduială, neavând înđoială cu cinste rămânem

Brașov în 30-lé Sept. 1839.

ai cinstitei reprezentații gata spe slujbă.

Văsi Stinghe.

tatăl de vecin.

Gheorghe Floria.

tatăl de vecin.

Eu *Dumitru Cialău*.
Voicu sină Pravilă.
Gheorghe Manole Burbé.
tatăl de vecini.
George D. Furnike.
Micu B. Furnică.
Simion Brezėnu.
Vasilie Pădure.
Theodor Urzică.
Dumitru Orghidană.
Iohanis Ococol¹⁾.
Dușu Stinghe.
Hristé Orghidan.
Radu Furnică.
Eu *Gheorghe Voina*.
Neculae Floré Orghidan.
Nicolae G. Țințanu²⁾.
Floré Pitiș,
Petré Croitor.
Gheorghie Muntén.
Dumitru Bratu.
Ioan G. Muntén.
Necula Bărbucian
Văsi Marcé.
Petru Mălăiat.
Dumitru Mititigoci³⁾,
ăl tânăr.
Văsii Mușicoiu.

Neculae Morară.
Ioan Spudercă.
Costandin Țiu.
Bucur Pitiș.
Gheorghe Crețoia.
Ion Bardă, ăl tânăr.
Dumitru Săcărăoiu.
Pătru Ardelėnu.
Bucur Cojocar.
Anghel Ivan.
Ion Popesco.
Ioan Brezėnu.
Eu *Neculae Voina*.
Bucur Pitiș.
Ioan Șușaca.
Radu Pitiș.
Ion Turbure, ales *Mirică*.
Dumitru Păligrad.
Ion Ardelėnu.
Costandin Ioan.
Ion Purcărė.
Milu Purcărė.
Floré Purcărė.
Dumitru Mălăiat.
Văsai Baboe.
Todor Benghé.
Radu Turbă.
Neculae Panțu.

---

¹⁾ cet. *Oșoțol*. ²⁾ cet. *Țintărenu*. ³⁾ cet. *Mitigoci*.

- Gheorghe Ișu.*
Gheorghe Fugaci.
Necula Labeși.
Văsâi Găurică.
Pătru Butmăloi.
Văsâi Vili.
Ion Bușté.
Văsâi Crofoțu.
Radu Manu, ăl tânăr.
Ion Ardelénu.
Ion Pitiș.
Necula Spuderca.
Marie lu Neculae Mitoc.
Dușu Preda.
Necula Vili
Gheorghe Voina.
Ioan Munténul.
Neculae Munténu.
Neculae Chivu.
Neculae Râ(ș)novanu.
Gheorghe Iosiv.
Vasile Moș.
Dumitru Prișcu.
Dumitru Molândac.
Floré Bălași.
Ioan Cherné.
Mitru Gonțé.
Necolae Preda.
Irimie Preda.
Gheorghie Pătranu.
- Necolae Bălași.*
Radul Gărneț
Radul Pachic.
Necolae Zgărdé.
Gheorghe Măzgărénu.
Ion Secelénul.
Văsi Rășnovanu.
Ion Prișcul.
Ion Oncănu.
Ioan Brâncă.
Gheorghe Cherné, cel bătrân.
Theodoră Muntén.
Gheorghe Gal.
Ion Puf.
Andrei Brenci.
Ioan Bidul.
Gheorghe Mitoc, tânăru.
Gheornhe Mitoc, bătrân.
Dumitru Vili.
Andrei Cacăs.
Vasilie Sfeté.
Mavrodin Bucur.
Necola Tarbă.
Maria Măzgărénu, văd.
Paraschiva lu Gal, vădu.
Gheorghe Munténu.
Vasil(e) Sărbul.
Stanca lui Văsii Măz-
gărénu, văduva.
Dumitru Mămulă.

Vasile Mazăre.

Bucur Munténu.

Dan Răşnovanul.

Gheorghe Mărinel.

Gheorghe Caţanaşi.

Gheorghe Bratul, ăl tânăr.

Gheorghe Măzgărenul.

Inū numele opşti

Ion Stan Croitor.

Nicolae Pascu.

Gheorghe Lingură.

XCVI.

1839.

*Reprezentantul Ioan Fişa încredinţează obştea, că
să va face candidaţie pentru al 3-lea post de paroh şi
pentru postul de diacon. (original.)*

Iubiţilor noştri compatrioţi!

Cu durere de inimă simţim în putere mări sale
Domnului nostru epis. din 14. X-vr. — 1838. Nro 628.,
caré prin a D-voastră nedréptă părá s-au slobozit
cătră noi după cuprinderé, caré prin cins. scaun
protopopesc la 18/30. X-vr. — 1838. ni s-au publicat
şi în copie ni s-au dat, părá aceia a D-voastră o
vedem că curge numai din neînţelegere şi din slă-
bićune despre o parte: iară despre alta să vede a
fi şi meşteşugită, căci păcăt este reprezentăţiei spre
vătămăre, cu atăta mai mult este şi spre călcaré
drepturilor sf. biserici, după cum vedem acuma, că
şi D-voastră o simţiť, căci o revocaťi şi ceroťi ertaré

pentru nebăgaré de samă a urmării D-voastră. Noi dară pentru dragosté iubitei noastre obști, pe care o vedem că-și bănuște greșala cé nesocotită și o cunoaștem, că și dănsa simte din inimă, că pă nedreptate suferim mil. împuțâie a st. sc. epis. și să căește de această urmare, cu blândă inimă și din tot sufletul am hotărât a le ierta această smintélă, ce au pricinuit reprezentației amărâtă și nedréptă împuțâie dela sl. sc. epis. și cu atâta mai vârtos, căci această reprezentație încă din anul 1826., de când prin milos. decreturi gubernialicești s-au premenit, cu îndestulată stradanie și fără cel mai mic interes s-au silit a înainté folosurile sf. biserici, după cum de obște este cunoscut și văzut, numai spre mulțămire și ajutorința iubitei noastre obști, spre împodobire sf. biserici și spre ridicare școalelor de obște și este încredințată din deplin, că această nedréptă părră cu 112. iscălituri nu este acolo înțintită, ca să derépăne drepturile sf. biserici s-au să să vate me haracterul reprezentației cât de puțin, ci este mai mult acolo adresată, ca să să împlinască vacanta ștație de al 3-lé paroh și a unui diacon și această iareș numai după dreptul sf. biserici întocmindu-să și înțelegându-să după milostivele înalte ordinații, ce are această sf. biserică și iubita noastră obște câștigate, după-cum acumă înainté acești sesii ați glăsuț, pentru această dară fiț D-voastră odihniți și încredințați, că cu bună înțelegere a întregi reprezentației cu cinst. prot. 1-îu al *Brașovului*, să va pune fără zabavă înainté D-voastră trei persoane spre

votizație de parohul al 3-lé, apoi mai pă urmă și de un diacon și D-voastră, după adevărată simțire și curată cunoștință a sufletelor D-voastră, le veți da votumuri slobozi, fără interesație, ci numai din cunoștința sufletului, fiind sufletele noastre răspunzătoare la asemenea alegere de preot și păstoriu sufletească al orașului nostru.

Reprezentăția

prin

Ion Jippa.

XCVII.

1841. Iunie 23.

Obștea din Șchei invită pe episcopul Vasile Moga să le sfințească biserica.

Prél. și pré os. Doamne episcoape, noao pré-milostive părinte!

Foarte de mulți ani n-am avut norocire a vedé și primi pré pré. măria ta, prébușul nostru părinte pre locurile acesté, nu mai putând acum mai mult suferi în inimile noastre a tuturor pă drept înflăcărat arzătoare dorință a ne învrednici de pré. persoana mării tale, numai putând zicem a rămâne mai mult lipsiți de aca d(u)hovnicescă mângăere, drept-aceia fiind-că întru această vreme, poftind neîncungurat stă-

rile împrejur sf. biserica noastră, nu numai pre din afară, dară și pre din lăuntru în sf. altar și pretutindéné însemnat s-a înnoit ba și în locul tâmplei cei vechi acum s-au ridicat alta noao, am dori cu toți din tot cugetul și din tot sufletul nostru a avé norocire și a ne învrednici a te vedé pre prél. măria ta prénălțat și prébunul nostru arhieru slujind și sfintind înoita biserică, spre desăvârșita odihnă sufletelor și d(u)hovničasca mângăere a inimilor noastră a tuturor și a întregi obșți.

Indrăznim așadară cu că mai adăncă smerenie umilit a ne ruga milostivește prél. măria ta spre • mai sus cu .toată plecăčună descoperitul scopos spre mângăeré noastră a d(u)hovniceștilor fi ai prélumin. mării tale părintește în persoană a ne cerceta.

Cari cu că mai înflăcărată răvnă așteptând și cu încredințare nădăjduind sărutăm binecuvântătoarele mări și rămănem

aî prél. m. tale

umiliți servi.

XCVIII.

1841. Iunie 23.

Adresa obștii către pâr. protopop, prin care-l roagă să le înainteze invitarea adresată episcopului de sub XCVII.

P. P.

Pré bine sânt cunoscute cinst. D-tale înoirile și reparațiile, ce s-au făcut în ani aceștia la biserica noastră, noi am dori să vie măria sa D-nul episcop să slujască și să sfințască biserica, după cum din alăturata noastră a tuturor și a întregi obștii rugă-
čune mai pă larg vei vedé, care rugare o așternem č. D-tale, ca pă lângă amăsurată comitive, să o înaintezi pré. m. sale și să mijlocești a dobândi ceruta mângăere.

Care nădăjduind sântem ai c. D-tale

dto 23. Iunie (5. Iulie) 1841.

umiliți servi.

XCIX.

1843. Martie 15.

Extract din protocolul magistratului din 3 Dec. a. 1801., privitor la umblatul cu crucea și la încasarea venitelor stolare.

Auszug aus dem Kronstädter Magystratual geschäfts-Protokoll vom 3-ten December 1801.

M. Z. 3487.—1801.

Das Hochlöbliche K. Gubernium eröffnet unterm 23-ten October 1801. G. Z. 8520. es habe das hierländige griechisch-nicht-unirte Consistorium eine Bittschrift der hiesigen Obervorstädter walachischen Geistlichen Hochdemselben empfohlen, welche folgendes enthalte :

1. Womit diesen Geistlichen erlaubt werden möchte, dass Jahr hindurch viermal, so wie es ehehin gebräuchlich gewesen, die Häuser mit dem Kreutze einzusegnen. In Betreff dieses Gegenstandes, sei jedoch dem Consistorium bedeutet worden: dass von dem Sinn der unterm 18-ten Ian. 1787. Z. 264. erflossenen Höchsten Entschliessung nicht abgegangen u. sonach eine mehrmalige Einsegnung der Häuser nicht zugestanden werden könne, als diese Höchste Vorschrift erlaubt habe.

2. Womit ihre Kirchenkinder zur Ablieterung der vermöge den Höchsten Normalien an ihre Geistlichen jährlich zu entrichtenden $\frac{1}{4}$ Kübel Waitzen oder $\frac{2}{4}$ Kübel Haritsch verhalten, oder aber anstatt diesen Früchten die der Kirche zustehenden u. in der Wala-chei befindlichen Güter ihnen überlassen werden möchten. — In Betreff des ersten Gegenstandes werde dem Magistrat aufgegeben, womit derselbe die betreffenden Kirchenkinder zur Erfüllung dieser Schuldigkeit anhalten u. bei allenfalsiger Widerspenstigkeit durch schickliche Mittel sogar zwingen solle. — In Betreff des letztern Gegenstandes hingegen werde dem Magystrat aufgegeben, über den Bestand jener Güter u. die davon fallenden Einkünfte, wohin solche bisher verwendet u. wozu sie vermöge ihrer Stiftung bestimmt worden, diejenigen, welche um diese Sache die beste Kentniss hätten zu vernehmen u. sodann hierüber bis den 15-ten Decembér einen umständlichen Bericht einzusenden.

3. Enthalte die Bittschrift jener Obervorstädter Geistlichen auch diese Beschwerde, dass der bei der griechischen Kirche in der Stadt angestellte Geistliche mehrmalen im Jahr nach seinem Belieben die zum Obervorstädter Kirchspiele gehörigen Häuser einsegne; weswegen denn dem griechisch nicht-unirten Consistorium das Nöthige bedeutet u. zugleich dem Magistrat aufgegeben werde, diesen Missbrauch u. diese Eingriffe in fremde Gerechttame dem griechisch en Geistlichen schärfstens zu untersagen.

Endlich hätten sich jene Obervorstädter Geistlichen auch dahin erklärt, dass sie in Zukunft auch die in der Stadt wohnhaften Walachen bei Krankheiten nicht besuchen u. ihnen auch die Sacramente nicht reichen wollten, weil sie von diesen weder die vorgeschriebene jährliche Gebühr erhalten könnten, noch ihnen auch zugestanden werden wolle, deren Häuser mehrmalen in einem Jahre einzusegnen.

In Betreff dieses Gegenstandes sie dem griechisch nicht-unirten Consistorium bedeutet worden: dass, da in der, wegen der Differenz zwischen der hiesigen griechischen Companie und dem verstorbenen Bischof *Gerasim Adamovits* in Betreff der in der Stadt erbauten griechischen Kirche u. der geistlichen Gerichtsbarkeit über die Griechen, dann wegen eines bei dieser Kirche anzustellenden walachischen Kaplans u. anderer Gegenstände, erflosteren höchsten Entscheidung, der walachische Kaplan von dieser Kirche aus dem Grunde abgeschafft worden, weil die Obervorstädter — Geistlichen den in der Stadt sich aufhaltenden Walachen in Krankheiten beistehen und solche mit den Sacramenten versuchen sollten, diese Geistlichen von dieser Verbindlichkeit nicht freigesprochen, vielmehr hiezu ernstlich verhalten u. bei allenfalsiger Widersetzlichkeit gezwungen werden sollten.

Dient zur Darnachrichtung u. soll die Obervorstädter walachischen Invohner allgemein bekannt gemacht werden: dass sie ihren Geist-

lichen die vermöge Allerhöchster Vervordung von jeder Familie jährlich zu entrichtende Gebühr, als entweder $\frac{1}{4}$ Kübel Waitzen oder $\frac{3}{4}$ Kübel (Haritsch) Sommerfrüchte, entweder in Natura oder in Marktpreis abliefern möchten, weil sie sonst selbst durch Execution hierzu genötigt werden würden.

Den Obervorstädter Geistlichen ist aufzugeben: dass sie

1. Mit Zuziehung ihrer Kirchen-Curatoren binnen 8. Tagen sich darüber erklären möchten: welche Güter ihre Kirche in der Walahei besitze, wievill die davon fallenden Einkünfte jährlich betragen, wozu solche vermöge ihrer Stiftung bestimmt u. wozu sie dermalen verwendet würden.

2. Sich darüber erklären möchten: welche Häuser in der Obervorstadt der bei ihr griechischen Kirche in der Stadt angestellte Geistliche einzusegnen pflege u. ob derselbe diese Handlung auch bei andern als bei den zur griechischen Compagnie gehörigen Inwohnern verrichtet habe.

Herausgegeben zu Kronstadt am 15. März 1843.

(L. S.)
(de cîară)

durch

Karl Gross.

Mag. Secr. und Archivar.

C.

1843. Martie 15.

Estras din protocolul magistratului din 3. Sept. a. 1804., — ordinațiunea guvernială privitoare la săvîrșirea alegerilor de preoți.

Auszug aus dem Kronstädter Magistratual Geschäfts-Protokoll von 3. Septbr. 1804. M. Z. 2080.— 1804.

Das Hochlöbliche K. Gubernium eröffnet unterm 20. Iuli l. J. Z. 5820. es sei bemerkt worden, dass unter den griechisch nicht unirten Glaubensgenossen, bei Gelegenheit der Wahlen ihrer Geistlichen, mehre Unordnungen zu entstehen pflegten; es entstünde nämlich wenn das gemeine Volk bei derlei Wahlen von seinen Vorgesetzten nicht in der Ordnung gehalten würde, leicht Spaltung und Partheien, wobei eben auf die zu geistlichen Aemtern würdigste Individuen der wenigste Bedacht genommen würde, oder aber würden den Kirchenkindern derlei Individuen zu Seelsorgern gleichsam aufgedrugen, zu welchen sie keine Zuneigung hätten. Damit nun auf die Zukunft diese u. mehre andere Unordnungen entfernt würden: so habe das k. Gubernium einverständlich mit dem griechisch nicht unirten Consistorium festgesetzt, dass in Zukunft, wenn bei irgend einer Kirche die

Stelle eines Geistlichen erledigt worden sei, der betreffende Protopop an einem vorher zu bestimmenden u. ihm bekannt zu machenden Tage, daselbst erscheinen u. einverständlich mit den 12. ältesten Mitgliedern der Gemeinde, drei geschickte Individuen ernennen u. der Gemeinde zur Wahl vorschlagen, und dass sodann also gleich die Stimmensammlung anfangen u. noch an dem nämlichen Tage beendigt werden sollte, damit dadurch alle weitere Folgen und Spaltungen entfernt u. den Competenten zur erledigten Stelle keine Zeit übrig bleiben möchte, sich Anhänger zu verschaffen u. dadurch das Wahlgeschäft in Unordnung zu bringen. Damit aber die Wahl in der gehörigen Ordnung vor sich gehen möchte, so solle der betreffende Bezirks-Beamte zusammen mit dem Ortsschreiber bei derselben nicht nur zugegen sein und hilfreiche Hand leisten, sondern es sollten auch beide mit dem Protopopen die Stimmeneinsammeln und nach beendigter Wahl darüber, wie solche ausgefallen, ein glaubwürdiges Instrument ausstellen, welches von allen dreien unterfertigt und besiegelt u. sofort auch von der betreffenden Bezirks-Obrigkeit bestätigt werden sollte.

Damit aber bei Ernennung der Wahl-Candidaten keine Partheilichkeit u. falsche Vorliebe stattfinden, sondern immer auf die zu geistlichen Aemtern würdigsten Individuen Bedacht genommen werden möchte: so sei unter dem nämlichen Tage dem disunirten Consistorium aufgegeben worden, solche Verfügungen zu treffen, dass nur derlei Individuen

zu Wahl-Candidaten ernannt werden sollten, welche sich mit Zeugnissen vom betreffenden Schullehrer über ihren guten Fortgang im Studiren, vom betreffenden Protopopen aber darüber, dass sie die zu einem Geistlichen erforderliche Geschicklichkeiten u. gute Eigenschaften besässen, ausweisen könnten; welcherlei Zeugnisse die Protopopen sowol als die Schullehrer bei Verlust ihres Amtes ohne die geringste Partheilichkeit oder Vorliebe, blos nach des strengsten Wahrheit auszustellen gehalten sein sollten.

Sowie daher dem Vorstehenden zu folge das ofterwähnte Consistorium seinerseits die nöthigen Verfügungen an die Kirchenspiele, Protopopen u. Schullehrer erlassen habe; so werde auch dem Magystrate aufgegeben, gegenwärtige Verordnung bei sich ergebenden Fällen zu beobachten, genaustens zu befolgen und befolgen zu lassen,

Dient zur Wissenschaft und sich ergebenden Fällen zur genauesten Beobachtung und Darnachrichtung.

Herausgegeben zu **Kronstadt** am 15-ten März 1843.

durch

(L. S.)
de ciară.

Karl Gross.
Mag. Archivar.

CI.

1843 Martie 15.

Estras din protocolul magistratului din 29. Dec. a. 1806., — comuna bis. din Șchei cere dela guvern să-î dea voe, precum au și celelalte bis. rom. din Ardeal, să-și aleagă singură preoții.

Auszug aus dem Kronstädter Magistratual Geschäfts-Protokol vom 29-ten December 1806. M. Z. 3551.—1806.

Die Obervorstädter walachische Kirchengemeinde bittet sich bei dem Hochlöblichen K. Landes-Gubernium zu verwenden: dass ihr das allen walachischen Kirchengemeinden Siebenbürgens zustehende Recht ihre Geistlichen zu wählen, ungekränkt belassen u. ihr somit erlaubt werden möchte, sich ihren Se-lensorger wählen zu dürfen; indem dieses theils den dies falls bestehenden Allerhöchsten Verordnungen gemäss sei, theils in dem Falle, wenn ihre Geistlichen nicht gewählt, sondern ernannt werden sollten, mehre beträchtliche Nachtheile für ihre Kirche auf die Zukunft zu befürchten sein dürften.

Diese Bittschrift soll dem Hochlöblichen K. Gubernium bestens empfohlen u. Hochdasselbe ersucht werden: das den walachischen Kirchengemeinde eingeräumte Recht, ihre Geistlichen

sich selbst wählen zu dürfen, auch diesem Obervorstädter Gemeinde, welche eine der vorzüglichsten hier zu Lande sei, zu erhalten.

Herausgegeben zu **Kronstadt** am 15-ten März 1843.

durch

(L. S.)
de ciară.

Karl Gross.
Mag. Archivar.

CII.

1843. Martie 16.

Estras din protocolul magistratului din 1. Iulie a. 1837., — preoți neuniți pot fi numai cei ce vor cunoaște literile latine și maghiare.

Auszug aus dem Kronstädter Magystratual Geschäfts-Protokoll vom 1. Juli 1837. M. Z. 1906.—1837.

Das K. Gubernium eröffnet unterm 29. Mai l. J. Z. 5313.—1837., dass der griechisch nicht unirte Bischoff in Betreff der künftig zu ernennenden disunirten Geistlichen, nach der Magystratual Vorstellung vom 15. April l. J. angewiesen worden sei, mit den Beifügen, dass die mittels K. Decret vom 21-ten August 1833. Hofzahl 5903. erlassene Vorschrift bei vorzuschlagenden u. zu wählenden Geistlichen, dass

nämlich künftig zu disunirten Geistlichen nur solche, welche die lateinischen und ungarischen Buchstaben kenneten, eingeweiht werden sollten, auch von Seiten des Magystrats genau befolgt werden möchte.

Dient zur Wissenschaft und Darnachrichtung, u. ist in gleicher Abschrift auch den Bezirks- u. Dominal-Inspectoren bekannt zu geben.

Herausgegeben zu **Kronstadt** am 16-ten März 1843.

durch

(L. S.)
de clară.

Karl Gross.

Mag. Archivar.

CIII.

1843. Martie 16.

Estras din protocolul magistratului din 21. Iulie 1814., — episcopul Vasile Moga a încunoștiințat guv., că alegerea de al 4-lea preot la bis. din Șchei nu s-a făcut după toate formele.

Auszug aus dem Kronstädter Magystratual Geschäfts-Protokoll vom 21-ten Juli 1814. M. Z. 2076. — 1814.

Der griechisch nicht unirte Bischoff **Basilus Moga**, stellt den ihm ZMZ. 1389. eingesendeten

Wahlact zur Besetzung der erledigten 4-ten Obervorstädter nicht unirten Popenstelle mit dem Ersuchen zurück, dass, da bloß die Namen einiger zur ältern u. neuen Vostädter Kirche, gehörige Individuen gesammelt worden, und es dem bischöflichen Stuhl nicht gestattet sei, von der Vorschrift des unterm 20-ten Juli 1804. Z. 5820. sämtlichen Jurisdictionen intimirten Normativs abzugehen, womit dem zu diesem Wahlact zu ernennenden Commissar die Weisung ertheilt werden möchte, einverständlich mit dem eben hiezu ernannten geistlichen Commissar dem *Hosszufalver* Popen **Radul Versse** in Gemässheit jenes No(r)mativs.

1. Mit 12. aus dem Mittel beider Kirchen zusammen zuberuffenden ältern Zuhörern, 3. zur Erhaltung der H. Weihe geeignete Individuen, der Kirchen-Comunitaet zur Wahl vorzuschlagen, hierauf

2. Einen jeden Zuhörer aus beiden Kirchen einzeln darüber, welchen sie aus den 3. vorgeschlagenen Individuen zu ihrem Geistlichen zu haben wünschen? zu vernehmen, u. die Stimmen zu sammeln u. aufzuschreiben, endlich

3. Das Instrument über die gesammelten Stimmen aller zur Zeit der Wahl gegenwärtig gewesenen Obervorstädter Inwohner, dem Magystrat zur Begnehmung u. weitere Einsendung an den Bischoff einzureichen.

Da die angeordnete Wahl des 4-ten Geistlichen bei der Obervorstädter disunirten Kirche

dermalen vollzogen u. der dies fällige Bericht dem Magystrat unterlegt worden: so ist gegenwärtiges Exhibitum somit erledigt worden.

Herausgegeben zu Kronstadt am 16-ten März 1843.

durch

(L. S.)
de clară.

Karl Gross.

Mag. Archivar.

CIV.

1843. Martie 16.

Estras din protocolul magistratului din 14. Iunie 1837., — răspunsul guvernului la plîngerca reprezentanţilor în contra episcopului Vasilie Moga, în chestia denumirii lui Petru Gherman ca paroh la bis. din Şcheş.

Auszug aus dem Kronstädter Magystratual-Geschäfts-Protokoll vom 14-ten Juni 1837. M. Z. 1708. — 1837.

Das Hochlöbliche K. Gubernium eröffnet unterm 17-ten Mai l. J. G. Z. 3928. in Bezug auf die unterm 25-ten Jänner l. J. eingesendete Vorstellung des Magystrats, mittels welcher die Beschwerden der Repraesentanten u. der ganzen Kirchengemeinde der griechisch nicht unirten Obervor-

städter Kirche wider den nicht unirten Bischoff, wegen Ernennung des *Petrus Gyerman*, ohne vorherige Caudation u. ohne die der Kirchengemeinde zustehende freie Wahl zum Protopopen der Öbervorstädter Kirche, zur Abhilfe dem K. Gubernio eingesendet worden, sei unter diesem nämlichen Tag und Zahl, dem Querulaten, nicht unirten Beschoff bedeutet worden, dass, da mittels der unterm 10-ten Mai 1816. Hofzahl 1281. erflossenen u. durch den gedachten Bischoff unter andern auch in dieser Angelegenheit zu seiner Entschuldigung angeführten höchten Hofverfügung, blos nur denjenigen Individuen, welche im Wiener-Seminarium ihre theologischen Studien absolvirt, einen Vorzug ertheile, keines weges aber die Communitaeten von der Wahl u. Caudation ihrer Pfarrer ausschiesse: so habe, da der beschwerführenden Communitaet das bisher ausgeübte Recht, ihre Pfarrer zu wählen, via facti nicht benommen werden könne, gedachter Bischof dahin die Sache einzuleiten, dass die Gemüther der beschwerführenden Communitaet in Betreff der diesfalls entstandenen Zwistigkeiten beruhigt werden möchten; übrigens die gedachte Communitaet nach dem Sinne der bestehenden u. auch bisher beobachteten Normal-Verordnungen vom Rechte, sich den Pfarrer zu wählen, nicht ausgeschlossen werden könne.

Dass dieses verfügt worden, werde dem Magistrat auf seinen vorerwähnten Bericht nebst Zurückstellung der Beilagen, zu Verständigung der Be-

schwerführer mit dem Beisatz eröffnet, dass, da mittels des gedachten unter der Hofzahl 1281.—1816. erflossenen Allerhöchsten Rescripts, die im Wiener Seminarium die theologischen Studien absolvirte Individuen vorzugsweise zu Pfarrers Stationen zu verwenden befohlen worden, ja auch die Allerhöchste Willens-Meinung darin zu erkennen gegeben worden, dass künftighin bloß nur die Wahl von derlei Individuen, welche sich an gedachtem Seminaria zur Seelsorge qualificirt hätten, gestattet werden würde: so habe der Magystrat die beschwerführende Communitaet dahin Rücksicht nehmen zu lassen, dass im Falle der anzustellenden Wahl zur fraglichen Pfarerstelle, sie die vorerwähnte Allerhöchste K. Verfügung allerdings vor Augen haben solle.

Gegänwärtige hohe Gub. Verfügung ist — in Abwesenheit des betreffenden Kirchen-Inspectors Senator v. *Albrichsfeld* — dem Senator u. substit. Polizei-Director *Lukas Tartler* mit dem Auftrag u. gegen zurückstellung ins Archiv zu zustellen, solche den Repraesentanten u. der Kirchen Gemeinde der gedachten nicht unirten Kirche bekannt zu machen, zu erklären u. denselben zugleich die anbefolene angelegentliche Weisung zuertheilen. Zugleich sind die zurückgesendeten Aktenstücke, mit Ausnahme der vom Senator v. *Albrichsfeld* dem Magystrat einge-

reichten Vorstellung Nro M. 258.—1837. den Beschwerführern zurückzustellen.

Herausgegeben zu **Kronstadt** am 16-ten März 1843.

durch

(L. S.)
de cîară.

Karl Gross.

Mag. Archivar.

CV.

1843. Martie 16.

Estras din protocolul magistratului din 15. Aprile a. 1837., — episcopul Vasile Moga să îndrumă a observa strict la alegeri ordinațiunile guverniale, și a nu mai așeza preoți fără candidare, ca în Vulcan și Rîșnov.

Auszug aus dem Kronstädter Magystratual Geschäfts-Protokoll vom 15-ten April 1837. M. Z. 1021. — 1837.

Das k. Landes-Gubernium erwiedert unterm 20-ten März l. J. Z. 2733. auf den von hier unterm 4. Jänner l. J. zur M. Z. 26.—1837. eingesendeten Bericht, u. bezüglich auf 2. Fälle in *Wolkendorf* und *Rosenau*, wo der griechisch nicht unirte Bischoff die Popen ohne allen Einfluss des Kreis-Inspectors in den Personen des *Bukur Redojul* u. *Iuon Nan*

angestellt habe, gestellte Gesuch, womit der Bischoff an die Beobachtung der in Betreff der Wahl der griechisch nicht unirten Popen unterm 21-ten Decembr. 1821. Z. 6423. — 1821. erflossenen hohen Gubernial-Verordnung angewiesen werden möchte. — Da einerseits laut einem Berichte des dies falls angehörten bemeldeten Bischoffs u. von ihm eingesendeten Candidations-Instrumentes vom 16-ten 1836. die Angabe des Magistrats in Betreff des Markte *Rosenau* nicht statthaft sei, anderseits in Betreff *Wolkendorf*, laut einem anderen Candidations-Instrumente vom 22. Mai 1834., welches vom Magystrate dem Bischoffe übersendet worden, u. dieser dem Königl. Gubernium unterlegt, der *Redojul* damaliger Daszkal zur Ordination empfohlen worden sei, u. dieses der nämliche *Bucur Redojul* sei, welcher auch wirklich in dem nämlichen Jahre eingeweiht worden: so könne aus den in diesem Candidations-Instrumente enthaltenen Umständen, dem bemeldeten Bischoff, nichts zur Last gelegt werden.

Der hohen Landesstelle ist im weitem Verfolg der vorliegenden hohen Verordnung gehorsamst vorzustellen: Was den in *Wolkendorf* angestellten walachischen Geistlichen *Bucur Redojul* anbetreffe: so sei zwar derselbe nachdem die hohe Landesstelle laut Decret vom 26. August 1834. Z. 8827. einen absonderlichen Geistlichen für *Wolkendorf* zu bewilligen geruhet, von der Gemeinde in Vorschlag gebracht u. auch von dem Bischoff der griechisch nicht

unirten Religions-Verwandten als Pfarrer angestellt worden; es glaube aber der Magistrat, dass nach diesfälliger Bewilligung im Beisein des betreffenden Inspectors ein ordentlicher Wahlakt hätte vollzogen u. sofort der Erwählte vom Magystrat anempfohlen werden sollen. Ferner sei zwar im Berichte des Magystrats angeführt worden, dass auch in *Rosenau* der Geistliche *Iuon Nan* ohne förmliche Wahl im Beisein des Inspectors — durch belobten Bischoff angestellt worden, hierbei sie aber nur aus bloßem Versehen u. Verwechslung dieser Geistliche von *Rosenau* angeführt worden, in dem statt eines andern von *Neustadt*, der *Rosenauer* mittels ordentlicher Caudidation u. in Gegenwart des Inspectors oder vielmehr, weil der Inspector sich grade zu dieser Zeit in *Hermannstadt* beim Universitaets Conflux als Deputirter befunden, in Gegenwart seines Stellvertreters Sen. v. *Wentzel*, vorgenommener Wahl seine Anstellung erhalten, wol aber von dem benachbarten Orte, *Neustadt* auch nur unlängst ein Sohn des daselbst verstorbenen Geistlichen Pope *Sstoike*, blos auf Einschreiten der dasigen walachischen Gemeinde, ohne in Gegenwart des Kreis-Inspectors abgehaltener Wahl u. ohne allen Einfluss des Kreis-Inspectors u. Magystrats die Pfarrers Anstellung vom Bischoff erhalten habe. — Es dürfte also nach der unvorgreiflichen Meinung der Magistrats, — der nicht darauf antrage,

die diesfällige Anstellung von *Wolkendorf* und *Neustadt* für nichtig zu erklären, sondern nur bei seiner gesetzlichen Authoritaet geschützt zu werden wünsche, nur erforderlich sein, dem belobten Bischoff zuzufügen: dass er hinführe nur mittels ordentlichen in Gegenwart des betreffenden Inspectors u. Protopopen gewählt werdenden Geistlichen auf gewöhnliche Recommendation des Magystrats, Pfarrer-Stellen verleiten möchte.

Herausgegeben zu **Kronstadt** am 16-ten März 1843.

durch

(L. S.)
de cîară

Karl Gross.
Mag. Archivar.

CVI.

1843. Martie 16.

Estras din protocolul magistratului din 28 Aprile 1824., — ordinațiune guvernială, privitoare la administrarea averilor bisericești.

Kronstädter Magystratual Protokolls Auszug vom 28-ten April 1824. M. Z. 1214. — 1824.

Das Hochlöbliche K. Gubernium eröffnet unterm 15. März l. J. Z. 2164. Aus dem abschriftlich bei-

liegenden Berichte des griechisch nicht unirten Bischoffs, werde der Magystrat ersehen, welcherlei, bei der Besorgung der Kirchen Proventen der hiesigen Obervorstädter walachischen Kirche bemerkte Irregularitaeten derselbe dem K. Gubernium angezeigt habe. Da nun die Kapitalien öffentlicher Fonds, vermöge die bestehenden u. sämtlichen Iurisdictionen dieses Grossfürstenthums circulariter bekannt gemachten Allerhöchsten Verordnungen, blos nur denjenigen gegen gesetzliche Interessen ausgeliehen werden dürften, welche keine Aufsicht oder Einfluss auf derlei öffentliche Fonds hätten, und auch diesen immer nur gegen hinlängliche das Duplum der ausgeliehenen Summe betragenden Sicherheit, dass ferner alle derjenigen, welche derlei öffentliche Fonds besorgen, alljährlich eine richtige gehörig documentirte Rechnung über ihre Verwaltung zu legen, gehalten seien: so werde dem Magystrate aufgetragen.

1. Der Bolgarszeger disunirten Gemeinde strenge aufzutragen u. auch auf die Befolgung dieses Befehls zu sorgen: dass sie bei der Wahl der dasigen Kirchen Curatoren immer auch die Stimme des betreffenden Pfarrers u. Archidiaconus zulassen, die nöthigen aus dem Kirchenfond zu bestreitende Ausgaben aber, so wie die Anlegung der Kapitalien immer nur einverständlich mit den betreffenden Geistlichen, der gedachten Kirche vornehmen solle.

2. Die Kirchen Curatoren, welche die Kirchen-Einkünfte besorgen, seien alle Jahr zur Legung einer

genauen Rechnung über die Einnahmen u. Ausgaben zu verhalten u. sofort diese Rechnung dem betreffenden Archidiaconus mit der Weisung zu zustellen, dass er Archidiaconus solche mit einem zu dieser Absicht aus dem Gremio des Magistrats zu ernennenden Magistratual Individuo revidiren solle; u. in dem Fall, wenn die sich ergebenden Anstände durch die Rechnungsleger nicht erläutert werden könnten; so habe der Magistrat gedachte Rechnungen, nebst den sich ergebenden Bemängelungen, den darauf von den Rechnungslegern zu gebenden Antworten und der daraus durch gedachte Censoren auszuarbeitenden Liquidation, dem betreffenden Bischoff in der Absicht zu überschicken, um jene Rechnung dem K. Gubernio nebst seinem beigefügten Gutachten, zur Entscheidung über die durch jene Censoren ausgefertigte Liquidation einzureichen.

3. Die Wahrheit jener Behauptung, dass nämlich der *Demeter Nicolaus*, ungeachtet er auf die Besorgung des Obervorstädter Kirchengutes einen Einfluss habe, wider den ausdrücklichen Sinn des erflossenen u. zur Zahl 11885. — 1820. circulariter publicirten Allerhöchsten Verbóts u. ohne Wissen und Bewilligung mehrer Curatoren jener Kasse u. der Gemeinde Repraesentanten ohne alle Sicherheit, gegen seine einfachen Schuldscheine zu seinem eignen Nutzen r. fl. 1200. geborgt habe, u. diese Summe unterm Titel des Lohnes, für, der Bolgarszeger Gemeinde vergeblich geleisteten Arbeiten für sich behalten u. keinesweges dem Kirchenfonde zurückver-

güten wolle, habe der Magystrat mittels zweier aus seinem Mittel abzuordnender, uninteressirter und gar keiner Exception unterliegender Individuen, untersuchen zu lassen, u. falls sich die Wahrheit dieser Behauptung veroffenbaren sollte, ohne Rücksicht darauf zu nehmen, wenn gedachter *Demeter Nicolaus* auch der Gemeinde einige Dienste geleistet hätte, die vorerwähnte von demselben aus dem Kirchenfonde ohne Wissen der Uebrigen geborgte Summe, nebst den gesetzlichen Interessen, also gleich exequiren, in die Kirchen-Casse abführen u. gedachten Schuldner diesen den Allerhöchsten Verordnungen widersprechende Handlung in Gegenwart aller Kirchen Curatoren verheben u. denselben dahin anweisen zu lassen, dass er sich die zurückvergütung seiner Forderungen in Betreff seiner der Bolgarszeger Gemeinde vergeblich geleisteten Dienste in einem andern Wege zu erwirken trachten könne.

4. Habe der Magystrat allen Kirchen Curatoren ernstlich u. bestimmt aufzugeben, dass Niemand von dieselben auch nur die geringste Summe aus den Kirchen-Capitalien, bei ansonstiger härtester Strafe, sich zu borgen unterstehen solle, und dass die Kirchen-Capitalien blos nur den dazu geeigneten Individuen, gegen in Duplo zu leistende, hinlängliche u. zuvörderst im Magystratual Protokoll gehörig zu intabulirende Caution, u. nach vorheriger Introduction der Kirche in die angewiesene Hypothek, ausgeliehen werden könnten. Endlich

5. Wenn bei Gelegenheit der bei dem obigen 2-ten Punkte anbefohlenen vermischten Revision der Kirchenfonds Rechnungen, jene Behauptung des Bischoffs für wahr befunden würde, dass beiläufig 9000. fl. Kirchen-Capitalien aus der Ursache, weil solche zu seiner Zeit nicht erhoben worden, ganz uneinbringlich geworden seien: so habe der Magystrat mittels aus seinem Gremium abzuordnender uninteressirter Individuen, alsogleich u. bei der schwersten Verantwortung, die Umstände dieser Sache untersuchen zu lassen, damit aus dieser Untersuchung die Namen aller jener Kirchen-Curatoren, welche entweder handlungs- oder unterlassungsweise (commissive seu omissive) die Urheber oder Beförderer des diesfälligen Verlustes gewesen, hervorgehen möchten. Und habe der Magystrat diese Untersuchung in Begleitung eines Gutachtens und nebst dem Berichts darüber, wie die vorherigen Punkte in Vollzug gesetzt worden? bis letzten Mai l. J. dem k. Gu-bernio einzusenden.

Der Inhalt der gegenwärtigen G. Verordnung ist in Ansehung des 1-ten, 2-ten u. 4-ten Punktes die den Kirchen-Curatoren, der Kirchen-Gemeinde, u. zum Theil der aufgestellten Kirchen-Inspection ertheilte Vorschriften betreffend, dem Senator v. *Langendorf*, als aufgestellten Kirchen Inspector mit dem Auftrag bekannt zu machen, diese Hohe Weisungen, u. Vorschriften sämmtlichen Kirchen-Curatoren u. Aeltesten der Obervorstädter walachischen Kirchen, zur künf-

tigen genauen und unverbrüchlichen Darnachrichtung und Befolgung einzuschärfen u. auch Selbsten darauf, dass solche jeder Zeit pünktlich beobachtet werden möchten zu sorgen. — Da übrigens auf Hohen Gubernial Befehl eine Untersuchung in Betreff der zweifelhaften und uneinbringlichen Kapitalien der ältern Obervorstädter walachischen Kirchen angeordnet worden: so habe der Senator die unterm 3-ten April l. J. Z. 1018. auf seinen Vorschlag bewilligte Eingehmachung dieser Kapitalien gegen eine 10. p-centige Remuneration bis auf weitere Verfügung einzustellen.

Ferner ist theils den Altstädter walachischen Kirchen-Curatoren mittels des Senators *Ios. Trausch*, theils sämmtlichen walachischen Kirchen-Curatoren im freien u. unterthänigen Districte mittels der betreffenden Bezirks u. Dominal Inspectoren nach Massgabe des 4-ten Punktes aufzutragen, dass sich Niemand von ihnen bei ansonstiger härtester Strafe u. Ahndung jemals unterstehen solle, auch nur den kleinsten Betrag von den Kirchen-Capitalien zu borgen, vielmehr sollten die Kirchen-Capitalien nur derlei Personen, welche gar keinen Einfluss auf deren Besorgung haben, gegen hielängliche, doppelte, in den betreffenden Grundbüchern oder Protokollen gehörig vorzumerkende Sicherheit ausgeliehen werden.

Endlich ist vorliegende Hohe Verordnung in Betreff des dritten Punktes u. da es aus dem zur Magystratual Zahl 1018. erstatteten Berichte erhellet, dass wirklich bei der ältern O.-Vorstädter Kirche bedeutende, theils zweifelhafte, theils ganz uneinbringliche Kirchen-Capitalien vorfindlich sind, auch in Betreff des 5-ten und letzten Punktes den Senatoren v. *Langendorff*, v. *Albrichsfeld* u. dem Secetaire v. *Schobeln* mit dem Auftrag hinüberzugeben, in Betreff dieser beiden Punkte die anbefolene Untersuchung vorzunehmen u. sofort das Untersuchungs Operat nebst beigefügtem Gutachten bis zum vorgeschriebenen Termine dem Magystrate zur weitere Veranlassung und Einbeförderung einzureichen.

Herausgegeben zu Kronstadt am 16-ten März, 1843.

durch

(L. S.)
de clară.

Karl Gross.

Mag. Archivar.

CVII.

1843. Martie 17.

Estras din protocolul magistratului din 28. Apr. a. 1821., — ordinațiunea guvernială, prin care să dispune, ca la alegerea curatorilor și bătrînilor bis., să ia parte și protopopul.

Auszug aus dem Kronstädter Magistratual Geschäfts-Protocoll vom 28. April 1821. M. Z. 1326.— 1821.

Das Hochlöbliche K. Gubernium eröffnet unterm 29-ten März 1821. Zahl 9073.—1811. damit den vielfältigen dadurch entstandenen Differenzen, Beschwerden u. Verwirrungen, weil die Kirchen Curatoren der im Kronstädter Districte befindlichen disunirten Kirchen Gemeinden ohne Mitwirkung des betreffenden Clerus gewählt worden, endlich ein Ende gemacht werde, habe es das K. Gubernium für nöthig erachtet, auf die Zukunft festzusetzen, dass die Curatoren der im Kronstädter Districte befindlichen nicht unirten Kirchen-Gemeinden, nicht blos in Gegenwart der Orts Inspectoren, sondern auch einer geistlichen Person, das ist, des zu diesem Akt abzuordnenden Archidiaconus, als Geistlichen Cominissaers, erwählt werden sollten.

Welches dem Magystrat zur strengen Darnachrichtung u. mit der fernern Weisung eröffnet werde, dass nicht nur die Kirchen Curatoren, welche bei der Bolgarszegez nicht unirten Kirchen-Gemeinde gegen wärtig

zu bestellen seien, sondern auch in anderweitigen sich mit der Zeit bei den nicht unierten Kirchen-Gemeinden des hiesigen Districts ergebenden Erledigungen von Kirchen-Curators-Stellen, solche im Einvernehmen u. unter Mitwirkung der dazu als geistlichen Comissaers abzuordnenden Archidiaconus erwählt u. bestellt werden möchten.

Dient zur Wissenschaft und Darnachrichtung. Und ist diese G. Verordnung mittels Protokolls Auszügen nicht nur sämmtlichen Bezirks- u. Dominal-Inspectoren zur genauen Darnachrichtung in vorkommenden Fällen, sondern auch dem Senat. v. *Langendorff*, als Inspector der Obervorstädter u. dem Senat. *Ios. Trausch* als Inspector der Altstädter disunierten Kirchen, in der Absicht mitzutheilen, um solche entweder selbst, oder im Verhinderungsfalle durch Krankheit, mittels eines Bevollmächtigten oder Stellvertreters in Vollzug zu bringen.

Herausgegeben zu Kronstadt am 17-ten März 1843.

durch

(L. S.)

de cîară.

Karl Gross.

Mag. Archivar.

CVIII.

1843. Martie 17.

Estras din protocolul magistratului din 3. Iulie a. 1833., — dispozițiuni guverniale, privitoare la alegerea curatorilor și la modul de administrare al lor.

Auszug aus dem Kronstädter Magystratual Geschäfts-Protokoll vom 3-ten Juli 1833. M. Z. 1944.— 1833.

Das Hochlöbliche Königl. Landes Gubernium bedeutet unterm 3-ten Juni l. J. Z. 4594. Nachdem in Gemässheit der Betreff der publiquen Capitalien sämmtlichen Iurisdictionen, dieses Grossfürstenthums circulariter bekannt gemachten Allerhöchsten Verordnungen einerseits die Elocirung derselben gegen landes übliche Interessen nur an solche Individuen, welche weder derlei publiquen Fonde zu verwalten noch zu superinspiciren haben, gegen hinlängliche nämlich den doppelten Werth des Kapitals erreichende Caution zugelassen werden könne, andererseits aber alle jene, welche derlei publiken Fonde besorgen, jährlich eine richtige u. gehörig documentirte Rechnung über ihre Verwaltung zu legen hätten, so werde zur Beseitigung der bei der Verwaltung der Einkünfte der griechisch nicht unirten Kirchen bemerkten Irregularitaeten, folgendes dem Magistrate zur künftigen strengen Darnachrichtung aufgetragen :

1. Den nicht unirten Comunitaeten strengstens anzubefehlen u. über die Befolgung dieses Befehls zu machen: dass sie bei der Wahl der Kirchen-Curatoren immer auch die Stimme des betreffenden Geistlichen u. Protopopen berücksichtigen u. die aus den Kirchen-Fonden zu bestreitenden Auslagen, sowie die Elocirung der Kapitalien einverständlich mit den Geistlichen der Kirche bewerkstelligen sollten.

2. Die Kirchen-Curatoren, welche die Einkünfte der Kirche besorgen, alle Jahre zur Einreichung einer genauen Rechnung über die Einnahmen u. Ausgaben verhalten, u. solche dem betreffenden Protopopen mit der Weisung mit einem aus der Mitte des Magystrats hiezu zu ernennenden Individuo diese Rechnungen zu revidiren, übergeben zu lassen in dem Falle aber, wenn die sich ergebenden Difficultaeten von den Rechnungslegern nicht erläutert werden könnten, solle der Magystrat diese Rechnungen mit den befundenen Bemängelungen u. den Erläuterungen der Rechnungsleger, wie auch der hierauf von den Rechnungs-Revisoren auszuarbeitenden Liquidation dem nicht unirten Bischoff, um solche nebst Beifügung seines Gutachtens zur Entscheidung, betreff der von den Censoren gemachten Liquidation, der Hohen Landesstelle zu unterlegen, einsenden.

3. Sämmtlichen Kirchen-Curatoren strengstens u. bestimmt zu bedeuten, dass keiner derselben von den Kirchen Capitalien unter der schwersten Ahndung auch nicht den geringsten Betrag darlehns-

weise zu erheben sich unterfangen u. dass die Kirchen Capitalien bloß darzu qualificirten Individuen gegen hinreichende den doppelten Werth erreichenden u. zuvor im Magystratual Protokoll gehörig zu intabulirenden Caution nach geschehener Introdurirung der Kirche in die angewiesene Hypotheke elocirt werden sollten.

Sämmtlichen Inspectoren des freien Districts sowol als der Stadt Possessionen u. hinsichtlich der auf dem Stadthattert befindlichen walachischen Kirchen dem Senator v. *Albrichsfeld* als bestellten Kirchen Inspector, dann Betreff der griechischen Kirche u. dem walachischen Bethhause in der Stadt dem Senator v. *Wentzel*, welchem die Inspection über diese beiden Gotteshäuser in folge dieser H. Verordnung übertragen wird, wie solches auch den Curatoren der beiden Gotteshäuser, nebst Mittheilung einer Abschrift der vorliegenden Hohen Verordnung bekannt zu geben ist, den Inhalt dieser Hohen Verordnung, um solchen sowol den unterhabenden walachischen nicht unirten Comunitaeten zu publiciren u. den Kirchen Curatoren das Anbefolene strengstens zu untersagen u. zur Pflicht zu machen, als auch zur eignen Wissenschaft u. genauen Darnachrichtung als Kirchen Inspectoren u. Revisoren der Kirchen-Rechnung mitzutheilen. Nicht minder sind Abschriften dieser Hohen Verordnung den 3. Protopopen dieses Districts mit dem Beifügen

zur Darnachrichtung hinüberzugeben, dass die
Erfolgsetzung des Anbefolenen den vorgedachten
Inspectoren aufgetragen worden sei.

Herausgegeben zu Kronstadt am 17-ten
März 1843.

durch

(L. S.)
de clară.

Karl Gross.

Mag. Archivar.

CIX.

1843.

*Ioan Tetulé cere în numele comunei Predeal
(Bran) dela reprezentanța bis. din Șchei în dar tîmpla
cea veche*). (original.)*

Pré cinstiți reprezentanți ai sf(i)nteî biserici cei
marî a *Bolgarsechîului* cu plecăcune!

Cunoscut și știut iaste pré cinstit Dumnévoastră,
precum-că noi obște dela *Predel*, ținutul *Brașovului*,
diștrictu *Brașovului*, ném ridicat o sf(â)ntă biserică
de zid, încă cu mare necaz și greotate am avut

---

*) Vezî: CX. și CXI.

până când o am apropiat dé o isprăvi din pricina cheltuelilor și a lipsiri de bani, fiind noi oameni săraci și vremile tot din an în an, merg împotriva pentru nenorocirile cele mari, care ni s-au întâmplat în ani trecuți la iconomiți oeri am stat câți-va ani pe loc cu lucrare, așa acum cu ajutoriul atot puternicului și milostivului D(u)mnezeu avem nădejde, că vom isprăvi-o măcar că mai avem multă cheltuială până voam sfinți-o, dară avem nădejde la Dumnezeu, că cum au ajutat până acum va ajuta și de acum înainte.

Insă noi înțelegând, precum-că Dumniavoastră ați făcut tâmplă noao la sf(â)nta biserică cei mare și cei veiche vréți să o dăruți la o sf(â)ntă biserică streină unde vă veți îndura, așa noi cu umilință și cu plecăcune ne rugăm de Dumnévoastră ca să vă milostiviți și să vă faceți o mare pomană cu noi săraci să ne dăruți noao tâmpla cei veiche, și veți avé mare plată dela milostivul D(u)mnezeu, pentru această mare facere de bine ce o veți face cu noi, fiind-că nu sântem în stare dé ne face noi tâmplă batăr cât de proastă din prici(na) sărăcii și a ne-averi, așa Dumnévoastră, ca n(i)ște benefactori blococinstivi, decă vă veți îndura și veți face milă cu noi și ne-o veți dărui, noi încă voam fi îndatorați a vă pune ctitori și la sf(â)nta biserică a noastră, ca să vă dăruiască milostivul Dumnezeu aici în viața-astă toate bunătățile cele pământești, iară în céilaltă viață plată ceréscă să vă dăruiască.

Pe lângă acesté cu toată cinsté și plecăcuné
rămânem

ai Dumnévoastră umiliți și plecați rugători :

în numele a toată obște

Ioan Tetulé.

nameznic în tot ținutul Branului.

CX.

1843. Iunie 10.

*Comuna bis. din Predeal (Bran) cere în dar dela
bis. sf. Nicolae din Șchei tîmpla cea veche. (orig.)*

Pré cinstiți reprezentanș ai sf(i)nteî bisericiî cei
marî a *Bolgarsechîului* !

Cunoscut și știut iaste Dumnévoastră, precum-că
noi obște dela *Predial* ținutul *Branului*, slăvit diștrictu
Brașovului, ném zidit o sf(â)ntă biserică și acum
este mai gata despre lucru zidariului și a lemnarului,
însă înlăuntru céle trebuinçoase încă nu le avem
și așa acum stăm în loc din pricina sărăcii, fin(d)
noi obște oameni săraci și neputinçoș, despre altă
parte benefactori, cari ău dat banî și au pus stră-

danie la lucru, ce s-au lucrat până acum, încă li s-au golit de tot pungile, cât numai sânt în stare dé mai puté da ceva ajutoriu.

Aşa noi acum cu plecăcune şi cu ferbinte rugăcune ne rugăm şi cădem la mila şi bunătate pré cinstit dumnélor voastre, ca să vă milostiviţi să ne dăruiţi tâmpla ça veiche, care au fost în sf(â)nta biserică a dumnévoastră, biserici noastre cei sărace, fiind că noi nu sântem în stare ca să ne putem face alta noao, fiind-că sântem oameni săraci şi stăm în loc şi avem nădejde, că nu ne veţi trece cu vederé umilita noastră cerere, din pricina, că sântem de o relighie uni cu alţi şi sf(i)ntele biserici surorî, despre alta sântem şi vecinătate pré deaproape şi ori când veţi avé prinleju şi veţi vedé acest sf(â)nt lucru singuri şi dumnévoastră vă veţi bucura şi vi să va veseli inima şi veţi avé mare plată ceréscă dela milostivu D(u)mnezeu, carele dă-rueşte tuturor toate bunătăţile céle pământeşti şi céle cereşti, rămâind cu toată cinsté şi plecăcune

Predél 10. Iunie 1843.

ai pré cinstit dumnélor voastre umiliţi şi plecaţi ragători

Ioan Tetulé, nameznic şi paroh.

Bucur Chiornîţă, gočman. **Bucur Murgé.**

Ioan Mailat, campenator. **Bucur Cheznu.**

Dumitru Boş, jurat bătrân. **Ioan Bucşa.**

Ioan Buta.

Dumitru Tetulé.

Dimpreună cu toată obşte.

CXI.

1843. Iunie 10.

*Curatorii bis. din Șchei să ațorisează să dea tîmpla-
cea veche bis. din Predeal.*

Pré cinstiților preoți, cins(tiți)lor reprezentanși
ai sf. biserici din *Bolgarseghiu* !

Este cunoscut D-voastră, cumcă obșté dela
Predal din preună cu preoții de acolo de lângă *Bran*,
au făcut cerere în doo rînduri, a li să dărui pă sama
biserici de acolo, ce au ridicat acuma din temeî,
tâmpla cé veche, care am avut-o la sf. biserica-
noastră și numai este acuma de nici o trebuință,
la care cerere cu toți au bine cuvântat și într-o
înțelegere cu toț cinst. preoți și cins. reprezentanși
au hotărât, a să dărui pomenita tîmplă pă sama
acei sf. biserici dela *Bran*. — Inșă lipsind notareșul
reprezentației nu s-au putut lua la protocol — și
acuma gocmanî dela acé s. biserică au și venit cu
carăle a ridica acé tîmplă și spre a puté cinst.
curatori a prăda pomenita tîmplă, s-au făcut acest

înscriș, ca să să iscăléscă de cinst. preoți și č. reprezentanși spre leghimația cinst. curatorii.

Brașov 10/22. Iunie 1843.

Vidi

Ioan Popazu, prota' locului.

Petru Gherman, paroh.

Ioan Petric, protopop.

Ioan Jipa, reprezentanși am voit.

Opré Sfeté, curator.

N. Dima, reprez. și curator.

Dumitru Oțotoi, reprezentaș.

Andrei Corbu, reprezen.

Dumitrașco, reprezentaș.

Ioan Pantazi, reprezentaș.

Neculae Măciucă, reprezentaș.

Hristé Orghidan.

CXII.

1843. Octombre 5.

Instrucție pentru reprezentanții bis. cei mari neunite din Bolgarseg. *)

Extractus Protocolli Repraesentantiae ad Nrum
23. dto 5. Octobris 1843.

I n ș t r u c Ț i e .

Pentru reprezentanția Sf. biserici cei mari românești neunite din *Bolgarseg*.

Reprezentanția stă din mădularele următoare, adică: din parohii Sf. biserici aceștia, cari astăzi sânt :

D. protopop *Ioan Popășu*.

D. părintele *Petru Gherman*.

D. părintele *Ioan Petric*.

Și din doisprezece bărbați parte mirenească, care, după sunetul M. decret gubernial din 1-a Martie No gub. 8230. — 1819. și Nrul Mag. 1144. — 1826. să aleg de cătră toată obștea în chipul următoriu, adică întru asemănarea m. decret guber. dto 20. Iunie Nro gub. 5820. — 1804., iară al mag. 2080. — 1804. Reprezentanția în ființa de față a D. senator rânduitorului inspector bisericesc, având mai înaltele

---

*) Această instrucție s-a tipărit la un loc cu hotărîrea reprezentanței din 3 Oct. 1843. (privitoare la școalele bis. Nr. 20) și cu decretale aprobătoare: (veđi: Nri 4046. — 1843; 1196. — 1844. 27 Febr.)

m. orândueli și anume decr. gub. dto 14. Maiu N-o gub. 3480.—1807., iar al magist. 1577.—1807. și punctele regulative din anul 1797. §. 3. 5 și 13. siguranța Sf. biserici și binele și folosul obștii înaintea ochilor în cunoștința sufletului după jurământul pus va alege din sânul sf. biserici aceștia pentru fiește-care stație vacantă trei persoane oameni de frunte, cinstiți, cu nume și stare bună, pașnici și destoinici de slujba reprezentării, și pre aceștia apoi D. protopopul locului împreună cu D. inspectorul într-o Duminică sau sărbătoare împărătească îi va da obștii în votizație săvârșind tot într-o aceiași zi acest act, și care va căpăta mulțimea voturilor acela va fi reprezentant. Astăzi sânt cești următorii :

- D. *Ioan Țipa.*
  - „ *Andrei Corbu.*
  - „ *Nicolae Dima.*
  - „ *Ioan Pantași.*
  - „ *Dumitru Oțofo.*
  - „ *Oprea Sfetea.*
  - „ *Dimitrie Cepescu.*
  - „ *Dimitrie Nicolau.*
  - „ *Gheorghe M. Burbea.*
  - „ *Nicolae Măcincă.*
  - „ *Hristea Orghidan.*
- unu lipsește.

Aăastă reprezentanție reprezentând obștea și sf. biserică după drepturile reprezentații poartă de grije și administrează economia sf. biserici — drept aceea la 21/9 Martie 1842. cu prilejul întregiri reprezentanții prin alegerea după modalitatea sus arătată a vr-o câți-va reprezentanși au aflat comisionu cu cale pentru mai bună, mai luminată și mai temeinică rânduială, după duhul timpului de acum și starea sf. biserici a să alcătui pentru viitorime spre strânsa păzire a reprezentanții aăastă înștrucție.

I z v o r u l î n ș t r u c ție i.

Dreptatea și adevărul întru acurata administrație a bunului sf. biserici, spre creșterea evlavii și po-doabei bisericesti, spre înaintarea adevăratei și prea înaltului cuget împărătesc amăsuratei culturî, folosului și binelui de obște să le aibă fiește-care mădular a reprezentații, atât parte mirenească, cât și parohii adânc tipărit în inima și sufletul său.

De unde curge sf. datorie după sunetul m. orândueli mai înnalte și anume m. decr. gub. dto 15. Martie Nro gub. 2164.—1824. și dto 3. Iunie Nro gub. 4594.—1833. iar a mag. 1944.—1833. de a îngriji reprezentanția pentru nestrămutata păzire, stăpânire și leğuita orânduire a tuturor cuvenitelor bunuri ale sf. biserici ori de ce preț — de a păstra și a eloca capitalele sf. biserici de toată suma — de a hotărî cu cea mai scumpă băgare de seamă — când va fi de lipsă pasul de judecată ori în ce

treabă a economii sf. biserici — de a să îngrijă pentru înalt dorita și de obște folositoarea luminare a poporului și în sfârșit de a priveghia pentru buna și acurata împlinire a datoriilor mădularelor sale din partea tuturor ramurilor aceștii administrații sub însuși răspunderea sa — și mai pe urmă de a păzi și a nu să abate dela hotărârile reprezentanții odată încheiate, putându-să acestea schimba numai de locurile mai înalte.

De aici va avea reprezentanția prin sessie:

1. A priveghia pentru toate moșiile, sineturile și alte documente de stăpânirea sf. biserici atingătoare, ca să nu pătimească ceva călcare, dărăpănare, înstreinare și păgubire, și să poarte grije de ale păstra în veci, și a le stăpâni neștrămutate între obișnuitele acelora hotară — drept aceia

2. Să îndatorează reprezentanția a purta grije ca curatorii să-și îplinească datoriile sale și în privirea moșiilor sf. biserici, adecă încâtui pentru cele de aici să cerceteze măcar la toți doi ani starea acelora și despre cum au găsit în scris să arate reprezentanții — iară încâtui pentru *Cacalechi-vechi i Reda Barbului* moșia a aceștii sf. biserici din țara românească, județul *Buzăului* însuși reprezentanția va avea nesmintit la toți trei ani a trimite un mădular din sânul său cu cheltuiala sf. biserici afară la fața locului să ia în ochi atât trupul moșii în hotărâle, sale, cât și starea, mulțămirea, și numărul clăcașilor — ânsă sub răspunderea sa — să nu

pricinuiască fiitoriului arendaș nici o păgubire sau vătămare în drepturile sale cuprinse în contract și apoi să facă înscris de știre aceștii reprezentanții, cum au aflat. — Așa apoi spre folosul sf. biserici va avea reprezeutanția.

3. A purta cu toată luarea aminte grije pentru ca să dea în arendă moșiile sf. biserici, atât cele de aici din loc, cât și cele din vecinul prințipat al Valahiei, anume *Cacalechi-vechi i Rêda Barbului*, și muntele *Sfintilie* prin leguită lițitație, pe lângă condiții preferitoare de toată sf. biserici păgubitoare întâmplare, dând aceasta în cunoștință din vreme prin țircular după obicei și anumit pentru moșiile din loc și muntele *Sintilie* în tot districtul *Brașovului*, iară pentru moșia de afară *Cacalechi vechi i Reda Barbului* afară de districtul Brașovului și în prințipatul Valahiei cu trei luni mai înainte de hotărâta zi a lițitației, cu care prilej

4. Va avea reprezentanția înainte de a păși la actul lițitației a ceti înainte și a face cunoscute condițiile, sub care vin a să da moșiile sf. biserici în arendă, unde între altele negreșit să aștepte, și de-apururea să păzască și cele următoare:

- a) Cine voește a lua moșiile sf. biserici în arendă trebuie să fie supus iurisdicției locale din *Brașov*, sau de va fi strein este datoriu a da plăcut și îndestulit chizaș supus aceștii iurisdicției, atât pentru arendă, cât și pentru

ori ce altă pagubă răspunzătoriu și împlinitoriu, care

- b) trebuie să dea cautio real de îndoit preț cât este arenda anuală, care trebuie întru urma-rea m. mai înalte ornâduelî dec. gub. dto 15. Martie Nr. 2164.—1824. & dto 3. Iunie Nr. gub. 4594.—1833. petrecut la 'protocolu cetății primo loco pentru asigurarea atât a arenzei, cât și altei păgubi ce s-ar pricinu-.
- c) Ca arenda totdeauna să plătească înainte pă fiește-care jumătate de an fără întârziere.

5. Intre acestea va avea reprezentanția a să întocmi după înnaltele m. orândueli — și a nu îndrăzni nici un mădulariu a reprezentanții să ia în arendă vre-o moșie a sf. biserici.

Ačasta încatuî pentru bunurile sf. biserici cele nemișcătoare. Iară

6. Ce să atinge de averea sf. biserici cei mișcătoare și anume în bani va fi reprezentanția strâns îndatorată a purta acurat grije pentru bună starea, siguranția, înmulțirea, și creșterea capitalelor, veniturilor sf, biserici — adecă

7. Reprezentantia va avea sf. datorie a priveghia ca atât baniî gata, cât și toate alte venituri orî din ce izvor ar curge fără zăbavă să să așeze de cătră cuviinčoșii curatorî, pe lângă regulat și deslușit protocol de cassa (Cassabuch) și să să păstreze până când va veni a să încamăta în lada

de fer, ce este înzestrată cu trei chei, dintre care precum până acum, așa și de aici înainte o cheie va fi la parohul cel dintâi, sau la care să va găsi cu cale de toată reprezentanția, alta la cel mai bătrân reprezentanș parte mirenească, și a treia la cel mai bătrân curator — înțelegându-să peste tot bătrânețea slujbei, iar nu a vârstei.

8. Când vine a să da în camătă vre-un capital ori de ce samă (care trebuie curatorii cu toată scumpătatea să îngrijască ca să nu zacă capitalele sf. biserici fără folos) să îndatorează reprezentanția a avea m. orândueli anumit m. decr. gub. dto 15. Martie Nro guber. 2164.—1824. etc. etc. înaintea ochilor, și după cuprinsul aceloră cu zapis autentic deslușit, și numai la oameni cinstiți, de omenie pă lângă îndoit prin offițioasă prețuire dovedit real caution supus iurisdicției locului de aici și după rânduială petrecut la protocolul locului, numai așa să îndrăznească a da din fundul sf. biserici bani cu dobândă leguită, iară vre-unui mădulariu a reprezentanții nici decum însă.

9. Fiind-că după punctul al 7-lé toți banii sf. biserici, ce vor intra, vin fără întârziere a să așeza în lada de fer, firește urmează, cumcă curatorilor nu va fi slobod a ținea banii sf. biserici și ai școali la sine, și așa nici pot aceștia de sine întâmpina fiitoarele cheltueli ale sf. biserici despre una, iară despre altă parte ca să nu să prea îngreuneze cei ce țin cheile căși de fer — de vreme ce cheltuelile

sf. biserici sânt știute sau neștiute, mai mari sau mai mici, pentru aceia să hotărește, ca toate cheltuelile cele știute sau mari sau mici, adecă toți slujitorii sf. biserici numai cu prilegul particularei socotelii de trei luni își vor priimi cuyincoasa angarie — putând acestea curatorii și de sine a le întimpina și apoi cu prilegul socotelii de trei luni a așterne cvitanțiile — încâtuî pentru cele neștiute însă mai însemnate, mai mari, adecă dela R. fl. 25. w. w. în sus, fiind-că acestea și așa vin a să hotări prin sessie a acestora urmare rămân a atârna dela concluzul reprezentanții, iară mai pre urmă, ce să atinge de celelalte cheltueli neștiute mai mici, adecă dela 25. R. fl. w. w. în jos spre întimpinarea acestora este îngăduit curatorilor totdeauna a avea afară din lada de fer R. fl. 100. w. w., adecă una sută fiorini valută de Viena — îndatorați fiind altminterlea și despre acestea despre toate a lua deslușite conturi sau cvietanții, pentru leghitimație la vremea socotelii.

Acestea în privirea banilor, iară

10. Incâtuî pentru altă avere mișcătoare a sf. biserici precum: odăjdiî, cărți, candile, cruci și alte argintării sau ori ce odoară a sf. biserici, despre acestea să să facă inventarium, și apoi cele trebuincoase să vor lăsa sub grija curatorilor, iară cele netrebuincoase să să așeze în lada de fer — și numai la ceva vreme de lipsă să să scoată sub revers, după care inventarium curatorii ca răspunzători totdeauna să-și dea sama — și acest inventa-

rium să să păzească totdeauna deplin și să să revază la toți trei ani fără zmințeală. Asemenea

11. Încătuși pentru documentele, sineturile de stăpânire, despre orî ce bunum și avere a sf. biserici, acestea toate precum și toate zapisele de bani încămătați, și contracturile de arenda moșiilor originalele să să ție în lada de fer — care ceste după urmă pentru lipsa curatorilor încassarea adecă a dobânzilor și arenzilor la facerea lor să să petreacă la protocolul zapiselor, iară alte scrisori și hârtii offițioase a acești sf. biserici să să păstreze după rânduială în archivum înzestrat cu o cheie, care să va încredința cui va afla reprezentația cu cale, pe lângă deplin repertorium, de unele la vreme de lipsă cu știrea sessii va fi slobod a să scoate documentele ce va face trebuință, însă numai în casa de adunare — iară a le duce pre acasă nu va fi slobod, afară de când în vre-o pricină de judecată ar fi neîncunjurat de lipsă, în care întâmplare pe lângă revers să va putea încredința vre-unui reprezentanș sau notarășului sf. biserici, ca unui jurat avocat, și peste acesta apoi la toți trei ani să să revază atât toate documentele din lada de fer, cât și arhivul de este în bună rânduială.

12. Reprezentanși împreună înțeleși și parohii, ca niște părinți ai obștii, care obște după înțălesul reprezentanții au încredințat în mâinile și sufletele D-lor precum tot dreptul așa și toată nădejdea, și îngrijirea pentru dorita duhului vremii, și părintescului

cuget prea înalt amăsurata ei însuși foarte și ne-
încunjurat de lipsa și de obște trupește și sufletește
folositoarea buna întru învățături creșterea tinerimei
sale, reprezentanșii zic vor fi îndatorați a împlini
mai sus arătatele cu slujba reprezentanții după
sunetul m. mai înnaite orândueli împreunatele sf.
datorințe părințești cu toată râvna, a priveghia, și
a purta grije din inimă cu cuvântu, și cu fapta,
pentru chivernisirea, buna și statornica starea școalei
de lângă ačasta sf. biserică.

13. Pentru ca mai lezne și mai cu acurație să
să poată purta administrația sf. biserici, ca să nu
să întâmple în aceiași nici o scădere, s-au aflat cu
cale a să împărți slujba reprezentanții sf. biserici —
adecă:

aa) slujba curatorilor

bb) slujba îngrijitorilor sau inspectorilor de
școală.

A cărora deosebite datorințe vor urma în jos.

14. Reprezentanția în ființa de față a D. D. pro-
topopul locului și inspectorului bisericesc cu mulțimea
voturilor va alege din sânul său trei curatorî parte
mirenească și doi inspectorî de școli, unul din parohî
și un mirean, acostora slujbă va ținea trei ani, iară
după trei ani iarăși să va face noaoă alegere, cu
care prilej căpătând mulțimea noturilor vor putea
rămânea și mai încolo tot cei vechi.

15. Va avea reprezentanția a îngriji, ca de câte-ori
va lipsi vre-un reprezentanș prin moarte sau altă

leğuită pricină din sânul sau, să pue la cale, ca după sunetul m. mai înalte orândueli, după modalitatea cum s-au zis mai sus fără zăbavă să să aleagă altul, ca așa numărul de doisprezece reprezentanși să fie totdeauna deplin apoi

16. Când reprezentanția sau de sine, ar simți, sau din arătările oareși căroră mădulare ale sale, sau orî în ce chip ar vedea că orî în ce chip, orî sub ce nume s-ar face ceva pîedecă, sau pagubă în administrația sf. biserici: precum p. p. dacă vre-o moșie sau orî ce bun și avere a sf. biserici s-ar călca, dacă vre-un arendaș nu ar plăti arenda sau ar face ceva pagubă în bunurile sf. biserici, dacă vre-un datornic nu ar plăti dobânda, sau poftit fiind capitalul nu l-ar da îndărăt, sau orî-ce drept al. sf. biserici s-ar călca, va fi îndotorată reprezentanția împreună sfātuindu-să cu notareșul cu toată socotință și luarea aminte însă fără întârziere a ocoli paguba, a căuta și a apăra dreptul sf. biserici. și pe calea judecății.

17. Reprezentanția în adunările și sesiile sale, să îndatorează a duce un protocol deschilinit, întru care să să petreacă toate instrumentele de daniî fără deosebire, îngrijind a să păzi și împlini voia benefactorilor întocma, și după pracișul obișnuit, și buna rânduială, a ținea nu numai toate protocoalele socotelilor în stare bună, curate, ci încă și despre tot ce vine înainte, despre toate lucrurile și hotărârile sale, care din ce pricinî, și din ce temeiori au urmat a

duce protocol regulat în forma sa, petrecându-să cu prilegul fieşte-cării sesiî nu numai mădulele reprezentanţii cele de faţă, ci şi cele ce nu sânt de faţă cu numele, împreună cu pricina lipsei lor, asemenea apoi şi obiecturile sfătuirii, starea întrebării, şi mai preurmă hotărârile cu pricinile şi temeiurile sale sânta să petrece în mai sus numitul protocol, să-vârşind acestea cu toată acuraţia notareşul sub răspunderea sa.

18. Reprezentanţia va avea în sessie a să sfătui cu toată înţelegerea despre lucru de faţă ce să va propune spre sfătuire, şi aşa având fieştecare mădu-lariu a reprezentanţii asemenea drept a vorbi, şi a-şi spune părerea sa, pentru a-ceia nu va fi slobod nici unuia a tăia vorba altuia cu mult mai puţin a să slobodi la personalităţi vătămătoare, ci înţelepţeşte vor avea de a vorbi pe rând unul după altul, şi la întâmplare, când nu s-ar vedea luminat încătrău atârnă mulţimea, să vor culege voturile prin curatorul cel mai bătrân, începând după obiceiul dela cel mai tânăr cu slujba mădular al reprezentanţii până la cel mai bătrân şi mulţimea va hotărâ. — Iară de cumva ar fi vre-un lucru mai încurcat, mai mare, care ar pofti mai multă cercetare şi sfătuire, ba încă ar fi de lipsă a să cerca şi ante acta din arhiv în această întâmplare.

19. Să va încredinţa acest lucru acelor mădule a reprezentanţii de a căroră slujbă să va ţinea, ca aceştia luând lucru mai de aproape în chibzuială şi

socotință și de va fi de lipsă, cercetând și toate acte după punctul al 11-lé în casa adunării, să poată la vremea sa însă fără întârziere a da reprezentanții deplină informație în scris, ca așa apoi să poată încheia din temei ce va fi cu cale. Însă

20. Pentru ca mai regulat și cu bună rânduială să poată păzi și săvârși cele mai sus zise și prescrise reprezentanția precum până acum, și astăzi, așa și în viitorime va ținea un legiut avocat în sânul său ca avocat și notareș al sf. biserici, om cu frica lui Dumnezeu cu haracter cinstit și cu știința legilor țării bună, a m. mai înalte orândueli și a limbilor patrii precum românești, latinești, nemțești și ungurești cu stilul și scrisoarea lor deplin împodobit, a căruia datorie va fi a duce protocol curent după regulă, a ținea arhivul în stare bună fără sminteală a spune dreptul și adevăratul înțeles a m. mai înalte orândueli, și în toate lucrările și împrejurările și numit punct 8-lé, 11-lé & 16-lé etc. ca un cunoscătoriu de legile țării și mai înalte m. orândueli a da reprezentanții sfat folositoriu, însă întru toate acestea în sessie ca notareș sau actuar fără votum afară de acestea — apoi.

21. Va fi îndatorat notareșul a purta toate pricinile de judecată, care ori pentru ce lucru după punct 16 s-ar afla cu cale și de lipsă a să începe în numele reprezentanții cu toată credința și strădania aici în loc, precum și poftind stările împrejur, va fi datoru a merge și afară din *Brașov* ori unde va fi de lipsă, dară cu diurnum dela sf. biserică, însă

22. Ca să fie acest avocat și notareș cu atâta mai legat și credinčos sf. biserici, cu atâta mai râvnitoriu și folositoriu pentru folosurile bunele orândueli și așezământurile sf. biserici, și să aibă mai mare deprindere și tragere de inimă la bună administrație, apărarea drepturilor sf. biserici, și ferirea tuturor păgubitoarelor urmări va fi acest avocat și notareș despre a căruî credință și hărnicie reprezentanția în trei ani de zile s-au încredințat după legile omenirii și articolul dietal al 25. din anu 1791. cu običnuita sa leafă de 250 R. fl., adecă doao sute cincizeci florini în valută de *Viena* pă an statornic, așa încât precum dânsul sănu poată fără destulită pricină a să lăsa de slujba notărășii, așa și din partea sf. biserici fără destulită legiută pricină neascultat și nejudecat să nu să poată lipsi din această slujbă. — Și această omenoasă și sf. biserici, și obști foarte folositoare rânduială din aceșteași temeuri va avea reprezentanția cu toată scumpătatea a o pazi și în privirea professorilor dela școala sf. biserici aceștia, petrecând această de amândoao părțile odihnitoare condiție și în cuviincoasele contracturi — având mai pre urmă pentru professori la reștaurația oareși cării ștății de paroh sau diacon cuviincoasa reflexie.

23. Pentru că din pricina nevenirii reprezentanșilor la adunare, și sessie să poate întâmpla mare împedecare și gubire în administrația sf. biserici, pentră să hotărește, ca fiește-care.

mădulariu al reprezentanții mirean și paroh la zioa și ăsul de cătră curatorî numit nesmintit și fără întârziere să să afle în sessie, unde va avea la locul său a șede a rămânea până la sfârșit și păzi regulele cuviinții — și preste acestea voturile reprezentanșilor, ce au lipsit dela sessie, vin a să socoti cu a celor de față aflători și anumit la întâmplare când voturile celor de față s-ar împărți părți cei mai mari, și așa reprezentanșii cei de față tot-deauna cu mulțimea voturilor hotărăsc cele de lipsă ce vor afla cu cale în numele întregii reprezentanții — înprotiva carii reprezentanșii cei ce nu au fost de față nu vor avea drept a vorbi și a critica — mai încolo să hotărește, ca orî care reprezentanș, care poftit fiind — fără îndestulită pricină p. p. betejală, lipsirea din loc *Brașov* de patru orî una după alta nu va veni la sessie să va privi ca unul ce nu poate sau nu voește a purta slujba de reprezentanș și să vă alege altul în loc.

Aăasta pentru grupul reprezentanții, de aici urmează în parte

I. Slujba curatorilor.

24. Curatorii vor fi indatorați a purta grija economii sf. biserici din lontru, precum de făclăi, unt de lemn, tămâe etc. etc. a da după cuviință parohilor adăjdiî, și acestea toate ale face băgăre de samă, ca încâtui pentru cele mai dintâi făclăi etc. să le dea curatorii eclisieriului din vreme, ca sub slujbă să nu să smintească evlavia — având aăasta curatorii

înnaintea ochilor și la împărțirea făclăilor la zile de nume și la umblarea cu discurile, iară încâtuî pentru odăjdii acestea parte ca să nu le mănânce moliile stând și să să strice, parte ca văzându-le benefactorii cei ce le-au dăruit slujindu-să sf. liturghie cu dânsese să să mângăe și îndemne și alții la asemenea dăniî — din aceste pricinî să le dea cam pe rând. — Mai încolo curatorii vor fi îndatorați o purta socoteala despre toate veniturile și cheltuelile sf. biserici orî de ce titulă, pe lângă luminate protocoale cuviincoase după rânduială păzind în privirea clopotelor și gropilor taxele hotărâte.

25. Când să adună o sumă mai mare de o sută de florinî în valută de *Viena* după punctul al 9-lé și 17. strângând sessie să-i bage în lada de fier.

26. Curatoriilor nu le este slobod a cheltui nimic fără cont, sau cvietanție, nicî a da afară din baniî sf. biserici după punctul al 9-lé mai mul(t) de doazeci și cincî florinî în valută de *Viena* fără știrea și învoirea reprezentanții.

27. Mai încolo vor fi curatorii îndatorați a primi teate înscrisurile în numele reprezentanții a deschide fără întârziere sessie totdeauna când sau însuși sau după arătarea oareși căruî reprezentanș va găsi de lipsă, slobozind spre acest sfârșit cu o zi mai nainte prin eclisierîul bisericii un înscris cuprinzătoriu de toate numele mădularelor reprezentanții, la care despre altă parte să îndatorează fiește care dintre aceste mădulare a însemna după numele său: că au văzut — care înscris apoi prin eclisier înnapoindu-să curatorilor,

aceștia vor avea la începutul sesii cuviințoasă al așterne înaintea reprezentanții pentru de lipsa îndreptare. — Tot aceștia vor avea mai încolo a da înaintea sessii pricinile pentru care sau adunat, și obiecturile ce vin a să lua înaintea urmându-să mai încolo după punctul al 18-lé și culegând la vremea sa și voturile curatorul cel mai bătrân.

28. Curatorii sânt datorî în privirea economii sf. biserici din afară a lua în ochi, și a purta grije atât pentru biserică cât și pentru celelalte zidiri ale sf. biserici, precum casa de adunare, chiliile ca să fie în stare bună, și dacă să află ce-va ștricăciune cu reflecție la punct a 9-lé fără zăbavă să arate reprezentanții. Asemenea să priveghieze ca și lăcui-torii din curtea bisericii să ducă o viața morală după cuviința locului din protivă aflând să arată reprezentanții.

29. Mai încolo curatorii vor avea a purta grije cu toată scumpătatea ca toți arendașii moșilor sf. biserici ori de ce nume și preț precum și debitorii ei ori de ce sumă la terminurile hotărâte prin contracturi și zăpise fără sminteală să plătească arenzile și cametele — care primindu-le cu toată acurația și fără întârziere să le petreacă în protocoalele cuviin-țoase urmând mai încolo cu dânsule după punctumul al 7-lé & 9-lé. — Iară de cumva în treaba plătirii aceloră s-ar întâmpla ceva pricină de împedecare, ceva împrotivire adunând numai decât sessie să dea ačasta reprezentanții în cunoștință, pentru ca să să urmeze după punctul al 16-lé cele de lipsă.

30. Tot curatorii vor fi și însărcinați a cerceta toate moșiile sf. biserici de aici din loc precum și cauțioanela puse la sf. birerică atât pentru siguranța arenzilor cât și a capitalelor elocate și cametele acelora — la toți doi ani după punctul al 2-lé și despre cum au aflat adecă de sânt în stare bună, de este sf. biserică destul de siguripsită etc. etc. sau nu să arate reprezentanții înscris acestea încâtui pentru moșiile și cauțioanele de aici din loc, iară încâtui pentru moșia dela țară *Cacalechi vechi i Reda Barbului* vor avea curatorii a aduce aminte reprezentanții ca după punctul al 2-lé la trei ani odată să trimiță un mădulariu al reprezentanții la fața locului spre a cerceta starea moșii în toată privirea și a face despre această reprezentanții relație în scris.

31. După punctul al 9-lé curatorii vor fi îndatorați la toate trei luni a-și da particulară socoteală înaintea reprezentanții despre toate luatele și datele ce au urmat până atunci și cu sfârșitul fieștecărui an apoi să dea socoteală preste tot după poruncile împărătești și acestea toate.

32. Să îndatorează curatorii cu atâta mai vartos a le păzi și împlini, că astfelu orî ce pagubă s-ar întâmpla sf. biserici din neîmplinirea datorințelor slujbei sale însuși vor fi datori a împlini unul pentru altul.

II. Slujba inspectorilor școalei.

33. Inspectorii școalelor sânt datorî a ținea protocol pentru pruncii și pruncele din școală a petrece pe toți în protocol și a da țidulă — fără de care profesorilor nu le este slobod a priîmi nici un prunc sau pruncă în școală, vor fi însă însărcinați inspectorii a nu da nici unui prunc sau pruncă țidulă de intrare până nu va plăti taxa școalei de doi fiorini valută de *Viena* și tacsă lemnelor, cerneală și condee *patrușeci creițari* v. v. pe un semestru, și anume de iarnă, stînd pentru sémestru de vară tacsă materialurilor numite mai în *10. creițari* v. v. — Iară de va fi sărac, și va avea despre aceia atestat dela tatăl de vecin — sau străin dela dirigătorii locului, pre unî ca aceștia vor avea inspectorii vremelnicește aî priîmi în școale fără de a fi plătit tacsă însă în termin de treizeci de zile vor avea a așterne reprezentanții spețificația tuturor acestora împreună cu attestaturile de sărăcie spre hotărâre de sânt întru adevăr de tacsă școlastică scutiți sau nu.

34. Inspectorii școalelor vor fi mai încolo însărcinați la un fîrtal de an după începutul fieștecăruî semestru negreșit a așterne deslușită socoteală despre câți pruncî și prunce au intrat în școale administrînd și toți banii pentru cei ce sânt în stare, iară pentru cei săraci hotărârile reprezentanții fiindcă dînșii inspectorii nu sânt volnici a face nici o cheltuială ci toate lipsele școlii sânt datorî a le arăta curatorilor pentru delipsa îngrijire.

35. Să însărcinează mai încolo inspectorii a purta grije ca lucrurile, sculele școli orî de ce nume, care pre lângă inventarium li să vor încredința să nu să strice sau înstreineze nici decum din școală, ci să să păstreze cu toată scumpătatea pe sama școlii, împovărându-să tot deodată a îngriji pentru zidirea școalelor ca să nu să strice, și văzând ceva scădere fără zăbavă să arate reprezentanții îngăduindu-să și ačasta ca la vreme de lipsă să aducă reprezentanții aminte împlinire voi benefactorilor după punctul al 17-lé în privirea oareș-căror legături școlastice.

36. Să îndatorează apoi inspectorii școalelor cu atâta ma(i) vârtos a păzi și împlini toate cele mai sus zise fără nici o scădere, căci altfelîu orî ce stricare sau păgubire s-ar întâmpla din pricina neîmplinirii datorințelor slujbei sale însuși vor fi datori a răspunde și a împlini unul pentru altul.

37. Și mai pre urmă de toate fiind-că evlavia este la toate de lipsă toate mădularele reprezentanții atât mirenești cât și preoțești vor fi îndatorați a purta grije ca întru săvârșirea sf. slujbe dumnezești la ačastă veche pravoslavnică biserică să să păzască tipicul ritului religii noastre întocmai după asezământul sfinților părinți.

38. Pentru ca mai sus atinsele puncturi, spre siguranția sf. biserici mulțemirea obștii și odihna chiar a însuși reprezentanții, să să păzască fără sminteală și cu toată scumpătatea, va fi îndatărată

întreaga reprezentanție, atât mădularele cele mirenești, cât și parohii a pune următorul jurământ:

Eu *N. N.* jur pă Dumnezeu cel viu și adevărat care este Tatăl Fiul și Duhul Sfânt, cumcă eu cu toată gătirea voiu păzi întocma ačasta instrucție — și nici nu voiu face eu, nici nu voiu îngădui cu știrea mea a să pricinui sf. biserici și obști aceștia nici cea mai mică păgubire, așa să-mi ajute Dumnezeu și să-mi dea mântuirea sufletului.

Dass vorstehende Instruction auf Ansuchen der Gemeinde durch die Kirchen-Repraesentantie entworfen, von sämmtlichen so wohl geistlichen als auch veltlichen Repraesentanten nachgenommener vollkommener Einsicht angenommen, gutgeheissen, sofort in ihr, der Kirchen-Repraesentantie Geschfats-Protokoll eingetragen und aus demselben von Wort zu Wort ausgeschrieben worden sey wird hiemit bestättigt.

Kronstadt, den 7/19 Nov. 1843.

Karl Myss.

Senator und Kirchen
Inspector.

Joannes Poppasus.

A-diaconus localis

(L. S.
de cîară
al bis.)

Johann Bran.
actuarius.

Notă. Alătura de textul românesc al Instrucției este și traducerea latină.

CXIII.

1843. Octombre 3.

Hotărîrea reprezentanței față de cererea profesorilor Iosif Barac, Nicolae Preda și Andreiu Androne pentru ridicarea salariului.

Nr. Gubern. 13088. — 1843.

Extractus Protocolli Repraesentantiae ad Nr. 20, ddto 3. Octobris 1843.

Profesorii școalei obștii de lângă această sf. biserică Ierodiacon *Iosif Barac, Nicolae Preda și Andreiu Androne*, prin inscrisul său ddto. et praes. 1. Septembrie a. c. să roagă a se lua înainte Instanția ce încă în anul trecut au așternut aceștii reprezentanții.

În urma căreia au pășit la treaba școalelor, s-au luat înainte atât zis-a Instanție a profesorilor ddto et praes. 14. Noemvr. a. t. cât și Instanția obștii ddto et praes. — care cetindu-se din cuvânt în cuvânt s-au văzut cumcă numiții profesori pe larg silindu-se a arătă lipsa și folosul școalelor și tot-deodată descoperind cumcă dânșii cu lefile sale de până acum nu numai că nu-și pot siguripsi traiul vieții, al familii și al său pe o vreme de betejală sau bătrânețe, ci încă nici până sânt sănătoși nu pot întâmpina trebuințele de toate zilele, să roagă a li-se mai îmulți atât spre mângăerea sa, ca să

poată trăi după cuviință, și ași chivernisi familiile sale dintr'o zi până 'ntr-alta, cât și spre întemeerea școalelor care numai chiar prin același singur mijloc se pot câștiga, dacă ar fi hotărâte lefi ca acelea, cu care să poată cineva trăi, care să tragă la sine în toată vremea oameni procopsiți și destoinici profesori.

Asemenea și obștea în mai multe rânduri precum dovedesc hotărârile de sub Nr. 59. — 1836. și 120. — 1840., arătând în tot chipul lipsa și folosul școalelor, au cerut a se statornici și întemeia școalele poftind ačasta însuși binele comun, lipsele obștii, și poruncile împărătești.

La care D. protopop *Ioan Poșasu* și mai bine și mai de aproape au deslușit marele folos și neîncunjurata lipsă a școalelor mai cu seamă în privirea neamului nostru românesc și respective aceștii număroase obștii a Brașovului, care pe lângă toate prea M. porunci gubernialicești și împărătești prin care neîncetat să poruncește a se înființa școli și a se rădica la mai bună cultură și clerul și poporul românesc, totuși și până acum să află întru așa groasă neștiință, și moralicească stricare și ticăloșie cât afară de aceea că partea cea mai mare a acestui popor nu are nici o dreaptă idee și cunoștință despre datoriile către Dumnezeu, către stăpânire, către sine, și către deaproapele, nici nu are nici un meșteșug și așa mai multe miî de mâni fizice sănătoase spre cea mai mare pagubă a industriei patrii, rămân ne-

întrebuințate; siliți fiind uni ca aceștia a umbla cu streangul în glugă și spre câștigarea ticăloasei sale hrane de toate zilele a săvârși numai slujbele unor dobitoace, purtând adecă în spinare, și trăgând în căruțe feliu de feliu de povări dintr'un loc până 'ntr-altul; drept aceea spre împinirea a mai mult de cât părintescului cuget preaînalt în privirea culturii clerului și poporului românesc cugetă D-sa a fi îndatorați a lua treaba școalelor în mai scumpă băgare de seamă și îngrijire, a face de lipsa buna rânduială, ca școalele întru adevăr să fie în cea mai bună și nestrămutată stare, chivernisite cu profesori harnici și statornici, căci numai așa să vor plini poruncile împărătești, numai așa se va putea deschide poporului nostru calea la folositoare meșteșuguri, și prin urmare la mai vrednice de oameni moduri de trăit, numai așa se va putea aduce la dreaptă cunoștință și bucuroasă împlinire a mai sus atinselor sale datorințe către Dumnezeu, către stăpânire, către sine, și către deaproapele, numai așa va putea scăpa din jugul patimilor și soțietății foarte păgubitoare demoralizației, care toată aceasta pășire din întunec la lumină — întru adevăr de vom privi îndărăt cu încredințare vom vedea, că numai de aceea până acuma nu s-au putut dobândi, pentru că plățile profesorilor n-au fost în faptă, nici întocmite după cuviincoasele lipse a unui vrednic profesor, dela care cu temei să se poată nădăjdui de lipsele roduri în tinertime, ne-îngăduind ačasta nici starea veniturilor

sf. biserici, n-au fost în faptă nici statornice, de unde firește urmează, că statornicirea și temeinica ținere a școalelor în stare bună numai prin hotărârea de așa lefi statornice, care în toată vremea să fie destul îndemn de a trage la slujba de profesori oameni cât mai procopsiți și harnici, și ai mulțami, ca așa apoi toate puterile sale să le țințeze spre împlinirea părților slujbelor sale cu toată râvna. Așadară fiind, că acum și duhul timpului de față în gura mare strigă cultură! astăzi au sosit vremea când cu tot adinsul, cu toată strădania să facem orî ce ne este cu putință, pentru ca să se mai lumineze și să vie la mai bună cultură și neamul nostru; poftind aceasta ca niște buni îngrijitori părinți și prea bunul nostru monarh și celelalte împreună cu noi lăcuitoare nații a dulcei noastre patrii a *Ardealului*, să facem tot ce este prin putință; așa să luăm cererea și poftirea obștii și a profesorilor în dreaptă socotință care D-sa și a posteriori le cunoaște de adevărate, și nădăjduște a se încredința despre aceasta și celelalte c. madulare a le reprezentanții ca uni ce singuri sânt obșteni, și familisti și știu lipsele obștii și casnice, apoi dovedește și aceea că profesorul *Nicolae Preda* n-au putul să trăiască aici, și așa s-au dus ca profesor la *Săcele* în satul *Cernatu*.

În dreaptă socotință și spre mângăerea jeluitorilor profesori dară mai cu seamă din temeiul statornicirii și asecurării școalelor după pofta și cererea obștii împotriva tuturor întâmplărilor să se hotărească.

niște lefi după înțelesul cum s-au zis mai sus: amăsurat căruia, și starea veniturilor sf. biserici întru asemănarea M. decret guber. 1. Martie, Nr. gub. 8230. — 1819., Nr. Magistr. 1149. — 1826., proiectează D-sa lângă părintele diacon, care totdeodată însuși din datoria deregătorii sale de diacon trebuie trebuie să fie totdeodată și profesor și pentru celelalte două stații de profesor pentru partea bărbătească, ba de vreme ce relighia, moralitatea, învățătura, cultura, este neîncunjurat de lipsă și mult folositoare și părții femeiești având aceasta până la vârsta de a merge în școală, ba încă și după aceea acasă mare încurgere în educația copiilor săi, și pentru stația profesorului părții femeiești să se hotărească pentru toți statornice lefi de fiește-care câte 600. florini în valută de *Viena* pe an și cvartir după cum va avea sf. biserică, sau neavând în natură o revonificație de 60 flor. v. v. stând în toată întâmplarea în slobodă voia reprezentanții a da cvartir sau revonificație 60. flor. v. v.

Însă pe de altă parte ca să se poate cu încredințare nădejdui și roduri vrednice de aceste lefi, și împlinitoare de toate lipsele obștii ca se nu mai cădem în obișnuitele mai denainte întâmplări; de a se ținea ca profesori orî ce om lipsit de cunoștințele și de lipsele scumpe însușiri a unui proferor calificat, sf. biserici și întregii obști foarte păgubitoare, fiind că unul ca acela de și trage plată mai puțină, însă de tot înzădar neaducând rodurile dorite în tinerime,

din acest temeiu spre sfântă păzire a să hotărî: ca la sus arătatele patru stații de profesori nici de cum să nu se primească alte individuri, de cât cariî vor fi sau absoluți teologi de *Viena*, sau absoluți iuristi și deodată teologi de *Sibiu*, și toate acestea cu eminenții, sau măcar prima bună, și acestea atât din studii, cât și din năravuri sau moral, și pe lângă acestea afară de românește și latinește să știe cât mai desăvârșit sau limba ungurească sau nemțească după trebuința stații vacante; uni ca aceștia vrînd a se apleca la aceste școli ca profesori, vor avea spre acest sfârșit după vechiul obicei să se arate împreună cu documentele sale la reprezentanție care apoi împreună cu protopopul și parohi locului va avea în cunoștința sufletului a cerceta aceste documente și la întâmplare când vor fi mai mulți competenți, vor avea luare aminte la calculul fieștecăruia atât din științe cât și din moral pre aceia ai hotărâ de profesori cariî vor fi mai procopsiți și de mai bună nădejde avînd caeteris paribus fii orașului preferenție, și care așa să vor hotărî de profesori vor avea în timp de trei ani a duce slujba de profesor vremelnicește, după care timp mulțămită find reprezentanția împreună cu protopopul și parohi locului cu sporîul și purtarea dînsului, va avea pe lângă umilită rugare pentru a aceluia întărire al arăta direcții, uni ca aceștia apoi după înțelesul articolului dietul 25. din anul 1791., sînt în slujbele sale statornici neputîndu-se scoate din slujba lor fără îndestulată pricină neascultați și nejudecați.

Iar pentru sf. și večnica păzire a aceștii întocmiri spre încunjurarea pășitelor rele și arbitrioase urmări să se facă aceasta spre părinteasca lăsare în loc și la locurile mai înalte cunoscută — ca așa nici reprezentanția și parohi, nici obstea să nu mai poată de capul său a strica și a se abate dela aceasta bună orânduială.

La care D. *Ioan Jippa* au cuvântat cumcă, aceasta părintească cugetare și înțelept proiect nu numai că și D-sa îl află de bun și de lipsă, ci încă mărturisește, cumcă mai de mulți ani aceasta au hrănit-o în inimă, ačasta au fost îndemnul și țânta ostenelelor mai de mulți ani ce au pus č. reprezentanție întru înmulțirea și înaintarea veniturilor sf. biserici, după cum ačasta dovedește protocolul Nr. 59. — 1836. ș. č. I.; pentru aceea acum și D-sa conglăsuește cu D. protopop întru toate, fiind-că acum au sosit vremea întru care se poate pune în lucrare ačastă mângăitoare întocmire spre înaintarea binelui de obște, de vreme ce acum din darul lui Dumnezeu și buna îngrijirea reprezentanții au ajuns și veniturile sf. biserici în așa stare, de se pot întâmpina poftitele cheltueli.

După care apoi întreagă reprezentanția cei mai sus scriși împreună cu toți cinstiții parohi cu o gură și cu un cuget au lăsat în loc, au primit și au întărit ačasta părintească cugetare și înțelept proiect al D. protopop ca o sfântă și nestrămutată hotărâre. cu aceea deslășire ca individurile ce după înțelesul

de sus vor veni a să aplica în acestea școli ca profesori care firește se înțelege să fie de relighia aceștii sf. biserici a răsăritului neunite.

Aceasta slujește spre știință și nestrămutată păzire; de aceea se încunoștințează curatorilor după înțelesul de sus pe de o parte, iar pe de altă să se facă fără întârziere pasurile de lipsă în treaba ačasta la locurile mai înalte, îngrijindu-se reprezentanția împreună cu protopop a întregii stățiile vacante și cele respective cu individuri nu destul destoinice vremelnicește, chivernisite a le întregi cu individuri și profesori calificați după cuprinderea de sus.

Cu prilejul hotărâri de sus Nr. 20. a. c. fiind și č. parohi de față s-au rugat, cumcă fiind-că și sfințiile sale slujesc la școală în privirea relighi și moralului, care și până acum, dar mai cu seamă de aici înainte, adunându-se mai multe sute de prunci parte bărbătească și femeiască și mai mare strădanie și osteneală pofteste, pentru aceea să se facă rânduială ca și sfințiilor sale să li se dea cvartir după cum și înainte de ačasta în scris au cerut.

Hotărâre.

Măcar că sfințiile sale cu prilejul aplicații sale ca parohi lângă ačastă sf. biserică au dat în scris revers cumcă sfințiile sale nu vor cere nici odată de cât au avut predeșorii sfințiilor sale, și vor fi

mulțamiți după vechiul obicei al bisericii, măcar de ar fi poruncile împărătești ca parohi să dea catihizație; totuși spre mulțămirea și odihna sfinților sale, precum și depărtarea dela orî ce felu de alte pretenzii sub orî ce titulă, pentru oareșcare remunerație, și pentru ca să îngrijască mai cu mare râvnă pentru întemeerea tinerimii în relighie și moral, făcând adecă fieștecare paroh în toată Duminēca și sărbătoarea innainte de intrare în sf. biserică eshortație la toată tinerimea de amândoa secsurile, s'au aflat cu cale a să hotărî fieștecărui paroh în viitorime o rebonificație de cvartir parohial în 120. fior., adecă o sută doăzeci fiorini în valută de *Viena*, însă cu aceea luminată deslușire, ca acastă rânduială să nu facă nicî cea mai mică prejudecare nicî mai sus pomenitelor reversuri, și vechiului obicei a sf. bisericii, nicî m. mai înalte orândueli.

CXIV.

1843. Novembre 20.

Protocoalele ședințelor reprezentanței bis. din Schei din 31. Oct. și 7. Nov., în care să primește instrucția și să hotărăște, ca preoții să nu poată fi în acelaș timp profesori.

La 31. Oct. 1843. s-au ținut adunare, fiind de față:

D. *Ioan Popasu*, protopop.

D. *Ioan Petric*, paroh.

Ioan Țipa.

Ioan Pantasi.

Oprea Sfetea.

Dumitru Oțotoi.

Gheorghe N. Burbea.

Dimitrie Nicolau.

27. Notareșul așterne instrucția scrisă curat atât românește pă o parte, cât și prefăcută latinește pe altă parte, ca să să poată face de lipsele pasuri la locurile mai înalte,

care după ce de nou s-au citit iarăși din cuvânt în cuvânt românește adăogându-să punctul al 38-lea pentru jurământ s-au primit și lăsat în loc.

38. D. *Gheorghe M. Burbea* reprezentanș și înșpector al școalelor arată, cumcă uniî dintre parohî s-ar îmbulzi la stațiile de professori — pentru aceia fiind-că ačasta ar fi foarte mare stricare atât în privirea școalei, cât și a slujbelor parohiale să facă cele de lipsă spre a să ferî ačasta și acurat a să pazi rânduiala școalei de sub Nr. 20 din 3. 8-vrie 1843.

Hotărâre. De-vreme ce arătarea, D-lui *Gheorghe M. Burbea* o cunoaște și reprezentanția de adevărată știe și însuși cumcă întru adevăr uniî din preoți ar vâna stații de profesori lângă ačastă sf. biserică, așa cu un cuvânt să hotărâște,

cumcă nici într-un chip preot nu poate fi priimit de professor în școala aceștii sf. biserici, fiind-că preotul având greaoa slujbă a sa care măcar de s-ar putea împlini nici într-un chip nu poate duce doao slujbe — ačasta este sf(ă)nt, ačasta este firește de obște știut, ajungând orî care dintre aceste doao slujbe și pre cel mai vrednic bărbat indetultit al cuprinde apoi aici a posteriori s-au văzut cum-că nici doao časuri pă săptămână n-au fost în stare a ținea, a da lecția din religie după cum să vede și din arătările profesorilor — fiind aici peste 1100. — 1200. de familii, care măcar de și sânt trei parohi, totuși fiind-că aceștia să rânduiesc cu săptămâna, are îndatoria a săvârși toate slujbele parochiale la 11. — 12. sute de familii, despre una, iară despre altă doi dintre parohi sânt și protopopi, siliți fiind adeseori în trebile diregătoriilor sale a excurelui în protopopiaturile sale, cari și cu gura nici într-un chip nu pot și nici să leagă a purta sub responsabilitatea sa slujbele parochiale unul pentru altul rămâind obștea noastră numai cu un preot în toată vremea — și așa aplicându-să și de professor, adevărat, că ar pătimi și

școala et respective tinerimea, dară
mai cu samă obștea cele mai simți-
toare și păgubitoare scăderi — pentru
aceia spre încunjurarea acestora din
datoria atât cătră școlastica tinerime,
cât și cătră întreaga obște, — hotă-
răște nici decum a nu să primî preot
de professor în aceste școli de lînpă
sf. biserică a noastră — ci rămîne
strîns a să păzi rînduiala de sub Nr. 20.

*

La 719. Noem. 1843. s-au ținut adunare fiind
de față:

D. Senator *Carol Myss.*

D. prot. *Ioan Popasu.*

D. p. *Petru Gherman.*

D. p. *Ioan Petric.*

Ioan Pantasi.*)

Oprea Sfetea.

Ioan Pantasi.

Gheorghe M. Burbea.

Hristea Orghidan.

Dimitrie Nicolau.

---

*) Jipa.

30. Extracturile din acest protocol atât în privința școalelor, cât și instrucția s-au lăsat în loc și s-au întărit cu iscăliturile D. prot. *I. Popasu*, D. senator *Carol Miss* și D. avocat ca actuar *Ioan Bran*. — Aăsta sbujește spre știință și să îndatorează notareșul a face cuviinčoasa instanție cătră č. magistrat, ca să să milostivească acelea a le lăsa în loc și spre părinteasca întărire a le recomanda și la î. c. gubernium.

Kronstadt, den 20-ten 9-vr. 1843.

prin
Ioan Bran.
adv. și actuar.

CXV.

1843. Novembre 18.

Resoluția, prin care magistratul aproabă instrucția de sub CXII.

4046. — 1843.

Bescheid.

Nachdem sowohl die von den Bittstellern unterlegte Instruction für die Kirchen—Repraesentanten, als auch die Abschlüsse betreff der Schullehrer im Einklange mit den diesfalls bestehenden hohen und höchsten Verordnungen ausgearbeitet worden sind, und von beiden Ausarbeitungen erspriessliche Folgen

nicht nur für die gute, und ordentliche Verwaltung des Vermögens der bittstellenden Kirchengemeinde, sondern auch für die moralische und wissenschaftliche Ausbildung der Gemeindeglieder zu erwarten sind: so nimmt der Magistrat keinen Anstand diese Ausarbeitungen dem hochlöbl. K. Gubernium zur reiferen Prüfung mit dem Beifügen zu unterlegen; dass der Magistrat die Instruction und Abschlüsse, und insbesondere denjenigen sub Lit. I., dass nämlich ein im Dienst befindlicher Geistlicher nicht zugleich auch Schullehrer bei der Gemeinde sein könne und solle, vollkommen zweckensprechend finden.

Kronstadt, am 18. November 1843.

Aus der Magistrats-Sitzung
herausgegeben
durch

August v. Roth,
Senator u. Obernotär.

CXVI.

1843. Octombre 5.

Jurământul ce trebuia să-l depună fiecare reprezentant, cînd intra în funcțiune.

Jurământul.

Eu *N. N.* juru pă unul Dumnezeu adevăratu, Tatăl, Fiul, Duhul Sf., cum-că așezata și cetita in-

ștrucție a aceștii reprezentanți, o voi plini și păzi cu toată scumpătatea eu însuși, și voi priveghia ca și celelalte mădulare a le reprezentanți să o păzască și împlinească, și cum-că nu voi face, nici voi îngădui cu știrea mea a să face, și pricinui sf. biserici, și obștii, pe care o reprezentezu, prin această a mea slujbă, vre-o pagubă trupească, sau sufletească, vre-o nedreptate sau orî ce scădere, cî toate lucrurile și sfătuirile mele ca reprezentanșu mă voi strădui, cu toată credința râvna și dreptatea, fără mânie, fără pretenie a lucra numai spre creșterea trupescului și sufletescului folosul sf. biserici, înaintarea binelui de obște și nestrămutata sfânta păzire, și apărare a pravoslaviei. Așa să-m ajute Dumnezeu, și să-m dea mântuire sufletului.

Amin.

CXVII.

1843. Decembre 14.

Guvernul notifică episcopului Vasile Moja, că a întărit instrucția pentru bis. din Șchei. (vezi CXII) (copie.)

Copia ad Nrum. Gub-lem. 13039. — 1843.

Reverendissime Domine Episcopo, nobis observande!

A Brassai Bolgárszéki nagyobb g. n. e. Egyház megye Képviselőnek a Brassai Tanács idei Novemb. 22-én ide tett felirata mellett fel küldött képviselők számára keszitett utasítást úgy az Egyház megye pénzei s javai czélszerű kezelése iránt s a tanitokra nézve hozot azon határozatot, hogy valóságos szolgólatot tévő lelkészek ennekutánna egyszermind tanitói hivatalt ne viselhessenek meg erősíteni kérik záratékaival együtt Tisztelendőségednek vissza várolog tudositás tétel végett ezenel át küldettik. In reliquo manentes

Reverendissimae D. Vestrae

E Regio M. P-patus Tran-niae Gubernio
Claudiopoli die 14 Decemb. 1843.

Dat afară	ad officia paratissimi
prin	Comes Josephus Teleki.
Ioan Poppoșu. Sammel de Brenenberg.	
prota loculi.	Secret.

CXVIII.

1843. Decembre 26.

Episcopul Vasile Moga cere (dela protopop) diferite informațiuni: în privința profesorilor și activității lor pentru luminarea și îndreptarea poporului, cu privire la funcțiunarea profesorilor ca cantori, cu privire la agendele notariale, la angajarea avocatului bisericeii și la angajarea pâr. prot. Constantin Duma ca profesor.

Copie la Nr. epcp. 664. — 1843.

Cinstite protopoape!

Prin milost. decret gub. dto 14. Dechem. a. c. Nro. 13088. eșit, și aici în copie adăogat s-au împărtășit cu acest S. epcp. spre darea de informație dela biserica că mare a *Bolgarsechîului* prin magistratul locului provocăluită, în care să cuprindă, ca să să întărească instrucția ce s-au făcut sieși reprezentanția despre administreluirea banilor și a bunumurilor bisericii obștei și hotărârea ce s-au făcut ca preoșii funghenși să nu fie de odată și professori.

Spre a putea face acest s. eppesc destul lăudatului milostif decret, au aflat mai întâi a te asculta și pre sf. ta în treaba aceasta, adecă: în actele împărtășite cu acest s. epcp. să cetește, că

mai nainte vreme să da pă sama școalelor numai 300. — 400 fl. din venitul bisericii, și să vărsa sume foarte mari de bani pe sama școalelor și totuși, sau nimic, sau foarte puțin sporiu și înaintare să vede și ačasta stare împrejur au dat pricină la reprezentanția de acuma, ca să facă simbrje mai bună la professori de școală pe vremea viitoare, pentru ca să puie strădanie mai mare spre înaintarea culturii și întru desrădăcinarea stricării moralecești, moralis destructionis, ce să află în popor, care immoralitas acuma s-au arătat prin maghistratul locului la cr. gubernium spre întărire, cu așternerea extractului protocolului bisericii de sub E) la acestea aduc sf. tale aminte, ca și sf. ta de împreună cu ceialalți ortăci parohi, să dați mână de ajutoriu la numiții professori de școală într-aceia, ca cât mai îngrabă să scoată innoralitasul din popor după dorința reprezentanții, și ačasta cu atâta mai tare sânteti datori frățiile voastre a face, cu cât că să vede că reprezentanția nu numai plata profesorilor de școală o înmulțește, ci încă și Quartir-Geldu frățiilor voastre nu cugetă al mai trage și mai încolo cu samă bună nu de altă fără ca cu professori de împreună să osteniți a depărta din popor stricăcunea de moralisație, ba să nădăjduește că văzând reprezentanția îndoită strădania frățiilor voastre ce veți pune împreună professorii rânduți, va înceta încă și dela oprirea simbrii dela prea înaltul loc în bucate pe an rânduită, și vă va da-o în bani gata din fundușul acela, din care plătesc și plățile profesorilor

școli și a cântăreților bisericii, de nu vă va veni a vă mai îmbulzi pentru plată și la slujba professorii:

Maî încolo prin prea înaltul rescript împărătesc dto 10. Maii 1816. Nro aulico 1281. eșit să porunceștei ca ludi magistri, adecă cum ziceți pe acolo profesori, să fie deodată și cantorii bisericii, et vice versa cantori, și lidi magistri, de această poruncă încă să referăluești sf. ta încoace, că putea-s-ar duce întră împlinire, ca unul sau altul, dintre profesori să fie deodată și cantori la biserică tot numai cu plata aceia de profesori, această pentru cruțarea fundului bisericii, încât va fi cu puțință? și iarăși să referăluești încoace și despre aceia, că frățiile voastre parohii, nu vă socotiți în stare, pă lângă plata proiectăluită a purta și slujba notărașii și a arhivareșii, și că această primire-ar reprezentanția să fiți oare care notareș din frățiile voastre, sau dacă nu pă cine poștește pă altul anume? și iarăși oare cu puțință ar fi ca procator să nu ție cu simbrie pe an, fără să să plătească numai când să întâmplă proțes, această socotim numai pentru cruțarea fundușului.

Maî spre urmă sf. ta cunoști pă prota *Constandin Duma* să aduci aminte la reprezentanție de dânsul, precum-că e theolog de *Viena* de pă o vreme cu părint. prot. *Petru German*, că avea-re-ar priimire între profesori de școală, fiind-că așe să vede dorirea reprezentanții, ca să fie profesori iuristae și theologhi? Toate acestea nu să scriu f. tale, cu cugetul acela

că doară s. epcp., ar vrea să facă ceva cu tăria preste voia reprezentanții, fără numai sângur precum vei face f. ta încoace relație, cu bună înțelegerea reprezentanții.

La acestea cât mai îngrabă să-ți dai cugetul încoace. Sibiu.

Sibiu, 26. Dechem. 1843.

Dat afară	
prin	Al f. tale bun voitoriu
Ioan Poppasu.	E. Vasilie Moga.
prota locului	

CXIX.

1843. Decembre 31.

Cuitanță dela diaconul Iosif Barac pentru salarul de profesor pe an 1843. (orig.)

Cvietanție.

Despre R. fl. 300. w. w., adică floreni trei sute în valută de Viena, care i-am priimit eu subscrisul dela sf(â)nta biserică prin Dumnealor cinstiții reprezentanși și curatorî pentru slujba professorală la școală pă anul o mie opt sute patru zeci și trei.

Brașov, în 31. Dechemvrie 1843.

Josif Barac.
diacon.

CXX.

1844. Februarie 2.

Kollár din Cluj anunță pe notarul bis. **Ioan Bran**,
că afacerea obștei din Șchei este în manipulațiune.
(trad).

Cluj 2. Febr. 1844.

P. P.

Lucrul obști din *Bolgarseg* s-au chibzuit a să
refărălui în 8. ale acești luni, lucrul stă încă sub
manipulație cu domnul canțilariul nici nu pot vorbi
despre lucrul acesta până nu-î va veni la mână —
am nădejde că-l voi zăbovi puține zile până când
dumnévoastră veți sosi — cum că ar fi ceva protes-
tație n-am băgat samă după priimiré acești scrisori
îndată să porniți înlăuntru aici ș. č. a.

Kollár.

CXXI.

1845. Aprile 24.

Rectificarea eroarei strecurate în raportul publicat în „Siebenbürger Wochenblatt“ privitor la serbarea zilei împăratului în bis. din Schei.

(Kronstadt, 12. April.)

In unserer vorigen Zeitung habem wir auch davon Nachricht gegeben, dass das Geburtsfest allerhöchst Sr. Majestät unseres Kaisers auch in der Pfarrkirche der griechisch—nicht—unirten Glaubensgenossen in der obern Vorstadt auf eine würdige und erhabene Weise gefeiert worden sei. Während wir nun dieses hiemit bestätigen, finden wir für nöthig, den in diesem Berichte eingeschlichenen Druckfehler, Seite 150. auf der ersten Spalte in der 15. zeile von oben, wo es heisst **«griechisch—unirten»** zu berichtigen; es soll daselbst **«griechisch—nicht—unirten»** heissen. Wie bekannt, befindet sich in unserer Stadt keine griechisch — unirte Kirche. — Soviel auf Verlangen der Repräsentanten der betreffenden Gemeinde.

Die Red.

CXXII.

1844. Iunie 9.

Parohul Ioan Petric arată, că fiind absent din Braşov, nu poate lua parte la sedinţa reprezentanţei şi promite că la reîntoarcere va depune jurământul prescris. (original).

Prea Onorate Domnule Inspector!
şi cinstită reprezentaţie!

Ne-ertându-mă datoriile familiare ca să fiu pe Dumineca viitoare din 11/23 Iunie a. c. cu onorat Domnia voastră la sesie de faţa, ca nu cumva să să opăcăscă lucrare sesii ce de vr-o 15. zile şi în fiinţa mé s-au hotărât a să ţine, prin aceasta pe lângă toată cuvenita cinstire mă declarezu: că eu sânt înşuflet de cel mai adânc respect şi supunere către milostivu decret al înălţatei crăeşti gubernii, prin care să îndură a întări instrucţiile şi hotărârile reprezentanţii în privire administraţiei şi a şcoalelor şi în-dată ce voi sosi acasă, mă voi înfăţoşa ca să pui jurământul porunci. Cu care pe lângă deosebită cinstire sânt

Előpatak 9. Iunie 1844.

al pré cinstitei reprezentăţii şi
inspecţii gata spre slujbă.

Ioan Petric.
paroh în Bolgarsechi.

CXXIII.

1845. Martie 13.

Reprezentățiunea protopopului și parohului Ioan Petric în chestia catihizării cu copiii cari nu umblă la școală. (arig.)

Prea cinstită reprezentație !

Înțeleptul proiect al onoratului Domn protopop *Ioan Popasu*, unde zice, „că număroasa noastră obște a *Brașovului* ce să află în așa groasă neștiință, și moraličască stricare, și ticăloșie, cât afară de aceia că parté cé mai mare a acestui popor, nu are nici o dréptă idee, și cunoștință despre datoriile cătră Dumnezeu, cătră stăpânire și cătră de-aproapele, nici nu are nici un meșteșug numai prin școli cu profesori cvalificați înzestrate, să va puté aduce la dréptă cunoștință, și bucuroasă împlinire a ziselor datorințe, numai așa va puté scăpa de jugul patimilor și soțietăți foarte păgubitoare de moralizații.“ Acest proiect zic noi cu toți, sau întreagă reprezentația, învingîndu-ne despre adevărul acelor cuvinte, l-am priimit și întărit prin hotărâre dto 3. — 8-vrie 1843. Nro. repr. 26. care și în cr. gubernium prin mil. decret gub. dto 27. Fevruarie 1844. Nro. 1196. și așa întru asemănare mil. porunci împărătești & gubern. după cum cere duhul vremi de astăzi, încât au fost cu putință, ajutând și staré sf(in)tei biserici la întâmpinare chełtueleur poftite cu DD. profesori,

spre înaintare tinerimi, s-au adus școalele la dorita țință, încât încredințându-să cu învățători cu cerutele științe împodobiți, să poată nădăjdui, că întru acee și școlari să va sălășlui credința cătră patrie, supuneré cătră stăpânire, cinstire cătră de-aproapele, să va păzi religia în cé mai mare sfințenie, gura, limba și buzele lor să vor face organe ale evanghelii, și așa făcându-să mădulare folositoare patrii vor înainta și să vor noroci pe sine și pe alți, însă când stau și gândesc la mulțimé acee de tineri de ambe sexele, care nu umblă în școală și au trecut de vârsta școali poruncită, atunci cu durere de inimă trebuie să zic că ne învățătura și necăutaré sf(in)tei biserici, îi nefericește îi lasă să petrecă întru întunerec, și sălbătăcie, simțul și talentul lor cel firesc care să naște cu fiește-ce roman, rămâne mort și nelucrătoriu și așa de toată cinsté și fericirile mai sus numărat acelor ce caută școala, rămân despoiați cestialalți, aceștia să desbracă de firile omeniri și să îmbracă cu fire sălbatecă, răpind, vătămând și omorând dreptul de omenire, ba cu sudalmele lor cele înfricoșate împotriva legilor de criminal și anumit a. m. rescript împărătesc dto 10. Mai 1281. — 1816. gubernialicesc dto 17. x-ber 5807. — 1816. și episcopésca poruncă dto 15. Aprilie 1817. Nro 336. împotriva acestora zic care le amerință pedepse foarte mari, astfelu spurcă religia cât și văzduhul să cutremură de acelé ce-ș țin ei în loc de fală și desfătare — tot aceștia cari nu învață frica lui D-zeu prin școlî, să văd îmbiezuiți prin crâjme,

jucând cărți, și grăind măscări mai pre sus de fire, ba și în sf(i)ntele posturi îi vedem noapte ameițiți de rachi, și plini de murdărie venind la mărturisire fără cé mai mică pregătire, căință sau făgăduință de îndreptare, apoi trec la căsătorie fără a ști măcar rugăcunile cu soțiile lor împreună, care aseminé n-au învățat carte, calcă datoriile cele sf(i)nte ale căsătoriilor, căutând pricini de despărțanie, și în loc de a sădi în inimile fiilor lor frica lui D-zeu, cunoștința cé dréptă încă din brațele maicilor îi deprinde la felîurimi de apucături rele și scândălicoasc.

Drept aceé de vreme ce școalele noastre de-ar fi cât de bune pe uni ca aceé ce nu le cercetéză, nu-i poate face creștini bunî și oameni de omenie, am socotit că alte nu avem de a face. de cât întru asemânare punctului al 12-lé din înștrucție, unde sântem numiți de părinți ai obști pentru că ačasta s-au încredințat în mânilé noastre, precum tot dreptul așa și toată nădejde și îngrijire atât pentru binele de obște trupește și sufleteste folositoriu, cât și pentru buna întru învățături creșteré tinerimi, așa dară ca niște părinți ce am jurat că nu vom lăsa cu știré noastră a să pricinui nici cé mai mică păgubire, precum biserici așa și obști, fiind ačasta o mare păgubire sufletescă pentru cei ce nu știu legé, poruncile și frica lui D-zeu să ne silim a ridica și acest rău, care cu alt mijloc nu să poate, decât prin o catehizație s-au învățatură creștinescă ce o

va da parohi locului, după sunetul mil. porunci gub. dto 10810. — 1819. 9178. — 1820. și episcopești 758. — 1819. și 712. — 1820. adecă în toate Duminecile și sărbătorile de vară, toți aceé ce n-au umblat în școală trecuți de vârsta școali, atât feçori cât și fete, precum și aceé cari nu pot veni la școală, să fie îndatorați la 2. časuri după prânz când vor, auzi clopotul să vie la biserică și parté bărbătescă de jos, iar cé femeéscă din podișor să asculte pre preot cuvântând despre credință, dragoste, nădejde, tâlcul evanghelii, al apostolului, dogma, moralul dato-riile cătră D-zeu, cătră sine și deaproapele, supuneré cătră bunul nostru monasch, cătră stăpânire, părinți și mai marilor, și orī ce învățături folositoare cu pilde de năravurile ce li să vor preda și acelora ce vor ști acesté, să va da dela parohu cuviinços un attestat, fără care să nu să poată vesti sau căsători — ačasta cinstiților reprezentanși și buni părinți ai iubitei voastre obști ne mai lipsește lângă școală spre binele înaintaré și folosul de obște — Ačasta mai de mulți ani am voit noi să o înființăm, însă pentru că mai multe împrejurī poate că sau pe unu, sau pe altu nu néu ertat, acum de vreme ce și doi č-ți reprezentanși și anumit D-lui chir *Dimitrie Oțo(țo)* tată de vecin și D-lui chir *Nicolae Măciucă*, prin în-scrisul D(o)mniilor sale cinstitei reprezentații așternut o pofteste și cerutu ajutoriu împreună cu întâiul tată de vecin să făgădueste al da, nădăjduesc, că și ceialalți onorați reprezentanși pe de plin învingân-

du-să de neapărata de lipsă înființare a aceștii învățătură, nu vor lipsi întru împlinire mai sus atinselor mil. porunci a jurământului pus și a datorințelor sale, după înțelesul punctului a 27. și 18. din instrucție, a petrece această arătare la protocol și a hotărâ cele de lipsă spre večnica păzire, fără întârziere cu atâta mai vârtos, că neputând ceialalt cinstiți Domni protopopi din pricina trebilor protopopești pe din afară, fiind-că nu suferă zăbavă acest lucru mântuitoriu eu singur primesc după sărbătorile sf. învieri această însărcinare cu bucurie, numai și numai ca să nu ne facem părtași păcatului neștiinței celor lipsiți de învățătura creștinăscă.

Lângă acesté ca să pocă păzi jurământu fără călcare, de vreme ce atât reprezentația în privire alegeri curatorilor și a socotelelor în fața 1, 2, 3 și 4. din instrucția tipărită au atins mai multe mil. porunci în tréba aceastăe eșite, cât și în cr. gubernium 1. mil decret la sfârșitu instrucției tipărit au adăogat după care porunci să urmă, cu toată cinstirea e rugată č. reprezentație a mi le da pe lângă revers, ca să mile decopiez și apoi să le reîntorc. Cu care sânt

Brașov, 13. Martie 1845.

al cinstiților reprezentanși rugătoriu cătră D(u)mnezeu

Ioan Petric.
protopop și paroh.

CXXV.

1845. Martie 21.

Reprezentățiunea reprezentantului Ioan Țipa, către scaunul episcopesc, față de iregularitățile în administrarea averii bisericești. (copie.)

Copia.

Prea luminate și prea osfințite Domnule Episcoape!

După ce am intrat în anul acest curgătoriu mai nainte de a să petrece la protocolul universal socotelele sf(i)nteii biserici, din anul 1843. și 1844. o socoteală a anului 1843. s-au revidăluit de reprezentanție, iar a anului 1844. fără a să mai cerceta împreună cu a anului 1843. fie petrecută în protocolul pomenit și poftindu-să și D. inspectorul politicesc deodată s-au luat înainte, însă pentru-că cu prilejul acesta mi-am adus eu subscrisul aminte desbaterea celor mai mulți din reprezentanși, ca la revizia socotelilor D. prota locului, care este și paroh la această sf(ă)ntă biserică și totdeodată și mădulariu al reprezentanții și ca unul ce nu numai ce știe de toate cheltuelile bisericii, și hotărârile reprezentanții, ci încă și singur cele mai mari cheltueli de multe ori și împotriva instrucții și a mai înaltelor mil. ordinații proiectează a să face — sau să numai fie comisareși, ci altul strein protopop în locul Domnii sale, sau de nu la adunarea reprezentanții și la cheltuelile sf(i)nteii

bisericii să numai aibă amestec, și aceasta din acel neclătit temei, că a cheltui din bani streini și apoi a nu da socoteala stăpânului lor, ci singur să și o revidăluiască nu s-ar putea, ba nici dreptatea nu ar îngădui — care sf(â)ntă chibzuire a celor mai mulți reprezentanși, cum ziseu pentru folosul bisericii și ocolirea tuturor netrebnicilor cheltueli după planul unuia sau altuia — dacă nu mă înșel sau și pus la protocolul sesiilor, sau de nu aceasta totuși știu că s-au hotărât a să petrece despre o parte, iar despre altă tot cu acel prilej văzând că și împotriva instrucții și anumit la punctumul 26. (unde stă, că nu le este slobod curatorilor a da preste 25. fl. w. w. fără de știrea și învoirea reprezentanții) că s-au făcut oareși-care cheltueli am reflectat pă cinstiții curatori, sau mai bine să zic am făcut pe D. prota *Ioan Popasu* și pă D. inspectorul v. *Dellmont* ce țineau loc de comisareși băgători de samă, ca acestea sau să nu le priimească, sau măcar să dojenească pă cinstiții curatori, ca în viitorime să nu să mai facă după cheful unuia sau al altuia, ci numai a-măsutat punctumului atins din instrucție, ca cu sesiie să să întimpine asemenea cheltueli, cerând ca să să petreacă adusele mele înainte reflezii la protocolul reprezentanții spre îndreptare, cí pentru că nu numai n-am fost ascultat, ci încă pentru că am vrut să nu-m calc jurământul ce am pus pă instrucție înaintea lui D-mzeu și a obștii sf(i)nteii bisericii, ca să apăr pre sf(â)nta biserică de orî ce felu de păgubire ce s-ar face prin știrea mea, și cumcă

voiu păzi această instrucție întocmai`după glăsuirea ei, având înaintea ochilor totdeauna milostivele porunci gubernialicești și episcopești — Astfeliu am fost de cătră însuși D. protă *Ioan Popasu* înfruntat și vătămat, când m-au făcut în fața celorlalți reprezentanși chiar în sessie intrigant (și acest cuvânt Domnia-sa mai nainte cu vre-o câte-va zile în zioa de anul nou, cuvântând o predică din amvon pă din afară l-au mai fost adus în cuvântare zicând: scurtează anii și împuținează zilele intriganșilor).

Acestea văzând nu am lipsit a doao zi Luni, pe care zi s-au fost hotărât a să lua înainte socotoala anului 1844. am da și în scris reflexiile mele împotriva încheierii socotelilor s. biserici, cerând ca mai nainte de a păși la luarea socotelilor și cheltueleur tot de noi făcute și hotărâte să întrebăm pre prea luminat scaun episcopesc de avem voe și putere tot noi înșine să ne luăm și să ne absolvem socotelile sf. biserici? sau ne rânduiește alt comisareși strein? Dar nici această necum să să ia la protocol, dar nici după porunca D-lui prota nu s-au praesentat, ci o au aruncat pă masă ca o hârtie netrebnică, zicând că nu este vremea acuma de a lua asemenea protestație — și au mers cu revizia socotelii fluenter înainte, fără de a îngădui măcar cea mai mică reflezie la mai multe poziții, ce s-au ivit mai cu samă la această socoteală a anului 1844. atâta împotriva instrucției cât și împotriva mil. mai înaltelor porunci de a să prejudeca, sau măcar de

a să îndrepta, ca să nu vie reprezentanția la vre-o întâmplătoare superrevisie pentru nebăgarea în samă a mil. mai înaltelor porunci în osânda morozității, după cum în anii trecuți s-au mai întâmplat prin mil. decret gubern. dto. . . . Nro Gub. să va găsi la arhivul sf. biserici, pentru numărarea școalei de acuma, fără de mai nainte dobândise slobozenie dela mai înaltele locuri, nu numai de s-au dojenit întreaga reprezentanție și amândoi cinstiții comisareși, dacă și spre strânsă datorie și dare de samă pă viitorime a să păzi s-au poruncit — totuși D-sa au absolvat socoteala anului 1844. cu mulțămire fără de nici o reflexie, întru care să găsesc case cumpărate peste sume de fl. 5000. plătire de lefură peste hotărâtele condiții, fără de cel mai mic concluz al reprezentanției și fără de cea mai mică sfiială împotriva m. î. ordinației și a pusului jurământ ca reprezentanși. — Drept aceia de vreme ce părerea și reflecția mea, și a mai multor altor reprezentanși nu să ia în nici într-o samă, ci numai proiectățiile D-lui prota să petrec de o samă de vreme cu slăvire la protocol, care mai cu samă slujește tot spre paguba sf. biserici, împovărându-o cu felurimuri de cheltueli ce nu este datoare să le poarte, precum dintre altele este proiectul D-sale ce laudat, ca din capitalul sf. biserici fără de știrea și slobozeniia dela mai înaltel locuri să să dea 15.000 fl. w. w. la zidirea altor școli țentrale între cetate și Bolgarseghiu, de care orașeniș nostrii nu au lipsă, ci tocmai greutate. pentru că:

- 1) biserica perde din capitalul elocat peste jumătate

apoi firește și interesul dela acela, cu care trebuie și ar trebui să se întîmpine alte cheltueli chiar ale sf. biserici mai deaproape, precum tâmpla și podișorul, ce stau de mai mulți ani neisprăvite, și doao case nereparate, apoi lefile cantorilor, a clisierului, a notaresului și la 3. professori, pentru-că 3. părți din obște fiind săraci, cu banii ce se adună dela părinții școlarilor abia să poate plăti al 3-lea profesor și mai că și acela nu deplin, lângă aceasta vine a să socoti plata diaconului, și cvartirul parohilor, care toate aceste lefi să sue preste 3700 fl. w. w. — afară de alte cheltueli ale sf. biserici, care sînt neapărat trebuincoase, și fără care poate fi.

b) Că obștea noastră are școli în care au încăput la 300. de școlari, și aceasta în mijlocul orașului lângă biserică, la care și cei mai goluți copii pot mai cu înlesnire veni în vremea de iarnă, de cât la coada orașului și mai pă urmă

c) Toate veniturile sf. biserici cele mai de căpetenie sînt dela ctitori legative spre trebuințele sf. biserici și spre večnica lor pomenire, drept aceia reprezentanția trebuiește a să întocmi cu veniturile sf. biserici amăsurat legaturilor acelor ctitori și a să îngriji ca din trînsale mai întău a întîmpina cheltuecele cele mai de aproape a sf. biserici, și a-i asigura un capital potrivit acești sf. biserici, de statornicie pentru orî ce neașteptate întâmplări, iară nu deodată după un proiect al unuia sau al altuia

neprejudicat, nesocotit, și fără de nici un temei a să slobozi de a micșora mai mult de jumătate capitalul sf. biserici, care de mai mulți ani cu mare strădanie s-au agonisit și după înțelesul mai înaltelor porunci ad fructificandum s-au elocat, nu zidirî numai spre fală, dar nu spre vre-un folos sau lipsă a obștii sf. bisericii noastre și sf. biserică să rămâe despoiată, ba încă și indatorită de legături fără de hotar?

De vreme ce toate acestea și asemenea acestora privesc numai acolo, ca să-și facă unu sau altu merite, iar sf. biserică, care cu strădania mea și a mai multor bărbați vrednici s-au ridicat la așa stare bună, cât pe lângă ale sale cheltueli mai dă însemnate ajutoare și în alte părți, să o slăbească deodată, și mai pre urmă să rămâe săracă și legată, cât să nu poată întimpina nici cheltuelile sale, și ačasta ar aduce mare rușine înaintea lumii îngrijitorilor de astăzi, ba le pricinuește că tăcerea și cu iscălitura lor, căutând hatăruri, și pierderea sufletului, care întrece pe toate, — cu zmerită metanie caz la piçoarele mării-tale, și ca un fiu supus cu plecăciune mă rog, ca să te milostivești sau a porunci ca toate protocoalele cheltuelilor și a veniturilor împreună cu protocolul sesiilor să să aștearnă prea lum. scaun episcopesc spre părintească revizie, sau de nu, să să orânduiască alt protopop strein fără întârziere, ca să cerceteze zisele protocoale, căci mai întreaga reprezentantie s-au adus acuma într-o așa confuzie prin atâtea proiecturi propuse de uni și de alții, încât este de mare lipsă a să lămuri prin

o bună și înțeleaptă întocmire și cercetare toată administrația sf. biserici, ca pă viitorime întocmai după înțelesul mil. înaltelor ordinații a să manipula bunumurile sf. biserici și lucrarea ce să va face împreună cu opinia sa să să aștearnă la sf. scaun epis. spre părinteasca învingere, în urma cării prea lum. măriia ta dintre cinstiții parohii noștri, cari sânt toți și protopopi să vă milostiviți a denumi care să fie comisareși fără de a mai proiecta cheltueli, și fără de a avea amestec la lucrurile curente ale reprezentanții pă viitorime, cu care nădăjduind că voiu fi ascultat rămău cu toată supunerea și zmereniia

Brașov, 5|17. Martie 1844.

*al prea luminat mării voastre prea
plecat și supus fu duhovnicesc*

Ioan Jippa.

1-lea reprezentanș mirenesc al sf.
bisericii cei mari din *Bolgarseghiu*.

CXXIV.

1845. Iulie 8.

Comunitatea evanghelică reformată din Braşov cere ajutor pentru zidirea unei biserici. (tip).

Wohlgeehrte Herren Repraesentanten!

După ce prin învoirea preanaltelor locuri ş. a. č. magistrat locul la comunitatea evangelico—reformată ungurească de aici s-aŭ dat slobozenie mai nainte vreme pentru zidirea unei biserici, şcoale şi case porohiale, s-aŭ cumpărat şi locul spre acest scop merit: de şi zis-a comunitate aŭ crescut la număr, totuş dănsa nu se vede în stare a purta toate cheltuielile cerute la atâtea zidirī. Decī subscrişii în numele şi cu învoiala obştească se roagă de toţi binevoitorii şi cinstitorii numelui creştinesc la orī ce neam şi seminţie, ca să se îndure a intinde mână de ajutoriu cu ce le va şopti simţul omenesc şi creştinesc cătră concetăţenii şi compatrioţii săi.

Recomăndaţi la cunoscuta iubire de miluire a D-voastră ne subscriem cu deosebit respect.

In numele comunităţii evangelico — reformate de Braşov.

Ladilau Salo de Zalan.

paroh ev.—reformat.

Gheorghe Konia.

curatorul bisericii.

Moisi Kerekes.

actuarul.

CXXVI.

1845. Iulie 15.

Reprezentanțiunea parohilor Petru Gherman și Ioan Petric, (cătră reprezența) în care cer să li să facă salar fix. (orig.)

Prea cinstită reprezentație!

Din sineturile sf(in)tei biserici prea bine este cunoscut cinstitei reprezentații, că răposata întru fericire *Smărănda Bălăceanna* lângă moșia *Cacaleți vechiu i reda Barbului*, ce la 1750. au testat o biserici noastre din *Bolgarsechiiu*, spre večnica ei pomenire, au dăruit și parohilor de lângă ačastă biserică:

1-o. Opt pogoane de vie, din care zeci de ani s-au folosit preoți vechiu.

2-do. La 1807. și 1810. când s-au îngropat la ačastă sf. biserică boeriu *Racoviță* și cu soția sa, asemenea au testat anteșesorilor noștri parohi 120. de taleri sau 600 fl. pe tot anu ca să fie cu tot nému lor în veci pomeniți, după cum dovedește pomelnicu cel mare al sf. biserici, care-l pomenim la sf. jertvelnic.

3-io. Parohi ce de mult în urma unor documenturi avé în țara rumânescă slobodă pășunea a mai multor sute de oi fără de a mai da dajde, aseminé

4-o. Un număr însemnat de vedre de vin le era ertat să treacă fără vamă, cu cuvânt să slujescă sf(ân)ta liturghie dintr-ânsul, de toate acesté folosuri, care léu tras preoți cei vechiu, în vremi mai bune decât acum, noi vedem că astăzi nu știm din acui vină sântem lipsiți, măcarcă pe testatori și benefactori biserici dépururea îi pomenim, — dar afară de acesté mai sântem păgubiți și de alte venituri mai însemnate precum

5-to. Înainte de 50. de ani biserica din *Brașovu-vechi* nu era și înainte cu 30. de ani biserica cé noo din *Bolgarsechii* aseminé lipsé și în sfârșit înainte cu 10. ani capela rumânescă încă nu era, și până la înființarea acestor sf(in)te lăcașuri, acelé 3. popoară desbirfate de al nostru, să ținea tot de biserica ačasta, prin urmare și veniturile era ale preoților de aici, iar acum de la vremile însemnate toți poporeni acelor biserică, nu numai că duc prinoasele sale proeților lor, ci încă și din poporu nostru rămas (parté cé mai mare sărac.) a 3-ia parte cercetéză zisele sf(in)te biserică, și dau acolo dinariu ce s-ar cuveni noo, ba prin ispovedanii le ia sărindare, prin cuminecat liturghii, și cei mai mult că știind are D. prota locului prea bun sau prea moale vin de ne face osfeștării în poporu nostru ne botéză prunci, și cunună pre cei din parohia noastră, la care având știre D. prota numai sânt de lipsă dovezi — ba perdem și dela poporeni noștri cei mai avuți, care au bolte și cămări prin cetate ne mai fiindu-ne slobod a merge cu crucé pe la acelé, cu un cuvânt

din toate părțile sântem nedreptățiți — temeiurile acesté neclătite din destul dovedesc, că venitu parohial al aceștii sf. biserici, vestite în tot *Ardélu*, atâta au slăbit, cât fără ferdelă sau simbrie dela popor sau fixum dela sf. biserică, nu-s cu putință să ne hrănim pe noi și familia noastră cé gré vie dovadă despre ačasta avem că cu vr-o 10. ani înainte de ačasta când era veniturile mai bunișoare ca acum, părintele *Radu Tempean* nu au putut stărui, ci fuseră silit aș căuta hrana în țară streină, măcar că avé rudeniile cele mai însemnate din *Brașov*, care-l puté sprijini, dar noi streini unde vom afla milă?

Cu prilejul socoteli de astăzi a anului 1844. vedem că p.-lui diacon fără de vre-o hotărâre, după proiectu D-lui protopop din înștrucție, unde acoperit zice: proetéză D(o)mnia sa lângă p. diacon, care însuș totdeodată din datoria deregării sale de diacon trebue totdeuna să fie și profesor, s-au dat cu 660 fl., după cum am fost înțeles atunci când am iscălit înștrucia, ci lângă aceé în 150. fl. cu titulă pentru slujba de diacon, dacă întreagă reprezentăția au înțeles așa, nici noi nu ne împotrivim, ci adăogăm că pe lângă o deslușită hotărâre să i să dé și în viitorime — însă dacă sf. sa pentru ačastă slujbă, care ne este noo cu totul păgubitoare și sf. sale cu folos împrotiva legături ce au dat pré osf(in)țitului D. episcop la 12. August 1840. înainte de a să diaconi, că a) de creștari ce să capătă cu cădelnița prin biserică nu să va atinge. b) de liturghii pentru călători și

bolnavi și de alte pomeniri care scrie un prunc în tinda biserici, c) de palacrisele ce să scriu în postu Paștilor și d) că la morți și masle nu va merge cu un preot sau 2. până nu va fi și al 3-lé și toate acesté cu știré č-ei reprezentații nu le păzește și afară de acesté la praznicile, sărbătorile și Duminecile anului întreg, cu venitu lor numai singur e părtaș iar noi numai la a 3-ia parte din acesté, apoi aseminé cu noi are plată la toți morți însămnaiți și la toate parastasele, dacă pe lângă toate acesté înșirate nu din patimă, ci din iubiré de a grăi adevărul, sf. sa tot ia pentru slujba de diacon 150. fl. și ceialalți slujitori, iarăș fixumu și cvartiru lor afară de alte venituri pe din afară, care să asemănă cu ale noastre, dar noi pentru slujba preoții care e în zecit de gré, au nu ni să cuvine pe dreptate să luăm, de vreme ce numai noi sântem aceé, cari pomenim la toate slujbele sufletile testatorilor de moșii și al. biserici numai cu acest sf(ân)t și creștinesc scop lăsate ca să fie pomeniți — aci rugăm pe fiește-care č. reprezentanș să judece cu mâna pusă pe suflet au nu să cuvine, după înțelesul sf. scripturî ca păstoriul din laptele turmi să să hrănească?

Drept aceé de vreme ce prin instrucție așa sântem de legați cât numai de popor și de biserică să îngrijim și altă vreme nu-i rămâne să umblăm ca alți preoți prin țară după hrană, ci numai venitu epatrafirului care să asemănă cu colduitu îl avem, cu toată căzuta cinstire rugăm bunătate č-tei repre-

zentații a lua în băgare de sémă toate cele aduse la mijloc și pe calé ce să dă p.-lui diacon 150. fl. w. w. pentru slujbele sale ușoare, cuvenit din al parohilor împreunate, așa să ni să hotărască un fixum potrivit, pentru slujbele noastre cele grele ce le facem orașului. Iar de nu unu dintre noi titular protopopu *Ioan Petric*, fiind-că nu are protopopiat nici alt venit de unde va, din pricina lipsi să însărcinează a purta slujba de profesor până a să restaura vacantele stații — îndatorându-mă eu cel întâiu subscris în vremé de școală a-i împlini slujbele ce s-ar ivi în parohie — sau dacă nici așa nu să dă ascultare, de vreme ce protopopu pe deplin s-au învins că fixum diaconului de 810. fl. și cu vr-o 200. fl. accidental întrece pe al parohului, să micșoréză dacă nu-i îngădue č. reprezentatie mai mult după caracterul cel poartă, decât unui diacon, a priimi un fixum din lada biserici de 400. fl. sm. și cu jurământ să légă că venitu dela poporu nostru din biserică până la un ban îl va depune în vistieria biserici. — Iar dacă din toate acesté nu să va aplațida nici una — acest înscris e rugată reprezentatia a-l priimi drept reflexie la socotéla anului acestué 1844. — și cerem hotărâré a ni să da în scris, ca să o așternem pré luminatului scaun episcopesc, și altor locuri mai înalte, să vază ca argați și steini, să satură de pâine, iară fii mor de foame — să vază mai încolo că administrația cum merge, că tâmpla și altele de lipsă rămân neisprăvite, iar

pe case dărămate să dau mii de florini, fără de a trage vre-un folos după iale biserica sau slujitori ei, ci rămân nereparate cu ani — și că după chefu unué sau altué să dă unde vré și unde nu nu, apoi noi ca uni ce sântem supuși și D-lui protopop **Popasu** și mirenilor dela care atârnă hrana, ca să nu perdem mila iscălim, apoi tot aceé ce proectéază și noi care ne învoim luându-ne socotéla firește că nu putem să zicem că e ré de ar fi și cu paguba biserici ca să nu ne împrotivim înșine — mai preurmă fiind-că D. protopop e interesat în priviré fixumului parohial și al diaconului ce l-au proectat, ne rugăm a nu i să cereré păreré D-sale — cu care nădăjduind că vom fi ascultați sântem

Brasov, 15. Ianuarie 1845.

ai cinstitei reprezentatii gata spre slujbă

Petru Gherman.

p. și paroh.

Ioan Petric.

titul. protopop și paroh.

CXXVII.

1845. August 5.

Studentul Gheorghe Em. Nichifor cere un stipendiu pentru filosofie. (orig.)

Onorată reprezentație!

Absolvând subscrisul în Iulie a. c. științele filosofice-n gimnaziul evangelic de aici, ș-a câștigat atât din partea Ț. corp profesoresc, cât și dela prea Ț. consistorium locul slobozenia, a cerceta orî ce catedră academică spre mai buna sa desăvârșire-n privința literală. Dar fiind că-n-prejurările-n care acum se află, nu-l iartă fără un subsidium strein a porni spre acest scop, pune-naintea onoratei reprezentații următoarea rugămintă:

Onorata reprezentație se bine voiască, a-i face cunoscut: „putea-va trage subscrisul cuvenitele mijloace din fondul bisericesc în curs de trii ani,“ 'n cari are a absolve științele filologice pe o academie germană, dacă dănsul după-nturnarea sa aici va intra ca profesor la școala națională română?

Suplicantul nădăjduiește, că va avea ca patriot ore-care preferință; ce se atinge de purtarea și-nain-

tarea sa literală, 'n privința aceloră nu-l lasă modestia a se lăuda. La acestea vor răspunde testimoniile, ce la vremea sa cerându-se se va arată. In sfârșit numai se roagă, ca onorata reprezentație să-i facă cât mai curând o č. hotărâre-n privința obiectului cererii sale, pe lângă carea rămâne cu toată cinstea

Brașov, 5/17. Aogost 1845.

al onoratei reprezentații umilit serv

Gheorghie Em. Nichifor.

cand. philolog.

I n d e x.

A.

- Adamovits.** Gerasim — 241.
Alexandru. Petru — 12. 14. 27. 30. 31. 83; . Zamfir
 — 202; *Alicsandru.* Petru — 46. 49.
Alexi. Constandin — 201; *Alexie.* Constandin — 202.
Albrichsfeld. de — 111; *Albrichsfeld.* v — 252. 262. 267,
Allbrichsfeld. von — 102; ———. Iohan Georg Albrich
 v. — 229.
Andreî. Petraşcu — 201; *Andreiu.* Pătraşcu — 127.
Androne. Andreiu — 295; ———. Vasile — 94. 95.
Ardelén. Ioan — 202; . Todor — 128; *Ardelenu.* Ion
 — 232. 233; Pătru — 232; *Ardeleanu.* Ioan
 — 218.
Arsenie. Gheorghe — 12; Sterică — 200.

B

- Baboe.** Văsâi — 232; *Baboï.* Vasihe — 202.
Bade. Ion — 115.
Badé. Nicolae — (vezî *Badi*) 4. 99.
Badi. Nicolae — (vezî *Badé*) 103.
Badiu. Nicolae — 12. 15. 29.
Bădiţoiu. Nicolae — 128. 202. 203
Bălăceana. Smărandă — 331.
Bălaşi. Floré — 233; . Nicolae — 233.

Balya. Gyeorgye — 220.

Balomir. Anton — 216.

Barac. 169; ———. Ioan — 161. 162. 169. 170. 172. 201;
———. Ioh. — 203; ———. Iosif — 214. 231. 295.
314; *Barak.* Iosef — 215. 229.

Bardă. Ion — 232.

Bărbucian. Necula — 232; *Berbutsan.* Ioan — 225.

Benghé. Todor — 232.

Bertlef. Mih. — 109.

Bezđenul. Bucur — 7.

Bidu. Nedelcu — 202; ———. Vasilie — 129; *Bidul.* Ioan
— 233; *Bidju.* Gyeorgye — 223; ———. Nedelku —
229; ———. Nicolae — 226; ———. Petre 224.

Birt. Mihail — 202; ———. Neculaie 7; ———. Nicolae
— 202.

Boamben. Nic. — (vezī: *Bonbăn*) 99.

Boban. Ioan — 217.

Bobancu. Ioan — 203; *Bobancul.* Ioan — 7.

Bodjan. Waszilie — 222.

Bogdan. Ioan — 7.

Boländu. Dumitru — 128.

Bomană, Gheorghe — (vezī: *Pomană*) 128.

Bomitzu. Ioan — 227.

Bonbăn. Toder — (vezī: *Boamben*) 6.

Boş. Dumitru — 271.

Braents. Ioan — 224; ———. Nicolae — 218.

Bran. Ioan — 183. 184. 185. 197. 307. 315; ———. Johann
— 294.

Brânciă. Ioan — 233.

Brassoveniu. Ioan — 225.

Bratu. Dumitru — 101. 103. 127. 218. 232; ———. Gheor-
ghe — 127. 158; ———. Ioan — 7. 128. 203; ———.
Theodor — 158; *Bratul.* Dumitru — 99. 100; ———.
Gheorghe — 234.

Brenci. Andrei — 233.

- Brennerberg.** Samuel de — 165. 310; ———. Wilhelm v. — 153.
- Brezan.** Ioan — 129. 202; *Brezénu.* Ioan — 232; ———. Simion — 115. 127. 157. 177. 232.
- Bucă.** Dumitru — 202; ———. Ioan — 202.
- Bucşa.** Ioan — 271.
- Bucur.** Mavrodin — 127. 158. 232; ———. Necula Todor — 99; ———. Neculae Th. — 115; ———. Todor — 11. 28. 30. 31. 46. 49. 56. 83; *Bukur.* Mavrodin — 227.
- Budinén.** Ioan — 203.
- Bulgar.** Ilie — 202.
- Buneverze.** Georgy — 222.
- Bunghet.** Vasilie — 202.
- Burbe.** Gheorghe Manole — 115. 127. 158. 176. 201; ———. Gheorghe Pogoclan — 115. 128. 158. 201; *Burbé* Alexandru — 201; ———. Alicesandru — 158; ———. Dumitru — 7; Gheorghe 7; ———. Gheorghe Manole — 232; ———. Ioan Manole — 128. 158; ———. Manole — 216; ———. Radu — 203; *Burbea.* Gheorghe. M. — 275. 304. 306; ———. Ioan Manolye — 217.
- Bureţe.** Vasilie — 201; *Bureţé.* Gheorghe — 201.
- Buşté.** Ion — 233.
- Buta.** Ioan — 271.
- Butmăloi.** Pătru — 233; ———. Petru — 226, *Butmăloiu.* Floré — 129; ———. Gheorghe — 127; ———. Gheorghe Voina — 127; ———. Ioan — 127. 158. 177; ———. Neculae — 129. 158; ———. Pătru — 158.

C.

- Cacăs.** Andrei — 233.
- Căcorandu.** Radu — 128.
- Călin.** Ioan — (vezi Kelin) 128.

Căpătină. Dimitriu — 28.

Carabeț. 102; ———. Ignatie — 86. 88. 94. 95. 97. 101. 102. 104. 105. 106. 116. 118. 119. 120. 125. 129. 139. 155. 156. 166. 174. 175. 177. 178. 179. 181. 182. 188. 191. 192. 213; *Carabets.* Ignatus — 119; *Carabetz.* Ignatie — 138.

Carcalechi. Gheorghe — 56; *Carcaleț.* Gheorghe G. — (vezi: Kurkalets) 12. 28. 57.

Cârstian. Petru — 202.

Cărstolovén. Văsiș — 128.

Cătana. Gheorghe — 101; ———. Nicolae R. — (vezi: Ketana) 201; *Cătană.* Gheorgh(e) Voina — 115.

Cațanași. Gheorghe — 234.

Cepescu. Costandin — 12; ———. Nicolae — 99. 101. 117. 145. 181. 191. 201; ———. Dimitrie — 201, 275; ———. Barbu — 201; *Cepescul.* Ioan — 12. 93. 103; *Csepesku.* Ioan — 222; *Csipeszku.* Dumitru — 224.

Cialău. Dumitru — 232.

Cherné. Gheorghe — 129. 233; ———. Ioan — 233.

Cheznu. Bucur — 271.

Chiornită. Bucur — 271.

Chiu. Văsiș — 128.

Chivu. Neculae — 233.

Christea. Nicolae — 220.

Ciobotaru. Nicolae — 202.

Ciurecu. Nicolae D. — 12. 29; ———. Nicolae Teodor — 201; *Ciurcul.* Nicolaie — 28; *Csurku.* Thodor — 216; ———. Ioan Hadsî — 217.

Cojocar. Bucur — (vezi Kozsokariu) 232.

Colacé. Vasilie — 202.

Coleșa. Floré — 101.

Coliban. Dumitru — 6. 202; ———. Vasilie — 203.

Comșa. Petru — 128.

Constantin. Anastase — 15.

- Corbu.** Andrei — (vezî: Korbu) 56. 99. 117. 273. 275; *Corbul.*
Andrei — 46. 49. 93. 103. 145. 181. 185.
Corcodel. Văsălu — 28.
Cornu. Gheorghe — 7.
Craioven. Dumitru — 99.
Creţoi. I. D. — (vezî: Kretzoi) 127; *Creţoiu.* Gheorghe —
232; ———. Ioan — 83. 128. 202; ———. Ioan D. —
115. 158; ———. Văsăi — 232.
Christov. Gheorghe — 201; ———. Nicolae — 201.
Croitor. Ion Stan — 234; ———. Petré — 232.
Cucu. Ioann — 203.

D.

- Dateo.** Damianus — 57; *Datcu.* Simeon — 119. 141. 169.
Dellmont. v. — 324.
Dezsú. Georgye — 229.
Dima. Ioan — 201; ———, Nicolae — 85. 92. 99. 145. 181.
224. 273. 275.
Dimitriū. Cozma — 11; *Dimitriu.* Georgye — 225; ———
Mincu — 16; *Dumitriu.* Mincu — 12.
Doanţé. Ioan Stinghe — (vezî: Stinghe şi Dontza) 127. 158.
Dohre. Velicu — 12. 16; *Dobri.* Weliku — 216.
Dontza. Ioan — (vezî: Doanţé) 217.
Drăgan. Dumitru — 6.
Dultsatze. Ioan — 223; ———. Stephan — 223.
Duma. Constantin — 311. 313.
Dumitraşco. 273.
Duţu. (Tempé) 110.
Duzi. Marku — 15.

F.

- Feldvari.** 1.
Ferdinand. 189. 191.

Ferro. 147. 151.

Filip. Floré — 128; ———. Ioan — 129.

Floré. Gheorghe — 28. 115. 157; *Florea.* Georgye — 220;
Floria. Gheorghe — 231.

Fogarasi. Ioan — 218.

Frunză. Nicolae — 129.

Fugaci. Gheorghe — 233.

Fulé. Moisi — 85.

Fulga. Comşa — 202; ———. Toader — 202; ———. Vasile
— 127; ———. Waszilie — 225.

Furnică. Dumitru — 128. 203; ———. D. Gheorghe — 127.
157; ———. Gheorghe — 201. 203; ———. Gheorghe
Dm. — 202; ———. Micu Barbu — 203. 232; ———.
Radu — 99. 101. 232; *Furnike.* Dumitru — 227; ———.
George D. — 232; ———. Micu — 225; ———. Radu
— 225.

G.

Găitănar. Neculae — 127. 157; *Geitenari.* Nicolaus — 217.

Gal. Dumitru — 128. 158; ———. Gheorghe — 233; ———.
Paraschiva lu — 233; *Gall.* Dumitru — 218.

Gălbază. Dimitrie — 12.

Gămulé. Neculae — 129; ———. Petru — 203; *Gemulea.*
Nicolae — 221; ———. Petru — 220; ———. Waszilie
— 220. 226.

Gârneţ. Andrei — 128; *Gărneţ.* Radul — 233.

Găurică. Văsai — 233.

Găurincă. Radu — 7.

Gavrilă. Neculaie — 7.

Genovici. hagi Iordan hagi — 31; *Genovits.* Hadsî Ior. H.
217; *Genuvici.* hagi Iordan hagi — 46; *Ghenu.* Iordan
— 49. 51; *Ghenovici.* hagi — 93; ———. hagi Iordan
hagi — 200; ———. hadschi Iordan hadschi — 15;

- Ghenubică*. hagî Iordan hagî — 11; *Ghenuvică*. hagî Iordan hagî — 49. 103; *Ghinuvică*. hagî Iordan hagî — 58.
- Genu**. Alex. h. — 11. 15; —. Anastasie hagî — 100.
Ghenu. Anastasie hagî — 201.
- Gerlidsa**. Nicolae — (vezî: Kerlidsa) 228.
- Gernetz**. Ioan — 223.
- Ghenoiu**. Ioan Radovicî — (vezî: Radovicî) 28. 30. 31. 83;
——. Ioan — (vezî: Ghinoiu) 33.
- Gheorghe**. pitaru — 148; —. Petre — (vezî: Gheorghiu) — 203.
- Gheorghiu**. Petre — (vezî: Gheorghe) 127; —. Petru — 203,
- Gherghiciu**. Ioan — 203.
- Gherman**. 91. 102. 117. 180. 181; —. Petru — 101. 102. 112. 118. 119. 124. 125. 126. 129. 130. 132. 134. 139. 141. 144. 155. 164. 167. 168. 173. 174. 179. 180. 182. 185. 189. 190. 192. 193. 250. 273. 274. 306. 336:
German. Petru — 313; *Gyerman*. Petrus — 251.
- Ghighiniță**. Ioan — 201.
- Ghinu**. Ioan — (vezî: Ghenoiu) 56.
- Ghiorghiu**. Văsiî popa — 12.
- Ghiuvălcă**. Gheorghie — 28.
- Gogonatu**. Dumitru — 128. 202.
- Gonté**. Dumitru — 6. 128; —. Mitru — 233.
- Gotsman**. Petru — 221.
- Grădinar**. Dragomir — 12; —. Gheorghe — 129; —
Ioan — 128. 202, jun. 202; —. Nicolae — 202;
——. Teodor — 203; *Grădinaru*. Dragomir — 15;
——. Gheorghe — 201; *Grădinarul*. Ioan — 6; *Grădinaru*. Georgye — 222; —. Nicolae — 221.
- Grante**. Nicolae — 203; *Granté*. Constandin — 202.
- Grid**. Nicolae — 4. 5.
- Gross**. Karl — 242. 245. 247. 248. 250. 253. 256. 262. 264. 268.

H.

Hăll. Thomas — 203.

Herba. Ioan — 222.

Heru. Ilie — 7.

Hristu. Ioan — 201.

I.

Ianovici. Ioan — (vezî: Ioanovici) 31. 83.

Ieremia. Dumitru — (vezî: Irimie) 180; *Ieremia.* Dimitrie 178.

Ilie. 149: —. Radu — 6. 127. 227.

Inăşoae. Elena — 22. 23.

Ioan. 22: —. (sin Todor Bucur) — 18. 19; —. Andrei Hadsî — 223; —. Constandin — 129. 232; —. Gheorghe — 4. 11; —. Konstandin — 217; —. M. — 128; —. Manolache — 115; —. Manole — 127. 158; —. Manolye — 222; —. Pétu — 223; —. Todorache Poppa — (vezî: Ioan) 201.

Ioanovici. Ioan — (vezî: Ianovici) 11. 28. 29. 30; —. Radul — 12; —. Zaharie R. — 201; *Ioanovits.* Iuon — 15; —. Radu — 15.

Iojica. I. C. — 109.

Ion. Neculae — 12.

Iordache. 115. 127; —. Văsâi — 202; —. Vasile — 128; —. Vasilie — 203; *Iordake.* Waszilie 219.

Iordan. hağı — 30. 56. 57. 93. 148. 149.

Iosif al 2-le. 121; —. (Barac) 161. 170; *Iosiv.* Gheorghe — 233; *Ioszif.* Gyeorgye — 219.

Irimie. (vezî: Ieremiă) 177.

Işu. Gheorghe — 233.

Iuan. Todorache Popa — (vezî: Ioann) 216.

Iuga. Gheorghe — 4. 11. 15.

Ivan. Anghel — 203. 232; *Ivană.* Anghel — 127.

J.

Jâpa. Ioan — (vezî: Jipa) 28.

Jipa. (vezî: Jâpa) 154; ———. Ienachie — 51; ———. Ioan — 83. 98. 99. 117. 145. 166. 181. 185. 191. 234. 273. 275. 304. 306. 323; *Jippa.* Ioan — 103. 301. 329; ———. Ion — 236; *Zsippa.* Ioan — 228.

K.

Kelin. Ioan — (vezî: Călin) 218.

Karkalets. George — (vezî: Carcalet) 15.

Kerekes. Moisi — 330.

Ketana. Nicola Radu — (vezî: Cătana) 15.

Kerlidsa. Ioan — (vezî: Gerlidsa) 228.

Kersztolovean. Bukur — 228; ———. Nicolae — 227.

Kollár. 315.

Komanovits. Minku — 226.

Konă. Gheorghe — 330.

Kozsokariu. Bucur — (vezî: Cojocar) 224.

Korbu. Andrei — (vezî: Corbu) 224.

Kornis. G. — 165.

Kretzoi. Ioan — (vezî: Crețoi) 219; ———. Waszilie — 218.

Kretzu. Ioan — 225.

L.

Labes. Nicolae — 226; *Labeș.* Gheorghe — 202; ———. Nicolae — 128; *Labeși.* Necula — 233.

Langaș. Vasilie — 202; *Langes.* Waszilie — 222.

- Langendorf.** v. — (vezî: Loanghendorf) 260; *Langendorff.* 262. 264; *Langhendorf.* de — 53.
- Latye.** Pavel — 216
- Lazar.** G. L. — 109. 165; ———. Ioann — 201.
- Lebu.** Constandin — 201.
- Leca.** Gheorghe hagî — 12; ———. Ioan — 200; ———. Ioan Radu — 115. 127; ———. Neculae — 200; ———. Nic. Radu — 99; *Leka.* Gyeorgye Radu — 217; ———. Ioan Hadsî — 216; ———. Ioan Radu — 15. 23. 28. 83; ———. Nicolae — 216; ———. Radu szin Radu — 218.
- Lingură.** Gheorghe — 115. 201. 234; ———. Nicolae — 28. 115; *Lingure.* Georgye — 228.
- Loanghendorf.** de — (vezî: Langendorf) 51.
- Loga.** Ioan — 226.
- Lupan.** Ion — 115; ———. Neculae — 103; ———. Nicolae — 29. 98. 99. 100. 145; ———. Radu — 28. 99. 128. 228; *Lupană.* Andrei Ionă — 158.
- Lupu.** Ioan — 227.

M.

- Măciucă.** Gheorghe — 128; ———. Neculae 273. 275. 321; ———. Văsi — 6. 128.
- Mailat.** Ioan — 271; ———. Petru — 221; *Măilat.* Dumitru — 7; ———. Ioan — 202; *Mălăiat.* Dumitru — 232; ———. Petru — 203. 232.
- Mămulă.** Andrei — 128. 202; ———. Dumitru — 233; ———. Gheorghe — 177; ———. Ion — 177; ———. Radu — 177; *Mămulea.* Ioan — 225.
- Mané.** Mănic — 6.
- Manole.** Ioann — 201.
- Manolovici.** Moise — 201.
- Manu.** Ioan — 7. 203; ———. Neculaie — 7; ———. Radu

— 233; *Manul*. Radul — 7, *Mannu*. Dumitru — 203; *Manyu*. Dumitru — 219.

Marcé. Văsi — 232; ———. Vasile — 115. 128. 158; *Marcia*. Neculae Ioan — 12; ———. Nicolae — 201; *Martsa*. Waszilie — 225.

Mărinel. Gheorghe — 234.

Marinovič. Ioann — 201; *Marinovits*. Ioan — 216.

Markus. Zaharia — 15. 23.

Martin. Ioan — 227.

Martinovič. 117. 118. 190. 191; ———. Ioan — 189.

Matei. Theodor — 166. 167.

Măţogă. Ioan — 7; ———. Radu — 7.

Mazăre. Dumitru — 201; ———. Vasile — 234; *Mazere*. Vasilie — 99.

Măzgăreanu. Andrei — 221; *Măzgărénu*. Maria — 233; ———. Stanca lui Văsi — 233; *Măzgărénu*. Gheorghe — 233. 234; ———. Simion — 7.

Mezgerea. Georgye — 223.

Mihail. Anastasie h. — 12.

Mihalovič. hagi Mihail — 201.

Mincu. Grigorie — 115. 127. 158; ———. Teodor — 200.

Mircan. Gheorghe — 12.

Mirică. Ioan — 127. 158.

Mis. sănator — 178; *Myss*. Carol — 306. 307; ———. Karl — 294.

Mitigoci. Dumitru — 203. 232.

Mitoc. Gheorghe — 128. 202. 203. 233; ———. Ioan — 128. 158. 201. 202; ———. Maria lu Neculae — 233; ———. Văsăi — 202.

Moarcăs. Zahariia — 28.

Moga. 132. 150. 151. 152. 153; ———. Basilie — 130; ———. Basilius — 131. 248; ———. Ioan — 85; ———. Nicolae — 116; ———. Vasilie — 2. 4. 24. 64. 65. 92. 93. 94. 102. 104. 111. 121. 123. 124. 129. 136. 154.

155. 161. 162. 167. 169. 170. 181. 183. 186. 188. 193.
194. 195. 196. 197. 204. 236. 248. 250. 253. 309.
311. 314.
- Molândac.** Dumitru — 233; *Molendak.* Dumitru — 217.
- Moldovan.** Gheorghe — 202; *Moldovanu.* Ion — 115; ——— .
Vasile — 15; ———. Nicolae — 128; *Moldovén.* Vasile
— 11; *Moldovénu.* Vasilié — 4. 99.
- Molya.** Georgye — 225.
- Morar.** Neculae — 128; *Morari.* Gheorghe — 202; *Morariu.*
Gyeorgye — 219; *Morară.* Neculae — 232; *Moraru.*
Nicolae — 202.
- Moroian.** Vasilie — 158; *Moroian.* Gheorghe — 6; *Morojan.*
Dumitru — 225; ——— . Ioan — 222; ———. Waszilie
— 228.
- Moș.** Vasile — 233.
- Munteanu.** Ioan — 220; ——— . Kiritze — 223; *Muntén.*
Ioan G. — 201; *Muntén.* Constandin — 201. 202;
———. Gavrilă 202; ———. Gheorghe — 201. 202. 203.
232; ———. Ioann — 201; ———. Ioan G. — 232;
———. Neculae — 158; ———. Theodor — 233; ———.
Toma — 203; ———. Vasilie — 201; *Munténu.* Bucur
— 234; ———. Gheorghe — 233; ———. Ioan — 158;
———. Ion — 115. 128; ———. Neculae — 233; ———.
Toma — 128; ———. Văsiî — 129; *Munténul.* Ioan —
233; ———. Opre — 7.
- Murgé.** Bucur — 271.
- Mușat.** Nicolaie — 28. 29.
- Mușicoi.** Vasilie — 203, *Mușicoiu.* Văsii — 232.
- Muszkalu.** Irimie — 227.

N.

- Nan.** Iuon — 253. 255.
- Neagoe.** Georghye — 224.

Nectarie. 148. 149.

Négoe. (vezî: Niagoe) — 117. 190. 191.

Negru. Radu — 6.

Negus. Waszilie — 222. 228; *Neguș*. Vasilie — 128.

Nekifor. Georghe — (vezî: Nichifor) 16.

Nenovits. Nicolae — 15.

Neofit. 122.

Niagoe. (vezî: Négoe) 118; *Niagoi*. 189.

Nichifor. Al. — 115. 158; — . Gheorghe (vezî: Nekifor) 12; — . Gheorghie Em. — 337. 338; — . Manole — 166; — . Neculae — 99. 115. 127. 157; *Nicifor*. Nicolae — 217.

Nicolau. Dimitrie — 28. 83. 275. 304. 306, — . Dimitrache — 201; — . Dumitru — 15. 31. 46. 49. 56; — . Dumitrache — 29. 30; — . Gheorghe — 15. 23. 28. 83. 93. 98. 99. 103. 117. 145. 181. 185; — . Nicolae — 15. 83. 100; — . Simeon — 15. 28; *Nicolaus*. Demeter — 258. 259; *Nicolausă*. George — 158. 217.

O

Oanke. Nicolae — 229.

Obresco. Velicu — 49; *Obrescov*. Velicu — 46; *Obrescu*. Velicu — 28; *Obrescul*. Velicu — 11. 16. 29. 30. 31. 83.

Ogé. Ioan — 7.

Olteanu. Dumitru — 219; — . Toder — 7; *Oltén*. Hristé — 201; — . Ioann — 201; — . Ioan Hristé — 201; *Olténu*. Ion — 128; *Olténul*. Văsiî — 7.

Oncănul. Ion — 233.

Orăghidană. Arăsenie — 158. 177; *Orghidan*. 123; — . Arsenie — 127; — . Christé — 127; — . Dumitru — 115. 158. 202. 203; — . Floré — 232; — . Gheorghe — 203; — . Hristea — 275. 306; — . Hristé

— 115. 158. 177. 232. 273; ——. Ion — 115. 177; ——. Neculae Floré — 115. 127. 158. 201; ——. Nicolae 201; ——. Rudolf — 123; ——. Rudolph — 132. 146. 147. 150. 151. 152; ——. Văsăi — 7; *Orghidană*. Dumitru — 232; *Orghidan*. Dumitru — 219. 220; ——. Nicolae — 219; ——. Waszilie — 225.

Ococol. Johanis — 232; ——. Dimitrie — 29. 321; *Oțoto*. Dumitru — 275; ——. Văsăiu — 28. 29. 30; ——. Vasilie — 31; *Oțotoș*. Dumitru — 98. 99. 100. 103. 145. 181. 185. 273. 304; ——. Ioan — 99. 115. 127. 158. 177. 203; ——. Văsiș — 99; ——. Vasile — 101; *Oțotol*. Vasile — 12; *Oțotole*. Văsiș — 56; *Oțotzo*. Vasile — 15; *Oțotzoi*. Dumitru — 226; ——. Ioan — 227.

P.

Pachic. Radul — 233; *Pakiki*. Georgye — 224.

Pădure. Gheorghe — 127. 158; ——. Ioan — 99. 127. 158; ——. Neculae 99. 100. 101. 103. 127. 158. 177; ——. Văsiș — 115. 158; ——. Vasilie — 127. 158. 177. 232; *Pedure*. Gyeorgye — 219; ——. Ioan — 219; ——. Mihaile — 218; ——. Nicolae — 227; ——. Waszilie — 218.

Păligrad. Dumitru — 232; ——. Mihaï — 6; *Peligrad*. Gyeorgye — 218.

Pană. Nicolae — 28. 29. 30. 31. 46. 49. 83. 115. 128. 200. 203; ——. Ioan — 200; ——. Radu — 203; *Pane*. Nicolae — 15.

Panajot. Dumitru — 216.

Panț. Nicolae — (vezî: Panțu) 128.

Pantazi. Ioan — 100. 117. 145. 181. 185. 224. 273. 275. 304. 306.

Panțu. Nicolae — (vezî: Panț) 232; *Pantzu.* Nicolae — 223.

Părvu. Nicolae — 129; *Pervul.* Nicolae — 224.

Pascu. Nicolae — 234.

Pătranu. Gheorghe — 233.

Pavel. Voicu — 202.

Pelisor. Petru 227.

Pestré. Gheorghe — 203.

Petcu. Vasile — 127.

Petric. 206. 207. 209; ———. Ioan — 196. 199. 205. 273.
274. 303. 306. 317. 318. 322. 335. 336; *Petrică.* Ioann
— 200; *Petrik.* Johan — 215—230.

Petriș. 56.

Petrovič. Enache — 203; ———. Ion — 115; ———. Ioan
— 127. 201; ———. Ioan (zăt Țăntăren) — 115. 127.
158. 177.

Pitiș. Bucur — 115. 127. 158. 232; ———. Floré — 232;
———. Ioan — 221. 233; ———. Radu — 127. 177.
223. 232; ———. Waszilie — 219; ———. Voina — 12.
102; ———. Vonifatie — 91; *Pitiși.* Radu — 158.

Ploscă. Nicolae — 203.

Pomană. Gheorghe — (vezî: Bomană) 202.

Pop. Eustatie — 212.

Pop-Zobi. Ioan — (vezî: Zobi) 127.

Popa. Vasile — 15.

Popazu. 154. 192. 193. 336; ———. Ioan — 113. 124. 126.
130. 154. 155. 157. 181. 182. 189. 190. 192. 204. 230.
273. 274. 296. 303. 306. 307. 318. 324. 325; *Popassu.*
Ioan — 228; *Poppassu.* Johan — 229; *Poppasus.*
Joannes — 294; *Poppazu.* Ioan — 310. 314.

Popesco. Ion — 232; *Popescu.* Ioan — 127; *Popeszk.* Ioan
— 226.

Popovici. Andrei — 115. 127. 158. 177. 201; ———. Anton
— 98. 100. 103; ———. Ioan — 31; ———. Sandru —
— 12. 28. 29. 56. 58; ———. Simeon — 4. 58. 62. 66.

67. 88. 91; ——. Stefan — 201; *Popovits*. Andrei — 216; ——. Ilie — 42; ——. Schandru — 15; *Poppovici*. Antonie — 98.
- Popp**. Apostol Eusthi — 115; ——. Ioan — 200.
- Popp-Zugravu**. Ioan — (vezi: Zugravu) 201.
- Poppazoglu**. Ioan — 101.
- Porumbaru**. Ioan — 6.
- Postovariul**. Neculae — 127.
- Pravilă**. Voicu sină — 232.
- Preda**. Duțu — 233; ——. Irimie — 233; ——. Necolae — 223. 233. 295. 298; *Predé*. Irimie — 129.
- Priscu**. Georgye — 220; ——. Gheorghe — 202; ——. Dumitru — 233; *Priscul*. Ion — 233.
- Puf**. Ion — 233.
- Pulcovnic**. Simion — 166.
- Purcăré**. Floré — 232; ——. Ion — 232; ——. Milu — 232; ——. Neculae — 128; *Purkerea*. Florea — 229; ——. Ioan — 222.

R.

- Racoviță**. 331.
- Radovici-Ghenoiu**. Ioan — (vezi: Ghenoiu) 28. 30. 31.
- Radovici**. Ion — 11; *Radovits*. Iuon — 15.
- Râjnoveanu**. Iacob — 101; *Răsnovanu*. Văsi — 233; ——. Neculae — 233; *Rășnovanul*. Dan — 234; *Răsnovén*. Dumitru — 128; *Resnovenu*. Dumitru — 225.
- Răuț**. Leca — 21. 30. 31. 83; *Reutz*. Leka — 14.
- Redojul**. 254; ——. Bukur — 253. 254.
- Roncă**. Dumitru — 177. 201.
- Roskan**. Sztojan — 221.
- Roth**. August v. — 308.
- Rusu**. Anton — 128. 203. 220; ——. Dumitru — 202; ——. Petru — 202.
- Ruszoiku**. Georgye — 226.

S.

Săcăroiu. Dumitru — 232; ———. Thodor — 129; *Szekeroju.* Nicolae — 218.

Săcelen. Nicolae — 202; *Săcelén.* Radu — 202; *Secelénul.* Ion — 233.

Saftu. Dumitru — 115.

Salo de Zalan. Ladislau — 330.

Samaragi. Vásiř — 99; *Samaragiu.* Dimitrie — 28.

Sărbu. Petru — 12; *Sărbul.* Vasile — 233.

Sarțu. Nicolae — 202.

Savul. Nicolae — 158; *Savvu.* Nicolae 202.

Scangia. Nicolae — 128.

Schipa. Ioan Radul — (vezř: Jipa) 15.

Schobeln. v. — 262.

Scovărdaru. Neculae — 129. 201.

Selariu. Nicolae — 221.

Serban. Ioan — 220.

Sfeté. Oprea — 145. 273; ———. Vasilie — 202. 233;
Sfetea-Oprea — 275. 304. 306; *Szfetea.* Waszilie — 218.

Simion. 159. 173; *Szimion.* Sztantsu — 217.

Șolodar. Serban — 203.

Solomon. Radu — 202; ———. Teodor — 202.

Soroda. Serban — 221.

Spuderca. Ioan — 203. 220. 232; ———. Neculae — 129.
201. 233; *Szpuderka.* Ioan — 221; ———. Nicola —
220; *Szpuderke.* Dumitru — 222; *Pusderca.* Ioan —
128.

Stama. Stan — 15.

Stan. Ioan — 115. 127; ———. Ioan G. — 201; ———.
Moisi — 158.

Stănișor. Radu — 201; *Sztenisor.* Radu — 223.

Ștefan. Dumitru — 128. 224; *Stefan.* Nicolae — 201.

Stefanovici. Ioan — 4; ———. Iosif — 100. 102. 103. 105.

Sterie. Nicola — 201.

- Stinghe.** Arsenie — 128. 203. 221; ———. Duțu — 115. 127. 177. 232; ———. Ioan — 101. 115. 203. 223; ———. Neculae — 115; ———. Radu — 158. 228; ———. Văsăi — 7; ———. Văsi — 99. 115. 127. 158. 231; ———. Vasile — 101. 176. 228; *Stinghe-Doanțé.* Ioan — (vezî: Doanțé) 127. 177.
- Stoian.** Dumitru — 128; ———. Toncîu — 28. 29; ———. Nicolae — 128; *Stoian.* Tontschu — 16.
- Stoicoviciu.** Ene — 12; ———. Hristé — 27. 30. 31. 46. 49. 83; *Stojkovits.* Hrista — 14.
- Șuci.** Nicolae — 128.
- Suliman.** Nicolae — 202.
- Sușaca.** Ioan — 232; *Sușancă.* Ioan — 129.
- Sztoike.** 255.
- Sztroje.** Ioan — 221.

T.

- Țainărŭ.** 6. 8.
- Tanasie.** Andrei — 202.
- Țâns.** Gheorghe — 213; *Țânț.* Ioan — 203; *Țânț.* Gheorghe — 7.
- Țânțărănu.** Nicolae — 201; ———. Gheorghe — 99; ———. Nicolae — 158; *Țintărănu.* Nicolae G. — 232.
- Tarbă.** Nicola — 233.
- Tartler.** Lukas — 252.
- Țărăn.** Voicu — 158.
- Teclo.** Ioan — 196; *Teclu.* Ioann — 117. 145. 181. 185. 213; *Teklu.* Ioan — 224; ———. Nicolae — 219.
- Teleki.** Ioszeplus — 310.
- Tempe.** 112. 114; *Témpe.* Radu — 4. 16. 17. 19. 21. 22. 34. 36. 37. 42. 85. 109. 110. 112. 121. 124. 136. 138. 159. 160. 161; *Tempean.* Radu — 333; *Tempian.* 117; ———.

- Aron — 224; ———. Radu — 129. 130. 132. 139. 140. 143. 146. 149. 151. 156. 157. 181; ———. Radul — 124. 125. 126; ———. Rudolph — 130. 131/132. 146. 147. 150. 151. 152; *Tempăan*. 24. 39. 41. 45. 47. 48. 167; ———. R. — 126; ———. Radul — 25. 39. 40. 44; ———. Rudolfus — 41; ———. Rudolpul — 40; ———. Rudolpus — 40. 41; ———. Rudolphus — 42.
- Teodor**. Alexandru — 12; *Theodor*. Ioan — 58. 92. 93. 97. 103. 105.
- Tetulé**. Dumitru — 271; ———. Ioan — 268. 270. 271.
- Thodoran**. Dumitru — 227.
- Thoma**. Ioan — 222; ———. Simeon hagî — 201.
- Tiu**. Dumitru — 203; *Tiul*. Costandin — 128. 203; ———. Gheorghe — 203; *Thiu*. Costandin — 232; ———. Kosztandin — 220.
- Țobi**. Ioan — (vezî: Zobi) 129.
- Toma**. 6. 8; ———. Simion hagî — 12. 15. 56. 58; *Thoma*. Simeon hagî — 98. 100. 103. 115.
- Tomița**. 176.
- Trauș**. 8; *Trausch*. Ios. — 261. 264.
- Trauschenf**. Iosef Frid. — 230.
- Turbă**. Radu — 232.
- Turbure**. Ioan — 221; ——— ales. Mirică. Ion — 232.

U.

- Uliță**. Gheorghe — 6.
- Urzacă**. Nicolae — 203; *Urzică*. Ioan — 158; ———. Theodor — 127. 232.

V.

- Vasălcu**. Gheorghe — 7.
- Wasziliades**. Thoma — (vezî: Vasiliu) 215—229.

- Vasiliu.** Gheorghe — 101; ———. Iordache — 158; ———
Thoma — (vezî: Wasziliades) 84.
- Vențel.** Iosef — 91.
- Verzé.** Radul — 24. 25. 26. 31. 32. 34. 36. 38. 39. 42. 43.
44. 45. 49. 51. 52. 54. 55. 56. 59. 65. 83; *Versze.* Ra-
dul — 249.
- Vili.** Dumitru — 128. 203. 233; ———. Necula — 233;
Radu — 203; ———. Văsăi — 201. 233; ———. Vasilie
— 202; *Viliș.* Dumitru — 7; ———. Ioan — 7. 202;
———. Văsiș — 7; *Willi.* Dumitru — 219.
- Vlaicul.** Toder — 7.
- Voicu.** Ioan — 11. 28; *Voicul.* Ioan — 29; *Vojku.* Ioan —
15; ———. Niță — 15
- Voina.** Gheorghe — 158. 201. 232. 233; ———. Necula —
129. 158. 177. 232; ———. Nicolae D. — 115. 158.
201. 226; ———. Văsăiu — 28; ———. Voina — 127.
158. 177; *Woina.* Nicolae — 222.
- Voinescu.** Nicolae — 117. 145. 181. 185. 191. 196. 213;
Woineszku. Nicolae — 228.
- Warvare.** Georgye — 226.
- Waszilie.** Serban — 217.
- Wentzel.** v. — 255. 267.

Z.

- Zahariia.** Nicolaie — 28. 29. 30. 31. 83.
- Zgărdé.** Necolae — 233.
- Zgârnîa.** Nicolae — 128.
- Zobi.** Ioan Pop — (vezî: Pop-Zobi și Țobi) 127. 158.
- Zsudele.** Ioan — 228; ———. Waszilie — 226.
- Zugravu.** Ioann Popp — (vezî: Popp-Zugravu) 201.

ERORI:

Pag.	2	cet.	cler	în loc de	cher
"	5	"	fiu	" " "	fie
"	10	"	ca	" " "	la
"	26	"	în Notă 64	" " "	65
"	29	"	înainte	" " "	înaiate
"	"	"	însămnațe	" " "	în sâmnat
"	33	"	mi	" " "	ni -
"	36	"	eu	" " "	să
"	"	"	pribegire la Moldova	" " "	pribegire Mold.
"	41	"	poftoritul	" " "	poftoritul
"	55	"	cuvântântă	" " "	cuvântânlu
"	69	"	proșesuri	" " "	preșesuri
"	"	"	votizație	" " "	votumație
"	91	"	conștricție	" " "	coștricție
"	111	"	afla	" " "	afia
"	123	"	trimetă	" " "	strimetă
"	131	"	gereiset	" " "	gereisst
"	"	"	gesehen	" " "	geschen
"	"	"	worauf	" " "	woraf
"	"	"	nicht-unirte	" " "	nicht-unirten
"	146	"	übergebenen	" " "	übergegebenen
"	152	"	wie aus den Beil.	" " "	wie aus Beil.
"	"	"	beygebogene	" " "	beygebogens
"	"	"	er	" " "	et
"	153	"	gereiset	" " "	gereisst
"	"	"	resignire	" " "	resignirte
"	166	"	Noo	" " "	Nos
"	167	"	LXXIII. ș. a. m. d.	" " "	LXII.
"	"	"	cu	" " "	au
"	169	"	clirosul	" " "	clironul
"	172	"	așteptând	" " "	aștedtând
"	175	"	iușul	" " "	inșul

Pag.	175	cet.	adsistentia	în loc de	adsitentia
"	176	"	poată	" " "	poară
"	181	"	Carabeț	" " "	Corabeț
"	199	"	părinții	" " "	părinii
"	203	"	cuiva	" " "	cu cuiva
"	204	"	XC.	" " "	CX.
"	213	"	tréba	" " "	iréba
"	230	"	angeführten	" " "	aufgeführten
"	233	"	Crețoiu	" " "	Croțoiu
"	"	"	Gheorghe	" " "	Gheornhe
"	240	"	Gerechtsame	" " "	Gerechtstame
"	241	"	griechischen	" " "	riechisch en
"	"	"	erflossenen	" " "	erflosteren
"	"	"	den	" " "	die
"	"	"	Inwohnern	" " "	Invohner
"	242	"	der	" " "	ihr
"	246	"	Kirchengemeinden	" " "	Kirchengemeinde
"	251	"	zur	" " "	zu
"	252	"	Seminario	" " "	seminaria
"	254	"	Marktes	" " "	Markte
"	257	"	den	" " "	die
"	"	"	Ausgaben	" " "	Ausgeben
"	258	"	erläutert	" " "	erläutet
"	261	"	hinlängliche	" " "	hielangliche
"	263	"	Comissaers	" " "	Cominissaers
"	279	"	orândueli	" " "	ornădueli
"	283	"	voturilor	" " "	noturilor
"	289	"	toate	" " "	teate
"	291	"	cautioanele	" " "	cautioanela
"	299	"	profesor	" " "	proferor
"	309	"	Moga	" " "	Moja
"	310	"	Poppazu	" " "	Poppozu
"	317	"	familiare	" " "	femiliare.

